
This is the **published version** of the article:

Benavent Llinares, Laia; Nogué Serrano, Neus. La transmissió de les segones opcions de la "Gramàtica catalana de Pompeu Fabra (1918)". 2018. 180 p.

This version is available at <https://ddd.uab.cat/record/215217>

under the terms of the license

**La transmissió de les segones opcions de la
Gramàtica catalana de Pompeu Fabra (1918)**

Laia Benavent Llinares

Tutora:
Neus Nogué Serrano

Juliol 2018

Treball Final del Màster Interuniversitari d'Estudis Avançats en Llengua i
Literatura Catalanes

Universitat Autònoma de Barcelona / Universitat de Barcelona

Resum

Aquest treball parteix de la idea ja documentada a Solà (1977), Bonet (1991), Ginebra i Solà (2007) i Ferrando i Nicolás (2015) d'una possible interpretació rígida de la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918). En aquest sentit, a partir d'un corpus de 15 gramàtiques, tant prescriptives com normatives, pretenem conèixer si els autors han parlat de les segones opcions de Fabra (1918) recollides a Benavent (2017), i en cas que sí que ho hagin fet, saber si les han admeses o no.

Incloem aquesta recerca en l'àmbit d'estudi de la llengua normativa, la llengua estàndard, el purisme lingüístic i la gramatografia. L'anàlisi de les dades l'hem duta a terme a partir del buidatge del corpus i la posterior comparació amb la informació de la llista de 24 segones opcions esmentada. Per a l'anàlisi, no només hem tingut en compte les dades cas per cas, sinó també per autors.

Paraules clau

llengua normativa, llengua estàndard, purisme lingüístic, gramatografia, Pompeu Fabra

Abstract

This dissertation is based on the idea that the *Gramàtica catalana* written by Pompeu Fabra (1918) has been read in a restricted way, as it is documented in Solà (1977), Bonet (1991), Ginebra & Solà (2007) and Ferrando & Nicolás (2015). Therefore, we have created a corpus with 15 prescriptive grammar books, and we seek to know if these authors mention any of the Fabra's second options (1918) gathered in Benavent (2017). If they do, we want to know if they admit them or not.

The framework of this research embraces prescriptive language, standard language, linguistic purism and grammatography. In order to get all the data, we have analysed this corpus and, afterwards, we have compared all this data with the information from the list of 24 Fabra's second options mentioned before. Finally, we haven't only taken all the data into account with regard to each case, but also in relation to each author.

Keywords

prescriptive language, standard language, linguistic purism, grammatography, Pompeu Fabra

*A Pompeu Fabra en el centenari de la publicació de la
'Gramàtica catalana'.*

Agraïments

A la Neus Nogué, per introduir-me en el món de les gramàtiques i acompanyar-m'hi incansablement. I per creure en aquest treball (i en mi) i donar-me tot el mestratge i la saviesa possibles.

Als professors Emili Boix (UB) i Gemma Rigau (UAB) per les recomanacions bibliogràfiques sobre el purisme lingüístic i les obres per al corpus, respectivament, a l'inici de l'elaboració del treball.

Als membres del Grup d'Estudis de Pragmàtica i Anàlisi del Discurs (UB), per haver-me donat l'oportunitat de presentar el treball al seminari i per haver-m'hi fet aportacions.

Als companys del màster, pels ànims mutus, sense els quals, en alguns moments, arribar fins al final hagués estat molt més difícil.

A la meva mare, els meus germans i els meus amics, per suportar que m'hagi passat moltes hores fent el treball o parlant de la feina.

Índex

1.	Introducció	- 1 -
2.	Hipòtesi i objectius	- 1 -
3.	Marc teòric	- 4 -
3.1.	Llengua normativa	- 4 -
3.2.	Llengua estàndard	- 5 -
3.3.	Purisme lingüístic.....	- 6 -
3.4.	Gramatografia	- 7 -
4.	Metodologia	- 8 -
5.	Descripció del corpus.....	- 10 -
5.1.	<i>Gramàtica catalana</i> de Pompeu Fabra (1918).....	- 10 -
5.2.	<i>Converses filològiques</i> de Pompeu Fabra (1919-28).....	- 11 -
5.3.	<i>Curs superior de gramàtica catalana</i> de Jeroni Marvà (1934)	- 11 -
5.4.	<i>Gramàtica valenciana</i> de Manuel Sanchis Guarnier (1950)	- 12 -
5.5.	<i>Gramàtica catalana</i> de Pompeu Fabra (1956).....	- 12 -
5.6.	<i>Gramàtica catalana</i> d'Antoni M. Badia i Margarit (1962).....	- 12 -
5.7.	<i>Signe</i> d'Albert Jané (1962)	- 13 -
5.8.	<i>Gramàtica catalana: referida especialment a les Illes Balears</i> de Francesc de B. Moll (1968).....	- 13 -
5.9.	<i>Curs d'iniciació a la llengua: normes gramaticals, lectures eivissenques i formentereres</i> de Marià Villangómez (1972)	- 14 -
5.10.	<i>Course de langue catalane</i> de Pere Verdaguer (1974).....	- 14 -
5.11.	<i>El català en fitxes</i> de Josep Ruaix (1976).....	- 14 -
5.12.	<i>Curs mitjà de gramàtica catalana: referida especialment al País Valencià</i> d'Enric Valor (1977).....	- 15 -
5.13.	<i>Gramàtica de la llengua catalana</i> d'Antoni M. Badia i Margarit (1994)	- 15 -
5.14.	<i>Català complet</i> de Josep Ruaix (1997-98).....	- 15 -
5.15.	<i>Gramàtica de la llengua catalana</i> de l'Institut d'Estudis Catalans (2016)	- 16 -
6.	Anàlisi de les dades.....	- 16 -
6.1.	Anàlisi per casos	- 18 -
6.1.1.	Cas 1: Diftongació	- 18 -

6.1.2.	Cas 2: Pronunciació dels plurals en <i>igs</i>	- 19 -
6.1.3.	Cas 3: Plural dels noms acabats en <i>ig</i>	- 20 -
6.1.4.	Cas 4: Adjectius invariables.....	- 21 -
6.1.5.	Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	- 22 -
6.1.6.	Cas 6: Quantitatius <i>prou, massa i força</i>	- 23 -
6.1.7.	Cas 7: Pronom reflexiu	- 25 -
6.1.8.	Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb.....	- 25 -
6.1.9.	Cas 9: Pronom <i>nos</i>	- 27 -
6.1.10.	Cas 10: Pronom <i>vos</i>	- 28 -
6.1.11.	Cas 11: Pronoms <i>vos</i> i <i>us</i>	- 29 -
6.1.12.	Cas 12: Pronom <i>en</i>	- 30 -
6.1.13.	Cas 13: Combinació pronominal <i>n'hi</i>	- 31 -
6.1.14.	Cas 14: Infinitiu i pronoms febles.....	- 32 -
6.1.15.	Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	- 33 -
6.1.16.	Cas 16: Atribut.....	- 34 -
6.1.17.	Cas 17: Pronoms relatius	- 35 -
6.1.18.	Cas 18: Relatiu i interrogatiu <i>on</i>	- 37 -
6.1.19.	Cas 19: Concordança dels participis.....	- 37 -
6.1.20.	Cas 20: Complement directe amb preposició	- 38 -
6.1.21.	Cas 21: Preposició en locatius	- 40 -
6.1.22.	Cas 22: <i>En</i> i <i>al</i> + infinitiu.....	- 41 -
6.1.23.	Cas 23: Preposició <i>des de</i>	- 42 -
6.1.24.	Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i>	- 43 -
6.2.	Anàlisi per obres	- 45 -
6.2.1.	Fabra (1919-28) i Fabra (1956).....	- 45 -
6.2.2.	Marvà (1934) i Jané (1962).....	- 45 -
6.2.3.	Sanchis Guarnier (1950) i Valor (1977)	- 46 -
6.2.4.	Badia (1962) i Badia (1994)	- 47 -
6.2.5.	Moll (1968) i Villangómez (1972).....	- 48 -
6.2.6.	Verdaguer (1974).....	- 48 -
6.2.7.	Ruaix (1976) i Ruaix (1997-98).....	- 49 -
6.2.8.	Fabra (1918) i IEC (2016).....	- 49 -
6.2.9.	Síntesi de l'anàlisi per obres	- 50 -

7.	Conclusions.....	- 50 -
8.	Referències bibliogràfiques del corpus.....	- 52 -
9.	Bibliografia	- 53 -
10.	Annexos	- 56 -
10.1.	Annex 1: Buidatge de les gramàtiques normatives.....	- 56 -
10.2.	Annex 2: Buidatge de les gramàtiques prescriptives	- 85 -

1. Introducció

La recerca que aquí presentem és la continuació del treball de grau titulat «De la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918) a la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC (2016): estudi de les segones opcions plantejades per Fabra» presentat a la Universitat de Barcelona el curs 2016-17. Aquestes recerques han sorgit d'haver-nos preguntat si la normativa establerta el 1918 per Fabra ha estat interpretada de manera restrictiva.

Creiem que el present estudi pot aportar dades sobre un tema que no només ha estat poc estudiat, sinó que durant anys ha generat certa controvèrsia i debat, tant entre estudiosos de la llengua com entre usuaris no experts: la interpretació que s'ha fet de la normativa gramatical establerta per Pompeu Fabra des de la publicació de la *Gramàtica catalana* (1918) fins a la publicació de la nova gramàtica normativa. Una mostra d'això són les crítiques que van sorgir arran de la publicació de la *Gramàtica de la llengua catalana* el 2016, és a dir, comentaris que acusaven la nova normativa de ser massa laxa i d'acceptar formes que Fabra presumptament no hauria acceptat mai, però que, com veurem, ja admetia a la seva gramàtica normativa.

Així, per respondre'ns la pregunta que ens ha portat a l'elaboració d'aquest treball, a les pàgines que segueixen hi presentem la hipòtesi i els objectius que, juntament amb els conceptes definidors del marc teòric i la metodologia, ens serviran per a la posterior obtenció i anàlisi de les dades del corpus. També presentem una síntesi global d'aquests resultats per mitjà d'una taula i les conclusions a les quals hem arribat. Finalment, com a annexos, hi afegim el buidatge de les dues gramàtiques normatives del corpus (Annex 1) i el buidatge de les gramàtiques prescriptives del corpus (Annex 2).

2. Hipòtesi i objectius

La hipòtesi que ens hem plantejat en aquest treball és que durant els gairebé cent anys que separen les dues gramàtiques normatives de la llengua catalana —la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918) i la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (2016)— s'ha fet una lectura restrictiva de la gramàtica de Fabra, la qual cosa ha implicat que els autors postfabrians de gramàtiques prescriptives hagin deixat de banda o bé considerat incorrectes algunes formes que ja van ser admeses, com a segones opcions, a la gramàtica normativa de Fabra.

En aquest sentit, d'una banda, entenem la *lectura restrictiva* com la reducció de formes lingüístiques a causa de la interpretació que es fa del text i, d'altra banda, entenem les *segones opcions* com totes aquelles formes lingüístiques dels enunciats de doble possibilitat de Fabra

(1918) que no són les que l'autor considera preferibles, però que en cap cas deixen de ser normatives.

La idea d'una possible lectura restrictiva i distorsionada de la norma fabriana ja la trobem documentada en diverses obres, les quals presentem breument a continuació. D'entrada, Joan Solà (1977: 111-114) exposa que hi ha un aspecte negatiu del fabrisme que caracteritza els últims anys del s. XX i, tot i que només analitza una petita mostra de llibres, considera que és aplicable a moltes altres obres de l'època. En relació amb això, afirma el següent:

«són manuals que parteixen d'una sola llengua: (a) la llengua que resulta dels punts indiscutibles de la normativa de Fabra i (b) del decantament constant i universal vers l'opció més literària (c) i/o més allunyada de la corresponent castellana en aquells punts que Fabra va deixar (d) com a equivalents o (e) com a vàlids a diferents nivells o (f) amb preferència de l'un sobre l'altre [...]. En algun cas, (g) l'opinió de Fabra (sobre la qual recolza la pràctica que dic) és més implícita que explícita. En algun altre cas, (h) l'opinió (almenys escrita) de Fabra és inexistent i/o la pràctica de Fabra era àdhuc contrària al pressupòsit. Aquesta actitud general ha conduït força vegades a (j) interpretacions extremes (dures) i/o personals dels fenòmens i fins (l) a errors palesos.» (Solà 1977: 114-115)

A més a més, també s'hi refereix Sebastià Bonet, a la tesi doctoral, en relació amb els enunciats que presenten formes lingüístiques alternatives o valoracions diverses, i afirma el següent:

«És precisament l'existència d'aquest tipus d'enunciats [...] el que fa que pugui decididament sostenir-se que la norma gramatical fabriana no ha de ser considerada com un univers conceptual tancat. I això no només perquè moltes de les dites recomanacions d'ús [...] s'inscrivien positivament en contra de la rígida lògica d'inclusió/exclusió a què molts han volgut reduir-les, sinó també perquè el seu conjunt constituïa un sistema per natura ampliable i reductible, complicable i simplificable, és a dir, en definitiva, obert [...].» (Bonet 1991: 91).

Bonet (1991: 93) també exposa que els enunciats de la gramàtica que només presenten una solució com a normativa —els que considera de possibilitat única— no arriben ni a una tercera part del total. Aleshores, contrastant aquests enunciats amb els que donen dues possibilitats, afirma el següent:

«La dada podria sorprendre, si tenim en compte que en mans de molts divulgadors de la doctrina fabriana van convertir-se en el tipus majoritari dels enunciats prescriptius» (Bonet 1991: 93).

També Jordi Ginebra i Joan Solà, quan parlen de l'època de repressió cultural i política que va sofrir Catalunya entre el 1939 i el 1975, afirmen el següent:

«[durant aquesta època] va mancar investigació de la llengua i, en justa correspondència, la doctrina més o menys ben establerta per Fabra es va encarcarar i va sofrir distorsió.» (Ginebra i Solà 2007: 235)

Els mateixos autors, en parlar d'aquest context, afegeixen el següent:

«Aquest estat de les coses –i això és perfectament explicable– va tenir dos efectes que no són sinó dues cares d'una mateixa moneda. D'una banda, va provocar una certa sacralització de la normativa i de tota l'obra de Fabra. De l'altra, la va absolutitzar tot sacralitzant-la i, per tant, la va fer rígida i intocable.» (Ginebra i Solà 2007: 236)

I, finalment, Antoni Ferrando i Miquel Nicolás parlen del desenvolupament de la normativa tant en vida de Fabra com després de la mort de l'autor i, sobretot, del parèntesi que hi hagué durant els períodes de guerra. Fan referència a la rigidesa dels enunciats gramaticals, tot posant d'exemple l'obra de Jeroni Marvà i Albert Jané, i afirmen el següent:

«La lectura restrictiva de la doctrina fabriana, ja iniciada en vida del mestre, es traduí en uns textos prescriptius sense matisos, que només oferien la disjuntiva entre la correcció de la llengua literària noucentista, d'absoluta ortodòxia fabriana, i la condemna dels usos parlats que se'n desviessin.» (Ferrando i Nicolás 2011: 506)

Si bé d'una banda hem trobat autors que indiquen aquesta lectura restrictiva de les formulacions de la normativa fabriana, també hem d'esmentar autors que parlen de les segones opcions. Recentment Costa (2009: 210) fa referència a les formes secundàries, tot i que és a Bonet (1991: 92) on hem documentat una classificació exhaustiva dels diferents enunciats de la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918). Així, a grans trets classifica els de doble possibilitat tal com presentem a continuació: els enunciats de doble possibilitat impura donen dues formes com a normatives però una, per algun matís, és preferible; els de doble possibilitat condicionada presenten dues formes, la validesa de les quals depèn de factors com el registre o el dialecte; els de doble possibilitat pura consideren que les dues formes són igual de normatives, sense cap matís; i els de doble possibilitat hipotètica són els que no es presenten com a afirmacions sinó com a enunciats condicionals.

A partir de la hipòtesi que hem plantejat, l'objectiu general que ens hem proposat amb aquest treball és saber si autors postfabrians de gramàtiques prescriptives han parlat o no de les segones opcions de la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918) recollides a Benavent (2017). L'objectiu específic és conèixer com han estat valorades, és a dir, si les han admès o no, en cas que els autors sí que n'hagin parlat.

3. Marc teòric

Hem elaborat el marc teòric d'aquesta recerca definint els quatre àmbits en els quals s'inclou, i aquests conceptes són els que presentem a continuació.

3.1. Llengua normativa

Haugen (1983: 270-271) inclou la selecció i la codificació de la llengua com a fases del procés d'estandardització, i considera, d'una banda, que la selecció es produeix quan es detecten certes diferències en l'ús lingüístic i és necessari triar unes formes en detriment d'unes altres. La selecció de les formes lingüístiques es pot donar només en algunes estructures concretes o bé en una varietat lingüística sencera.

D'altra banda, la codificació és la tasca duta a terme per experts que s'encarreguen d'extreure i formular explícitament quines són les normes que regeixen les formes que s'han seleccionat com a correctes, és a dir, les que han rebut un estatus de prestigi, tant en l'ortografia com en la gramàtica i el lèxic. La llengua normativa, per tant, és la que resulta d'aquesta selecció de formes i codificació de les regles que en regulen l'ús. En aquest treball ens centrarem en la transmissió de la codificació gramatical, i deixarem de banda l'ortografia i el lèxic.

Encara que Bibiloni (1997: 43-44) remunta les primeres mostres de codificació al s. IX i en situa l'augment definitiu durant el Renaixement —amb les llengües nacionals i la invenció de la impremta—, en català, malgrat que diversos autors de finals del s. XIX s'havien preocupat per la llengua i havien intentat escriure gramàtiques més per deixar constància de la llengua que no pas amb una finalitat normativa (Ginebra i Solà 2007: 50), no va ser fins a principis del s. XX, amb Pompeu Fabra i la creació de l'Institut d'Estudis Catalans i la Secció Filològica, que s'establí la codificació que s'ha adoptat com a normativa: les *Normes ortogràfiques* (1913), la *Gramàtica catalana* (1918) i el *Diccionari general de la llengua catalana* (1932). Cal afegir-hi, però, que no ha estat fins gairebé cent anys més tard que s'ha actualitzat el corpus normatiu: el *Diccionari de*

la llengua catalana (1995), la *Gramàtica de la llengua catalana* (2016) i l'*Ortografia catalana* (2017).

3.2. Llengua estàndard

Seguint autors com Marí (1992: 86-89), Bibiloni (1997: 21-22) i Veny i Massanell (2015: 74), entenem l'estàndard com la varietat lingüística supradialectal que serveix per a la intercomprensió de tota la comunitat lingüística en els àmbits formals i que s'estableix a partir d'incloure el major nombre d'elements geogràfics, socials i cronològics que siguin útils per a aquesta intercomprensió general. En contraposició a la visió que adoptem nosaltres per al treball, hem d'esmentar que altres autors, com López del Castillo (1976: 30), entenen l'estàndard com un nivell de llengua més que no pas com una varietat, un nivell situat entre la llengua col·loquial i la culta.

Seguint els autors esmentats, la varietat estàndard es vincula amb l'aparició de les societats modernes i originàriament es relacionava amb la llengua escrita formal, però els mitjans audiovisuals han portat a la necessitat d'un estàndard oral. Cal remarcar que el fet que sigui una varietat supradialectal no vol dir que sigui una varietat ni millor ni pitjor que qualsevol altra, sinó que n'és una més, i es diferencia de les varietats geogràfiques perquè és la més neutra i s'estableix a partir de la codificació normativa i l'acceptació en la societat. Aquesta acceptació i ús en la societat és el que fa que sigui una varietat en canvi constant. Com hem vist, la normativa és a la base de l'estàndard i no podem entendre l'estàndard i la normativa com a sinònims, ja que no totes les formes estàndards són normatives ni totes les formes normatives són estàndards (Nogué 2010: 31).

Si bé la selecció i la codificació són essencials per a la llengua normativa, per completar el procés d'estandardització hem de fer referència a dos conceptes més. La implementació, d'una banda, va lligada a l'activitat dels escriptors, de les escoles, dels mitjans de comunicació i de les institucions per difondre les formes lingüístiques que han estat seleccionades en el moment de la codificació. És important, també, que l'estàndard rebi el suport del poder polític i es reguli per mitjà de lleis, com ara, a Catalunya, la llei de creació de la Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals o la llei de Normalització Lingüística (1983). En aquest treball, i per poder explicar la transmissió de la codificació gramatical, també posarem l'èmfasi en la implementació de la normativa per mitjà de gramàtiques prescriptives.

D'altra banda, l'elaboració és l'adequació de la llengua a la diversitat de funcions que requereix una societat moderna, perquè la llengua «needs a terminology for all the intellectual and

humanistic disciplines» (Haugen 1983: 273). Això porta, doncs, a establir la distinció entre l'elaboració, que és l'ampliació dels recursos lèxics amb la creació, per exemple, de llenguatges d'especialitat i el cultiu, que és la diversificació funcional i d'estil amb l'elaboració, per exemple, dels llibres d'estil dels mitjans de comunicació.

L'estandardització del català s'ha vist obstaculitzada en diferents moments de la història, ja que altres llengües com el castellà l'han desplaçat de l'ús públic, que és on es desenvolupa aquesta varietat (Marí 1992: 92). Dels obstacles en el procés d'estandardització que han estroncat la recuperació de l'estatus social de la llengua en podem destacar dos: d'una banda, els primers atacs contra el català durant la dictadura de Primo de Rivera, entre el 1923 i el 1930 (Ferrando i Nicolás 2011: 355-356), i, d'altra banda, la posterior persecució de tot el que representés la catalanitat —i sobretot la llengua— durant la Guerra Civil i la dictadura franquista, època en què l'ús públic del català va ser prohibit i relegat a l'ús familiar (Segarra 1989: 27).

3.3. Purisme lingüístic

Els humans creem interpretacions de la realitat en què vivim, i ens formem idees i concepcions a partir de la realitat i l'experiència, motiu pel qual les ideologies ens són inherents. Seguint Boix i Vila (1998: 156), quan parlem d'ideologies, a grans trets, ens referim a les «concepcions de la realitat que reflecteixen o responen als interessos o a les expectatives d'un grup social determinat». Aquesta inherència que suposa la ideologia apareix en molts àmbits, entre els quals hi ha la llengua: els parlants es posicionen, en funció de la seva concepció de la realitat, davant de la llengua i també la normativa. Aquest posicionament afecta d'una manera o altra l'estructura i l'ús lingüístic.

Amb l'augment dels nacionalismes europeus va créixer la lleialtat lingüística, sobretot perquè la llengua, amb la creació de les varietats estàndard, va esdevenir un tret important d'identificació amb la nació i els parlants s'hi havien de mantenir fidels. Aquesta fidelitat va implicar prendre consciència de la parla, així com també preocupar-se i actuar per preservar l'autenticitat de la llengua (Boix i Vila 1998: 160-161). En aquesta situació és quan intervé el purisme lingüístic que, en relació amb el cas català, apareix també com a resistència a les accions de minorització que ha patit la llengua.

El purisme lingüístic ha estat poc definit, perquè el tractament que ha rebut al llarg de la història ha estat molt irregular, i diferents autors han intentat explicar-lo subjectivament i adaptant-lo a les seves necessitats. George Thomas proposa definir el concepte de la manera següent:

«Purism is the manifestation of a desire on the part of a speech community (or some section of it) to preserve a language from, or rid it of, putative foreign elements or other elements held to be undesirable (including those originating in dialects, sociolects and styles of the same language). It may be directed at all linguistic levels but primarily the lexicon. Above all, purism is an aspect of the codification, cultivation and planning of standard languages.» (Thomas 1991:12)

Una actitud purista, en definitiva, porta a la simplificació de la realitat perquè la redueix a la dicotomia de correcció i incorrecció. Cal matisar, però, que en el purisme lingüístic no només hi intervenen els parlants, sinó que també hi influeixen factors extralingüístics com el nacionalisme o els corrents estètics. Tot això porta a un procés cíclic d'identificació d'una necessitat i de censura de formes lingüístiques considerades dolentes per erradicar-les i substituir-les (Thomas 1991).

3.4. Gramatografia

A diferència de *lexicografia*, el concepte *gramatografia* no l'hem trobat explicat enlloc, i l'única bibliografia que hem trobat que hi faci referència explícitament és la tesi doctoral de Sebastià Bonet titulada *Els manuals gramaticals i la llengua normativa: estudis de gramatografia catalana contemporània* (1991). Tot i així, aquesta tesi tampoc inclou cap apartat on s'expliqui aquest concepte, motiu pel qual l'any 2017 vam consultar l'autor, que ens va explicar, mitjançant una comunicació personal, que es tracta d'un concepte «que és prou explícit».

Per més que sigui un concepte evident, considerem que és necessari poder explicar-ne una mica l'abast. Així, a fi de conèixer què impliquen els estudis gramatogràfics, hem mirat d'explicar-los a partir de l'observació a grans trets la tesi doctoral esmentada. D'entrada, l'objectiu del treball es presenta com l'estudi d'un corpus de gramàtiques —i especifica que no només inclou les de Pompeu Fabra, sinó tots els textos d'altres autors que es puguin caracteritzar com a tals— però també es diu que no es pretén elaborar «una història de manuals fabristes» (Bonet 1991: 5). També, com a objectiu secundari, es pretén «valorar críticament, des d'un punt de vista tècnic, les obres considerades» (Bonet 1991: 6).

A partir d'aquestes idees recollides entenem que la gramatografia consisteix a estudiar i valorar no només el contingut de les obres gramaticals del corpus creat per a l'estudi —així com també els canvis en les diferents edicions que hi pugui haver—, sinó també se centra a analitzar aspectes com el *modus operandi* dels autors a l'hora d'articular el discurs del text o bé els temes

que s'hi tracten. Ens referim, doncs, a l'estudi de les gramàtiques fet a posteriori, és a dir, quan ja s'han publicat.

4. Metodologia

La metodologia que hem utilitzat per dur a terme aquest treball s'ha basat en l'anàlisi d'un corpus de quinze gramàtiques, tant de tipus normatiu com prescriptiu. Entenem, d'una banda, que les gramàtiques normatives són les que prescriuen sobre les formes lingüístiques i han estat elaborades per l'acadèmia de la llengua i entenem, d'altra banda, que les gramàtiques prescriptives són les que també prescriuen sobre la llengua però que no han estat publicades per l'acadèmia, sinó per altres estudiosos.

A l'hora de seleccionar les obres del corpus, hem considerat que havien d'estar compreses entre la publicació de la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918) i la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'IEC (2016), ambdues incloses, perquè són les dues gramàtiques normatives del català, i perquè entre la publicació de l'una i de l'altra han passat prou anys com per poder obtenir una llista representativa dels autors que han transmès la normativa fabriana.

Per això, les obres que hem considerat més adients per assolir l'objectiu del treball són les que aquí presentem en format autor-data, però que desenvolupem a l'apartat «Referències bibliogràfiques del corpus»: Fabra (1919-28), Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Badia (1962), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976), Valor (1977), Badia (1994) i Ruaix (1997-98). En la mesura que ha estat possible, hem consultat les edicions més recents de les obres —excepte a Ruaix (1976), de la qual vam consultar la més antiga per poder veure la diferència amb Ruaix (1997-98).

Excepcionalment, tot i que no és pròpiament una gramàtica, hem considerat pertinent d'incloure en l'estudi les *Converses filològiques* de Pompeu Fabra (1919-28) perquè transmeten el contingut que n'és propi, es van publicar paral·lelament a les diferents edicions de la gramàtica normativa de l'autor i són importants per a la difusió i consolidació de la normativa. D'altra banda, hem desestimat consultar cap llibre d'estil, encara que puguin fer referència a temes concrets de gramàtica.

Els autors que hem seleccionat no només representen el català del Principat, sinó que hem volgut tenir en compte aquelles obres gramaticals que es van escriure en altres zones del domini lingüístic, com a les Illes Balears, el País Valencià i el Rosselló, i que eren seguidores i transmissores de la doctrina de Fabra però l'adaptaven a la seva varietat. Si bé hem intentat

incloure en el corpus representants de totes les zones, no ens ha estat possible incorporar-hi cap gramàtica algueresa.

Per al buidatge de la informació del corpus hem separat les gramàtiques normatives de les prescriptives: d'entrada, hem inclòs com a Annex 1 el buidatge de Fabra (1918) i de la GIEC recollit a Benavent (2017). Aquest apartat ens hem limitat a presentar-lo tal com apareix al treball esmentat, això vol dir que la informació es presenta organitzada per casos, i a dins de cada cas es presenta primer el que recull Fabra (1918) i després el que recull la GIEC.

D'altra banda, pel que fa al buidatge de les gramàtiques prescriptives, presentat a l'Annex 2, hem creat una taula per a cada obra i les hem organitzades de la manera següent, que és diferent de la de l'Annex 1 que acabem de presentar: la capçalera de la taula inclou la identificació autor-data de la referència del text, la primera columna conté el cas de les segones opcions que vam recollir a Benavent (2017), a la segona columna hi hem copiat literalment el fragment de text que aporta la informació sobre la segona opció que necessitem per a l'anàlisi i, finalment, a la tercera columna hi hem indicat si la segona opció s'admet (Sí =) o no (Sí ≠), o si els autors no en parlen (No). Aquestes taules les hem ordenades cronològicament perquè creiem que és important tenir en compte l'evolució de la transmissió de la normativa.

Excepcionalment, en aquest treball ens hem vist obligats a dur a terme un parell de modificacions respecte a Benavent (2017). D'una banda, hem eliminat 4 casos perquè hem considerat que no s'acabaven d'ajustar a les característiques dels casos que ens interessa estudiar i, d'altra banda, n'hem desdoblant un perquè hem considerat que incloïa dues segones opcions diferents i era més pertinent d'estudiar-les per separat.

Si bé com hem vist a l'apartat «Hipòtesi i objectius», Bonet (1991: 92) fa una classificació exhaustiva de les segones opcions, en aquest treball, i seguint els criteris establerts a Benavent (2017: 4), només parlem de casos en què la primera opció és la preferible, en oposició a la segona opció, que no ho és, i així desestimem les segones opcions que estan al mateix nivell (ex.: formes de morfologia verbal) o les que l'autor considera incorrectes (ex.: *els hi* com a substitució de *els els*, etc.).

A l'hora de buscar la informació a les obres hem utilitzat diferents procediments en funció de les característiques de l'obra: quan les gramàtiques incloïen un índex de conceptes l'hem utilitzat per buscar-hi els casos que havíem d'analitzar: però si no n'incloïen cap, ens hem guiat per la taula de continguts i la lectura completa dels capítols o del llibre.

A banda del buidatge del corpus, hem creat una taula que ens serveix de síntesi global de les dades obtingudes amb l'estudi sobre el tractament que reben les segones opcions. Aquesta taula també és el punt de partida per explicar l'anàlisi de les dades del punt «Anàlisi de les dades»

del treball. Hi tenim la llista de les segones opcions en vertical i les obres del corpus en horitzontal, i a cada casella hi hem escrit si del cas corresponent se'n parla i s'admet (color verd), si se'n parla però no s'admet (color groc) o si no se'n parla (color vermell). Al final de cada columna —en el cas de les obres del corpus— i de les files —en el cas de les segones opcions— hi hem indicat el recompte numèric d'aquesta informació, que ens permet observar la quantitat de valoracions d'un tipus o d'un altre en funció dels casos i dels autors. Diem que hi ha molts o pocs casos admesos, no admesos o no tractats en funció de la xifra més alta i més baixa en cada cas.

A l'hora de classificar les valoracions de les segones opcions, ens hem adonat que hi ha petits matisos com els que presentem a continuació. Quan els autors admeten les segones opcions pot ser que indiquin o no que hi ha una altra opció preferible, també pot donar-se que admetin la forma en qüestió en un nivell de llengua diferent de Fabra (1918), que es capgiri la preferència de les opcions o bé que si un cas inclou més d'una segona opció, alguns autors parlin de menys formes que a Fabra (1918) i que, en aquests casos, a més, puguin no admetre totes les formes. Si els autors no admeten les segones opcions pot ser que només en tolerin l'admissió com a llicència poètica. Finalment, quan no hi fan referència, pot ser que no parlin ni de la segona opció ni tampoc de la primera.

A l'hora de citar literalment les obres ens hem adonat que n'hi havia que contenien errors d'accentuació o d'ortografia, però no els hem esmenat per no interferir en el text original. D'altra banda, tot i que en el buidatge de la informació hem mantingut els aspectes tipogràfics de les gramàtiques —cursives, negretes, versaletes, etc.—, a l'hora de citar literalment en el cos del treball hem preferit no mantenir-ho. El motiu d'això és que la diversitat de recursos tipogràfics ens portava a tenir un text poc homogeni, i la solució que hem trobat més adequada ha estat la d'utilitzar només la cursiva en els exemples i en usos metalingüístics, i desestimar tots els altres recursos.

5. Descripció del corpus

Les gramàtiques que hem seleccionat per elaborar el corpus que ha estat objecte d'estudi d'aquesta recerca són les que presentem a continuació:

5.1. *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918)

La *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra va ser escrita per encàrrec de la Secció Filològica. Segons Ginebra i Solà (2007: 35-36), abans ja hi havia hagut autors que havien estudiat la llengua,

però fins aleshores no s'havien donat les condicions idònies per establir la codificació del català, i encara menys per assumir una gramàtica com a normativa. En aquesta obra, Fabra parla dels aspectes de la llengua que considera «més essencials en aquell moment històric» (Pérez Saldanya et al. 2009: 17) i que són fruit de l'experiència prèvia de l'autor, sobretot, amb la publicació de tres gramàtiques anteriors i articles (Pérez Saldanya et al. 2009: 17-18). La gramàtica està escrita de manera concisa i organitzada «d'acord amb un principi expositiu tradicional» (Bonet 1991: 89) que consisteix a exposar les normes ortogràfiques en un apartat introductori i destinar els altres vuit capítols a la morfologia i a la sintaxi.

5.2. *Converses filològiques de Pompeu Fabra (1919-28)*

Les *Converses filològiques* de Pompeu Fabra van ser escrites en format d'article periodístic al diari «La publicitat» entre 1919 i 1928. L'obra no estableix pròpiament la normativa de la llengua, encara que va aparèixer paral·lelament a aquest procés i va suposar una «part del procés de difusió de la normativa» (Argenter 2010: 15). La publicació de les *Converses* en la premsa diària va permetre acostar la llengua a un públic poc alfabetitzat i va ser l'obra fabriana que va repercutir més en els destinataris (Argenter 2010: 13-16). Fabra, en aquests articles, hi tracta temes d'ortografia, morfologia sintaxi i lèxic, però no només sincrònicament, sinó diacrònicament i comparant-ho amb altres llengües com el castellà, el francès, l'italià i l'anglès.

5.3. *Curs superior de gramàtica catalana de Jeroni Marvà (1934)*

El *Curs superior de gramàtica catalana*, titulat originàriament *Curs pràctic de gramàtica catalana (Grau superior)* (1932), va ser escrit per Emili Vallès i Artur Martorell sota el pseudònim de Jeroni Marvà. Va ser el manual més difós de l'època, així com també el que aportava una interpretació més rígida de l'obra de Fabra (Bonet 1989: 29). L'objectiu de l'obra era «estructurar un curs complet de la nostra llengua» (Marpà 1934: 7), motiu pel qual comença exposant informació general sobre el català abans d'endinsar-se en la fonologia, l'oració gramatical i els seus components, les categories gramaticals, l'oració complexa, i la formació de paraules, la prosòdia i l'ortografia. Cada capítol del llibre conté l'explicació teòrica acompanyada d'exemples i exercicis.

5.4. Gramàtica valenciana de Manuel Sanchis Guarner (1950)

La *Gramàtica valenciana* de Manuel Sanchis Guarner va encetar, tal com afirma Moll (1950: 9) al pròleg, «una època nova en la lingüística valenciana» perquè va suposar la implantació d'un mètode per explicar la llengua del territori. Per mitjà d'aquest primer tractat valencià, tal com apunta Ferrando (1992), es pretenia aconseguir l'acceptació de la codificació unitària de la llengua i la catalanitat del valencià. Així mateix, la gramàtica, que està pensada com a eina de consulta per als escriptors i no com a manual, pretenia adaptar i complementar l'obra de Fabra al País Valencià. L'obra, que presenta la informació des de la prescripció i la descripció, està organitzada en diversos apartats: una dedicatòria, el pròleg de Francesc de B. Moll, un lema de Pompeu Fabra, la introducció, la fonètica, l'ortografia, les parts de l'oració, l'apèndix i, finalment, les taules i la bibliografia.

5.5. Gramàtica catalana de Pompeu Fabra (1956)

La *Gramàtica catalana* va ser començada per Pompeu Fabra cap a l'any 1940 i publicada per Joan Coromines l'any 1956, després de la mort de l'autor. Aquesta gramàtica és, segons Bonet (1989: 62), «la tercera de les gramàtiques majors» i «un llibre molt pensat, madur i extremadament intel·ligent, que destaca tant per la sòlida coherència estructural com per l'elegant concisió de l'escriptura». La gramàtica conté, segons Coromines (1956: VI), tot de temes que Fabra no havia tractat en gramàtiques anteriors —per exemple, la derivació i la composició— o bé temes que tracta d'una manera diferent, sovint més aprofundidament —diversos aspectes de la sintaxi. D'altra banda, Fabra l'havia pensada per a ensenyants de català, correctors o gent que volgués aprofundir-hi, no pas per a principiants que necessitessin un resum de normes bàsiques. L'obra està organitzada en set apartats, que són: ortografia, grup nominal, verb, complements del verb, grups verbals, derivació i composició. També hi ha un apèndix i un índex analític.

5.6. Gramàtica catalana d'Antoni M. Badia i Margarit (1962)

La *Gramàtica catalana* d'Antoni M. Badia i Margarit pretén ser «una gramàtica descriptiva y normativa, y también, aunque no esencialmente, práctica» (Badia 1962: 7), i està pensada tant per a lectors castellanoparlants com catalanoparlants. A més, segons l'autor, «aspira a ser expresión de la modalidad barcelonesa en el conjunto del dominio catalán». L'obra s'estructura en nou parts —repartides en dos volums: una introducció sobre aspectes generals del català, els sons i l'ortografia, les categories nominals, les categories pronominals, la conjugació, l'adverbi,

la preposició i conjunció, l'oració i la formació de mots. Incorpora exemples en català i castellà, i l'índex de conceptes.

5.7. *Signe* d'Albert Jané (1962)

El *Signe* escrit per Albert Jané i col·laboradors té la finalitat de «posar a l'abast de tothom [...] les més essencials de les normes ortogràfiques, gramaticals i sintàctiques formulades pel mestre Pompeu Fabra» (Jané 1962: 5). L'obra, que és predominantment de tipus pràctic, presenta vint-i-cinc capítols estructurats a partir del contingut teòric, un text breu de literatura catalana i exercicis sobre la teoria i la lectura. Si bé els textos poden ser útils per millorar la lectura i potenciar l'aprenentatge de vocabulari, la claredat expositiva de la teoria i l'abundant ús d'exemples ajuda en la comprensió de les regles formulades a les lliçons.

5.8. *Gramàtica catalana: referida especialment a les Illes Balears* de Francesc de B. Moll (1968)

La *Gramàtica catalana: referida especialment a les Illes Balears* de Francesc de B. Moll va ser publicada com a reedició del llibre *Rudiments de gramàtica normativa per a ús dels escriptors balearics* del mateix autor. Segons Perea (2003: 30), l'obra no només serveix com a eina per defensar la catalanitat de la llengua de les Illes, sinó que es presenta amb la finalitat de fomentar l'aprenentatge de la normativa i de difondre les variants baleariques. Així, els principals destinataris de l'obra són els parlants de les Illes que volen escriure en la seva llengua i altres parlants catalans que volen conèixer les característiques del balear (Moll 1968: 5).

Moll «es mostra partidari de la normativa fabriana i en presenta, en realitat, unes discrepàncies mínimes» (Perea 2003: 30), discrepàncies que sovint són les opcions insulars. L'obra està enfocada a la llengua escrita, tot i que també incorpora aspectes descriptius de la llengua oral. S'estructura en tres grans blocs, que són la fonètica i l'ortografia, la morfologia i la sintaxi, i la formació de mots, precedits d'una introducció general sobre la llengua, els dialectes i la literatura catalana.

5.9. *Curs d'iniciació a la llengua: normes gramaticals, lectures eivissenques i formentereres* de Marià Villangómez (1972)

El *Curs d'iniciació a la llengua: normes gramaticals, lectures eivissenques i formentereres* de Marià Villangómez va ser escrit per als parlants eivissencs i formenterers amb un nivell bàsic de llengua, ja que els seus coneixements «hauran de ser ampliat, quan es vulgui profunditzar més en la nostra llengua, en una de les moltes i excel·lents gramàtiques que existeixen» (Villangómez 1972: 17). L'obra s'estructura a partir de quaranta-cinc lliçons que, d'una banda, exposen la teoria i, de l'altra, aporten textos d'autors eivissencs i formenterers, o bé d'altres autors catalans que parlen sobre les Illes. A més, l'autor hi afegeix una introducció i un apartat sobre la llengua de les Pitiüses.

5.10. *Course de langue catalane* de Pere Verdaguer (1974)

El *Course de langue catalane* de Pere Verdaguer va ser escrit amb la finalitat de «fournir à l'élève un matériel à la fois simple et substantiel» (Verdaguer 1974: 6), però no només per als alumnes que estudiaven autodidàcticament, sinó també perquè els professors de diferents nivells l'utilitzessin a classe. L'obra s'organitza a partir de deu textos preliminars i vocabularis en català amb la traducció corresponent al francès, trenta-una lliçons amb textos, expressions i exercicis, nou textos complementaris, un resum de gramàtica i el vocabulari aparegut a les lliçons.

5.11. *El català en fitxes* de Josep Ruaix (1976)

El català en fitxes de Josep Ruaix va ser publicat amb una finalitat «bàsicament normativa» (Ruaix 1976: 4, II) perquè servís d'eina per als parlants que volguessin utilitzar el català correctament i perquè, per tant, fos una «gramàtica resumida, clara i pràctica» (Ruaix 1976: 3, II). Així, és una obra que sintetitza les característiques i les normes de la llengua, les presenta de manera esquemàtica i exemplificada, i partint de la situació real dels parlants, que generalment s'havien format en castellà o estaven constantment en contacte amb aquesta llengua. L'obra s'estructura en tres volums: el primer se centra en la fonètica i l'ortografia; el segon, en la morfologia i la sintaxi; i el tercer, en el lèxic i l'estilística. A més, cada volum va acompanyat d'un quadern d'exercicis —de nivell bàsic i d'ampliació— i el solucionari corresponent.

5.12. *Curs mitjà de gramàtica catalana: referida especialment al País Valencià d'Enric Valor (1977)*

El *Curs mitjà de gramàtica catalana: referida especialment al País Valencià* d'Enric Valor és la versió ampliada i revisada del *Curso medio de gramática catalana referida especialmente al País Valenciano* (1973). L'obra es va prendre com a text de referència per a cursos bàsics de català i «va passar a tenir un important paper en el camp de la pedagogia lingüística valenciana» (Bonet 2000: 113), però tal com diu Pitarch (1977: 7) al pròleg, el llibre va més enllà de la voluntat pedagògica per «prendre opció política» en la normalització del valencià. La proposta gramatical de Valor, que seguia la norma de Fabra, presenta la idea d'un model de llengua literària unificada. L'obra consta de «82 temes i 246 paràgrafs de numeració única» (Bonet 2000: 115) i tracta tant la fonologia i l'ortografia com la morfologia i la sintaxi. També, a banda del pròleg, incorpora un diccionari breu de conceptes filològics, els verbs irregulars i observacions sobre les conjugacions.

5.13. *Gramàtica de la llengua catalana d'Antoni M. Badia i Margarit (1994)*

La *Gramàtica de la llengua catalana* d'Antoni M. Badia i Margarit presenta la normativa establerta per Pompeu Fabra amb una visió influïda pels avenços lingüístics del moment. Incorpora el tractament de dialectes i registres, en aquest últim cas a partir la distribució en tres nivells que, segons Nogué (1995: 67), és «l'aspecte més innovador de l'obra»: N1 (nivell elevat), N2 (llengua corrent) i N3 (parlar col·loquial).

L'obra s'estructura amb una primera informació general sobre la llengua catalana, els estudis que se n'han fet, la manera com consultar el llibre i convencions sobre abreviatures i l'alfabet fonètic. Seguidament, s'endinsa a l'apartat d'introducció on presenta la pronunciació i les estructures bàsiques de la llengua. A la primera part se centra en la sintaxi oracional, a la segona part, en la morfosintaxi i, a la tercera part, en la fonètica i l'ortografia. També inclou un índex de conceptes i quadres.

5.14. *Català complet de Josep Ruaix (1997-98)*

El *Català complet* de Josep Ruaix, que és una versió revisada i ampliada d'*El català*, va ser publicat amb la finalitat de «fornir un manual pràctic i normatiu» (Ruaix 1997-98: 5, II), és a dir, una eina que presentés la teoria d'una manera planera i que ajudés els parlants a utilitzar la llengua

correctament. L'obra s'estructura en tres volums: el primer se centra en temes introductoris, fonètica i ortografia; el segon, en morfologia i sintaxi; i el tercer, en lèxic i estilística. Cada volum va acompanyat del llibre d'exercicis i el solucionari corresponent.

5.15. *Gramàtica de la llengua catalana de l'Institut d'Estudis Catalans* (2016)

La *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (GIEC) és «la representació d'un model de llengua» (Cabré 2016: XIII) que parteix de l'obra de Pompeu Fabra, però que és deutora dels estudis lingüístics dels últims anys i d'estudiosos com Antoni M. Badia i Margarit i Joan Solà. La GIEC té la finalitat d'actualitzar la normativa, ha estat escrita col·lectivament i «té en compte la variació lingüística al llarg de tot el territori, els diferents nivells d'ús i la diversitat intrínseca d'una llengua» (Ros 2016: X). A més, una de les novetats a l'hora de plantejar la norma és, segons Nogué (2018: 9), instar a deixar de banda la distinció entre correcte i incorrecte per assumir «la distinció entre usos adequats i usos inadequats en una situació comunicativa determinada».

L'obra està organitzada a partir de tres blocs explícits de fonètica, morfologia i sintaxi, i tot i que no hi dedica cap apartat, també inclou informació sobre ortografia i semàntica. El text es presenta amb un llenguatge assequible per a un públic culte però no necessàriament especialitzat. També incorpora un índex de conceptes, quadres, exemples i dues mides de lletra diferents.

6. Anàlisi de les dades

En aquest apartat del treball ens disposem a presentar l'anàlisi de les dades obtingudes amb el buidatge del corpus. A fi de tenir-ne una visió sintètica i global, hem creat la taula que presentem a continuació, a la qual podem donar una lectura en horitzontal, és a dir, analitzant els casos estudiats, o bé en vertical, i per tant en funció de les obres del corpus. Aquestes lectures de la taula són el que presentem detalladament als apartats «Anàlisi per casos» i «Anàlisi per obres».

	Fabra (1918)	Fabra (1919-28)	Marvà (1934)	Sanchis Guarner (1950)	Fabra (1956)	Badia (1962)	Jané (1962)	Moll (1968)	Villangómez (1972)	Verdaguer (1974)	Ruaix (1976)	Valor (1977)	Badia (1994)	Ruaix (1997-98)	GIEC (2016)	Sí	Sí No	No
1	Sí	Sí	No	Sí	Sí No	Sí No	Sí No	Sí No	Sí No	No	Sí	No	Sí	Sí	Sí	7	5	3
2	Sí	No	No	No	No	No	No	No	No	No	Sí	No	No	Sí	Sí	4	0	11
3	Sí	Sí	No	Sí	Sí	Sí	No	Sí	Sí	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	12	0	3
4	Sí	Sí No	No	Sí No	Sí No	Sí	No	Sí No	Sí No	No	No	No	Sí	Sí	Sí	5	5	5
5	Sí	No	Sí No	Sí No	No	Sí No	Sí No	Sí	Sí No	No	No	No	Sí	Sí	Sí	4	5	6
6	Sí	No	Sí No	No	Sí	Sí No	No	No	No	No	No	No	Sí	Sí	Sí	5	2	8
7	Sí	No	No	Sí No	Sí	Sí	No	No	No	No	Sí	No	Sí	Sí	Sí	7	1	7
8	Sí	Sí No	No	Sí No	Sí	Sí	No	Sí	Sí	No	No	No	Sí	Sí	Sí	8	2	5
9	Sí	Sí	Sí No	No	Sí	Sí	No	No	No	No	No	No	Sí	Sí	Sí	7	1	7
10	Sí	Sí	Sí No	No	Sí	Sí	No	No	No	No	No	Sí	Sí	Sí	Sí	8	1	6
11	Sí	Sí No	Sí No	Sí No	Sí	Sí	No	Sí	Sí	No	No	Sí No	Sí No	Sí No	Sí	6	6	3
12	Sí	Sí	No	No	Sí	No	No	No	No	No	No	No	Sí	Sí	Sí	6	0	9
13	Sí	Sí No	Sí No	No	Sí	Sí No	Sí No	Sí No	Sí No	No	Sí	No	Sí No	Sí	Sí	5	7	3
14	Sí	Sí	No	No	Sí	Sí No	No	No	No	No	Sí	No	No	Sí	Sí	6	1	8
15	Sí	Sí	No	No	Sí	Sí	No	No	No	No	Sí	No	No	Sí	Sí	7	0	8
16	Sí	No	Sí	No	No	Sí No	Sí No	No	No	No	No	No	Sí No	No	Sí	3	3	9
17	Sí	Sí	No	No	Sí	No	Sí No	Sí	Sí No	No	Sí	No	Sí No	Sí	Sí	7	3	5
18	Sí	No	No	Sí	Sí	Sí	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí No	Sí	Sí	11	1	3
19	Sí	Sí No	Sí	No	No	Sí	No	No	No	No	No	Sí No	Sí	Sí	Sí	6	2	7
20	Sí	No	Sí No	No	No	Sí	No	No	Sí	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	8	1	6
21	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	No	Sí	Sí	No	No	Sí	Sí	Sí	Sí	12	0	3
22	Sí	Sí	Sí No	Sí	Sí	Sí	No	Sí	No	No	Sí	Sí	Sí	Sí	Sí	11	1	3
23	Sí	No	No	Sí	No	Sí	No	No	No	No	No	No	Sí	No	Sí	5	0	10
24	Sí	Sí	Sí No	Sí	Sí	Sí No	Sí No	Sí	Sí	Sí No	Sí	Sí No	Sí	Sí	Sí	10	5	0
Sí	24	11	3	7	16	14	0	8	7	1	12	6	16	21	24			
Sí No	0	5	9	5	2	7	6	3	5	1	0	3	5	1	0			
No	0	8	12	12	6	3	18	13	12	22	12	15	3	2	0			

Taula 1. Síntesi del buidatge del corpus

6.1. Anàlisi per casos

6.1.1. Cas 1: Diftongació

Segons Fabra (1918: 18), «és corrent de pronunciar les dues vocals dins de la mateixa síl·laba formant un diftong creixent» en els casos com *ia*, *ie* posttòniques, *ió* i combinacions pretòniques. Considera que són pronúncies «tolerables», però que «en poesia convindria d'adoptar exclusivament la pronúncia disil·làbica». Si ens fixem en les obres del corpus que admeten la segona opció d'aquest cas, Fabra (1919-28: 691-692, c. 688) afirma que «hi ha mots en què la combinació de dues vocals compta com una síl·laba (*gràcia*, *aprovació*), d'altres en què la pronúncia vacil·la (*oració*, *història*)» i, d'altra banda, que «els poetes semblen inclinats a preferir la pronúnciació disil·làbica en els mots com *oració*, *aprovació* i àdhuc *gràcia*» però «[a]dmetent [...] la llengua parlada les pronúncies *oració* (en tres síl·labes), *gràcia* (en dues síl·labes), etc.».

Semblantment, Sanchis Guarner (1950: 101-103) considera que només si la primera vocal és una *i* el valencià «vacil·la i fa adés hiatus, adés diftong, segons la velocitat amb què es parla» i recomana que «els poetes, en confeccionar llurs versos, mesuren tots eixos aplecs com a bisíl·labs». En relació amb aquesta pronúncia, Ruaix (1976: 49, I) contrasta la «norma prosòdica genuïna» amb la possibilitat de «pronunciar fent diftong les combinacions *ia*, *ie* posttòniques i [...] els grups *ció*, *sió*, *xió*», i considera que en el «llenguatge modèlic i acurat (com és, posem per cas, el de la poesia) és recomanable d'atenir-se a la nostra tradició prosòdica rigorosa» en contraposició a la parla espontània, en què «és acceptable fer-hi aquesta mena de falses diftongacions».

Badia (1994: 87) també afirma que «la *i* seguida de vocal [...] presenta una multitud de mostres de pronúnciació diftongada en el llenguatge corrent: N2, N3: *paciència* (síl.), enfront N1: *pa-ci-èn-ci-a* (5 síl.)» i aquesta pronúncia diftongada «és acceptable en els nivells indicats (en els quals el manteniment del hiatus sorprèn), però sembla convenient d'evitar-la en una dicció més acurada». I, a més, Ruaix (1997-98: 73, I), semblantment al que ja proposava Ruaix (1976), admet que és «molt corrent avui dia de pronunciar fent diftong les combinacions *ia*, *ie* posttòniques i [...] els grups *ció*, *sió*, *xió*» i considera que «en un llenguatge més acurat [...] és aconsellable d'atenir-se a la nostra tradició prosòdica» però que «en el parlar espontani (i també com a llicència poètica [...]) és acceptable fer-hi aquesta mena de falses diftongacions».

Altrament, també trobem autors que no l'admeten. Aquests autors són, Fabra (1956: 3), que afirma que si es dona el context a què fem referència, les vocals *i* i *u* «cal que siguin comptades com a no formant síl·laba amb la vocal següent» i, per tant, *història* i *contínua* són esdrúixols «qualsevol que sigui la pronúnciació que hom els doni habitualment». A més a més, Badia (1962:

71, I) afirma que hi ha una «tendencia fonética general» que porta a una «articulación castellanizante de semiconsonante» de la *i* en casos com «*ió* (tónico), *ia*, *ie* (postónico) i grupos pretónicos». En el cas de la *u*, també «por presión de la fonética castellana», es converteix en semiconsonant quan va seguida de vocal i precedida de qualsevol consonant, pronunciació que considera «un defecto algo generalizado».

També Jané (1962: 51) afirma que en el context a què fa referència Fabra (1918), les vocals *i* i *u* «en català no constitueixen diftong i [...] pertanyen a síl·labes diferents» com ocorre als exemples *ex-pli-ca-ci-ó* o *in-gè-nu-a*. Semblantment, Moll (1968: 43-44) afirma que «[l]a *i* i la *u* dèbils precedides de consonant i seguides d'una vocal no formen diftong amb aquesta», com «*o-ra-ci-ó* (no *o-ra-ció*) [...] *pèr-du-a* (no *pèr-dua*)». Així mateix, Villangómez (1972: 22) considera que «no hi ha diftong a *història*», així com tampoc «no hi ha diftong a *ciències*» o «no hi ha diftong a *emoció*».

Si bé els autors esmentats tenen en compte la segona opció de Fabra (1918), ja sigui per admetre-la o no, també n'hi ha que no hi fan referència. En aquest cas els autors són Marvà (1934), Verdaguer (1974) i Valor (1977).

Finalment, la GIEC (2016: 29-32) exposa que aquests sons eren «originàriament vocàlics», però que actualment alternen amb les semivocals [j] i [w]. Aquest canvi «s'ha produït en casos com *gràcia* o *presència*, que en l'actualitat es pronuncien amb diftong final», encara que la pronúncia en hiat «és possible en una dicció molt acurada pròpia dels registres més formals». La diftongació de la *i* «és general quan es troba en posició posttònica seguida de vocal» i «freqüentment quan va seguida de vocal tònica». En canvi, la vocal *u* és més difícil que formi diftong, tot i que «és habitual en els grups àtons acabats en *ua* i *ues*».

En síntesi, 6 autors —Sanchis Guarner (1950), Ruaix (1976), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la diftongació de les vocals en el context esmentat a Fabra (1918), mentre que 5 no l'admeten —Fabra (1956), Badia (1962), Jané (1962), Moll (1968) i Villangómez (1972)— i 3 autors més —Marvà (1934), Verdaguer (1974) i Valor (1977)— no hi fan referència.

6.1.2. Cas 2: Pronunciació dels plurals en *igs*

Segons Fabra (1918: 33), els mots acabats en *ig* que fan el plural afegint-hi una *s* «són pronunciats *atx*, *etx*, &., o bé *aits*, *eits*, &.: *faig*, pronunciat *fatx* (com el singular *faig*) o *faits*» i d'aquestes dues pronúncies possibles «sembla preferible la segona». Ruaix (1976: 89, I) considera que dels mots que formen el plural així «n'hi ha que aleshores canvien el so *tx* pel so *it*» però es desprèn que també n'hi ha que no fan aquest canvi i mantenen la pronúncia que és la segona opció d'aquest cas. I Ruaix (1997-98: 47, II) també afirma que aquestes formes del plural «poden

pronunciar-se, o bé com si fossin escrites *atx, etx, otx, utx*, o bé com si fossin escrites *aits, eits, oits, uits*».

Mentre que els autors esmentats admeten la segona opció, no hi ha cap autor del corpus que no l'admeti. En canvi, sí que n'hi ha que no en parlen, i aquests autors són Fabra (1919-28), Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Badia (1962), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Valor (1977) i Badia (1994).

Finalment, la GIEC (2016: 179-180) considera que, en cas que la forma del plural s'origini afegint-hi només la *s*, aquests plurals «es pronuncien amb [tʃ] final, com en el singular, o amb [jts]».

En definitiva, 3 autors —Ruaix (1976), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció, tot i que no mantenen el matís de preferència com a Fabra (1918), mentre que no hi ha cap autor que no admeti aquesta forma. En canvi, n'hi ha 11 —Fabra (1919-28), Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Badia (1962), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974); Valor (1977) i Badia (1994)— que no en parlen.

6.1.3. Cas 3: Plural dels noms acabats en *ig*

Tal com presenta Fabra (1918: 33), els noms que acaben en *ig* formen el plural «afegint una *s* al singular; però la majoria admeten, demés, el plural en *os*», encara que «[c]al, però, donar preferència als plurals en *gs*». En aquest sentit, Fabra (1919-28: 627, c. 609) considera que «poques diferències constatem entre el català medieval i modern» i que una d'aquestes diferències és que el plural «*os* no s'aplicava sinó als noms en *s* i *ç*» i, per tant, el plural de mots en *ig* era «*desigs*», tot i que ara també tenim «*desitjos*». També Sanchis Guarner (1950: 203) afirma que «[e]ls mots acabats en *g* palatal poden formar el plural de dues maneres, afegint o bé simplement una *s*, o bé l'increment *os*» com a *raig, raigs* i *rajós*.

Semblantment, Fabra (1956: 27) afirma que els «mots masculins acabats en *g* [...] admeten en el plural formes terminades en *jós* o *tjós*», però considera que «són preferibles les formes en *gs* (*faigs, passeigs, desigs*)». Badia (1962: 138-139, I) també afirma que aquest plural «[s]e hace, según la lengua literaria, añadiendo *s*: *passeig-passeigs* [...]»; no obstant, casi todos estos nombres admiten, en realidad, un plural en *os*». Així mateix, Moll (1968: 141) admet que en aquests casos «formen correctament el plural afegint *s*: *safareig safareigs*» però que hi ha «alguns plurals ortogràficament irregulars» com *roig* i *rojós*. Si ens fixem en Villangómez (1972: 86), també admet que «[a]l costat dels plurals *faigs, passeigs, desigs, etc.*, tenim *fajos, pasejos* i *desitjos*». Ruaix (1976: 22, II) considera que els mots que afegeixen *os* són, entre d'altres, els que acaben en *ig* com *boig, bojós*, però afirma que «la llengua literària els prefereix en *s*» com *boigs*.

En aquest mateix context, Valor (1977: 90) afirma que «formen el plural indistintament seguint la regla general (prendre una *s*) o afegint *os*». Badia (1994: 414-415) també recomana «l'ús del plural en *s* en els registres més elevats (N1)» però considera que «s'ha d'admetre el so de transició *o*», perquè és el que s'ha anat incorporant a la llengua i, per tant, «el plural d'aquests mots en la llengua corrent es forma afegint *os*». I Ruaix (1997-98: 47, II) afirma que «[p]refereixen el Model I [plural en *s*] els noms masculins en *ig*, encara que són més o menys tolerades les formes corresponents al Model II [plural *os*]».

Com en el cas anterior, no hi ha autors del corpus que no admetin la segona opció a què ens hem referit, però sí que n'hi ha que no hi fan referència, i aquests autors són Marvà (1934), Jané (1962) i Verdaguer (1974).

La GIEC (2016: 179-180) afirma que aquests mots «poden formar el plural amb la vocal *o* o bé per simple addició de la marca *s*» i que, precisament, les que formen el plural amb *o* «són les més generals en l'actualitat» encara que les formes amb *s* es mantenen en els registres formals i en alguns parlars, com el balear i el valencià.

En resum, 11 autors —Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Badia (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Ruaix (1976), Valor (1977), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten aquesta segona opció, ja sigui fent el matís de preferència com a Fabra (1918) o no, mentre que no n'hi ha cap que no l'admeti. Només 3 autors —Marvà (1934), Jané (1962) i Verdaguer (1974)— no en parlen.

6.1.4. Cas 4: Adjectius invariables

Tal com afirma Fabra (1918: 37), dels adjectius invariables acabats en *ant* i *ent*, n'hi ha que «admeten, en el llenguatge familiar, un femení en *anta* i *enta*», com *amargant*, *llampant*, *pesant*, etc. Així mateix, Badia (1962: 146-147, I) afirma que aquests adjectius en *ant* i *ent* són «de una sola terminació» però considera que alguns d'aquests adjectius —que no són, precisament, de la llista d'excepcions— «admeten en la pràctica, y en el habla familiar, un femení *anta* y *enta*». Semblantment, (Badia 1994: 430) afirma que «[n]o sembla, doncs, que hàgim de proscriure, almenys en certs registres, femenins del tipus de N3 *amarganta*». I Ruaix (1997-98: 55, II) afirma que «[e]l llenguatge familiar tendeix a donar una forma femenina a alguns d'aquests adjectius».

Contràriament, alguns autors estudiats no admeten la segona opció esmentada. Fabra (1919-28: 533, c. 482) considera que «[c]ada dia han anat essent menys nombroses, en el femení dels adjectius, les vacil·lacions entre una forma idèntica a la masculina [...] i una forma proveïda de la desinència *a*» precisament perquè «[e]n la immensa majoria dels casos, la forma idèntica a

la masculina és la correcta». També Sanchis Guarner (1950: 207) afirma que els adjectius en *ant* i *ent* són invariables —menys les excepcions—, encara que exposa que «admeten formes femenines en poesia, però esta llicència poètica és poc recomanable; exemples: *onejanta, picanta, bullenta*».

A més a més, Fabra (1956: 22-23) explica que «[l]a major part dels adjectius acabats en *ant* i *ent*» són d'una terminació i afirma que «[s]ón vulgars les formes com *bullenta, coenta, lluenta, pudenta, roenta*». Moll (1968: 143) també afirma que aquests adjectius «regularment són d'una sola terminació; però en poesia són tolerables les respectives formes femenines», i justifica l'ús d'aquestes formes amb poetes com Joan Alcover o Joan Maragall. I, finalment, Villangómez (1972: 77) considera que «[s]ón adjectius d'una sola terminació» i que «es consideren vulgars, per tant, els femenins *coenta, lluenta, pudenta, roenta*».

A banda dels autors que admeten o no la segona opció d'aquest cas, també n'hi ha que no l'esmenten. Aquests autors són Marvà (1934), Jané (1962), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977).

La nova gramàtica normativa exposa que «[e]ls adjectius invariables respecte al gènere no presenten cap alternança formal que permeti diferenciar entre les formes de masculí i les de femení» (GIEC 2016: 171-172), i precisament uns dels adjectius en què això passa són els que acaben en *ant* i *ent*. Deixant de banda els casos com *calent - calenta*, que en són excepció, «altres adjectius amb aquestes terminacions [...] no són estranys en els registres informals (*amarganta, bullenta, coenta, lluenta*)».

Així doncs, 4 autors —Badia (1962), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten el femení amb *a*, mentre que 5 autors —Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Moll (1968) i Villangómez (1972)— no l'admeten, encara que Sanchis Guarner admet que la té en consideració com a llicència poètica. Finalment, 5 autors —Marvà (1934), Jané (1962), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977)— no en parlen.

6.1.5. Cas 5: Quantitatiu *bastant*

Fabra (1918: 65) exposa que «[e]n la llengua parlada és corrent de donar a *bastant* [...], un femení *bastanta* (plural *bastantes*)», com exemplifica amb *bastanta aigua*, però a l'hora d'establir la norma afirma que «[é]s, però, preferible: [...] *bastant aigua*». Semblantment, Badia (1994: 521-522) exposa que «s'ha anat forjant, en el llenguatge corrent (N2, N3), una flexió de gènere» i, malgrat que «[p]er respecte al passat i a la normativa establerta» no es pot deixar de recomanar «que en el N1 hom redueixi la seva flexió al nombre (sing. *bastant* / pl. *bastants*)», «no hem de reprovar-ne les formes femenines (sing. *bastanta* / pl. *bastantes*) al N2 i N3». Així mateix, Ruaix

(1997-98: 71, II) afirma que «avui s'usa també amb quatre formes (*bastant, bastanta, bastants, bastantes*)» i n'exemplifica l'ús d'ara i d'abans, com a «*He rebut bastantes visites* (abans: *He rebut bastants visites*)».

Contràriament a les valoracions d'aquests autors, també n'hi ha que no admeten la segona opció. D'entrada, Marvà (1934: 173) afirma que quantitativament com *bastant* «sols tenen una terminació per al singular i una per al plural» i que «[n]o són gens recomanables les formes femenines *bastanta* i *bastantes*, que alguns empren». A més, Sanchis Guarner (1950: 223) considera que *bastant* «té només forma de plural, puix que manca de femení». Badia (1962: 231, I) exposa que *bastant* és dels quantitativament «que poseen una sola terminación para el singular y una sola para el plural», encara que presenti «formas incorrectas, generalmente en el lenguaje hablado» amb la finalitat d'«extender la flexión completa a las formas que no distinguen entre masculino y femenino». Afirmar, doncs, que «hay que evitar los femeninos *bastanta* [...] y *bastantes*», encara que estiguin «muy arraigados en el barcelonés hablado y aun escrito». Jané (1962: 86-87) també considera que «*bastant* (igual al masculí), femení singular». I, finalment, Villangómez (1972: 93) afirma que «es considera incorrecte el femení *bastanta*» perquè les formes d'aquest quantitativament són «*bastant, bastants*».

Mentre que els autors esmentats admeten o no la forma *bastanta*, també hem de tenir present que n'hi ha d'altres que no hi fan referència. Els autors que no parlen d'aquesta segona opció són: Fabra (1919-28), Fabra (1956), Moll (1968: 195), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977).

La nova gramàtica normativa considera que el quantitativament *bastant* «[p]resenta flexió completa» (GIEC 2016: 639), tot i que especifica que «era inicialment invariable en gènere (*bastant farina, bastants gallines*), ús que modernament perviu en els registres formals al costat de l'ús variable (*bastanta farina, bastantes gallines*)».

En resum, 3 autors —Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció, mentre que n'hi ha 5 —Marpà (1934), Sanchis Guarner (1950), Badia (1962), Jané (1962) i Villangómez (1972)— que no l'admeten, i 6 —Fabra (1919-28), Fabra (1956), Moll (1968: 195), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977)— que no en parlen.

6.1.6. Cas 6: Quantitativament *prou, massa i força*

Segons Fabra (1918: 65), «[e]n el llenguatge parlat no és rar de donar als mots *prou, massa i força* els plurals *prous, masses i forces*» i ho trobem «sobretot en el cas en què no van adjunts a un substantiu». Així mateix, Fabra (1956: 33) afirma que «tendeixen a reemplaçar-se per *prous*,

masses i forces» i especifica, també, que ocorre quan «sobretot s'usen no adjuntats al nom al qual es refereixen».

En relació amb l'admissió d'aquesta segona opció, Badia (1994: 523) afirma que són «quantificadors que s'apliquen sovint a substantius plurals (*massa cadires, força cadires, prou cadires*)», això provoca que el parlant busqui «la congruència formal que sembla correspondre a la relació gramatical (N2, N3 *masses cadires, forces cadires, prous cadires*)». Tot i que l'autor recomana «l'ús invariable dels quantif. *massa, força, prou* al N1» considera «acceptable la flexió de plural als altres nivells, quan determinen un substantiu plural (N2, N3 *masses, forces, prous*)». Semblantment, Ruaix (1997-98: 71, II) afirma que són «[i]nvariables amb tendència a variables» perquè «tendeixen [...] a adquirir forma de plural», una tendència que considera que «s'hauria de tolerar i, en alguns casos, admetre com a correcta», concretament quan «no van adjunts a un substantiu».

D'altra banda, alguns dels autors analitzats, tot i que també fan referència a aquesta segona opció, no l'admeten. Així, Marvà (1934: 173) afirma que malgrat que «sovint en el llenguatge parlat facin els plurals *prou, masses i forces*, han de deixar-se invariables», i Badia (1962: 232, I) afirma que hi ha «unas incorrecciones que consisten en pluralizar indebidamente la formas invariables *prou, massa i força*» que són «habituales en el lenguaje hablado, especialmente cuando no acompañan explícitamente al sustantivo, y que llegan incluso a escribirse».

I, finalment, alguns autors estudiats no parlen de la segona opció d'aquest cas, i són Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977), que es limiten a presentar les formes invariables quan parlen dels quantificadors.

La GIEC (2016: 639-640) afirma que hi ha «certa tendència a dotar alguns d'aquests quantitius invariables de flexió de nombre», com per exemple a *No té mai prou diners* o bé *En va portar masses, de llibres*, i especifica que és un fenomen que ocorre «[e]n els registres informals» i que són formes que no «transcendeixen als registres formals». Hi afegeix, també, que la variació que trobem en aquests quantitius «és habitual en central, nord-occidental i septentrional, però no en els altres parlars».

En definitiva, 4 autors —Fabra (1956), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i IEC (2016)— admeten la segona opció, ja sigui seguint fidelment Fabra (1918) o no, però 2 autors —Marpà (1934) i Badia (1962)— no l'admeten. A més, n'hi ha 8 —Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977)— que no en parlen.

6.1.7. Cas 7: Pronom reflexiu

Segons Fabra (1918: 40), «és preferible el pronom *ell* al reflexiu *si*» en oracions com «*Parlaven entre ells*, preferible a *Parlaven entre si*». Fabra (1956: 35) també afirma que «sovint es prefereix *ell* a *si*» i especifica que «sobretot en plural» com en l'exemple *Quatre i nou són dos nombres parells entre ells*. Així mateix, Badia (1962: 167, I) afirma que «resulta preferible *ell* a *si*» perquè «el pronom reflexiu resulta menos usado en catalán que en castellano» en aquest mateix context. Igual que Badia (1962), Ruaix (1976: 127, II) afirma que «la forma del reflexiu *si* resulta menys usada en català que en castellà» i considera que «frases com “hablan entre sí” [...] es prefereix de fer-les *parlen entre ells*».

Seguint en aquest context, Badia (1994: 460) admet que «és preferible d'emprar les formes personals fortes (*ell, ella, ells, elles*) a la reflexiva (*si*)», i Ruaix (1997-98: 99, II) afirma que «quan el sentit no és pròpiament reflexiu, sinó recíproc, es recomana de fer servir generalment *ells, elles* en lloc de *si*», com en els exemples «*Parlen entre ells* (millor que *entre si*)». A més a més, exposa que en relació amb aquesta construcció «el català s'assembla més al francès (que fa *entre eux*) que el castellà (que fa *entre sí*)».

Tot i que els autors esmentats admeten la segona opció de la gramàtica normativa de Fabra, Sanchis Guarner (1950: 231) no l'admet perquè afirma que «és incorrecte dir *Parlaven entre si*, puix que s'ha de dir *Parlaven entre ells*».

A banda dels autors que d'una manera o altra valoren la segona opció, altres obres del corpus no hi fan referència. Aquestes obres són Fabra (1919-28), Marvà (1934), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974) i Valor (1977).

Finalment, la GIEC (2016: 688-689) afirma que «hi ha tant el pronom *si*, invariable pel que fa a gènere i nombre, com els pronoms *ell, ella, ells* i *elles*, amb variació de gènere i nombre», però hi afegeix que «[e]l pronom *si* és una forma de la llengua culta, poc usada en els registres informals, enfront de les formes *ell, ella, ells* i *elles*» i especifica que, tot i aquest matís, «l'un i els altres són intercanviables en la majoria de contextos amb antecedent humà (o animat)».

En síntesi, 6 autors —Fabra (1956), Badia (1962), Ruaix (1976), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció de Fabra (1918), mentre que només 1 —Sanchis Guarner (1950)— no l'admet, i 7 —Fabra (1919-28), Marvà (1934), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974) i Valor (1977)— no en parlen.

6.1.8. Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb

Tal com afirma Fabra (1918: 43), «són possibles les formes *me, nos, te, vos, se, lo, los, ne* i les formes *em, ens, et, us, els, el, en*» però especifica que «*nos, lo* i *los* són arcaics o dialectals, i

que, en general, les formes reforçades (*em*, &.), i àdhuc *us*, són preferibles a les plenes». Així mateix, Fabra (1956: 60-61) afirma que «[e]ls pronoms febles [...] poden revestir distintes formes» perquè «[s]’usen algun cop *me*, *te*, *se* i *ne* en lloc de *em*, *et*, *es* i *en*, i *vos* en lloc de *us*». També Badia (1962: 171, I) afirma que «en barcelonés se usen casi exclusivamente las formas reforzadas, sin guión» però «hay que afirmar que no sólo no son las únicas usadas en la propia modalidad de la capital, sino que incluso se admiten como correctas las formas plenas».

Així mateix, Moll (1968: 158) afirma que, tot i que, «davant un verb començat en consonant s’escriuen amb les formes invertides els pronoms que en tenen, s’admeten les formes plenes dels pronoms reflexius *me*, *te*, *se*, *vos* i de l’adverbial *ne*». Segons Villangómez (1972: 101-102), «[a]questes formes que recomana la gramàtica no sempre són les emprades en els diferents parlars» perquè especifica que a Eivissa i Formentera «podem dir *me*, *te*, etc., davant un verb» com als exemples *Te vaig veure* o *Sis ne varen espanyar*.

Badia (1994: 468) afirma que «en la modalitat barcelonina s’usen gairebé exclusivament les formes reforçades (tipus *em*)» però admet que «a bona part de la resta del domini lingüístic es fan servir les formes plenes (tipus *me*)». I, finalment, Ruaix (1997-98: 102, II) considera que «[l]es formes plenes són [...] les originàries» però afirma que «[d]avant d’un verb començat en consonant, hem de dir que avui, en general, ja no s’usen (havent estat substituïdes per les reforçades)». Tot i així, admet que «encara hi ha regions del domini lingüístic que les conserven [les formes plenes], i aquest ús és ben legítim (p.e., *me sembla*). Àdhuc en el català central [...] no és rar de sentir les formes plenes (concretament *me*, *te*, *se*, *ne*)».

Contràriament, alguns autors del corpus no admeten aquesta segona opció. D’entrada, Fabra (1919-28: 226, c. 91) afirma que les «[c]ombinacions com *nos veu*, *vos dic*, *los porta*, *lo conec* han estat substituïdes fa llarg temps per *ens veu*, *us dic*, *els porta*, *el conec*» i explica que «el català antic se separa del modern en el fet d’usar les formes plenes» (Fabra 1919-28: 628, c. 610) i que «el català modern, com és sabut, ha reemplaçat, en aquesta posició les formes plenes per les reforçades». També Sanchis Guarner (1950: 232-233) afirma que les «formes invertides són emprades davant un verb que comença en consonant» però especifica que «esta regla no és rigorosa, i els poetes tenen llibertat d’usar les formes plenes si així els convé per a amidar els versos».

A banda de les valoracions d’admissió o no admissió, també hem trobat autors que no hi fan referència, i aquests autors són Marvà (1934), Jané (1962), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977).

La GIEC (2016: 196-200) afirma que en la llengua antiga «les formes plenes (*me*, *te*, *se*, *ne*, *lo*, *los*, *nos*, *vos*) també s’usaven davant del verb, en lloc de les reforçades (*em*, *et*, *es*, *en*, *el*,

els, ens) i de la reduïda *us*». A més, admet que «[a]lgunes d'aquestes formes [...] han perviscut en expressions fixades (*tant me fa, tant se val, Déu vos/lo guard*) i es mantenen amb més o menys vitalitat en alguns parlars». L'ús de les formes plenes «és acceptable en la llengua oral en els parlars en què es mantenen, però en la llengua escrita més formal són preferibles les formes reforçades i la reduïda *us*».

Així doncs, 7 autors —Fabra (1956), Badia (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten aquestes formes, mentre que 2 —Fabra (1918-28) i Sanchis Guarner (1950)— no les admeten, encara que aquest últim autor les pugui arribar a permetre com a llicència poètica, i 5 —Marvà (1934: 183), Jané (1962: 99), Verdaguer (1974: 190), Ruaix (1976: 49, II) i Valor (1977)— no en parlen.

6.1.9. Cas 9: Pronom *nos*

Segons Fabra (1918: 46), «[d]arrera de la primera persona del plural de l'imperatiu és admissible la substitució de *nos* per *s*» com en els exemples *Enviem's-el* o *Traguem's-el*. Semblantment, Fabra (1919-28: 223, c. 88) admet que «[l]a llengua parlada [...] evita les combinacions esdrúixoles» com a *Anem-nos-en* «**reduïnt** *nos* i *vos* a *s*». Aquestes combinacions «són també admissibles, però sempre menys bones». També Fabra (1956: 62) afirma que els pronoms *nos* i *vos* «poden reduir-se a *s* si els segueix un segon pronom». A més, Badia (1962: 203, I) tot i que d'entrada considera que aquesta *s* és «una forma totalment defectuosa», afirma que «se encuentra tan extendida, que ha llegado a tolerarse» i, per tant, en aquest context «se puede tolerar la sustitución de *nos* per *s*».

Segons Badia (1994: 484), «és tolerable de substituir *nos* per *s*» al nivell «N3 *anem's-en* per *anem-nos-en*, malgrat tractar-se d'una forma incorrecta». I, finalment, també Ruaix (1997-98: 103, II) admet que «pot tolerar-se la reducció de *nos* i *vos* a *s* quan els segueix un altre pronom» com a *Deturem's-hi* per *Deturem-nos-hi*, encara que la «preferible» és la que manté el pronom *nos*.

Contràriament, Marvà (1934: 203) no admet la segona opció d'aquest cas perquè considera que les reduccions a *s* «dels pronoms febles *ens* i *us*» són «formes vicioses» del pronom «usades pel poble». A més a més, els autors que no en parlen són Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977).

La nova gramàtica normativa admet que «[q]uan les formes *nos* i *vos* estan situades entre un verb en imperatiu en primera o segona persona del plural, respectivament, i un altre pronom, aleshores molts parlars les redueixen a [z], escrita *s*» (GIEC 2016: 221) com en l'exemple *Anem's-*

en per *Anem-nos-en*. Tot i aquesta tendència, «[c]ap d'aquestes formes no transcendeix més enllà dels registres informals».

En definitiva, 6 autors —Fabra (1919-28), Fabra (1956), Badia (1962), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten aquesta segona opció, ja sigui indicant matis de no preferència o bé que, tot i admetre-la, la consideren incorrecta. D'altra banda, 1 autor —Marvà (1934)— no l'admet i 7 —Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdager (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977)— no en parlen.

6.1.10. Cas 10: Pronom vos

Segons Fabra (1918: 48), «[d]arrera de la segona persona del plural de l'imperatiu és admissible el canvi de *vos* a *s*» com a *Envieu's-el* o *Fiqueu's-hi*. Així mateix, Fabra (1919-28: 223, c. 89) considera que aquestes formes «són admissibles, però sempre menys bones» i Fabra (1956: 62) també afirma que els pronoms *nos* i *vos* «poden reduir-se a *s* si els segueix un segon pronom», en exemples com *Aneu's-en* (per *Aneu-vos-en*).

A més, Badia (1962: 195, I) afirma que «se puede tolerar la sustitución de *vos* per *s*» en el context ja esmentat a Fabra (1918) perquè «las formas defectuosas [...] se combinan normalmente en grupos de dos pronombres» (Badia 1962: 203, I), i «esta construcción defectuosa se encuentra tan extendida, que ha llegado a tolerarse». Valor (1977: 245), afirma que les combinacions com *Aneu's-en* en comptes de *Aneu-vos-en* «són reduccions dialectals [...] no admeses, lògicament, en una elocució culta, sinó purament col·loquial».

També Badia (1994: 484) admet que «és tolerable de substituir *vos* per *s* (amb [z] sonora)» com a «N3: *aneu's-en* per *aneu-vos-en*», encara que la reducció de *vos* a *s* és «una forma incorrecta». Finalment, Ruaix (1997-98: 103, II) considera que «pot tolerar-se la reducció de *nos* i *vos* a *s* quan els segueix un altre pronom» en casos com *Aneu's-en* però la forma «preferible» és *Aneu-vos-en*.

D'altra banda, Marvà (1934: 203) no admet la segona opció d'aquest cas perquè considera que aquestes formes amb *s*, com *Arregleu's-ho vosaltres*, són «formes vicioses [...] usades pel poble» i pertanyen a «formes ultrareduïdes [...] dels pronoms *ens* i *us*, l'expressió ínfima de les quals és una sola *s*».

Els autors que hem presentat esmenten la segona opció d'aquest cas, ja sigui per admetre-la o no, també n'hi ha que no hi fan referència: Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdager (1974) i Ruaix (1976).

La nova gramàtica normativa afirma, en relació amb les formes dels pronoms *nos* i *vos*, que «molts parlars les redueixen a [z], escrita *s*» (GIEC 2016: 221) en exemples com *Mireu's-el*

(per *Mireu-vos-el*), però puntualitza que «[c]ap d'aquestes formes no transcendeix més enllà dels registres informals».

En definitiva, 7 autors —Fabra (1919-28), Fabra (1956), Badia (1962), Valor (1977), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— l'admeten, ja sigui amb el matís de no preferència, en els registres informals o encara que sigui una forma incorrecta. D'altra banda, 1 autor —Marvà (1934)— i 6 altres autors —Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974) i Ruaix (1976)— no en parlen.

6.1.11. Cas 11: Pronoms *vos* i *us*

Segons Fabra (1918: 48), davant d'un verb «alguns prefereixen *vos* a *us*» com a «*vos el prendran* (per *us el prendran*)». Així mateix, Fabra (1956: 61) admet que de vegades s'utilitza «*vos* en lloc de *us*» i Badia (1962: 195, I) també considera que «[d]elante del verbo [...] es admisible *vos* en vez de *us*».

Semblantment, Moll (1968: 157), tot i que afirma que «s'escriuen les formes invertides dels pronoms que en tenen, els altres amb les formes plenes», com a «*vos cridaré* (o *us cridaré*)». També Villangómez (1972: 101-102) afirma que «[a]questes formes que recomana la gramàtica no sempre són les emprades en els diferents parlars» perquè «a Eivissa i Formentera [...] podem usar *vos* davant del verb» i que poden utilitzar «*vos ho diré demà* al costat de *no us ho pensàveu*».

Contràriament, hi ha autors del corpus que no admeten la segona opció. Així, Fabra (1919-28: 226, c. 91) afirma que «[l]a llengua moderna ha tendit a l'eliminació de les formes plenes amb *o: nos, vos, los, lo*» i que precisament davant del verb «el llenguatge de la capital ha reemplaçat totalment aquestes formes per *ens, us, els i el*». Exemples com *vos dic* «han estat substituïdes fa llarg temps per [...] *us dic*». A més a més, Marvà (1934: 183) afirma que davant del verb «usem *us* en lloc de *vos*», i Sanchis Guarner (1950: 233-234) exposa que «[a] la ciutat de València i a gran part de la Regió, no es fa la reducció dels pronoms de la 1.ª i la 2.ª pers. plur.» i que s'utilitza la forma *vos*, però afirma que «en la llengua literària cal fer les reduccions [...] *us escolten* i no *vos escolten*».

També és Valor (1977: 131) qui afirma que «*nos* i *vos* no s'empren mai davant del verb» perquè «les formes que apareixen en aquests casos són [...] *us*». Tot i així, considera que «[e]xcepcionalment s'empra en narrativa per a reflectir determinats ambients on es conserva sempre *vos* per arcaisme». Badia (1994: 468) afirma que per al pronom de la segona persona del plural «hi és *us* (en comptes de *vos*)», i ho exemplifica amb «*us feliciten* (en comptes de **vos feliciten*)». Tot i això, admet que «*vos feliciten, vos dic* a Ba». I, finalment, Ruaix (1997-98: 104, II) afirma que les formes reforçades «s'usen totes elles davant del verb començat en consonant»

com a *No us respon*, però que «a tot arreu es consideren normals les expressions amb formes plenes del tipus *Déu vos guard*» (Ruaix 1997-98: 102, II).

Tot i que la majoria dels autors del corpus esmenten la segona opció d'aquest cas, ja sigui per admetre-la o no, també hi ha autors que no en parlen, i aquests autors són Jané (1962) Verdaguier (1974) i Ruaix (1976).

La GIEC (2016: 198-200) afirma que «[e]n la llengua antiga, les formes plenes [...] també s'usaven davant del verb, en lloc de les reforçades [...] i de la reduïda *us*» i hi afegeix que «[a]lgunes d'aquestes formes, a més, han perviscut en expressions fixades», com per exemple a *Déu vos guard*. Les formes plenes «es mantenen amb més o menys vitalitat en diferents parlars» i remet al fet que es manté «la forma *vos*, en valencià, en baleàric i en altres parlars», en exemples com *Vos comprenc*. La GIEC admet que utilitzar les formes plenes «és acceptable en la llengua oral dels parlars en què es mantenen, però que en la llengua escrita més formal són preferibles les formes reforçades i la reduïda *us*».

En definitiva, 5 autors —Fabra (1956), Badia (1962), Moll (1968), Villangómez (1972) i GIEC (2016)— admeten la segona opció de Fabra (1918), 6 autors —Fabra (1919-28), Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Valor (1977), Badia (1994) i Ruaix (1997-98)— no l'admeten, encara que puntualment es pugui usar com a llicència poètica, i només 3 autors —Jané (1962) Verdaguier (1974) i Ruaix (1976)— no l'esmenten.

6.1.12. Cas 12: Pronom *en*

Tal com afirma Fabra (1918: 52), «[e]ntre un mot acabat en *s* i un mot començat en vocal o *h*, és permès d'usar la forma *en* en lloc de *n*'» en exemples com *Ens en anem* en comptes de *Ens n'anem*, tot i que «[é]s, però, preferible la forma *n*'». Semblantment, Fabra (1919-28: 302-303, c. 179) explica que «la llengua parlada fa sentir una *e* entre la consonant final del primer pronom i la consonant del segon» sobretot quan «el segon d'aquests pronoms va precedit de *ens*, *us* o *els*», i admet que «com que la llengua escrita admet la forma *en*, això ens permet conformar l'escriptura a la pronunciació emprant excepcionalment aquesta forma en lloc de *n*'».

A més a més, Fabra (1956: 62) admet que «es troba algun cop usat *en* en lloc de *n*'». Així mateix, Badia (1994: 493) afirma que «[a]questa intercalació de la vocal de transició és ben acceptable als N2 i N3». I, finalment, Ruaix (1997-98: 104, II) considera que «és permès d'usar la forma reforçada en lloc de l'elidida» en exemples com *Us n'han tret* o *Us en han tret*, tot i que també considera que la «preferible» és l'elidida.

No trobem que cap autor del corpus que no admeti la segona opció que es presenta en aquest cas. En canvi, sí que la resta d'autors del corpus que hem analitzat no en parlen. Aquests

autors són Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Badia (1962), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977).

Finalment, la GIEC (2016: 204-205) considera que «[e]n el cas del pronom *en*, aquestes pronúncies es poden reflectir gràficament mitjançant la forma reforçada» i que, per tant, en exemples com *Ens en anem* o *Ens n'anem*, «al costat de la grafia sense vocal (*n'*), que és la general, s'admet també la grafia *en*».

En síntesi, 5 autors —Fabra (1919-28), Fabra (1956), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció, mentre que no n'hi ha cap de no l'admeti, però sí que trobem 9 autors —Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Badia (1962), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976) i Valor (1977)— que no en parlen.

6.1.13. Cas 13: Combinació pronominal *n'hi*

Segons Fabra (1918: 55), «[e]l llenguatge parlat (Barcelona) usa *n'hi* com a combinació del pronom *en* o *ne* amb l'adverbi *hi* i com a combinació del pronom *en* o *ne* amb el datiu *li*, reemplaçat per *hi*» però tot i la descripció de la llengua parlada específica que en relació amb la llengua formal «en el segon cas és preferible *li'n* o *li n'*». Fabra (1956: 69) admet que «[e]n el parlar de Barcelona (i altres indrets) la combinació *li'n* es troba substituïda per *n'hi*» però que *li'n* «és preferible a *n'hi*, sols admissible en l'estil col·loquial».

En aquesta línia, Ruaix (1976: 42, II) afirma que «no és gens aconsellable —a no ésser en el llenguatge col·loquial— la substitució de *li* per *hi* en contacte amb el partitiu *en*» en oracions com *Si no té paraigua, jo n'hi deixaré*, que l'autor considera «poc aconsellable» en relació amb *Si no té paraigua, jo li'n deixaré*. Semblantment, Ruaix (1997-98: 115-116, II) afirma que «no és gens aconsellable —a no ésser en el llenguatge col·loquial— la substitució de *li* per *hi* en contacte amb el partitiu *en*» en exemples com *A ell tant se li'n dona de tot* amb la versió «poc aconsellable» *A ell tant se n'hi dona*.

D'altra banda, alguns autors del corpus que no admeten aquesta segona opció de Fabra (1918). D'entrada, Fabra (1919-28: 218-219, c. 83) afirma que «la llengua parlada usa combinacions pronominals que no són les que el sentit de la proposició exigeix» i ho exemplifica dient que «[p]er dir que donarem prunes a un nen ¿és correcte de dir *N'hi donarem*? No» perquè «ens cal dir *Li'n donarem*». A més, Marvà (1934: 201-202) exposa que *li* canvia a *hi* quan entra en contacte amb els pronoms d'acusatiu determinat i afirma que «[d]ins el parlar de Barcelona, hom també fa aquest canvi quan es troba amb el pronom *ne*», però «[é]s una errada que cal corregir» i «mai no direm: *Si no té paraigües, jo n'hi deixaré*, sinó: *Si no té paraigües, jo li'n deixaré*». També Badia (1962: 208-209, I) afirma que «[e]n barcelonés se substitueix habitualment

li'n por *n'hi*» en aquest context, però canviar *li'n* per *n'hi* és «incorrecto» i que «el grupo *n'hi* [...] habrá que reemplazarse, pues, por la solución correcta *li'n*».

Així mateix, Jané (1962: 113) afirma que «és absolutament incorrecte de dir: *si no té paper no n'hi deixaré*» perquè correctament és «*si no té paper, no li'n deixaré*», i Moll (1972: 168) considera que «[l]iteràriament cal conservar la forma *li*, formant la combinació *li'n*» i escriure *Ella m'ha demanat aigua i no li'n donaré*. Villangómez (1972: 107) afirma que substituir *li'n* per *n'hi* «[s]eria propi del llenguatge vulgar» i, per tant, «[n]o escriurem *m'ha demanat vi i no n'hi daré*, sinó *m'ha demanat vi i no li'n daré*». Finalment, segons Badia (1994: 492) hi ha unes «formes defectuoses, que sembla que haurien de quedar reduïdes a N3, però que són ben habituals al N2», una de les quals és el «*n'hi* incorrecte (usat a tort en comtes de *li'n*)».

Tot i que molts dels autors del corpus es refereixen a la forma *n'hi*, ja sigui per admetre-la o no, també *n'hi* ha que no hi fan referència, i les obres que no en parlen són Sanchis Guarner (1950), Verdaguer (1974) i Valor (1977).

La GIEC (2016: 212) considera que «la varietat de datiu singular *hi* en substitució de *li* [...] tendeix a generalitzar-se en les combinacions amb el pronom *en*» i que tant la combinació *li'n* com *n'hi* «són acceptables, però en els registres formals és més habitual l'ús de les combinacions amb *li*». Exceptuant algun cas en què es produiria un canvi de significat, en exemples com *No li'n/n'hi va fer cas* «totes dues possibilitats es poden utilitzar indistintament».

Per tant, 4 autors —Fabra (1956), Ruaix (1976), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció de Fabra (1918), mentre que 7 autors més —Fabra (1919-28), Marvà (1934), Badia (1962), Jané (1962), Villangómez (1972) i Badia (1994)— no l'admeten, i 3 —Sanchis Guarner (1950), Verdaguer (1974) i Valor (1977)— no en parlen.

6.1.14. Cas 14: Infinitiu i pronoms febles

Tal com presenta Fabra (1918: 99), «[l]es combinacions d'un infinitiu terminat en *r* i un o més pronoms poden revertir dues formes diferents», és a dir, «(I) La *r* persisteix i la forma del primer pronom és la que aquest adopta darrera d'un verb terminat en consonant» o bé «(II) La *r* és suprimida i la forma del primer pronom és llavors la que aquest adopta darrera d'un verb terminat en vocal altra que *u*», com *Conèixer-la* i *Conèixe'la*. L'autor especifica que la llengua escrita «ha de preferir en tots els casos les formes I a les formes II», unes formes que «solament són tolerables (i encara només en l'estil col·loquial) quan l'infinitiu termina en *er* feble i quan [...] precedeix algun dels pronoms *nos*, *vos* i *los* seguits d'un segon pronom».

Així mateix, Fabra (1919-28: 223-224, c. 88) afirma que l'infinitiu «perd en dos casos habitualment la seva *r* final: quan se li adjunta algun dels pronoms *nos*, *vos* i *los* seguits d'un

segon pronom, i quan termina en *er* inaccentuat», i considera que «són admissibles», sobretot aquest últim cas, però que les formes sense modificar «són preferibles». També és Fabra (1956: 62-63) qui considera que «existeixen (usades sobretot en alguns parlars) combinacions com *portà'ls*» i afirma que «[l]a llengua escrita rebutja aquestes combinacions» i que només «semblen admissibles, en un cert estil».

Semblantment, Ruaix (1976: 63, II) afirma que «[e]n la llengua col·loquial és admissible de suprimir la *r* final dels infinitius plans» però que «almenys en la llengua culta, són preferibles les formes senceres» en exemples com *Coneixe'ns* o *Conèixer-nos*. I Ruaix (1997-98: 172, II) també considera que «la llengua literària prefereix sempre que es mantingui aquesta forma [de l'infinitiu] íntegra, sense suprimir-ne la *err*» i afegeix que «[n]omés s'admet, en un estil col·loquial, la supressió de la *r*» en els contextos ja esmentats.

D'altra banda, trobem autors que no admeten la segona opció, com Badia (1962: 170, I), que afirma que la *r* «otras veces sigue siendo muda, y entonces los pronombres átonos adoptan las formas reducidas» i que això passa «con los infinitivos graves», però que «la grafia correcta exige siempre la *r*».

A banda dels autors que s'hi refereixen independentment de la valoració que en facin, també n'hi ha que no parlen d'aquesta segona opció. Aquests autors són Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Valor (1977) i Badia (1994).

A més a més, la GIEC (2016: 217) afirma que «[é]s bastant generalitzada l'elisió de la ròtica final en els infinitius plans quan el pronom enclític comença per consonant» i que «no és estranya en altres infinitius davant de combinacions [...] encapçalades pels pronoms de plural», com a *S'entesta a convence'l* en lloc de *convèncer-lo* o *Es moria de ganes de di-us-ho* en lloc de *dir-vos-ho*. Especifica, però, que aquestes formes ocorren «en la llengua oral, fora dels registres formals».

En definitiva, 5 autors —Fabra (1919-28), Fabra (1956), Ruaix (1976), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten aquesta segona opció, mentre que 1 autor —Badia (1962)— no l'admet, i 8 autors —Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Valor (1977) i Badia (1994)— no en parlen.

6.1.15. Cas 15: Imperatiu i pronoms febles

Segons Fabra (1918: 99), «es diu molt *vence-la, perdre'ls, rebe'ls, culle-les, planye't, more't, &.,* en lloc de *venç-la, perd-los, rep-los, cull-les, plany-me, mor-te,* etc.» però la llengua escrita «ha de donar indubtablement la preferència a les formes d'imperatiu terminades en

consonant» i «les formes en *e* no són potser tolerables sinó en *more't* i en els imperatius de *fugir*, *rebre*, *cabre* i anàlegs davant de *hi* i *ho*». En aquest sentit, també és Fabra (1919-28: 227, c. 92) qui afirma que «[l]a llengua parlada (Barcelona) tendeix a l'eliminació de les combinacions *cull-lo* [...] les quals trobem ja comunament i en alguns casos completament reemplaçades per les combinacions amb *e*» i que «la llengua escrita hauria de donar decididament preferència a les combinacions formades per l'afixació de les formes plenes [...] a les formes verbals en consonant». I Fabra (1956: 63), tot i que afirma que «[c]al evitar en la llengua escrita les formes d'imperatiu en *e*» considera que «no són potser tolerables, sinó *more't* i, davant de *hi* i de *ho*, *fuge*, *rebe* i anàlogues».

Semblantment, Badia (1962: 170-171, I) afirma que «en el habla corriente y vulgar se añade una *e* a los imperativos consonánticos» però que «la forma *mor-e't* es la única que se puede tolerar». Ruaix (1976: 66, II) afirma que «la llengua parlada afegeix *e* a algunes formes de l'imperatiu» però que «[e]n la llengua escrita val més conservar la forma d'imperatiu intacta» com a *Mor-te* i *Venç-la* per *More't* i *Vence-la*, i Ruaix (1997-98: 177, II) afirma que «la llengua parlada afegeix *e* a la 2ª persona de l'imperatiu de certs verbs» però que «[e]n la llengua escrita val més conservar la forma d'imperatiu normal» que considera «més correcta» que la solució com *More't*, que la considera «menys correcta».

Tot i que no trobem autors del corpus que no admetin la segona opció d'aquest cas, sí que n'hi ha que no en parlen, i aquests autors són Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Valor (1977) i Badia (1994).

La GIEC (2016: 218) considera que aquestes formes verbals «manifesten una tendència, en diversos parlars, a evitar el contacte de la consonant final del radical i la del pronom mitjançant una *e* de suport», com a *Ajupe't* o *More't* en comptes de «les solucions generals en registres formals» *Ajup-te* o *Mor-te*.

En definitiva, 6 autors —Fabra (1919-28), Fabra (1956), Badia (1962), Ruaix (1976), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció d'aquest cas, mentre que no n'hi ha cap que no l'admeti, i 8 autors —Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Valor (1977) i Badia (1994)— no en parlen.

6.1.16. Cas 16: Atribut

Quant a la substitució pronominal de l'atribut, Fabra (1918: 42) afirma que «[e]n el llenguatge parlat és freqüent l'ús de *en* com a predicatiu (en lloc de *ho*)» en oracions com *Diu que són blaus i no en són*, però «[l]a llengua literària evita generalment aquest *en*, reemplaçant-lo per

ho». En aquest sentit només Marvà (1934: 190) afirma que «hom usa en aquest cas, dins del llenguatge col·loquial, el pronom *en* en lloc de *ho*, però aquesta substitució no és recomanable».

D'altra banda, hi ha autors del corpus que no l'admeten. D'entrada, Badia (1962: 177, I) afirma que «en barcelonés hablado, a veces se usan, en vez de *ho*, los pronombres adverbiales *hi*, *en*, especialmente este último: *creia que era groc i no n'és* [n.a]», un ús que «la gramàtica normativa no puede aceptar». Segons Jané (1962: 114-115), «[u]na incorrecció força freqüent és la de representar els predicatius indeterminats que s'apliquen amb el verb ésser i estar, amb el pronom *en* en lloc del pronom *ho*» com a *Semblen germans però no en són*, unes construccions que considera «gens recomanables». I, finalment, Badia (1994: 475-476) afirma que «[e]n el llenguatge corrent, el pron. *en* apareix sovint en comptes de *ho*, però cal evitar aquesta construcció en la llengua escrita correcta»

I, finalment, els autors que no fan referència a aquesta segona opció són Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976), Valor (1977) i Ruaix (1997-98).

La GIEC (2016: 691) afirma que «la tria d'un o altre pronom depèn del verb i del tipus d'atribut», però que l'atribut se substitueix per *ho*, tot i que admet que hi ha alternança amb *en* per «representar un atribut locatiu d'origen o un atribut de pertinença» (GIEC 2016: 692) o «una relació de parentiu», així com també amb «un datiu adjunt o complement de l'adjectiu atribut» (GIEC 2016: 693), i és el pronom «que representa el complement introduït per *de* d'un adjectiu en una atributiva amb *ser*» i «construccions amb l'atribut dislocat».

En síntesi, 2 autors —Marpà (1934) i GIEC (2016)— admeten la segona opció de Fabra (1918), mentre que 3 —Badia (1962), Jané (1962) i Badia (1994)— no l'admeten, i 9 autors —Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976), Valor (1977) i Ruaix (1997-98)— no l'esmenten.

6.1.17. Cas 17: Pronoms relatius

Tal com apunta Fabra (1918: 62), «[e]l llenguatge parlat recorre freqüentment a una construcció que consisteix a construir la proposició de relatiu com si fos una proposició independent (on l'antecedent es troba naturalment representat per un pronom personal feble) i enllaçar-la amb l'antecedent mitjançant el mot *que*» en oracions com *Una fusta que se'n fan mobles*. I afirma que «[a]questes construccions no són en tot cas tolerables sinó en l'estil col·loquial». Semblantment, Fabra (1919-28: 182, c. 47) considera que «[a] les oracions de relatiu de la llengua literària introduïdes amb les combinacions *al qual*, *en el qual*, *del qual*, etc. [...] la llengua popular oposa oracions introduïdes amb el terme conjuntiu *que* i en les quals el membre

que en aquelles era expressat pels termes relatius *al qual*, *en el qual*, etc., és expressat per un pronom personal feble».

També Fabra (1956: 95) afirma que aquesta construcció és «molt freqüent en la llengua parlada», però que «[c]al evitar, en general, aquesta construcció» encara que és «difícil de prescindir-ne en l'estil col·loquial, sobretot quan la construcció correcta donaria a la frase un caient excessivament artificios, impropri d'aquell estil». Segons Moll (1968: 178), «és poc recomanable l'ús del relatiu *que* seguit de pronom dèbil» i «[e]n la llengua literària, són preferibles aquestes altres construccions [amb el relatiu]». Així mateix, Ruaix (1976: 51, II) també afirma que el *que* s'utilitza «[e]n el llenguatge col·loquial» en frases com *És una fusta que se'n fan mobles*, però que «en un estil més culte cal fer servir altres relatius», i Ruaix (1997-98: 129, II) admet que «[e]l relatiu *que* s'usa col·loquialment [...], fenomen que cal frenar en la llengua culta».

Tots aquests autors exposats admeten la segona opció en la llengua col·loquial, però també n'hi ha que no l'admeten. Així, Jané (1962: 150-151) afirma que com a substitució dels relatius «existeix una tendència molt accentuada, però totalment incorrecta, que consisteix a eliminar el sentit relatiu de la forma *que*, el qual fa aleshores únicament de mot d'enllaç, reforçant-la amb un pronom feble que es refereix a l'antecedent». També Villangómez (1972: 110-111) afirma que la construcció «és defectuosa» i Badia (1994: 166), tot i que afirma que aquesta estructura «és la manera d'expressar-la en el llenguatge col·loquial», a l'hora d'exposar els exemples com «*N3 *és una fusta que se'n fan mobles*» veiem que la considera agramatical fins i tot a la llengua col·loquial.

Tot i que hi ha autors que admeten la segona opció i també n'hi ha que no, trobem que alguns autors no parlen d'aquest cas. Aquests autors són Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Badia (1962), Verdaguer (1974) i Valor (1977).

La GIEC (2016: 1056-1057) considera que hi ha les «relatives analítiques (o col·loquials) que, encapçalades per *que*, contenen un pronom feble o un possessiu que fa la funció sintàctica pròpia del relatiu», però admet que aquesta estructura és «pròpia dels registres informals» en contraposició amb «una oració de relatiu formal» com a *És una persona que no li donaries un cop de mà* i *És una persona a qui no donaries un cop de mà*.

Així doncs, 6 autors —Fabra (1919-28), Fabra (1956), Moll (1968), Ruaix (1976), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— l'admeten, mentre que 3 —Jané (1962), Villangómez (1972) i Badia (1994)— no l'admeten i 5 —Marpà (1934), Sanchis Guarner (1950), Badia (1962), Verdaguer (1974) i Valor (1977)— no hi fan referència.

6.1.18. Cas 18: Relatiu i interrogatiu *on*

Tal com afirma Fabra (1918: 100), «[é]s freqüent l'anteposició de la preposició *a* a l'adverbi *on*» en casos com *A on van?* en lloc d'*On van?*, construccions que considera «en general preferibles», sense condemnar la que porta preposició. D'entre els autors posterior que admeten aquest segona opció, Sanchis Guarner (1950: 254) afirma que es pot utilitzar «*On vas?* o *A on vas?*». Fabra (1956: 83) també considera que «[m]olts adverbis de lloc admeten l'anteposició de la preposició *a*» com *A on*. També Badia (1962: 9, II) admet que «es frecuente la anteposición sistemática de la preposición *a* al adverbio *on*» però que «resultan preferibles las soluciones sin preposición».

Semblantment, Moll (1968: 189) afirma que els adverbis de lloc «admeten una variant consistent en el mateix adverbi precedit de la preposició *a*», i també Villangómez (1972: 179-180) considera que «[m]olts d'aquests adverbis admeten l'anteposició de la preposició *a*». Verdaguer (1974: 198) admet que es pot utilitzar «*On ets?*, ou *A on ets?*» i, així mateix, Ruaix (1976: 81, II) afirma que els interrogatius de lloc són «on, a on» i Valor (1977: 168) considera que «*A on* té el mateix significat que *on* en totes les avinenteses». Finalment, Ruaix (1997-98: 220, II) afirma que «[l]a forma simple *on* és preferible al conjunt *a on*».

No obstant això, Badia (1994: 706) no segueix la valoració de Fabra (1918) i afirma que «com que molt sovint *on* indica la direcció del moviment, és freqüent de sentir-lo precedit d'una prep. *a* (**a on vas?*, en comptes de *on vas?*)» però «sense que en teoria aquestes construccions siguin blasmables [...], és millor d'atenir-se a l'ús invariable de *on*». Tot i aquesta última consideració, marca amb l'asterisc que *a on* és una forma agramatical i incorrecta.

Si bé bona part del corpus esmenta la segona opció, també ens trobem autors que no s'hi refereixen. Aquests autors són Fabra (1919-28), Marvà (1934) i Jané (1962).

La GIEC (2016: 1054) afirma que «[e]l relatiu *on* pot indicar localització o direcció tot sol (en registres més formals) o bé amb la preposició *a*» en oracions com *Aquella és la casa (a) on vivim*.

Per tant, 10 autors —Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Badia (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976), Valor (1977), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— l'admeten, encara que uns indiquin la no preferència i altres no, però 1 autor —Badia (1994)— no l'admet, i 3 —Fabra (1919-28), Marvà (1934) i Jané (1962)— no l'esmenten.

6.1.19. Cas 19: Concordança dels participis

Segons Fabra (1918: 95-96), «[é]s recomanable (si no obligatori) de fer concordar el participi passat amb el complement directe quan aquest és un pronom personal feble de tercera

persona» en oracions com *La carta l'hem començada, però no l'hem acabada*. Semblantment, Marvà (1934: 139) admet que «avui hi ha la tendència, poc recomanable, de deixar el participi invariable àdhuc quan el complement acusatiu és un pronom feble de tercera persona». També Badia (1962: 465-466, I) considera que «existe la tendència (poco recomendable, pero absoluta en Barcelona y predominante en muchos otros sitios) a dejar el participio invariable en todos los casos, incluso cuando el complemento verbal es un pronombre átono de 3ª persona».

A més a més, Badia (1994: 683-684) també afirma que «el participi pot concordar amb el complement directe» però que «aquesta norma [...] és infringida en la llengua parlada correntment» i «en un tipus de llengua acurat és de recomanar l'ús concertat de participi». I Ruaix (1997-98: 190, II) també afirma que «s'ha de recomanar la concordança quan es tracta del femení singular».

Dels altres autors del corpus, n'hi ha que no admeten la segona opció, com Fabra (1919-28: 288, c. 161), que afirma que «convindria molt que combatéssim aquesta tendència moderna envers la invariabilitat absoluta del participi, considerant obligatòria la concordança». I Valor (1977: 217-218) afirma que «el participi concorda en gènere i nombre amb el complement directe, si aquest està representat prèviament per un pronom feble de 3ª persona».

D'altra banda, els autors que no en parlen són Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974) i Ruaix (1976).

La nova gramàtica normativa afirma que «[e]l participi dels temps compostos i el pronom feble de tercera persona poden concordar en gènere i nombre quan aquest funciona com a complement directe» (GIEC 2016: 680), però tot i que la concordança «ha perdut terreny a favor de la construcció amb el participi invariable» també afirma que aquesta concordança «se sol mantenir en els registres formals» (GIEC 2016: 492).

Per tant, 5 autors —Marpà (1934), Badia (1962), Badia (1994), Ruaix (1997-97) i GIEC (2016)— l'admeten com a Fabra (1918) però 2 autors —Fabra (1919-28) i Valor (1977)— no. I 7 altres autors —Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974) i Ruaix (1976)— no en parlen.

6.1.20. Cas 20: Complement directe amb preposició

Pel que fa al complement directe, Fabra (1918: 112-113) considera que pot dur la preposició *a* quan «va immediatament al darrera del subjecte de la preposició, ambdós no trobant-se separats per una pausa representativa d'un verb sobreentès», així *Jo rentaré la Maria, i tu, la Joana* és «[m]illor que» *Jo rentaré la Maria, i tu, a la Joana*. A banda del cas esmentat i dels que considera que *a* és obligatòria, «és solament tolerable davant certs pronoms, principalment

tothom, tots i el qual». Així mateix, Badia (1962: 57, II) considera que «se tolera la preposició *a* con el complemento directo cuando éste es uno de los pronombres *tothom* [...], *tots* [...] y *el qual*» i també que «*jo acompanyaré la Maria, i tu, la Joana*» és «mucho mejor que: ... *i tu, a la Joana*».

Més obres que admeten la segona opció són tant Villangómez (1972: 163), que afirma que es pot usar *a* «quan es tracta dels pronoms *tothom* i *tots*», com Ruaix (1976: 91, II), que també admet que «es pot posar davant els mots *tothom* i *tots*» i Valor (1977: 218), que també la considera quan «és un dels pronoms *tothom, tots i el qual*».

Badia (1994: 207-210) admet que si el complement directe és «un determinatiu del tipus *tots, tothom, etc.* [...] la norma tradicional és tolerant respecte a la preposició, però la construcció més correcta és la que en prescindeix», i l'associa a l'N1, i l'ús de *a* s'ha estès «davant els relatius», una solució que «gaudeix d'una certa tolerància, si bé també ara la solució més correcta és sense preposició». Tot i així, considera excepcionalment que «si el subjecte i el complement es troben separats per una pausa (o una coma) que correspon a un verb sobreentès, és aconsellable de prescindir de la preposició» com a *Ell presentarà el conferenciant i ella, el cronista* és més aconsellable que *i ella, al cronista*. Finalment, Ruaix (1997-98: 243-245, II) admet la preposició «quan el context resultaria ambigu o forçat sense aquesta preposició», com a les estructures amb relatiu, o bé «davant els pronoms» com *molts, tots, etc.*

Si bé aquests autors són els que admeten les segones opcions presentades, trobem que Marvà (1934: 290) afirma que «no s'ha de recórrer a la preposició quan l'oració és el·líptica [...]». Ex.: *Jo acompanyaré la Carme, i tu, la Rosa*» i tampoc «davant de certs pronoms com *tothom, tots, qui*». I, finalment, els autors que no parlen de les segones opcions que es presenten en aquest cas són Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Jané (1962), Moll (1968) i Verdaguer (1974).

La GIEC (2016: 730-733) admet que «[l]ús de la preposició està relacionat amb factors diversos [...] concretament, ho està amb la categoria del complement directe, amb la posició del subjecte o del complement directe i amb el caràcter animat o inanimat de l'un i de l'altre». A més, afirma que «[l]a preposició és optativa amb els quantificadors pronominals referits a persones» com a *D'un temps ençà critica (a) tothom* o *Han interrogat (a) cadascú per separat*, i que «el relatiu compost *el qual* pot anar precedit de la preposició *a*, principalment per a evitar l'ambigüitat amb el subjecte».

En resum, 7 autors —Badia (1962), Villangómez (1972), Ruaix (1976), Valor (1977), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten les segones opcions d'aquest cas, encara que de vegades els autors n'esmenten menys que Fabra (1918) o bé n'admeten la majoria però no totes. Només 1 autor —Marrà (1934)— no admet les segones opcions, i 6 autors —Fabra (1919-

28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Jané (1962), Moll (1968) i Verdaguer (1974)— no en parlen.

6.1.21. Cas 21: Preposició en locatius

Fabra (1918: 118) considera que tot i que «la preposició *en* serveix principalment per a introduir la indicació de l'indret on és o s'esdevé alguna cosa [...] l'article definit i l'adjectiu interrogatiu demanen davant d'ells [...] preferentment, la preposició *a*», per exemple: *Seien a les cadires* o *A quina casa viviu?* Semblantment, Fabra (1919-28: 200, c. 64) afirma que «*al calaix* pot ésser preferible a *en el calaix*» i Marvà (1934: 291-292) considera que «essent més generalment admesa, i més recomanable, l'expressió *és al calaix de dalt* que no pas *és en el calaix de dalt*, no cal condemnar aquesta darrera». En aquest sentit, Sanchis Guarner (1950: 272) també afirma que la preposició *a* «és recomanable de posar-la davant l'article definit i l'adjectiu interrogatiu».

A més a més, Fabra (1956: 173) afirma que «és preferent l'ús de *a* davant l'article definit i l'adjectiu interrogatiu *quin*» i Badia (1962: 61-63, II) també afirma que «el artículo y los adjetivos interrogativos prefieren *a*». Moll (1968: 204-205) admet que davant d'article determinat es pot escriure «*Estic al carrer* o *Estic en el carrer*», i Villangómez (1972: 164) també admet que «*a* i *en* poden emprar-se indiferentment» però que «Fabra diu que l'article definit [...] i *quin* demanen preferentment la preposició *a*».

Així mateix, Valor (1977: 189) afirma que «usarem la preposició *a* [...] davant l'article definit i davant l'adjectiu interrogatiu *quin*» però que «[e]n les determinacions de lloc pot emprar-se també la preposició *en* davant l'article definit» de manera que, en aquest cas, «totes dues preposicions (*a* i *en*) es poden emprar legítimament» tot i que «la llengua literària prefereix l'ús de la preposició *a*». Badia (1994: 213-215) considera que «l'article i els adjectius interrogatius [...] s'avenen amb la *a* com a introductora del complement» i que les estructures amb *en* «són menys recomanables». I, finalment, Ruaix (1997-98: 247, II) afirma que amb l'article determinat i l'interrogatiu «sol usar-se sovint també *a* expressant situació (al costat, però, de *en*)».

De la resta d'autors analitzats no n'hi ha cap que valori la segona opció de manera diferent de Fabra (1918), però sí que hi ha obres que no en parlen. I els autors d'aquestes obres són Jané (1962), Verdaguer (1974) i Ruaix (1976).

La GIEC (2016: 726) afirma que «[l]es preposicions *a* i *en* s'usen fonamentalment amb un valor espacial» però que «[a]mb la majoria de determinants i quantificadors s'usa *a* en les situacions dinàmiques» mentre que «[e]n les situacions estàtiques, generalment són possibles les

dues preposicions, encara que una de les dues sol ser més freqüent». I tot i que *a* és «la preposició més habitual i la preferent en els registres formals» apareix al costat de *en*, també admesa.

En definitiva, 11 autors —Fabra (1919-28), Marvà (1934), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Badia (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Valor (1977), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció d'aquest cas, tot i que n'hi ha que indiquen que és l'opció no preferible o bé que posen les dues preposicions al mateix nivell. No n'hi ha cap que no l'admeti, però n'hi ha 3 —Jané (1962), Verdaguer (1974) i Ruaix (1968)— que no l'esmenten.

6.1.22. Cas 22: *En i al + infinitiu*

Segons Fabra (1918: 119), l'infinitiu que introdueix els complements circumstancials amb valor de gerundi pot ser introduït «mitjançant la preposició *a* seguida de l'article definit» o bé «mitjançant la sola preposició *en*», com a *A l'entrar jo, tots s'alçaren* o *En entrar jo, tots s'alçaren*, però prefereix que «els escriptors es decantin decididament a favor de la segona». Seguint aquesta valoració, Fabra (1919-28: 918, c. 896) afirma «[d]'aquestes dues construccions concurrents, l'una amb *en* i l'altra amb *al*, avui es tendeix a donar la preferència a la primera». També Sanchis Guarner (1950: 274) afirma que en aquestes construccions «convé emprar amb preferència la preposició *en*», encara que «la preposició *a* seguida de l'article definit (*al*, *a l'*) és admissible, però només quan tal determinació circumstancial de temps equival a un pretèrit perfet d'indicatiu».

Semblantment, Fabra (1956: 87) afirma que «[a]mb aquest mateix valor que *en*, es troba la preposició *a* seguida de l'article definit [...]. Però, avui, aquesta construcció és més aviat evitada». Badia (1962: 60, II) també hi fa referència i considera que «la preposició usada puede ser *a* [...] o *en* [...]» però que «la primera solució es la de la lengua corriente» i «la segunda es la preferida por la lengua literaria». Moll (1968: 203) considera que davant dels infinitius que indiquen determinacions circumstancials de temps «cal emprar la preposició *en* o bé la preposició *a* seguida de l'article».

I seguint en l'admissió d'aquesta segona opció, Ruaix (1976: 92, II) també afirma que «el català corrent usa *al* (o *a l'*), com el castellà, però la llengua literària prefereix *en*». Valor (1977: 216) afirma que l'infinitiu amb valor temporal «va precedit de la preposició *a* i l'article definit (*al* o *a l'*), si es refereix al passat» però que «[s]i es refereix al futur, és preceptiu l'ús de la preposició *en*», encara que actualment «la llengua literària usa quasi exclusivament *en* en tots dos casos».

Badia (1994: 212) afirma que «tant pot ésser introduït per *a* [...] com per *en*» però que es diferencien per «una diferència de registre», ja que «l'ús de *a* (*al*) correspon a la llengua més

corrent i és habitual en el llenguatge parlat, mentre que *en* és emprat en els nivells més elevats i en els darrers anys s'ha anat estenent força en la llengua escrita de qualsevol to». I, finalment, Ruaix (1997-98: 252, II) afirma que es pot introduir l'infinitiu «amb el conjunt *al* [...], tal com fa actualment el castellà, o simplement amb la preposició *en*» i precisa que «[l]a normativa moderna, acceptada per tots els escriptors, ha establert l'ús exclusiu de la forma amb *en*» però que «s'observa una reculada en aquesta acceptació, ja que alguns òrgans periodístics tornen a emprar la forma abandonada».

D'altra banda, no tots els autors admeten la construcció amb *a* o *al*, per això Marvà (1934: 291) afirma que «cal emprar la preposició *en* (traduïda en castellà per *al*)». I encara que hi hagi autors que valoren de la manera que sigui la segona opció d'aquest cas, també trobem que n'hi ha que no hi fan referència. Aquests autors són Jané (1962), Villangómez (1972) i Verdaguer (1974).

La GIEC (2016: 1193-1194) considera que «[a]l costat de la construcció '*en* + infinitiu', a la qual s'ha donat preferència en els registres formals, hi ha també la construcció '*al* + infinitiu'».

En definitiva, 10 autors —Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Badia (1962), Moll (1968), Ruaix (1976), Valor (1977), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— admeten la segona opció, encara que alguns li associïn un matís temporal o bé que la considerin la forma no preferible. Només 1 autor —Marvà (1934)— no l'admet i els 3 autors restants —Jané (1962), Villangómez (1972) i Verdaguer (1974)— no hi fan referència.

6.1.23. Cas 23: Preposició *des de*

Segons Fabra (1918: 122), «[q]uan la designació del moment inicial va seguida de la designació del moment final [...] és freqüent (i en general recomanable) la substitució de *des de* per *de*» com a *Van estar-s'hi de Nadal a mitjan febrer*. També ocorre amb *des de... ençà, des de... endavant* i estructures anàlogues, i «[l]'expressió *del moment que* és millor que *des del moment que*». Semblantment, Sanchis Guarner (1950: 282) afirma que «[é]s preferible emprar la preposició *de*, en comptes de la composta *des de*, per a introduir la designació del moment inicial, quan a continuació és expressat el moment final».

En aquest sentit, Badia (1962: 82-83: II) admet que quan es designa el moment final «es muy corriente sustituir *des de* por *de*, construcción ésta última que se considera preferible» i que també «hay otros varios casos de simplificación» com «las expresiones *des de... ençà* [...] *des de... endavant* [...] o la expresión conjuntiva *des del moment que*». I, finalment, també és Badia (1994: 243) qui afirma que en aquestes mateixes estructures «és habitual de reduir la prep. *de* (i hom considera aquesta construcció preferible a aquella)».

Si bé hi ha autors que admeten la segona opció de Fabra (1918), en aquest cas no n'hi ha cap que deixi d'admetre-la. Tot i així, com en altres casos, hi ha tot d'autors que no hi fan referència. Aquests autors són Fabra (1919-28), Marvà (1934), Fabra (1956), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976), Valor (1977) i Ruaix (1997-98).

La GIEC (2016: 754) afirma que «[e]n les expressions temporals [...] és possible usar la preposició *de* en comptes de *des de*» com a *Van estar-s'hi de Nadal fins a mitjan febrer*. D'altra banda, «és preferible la preposició *de* en correlació amb altres elements, com en les construccions del tipus *de... {ençà/estant/endavant/en avant}*» com a *Representen aquesta obra de l'abril ençà*.

En definitiva, 4 autors —Sanchis Guarner (1950), Badia (1962), Badia (1994) i GIEC (2016)— admeten la segona opció, tot i que en algunes obres no s'esmenta la locució *del moment que*, però no trobem cap autor que no l'admeti, sinó que els 10 restants —Fabra (1919-28), Marvà (1934), Fabra (1956), Jané (1962), Moll (1968), Villangómez (1972), Verdaguer (1974), Ruaix (1976), Valor (1977) i Ruaix (1997-98)— no en parlen.

6.1.24. Cas 24: Elisió de l'adverbi *no*

Pel que fa a l'elisió de l'adverbi *no* davant del verb, Fabra (1918: 107) afirma que «és tolerable l'omissió de l'adverbi [...] en el cas de precedir-lo algun dels mots *ningú, res, cap, gens, mai* i *enlloc*», així com també «[d]arrera de *tampoc, en ma vida* i expressions anàlogues [...] però aquí també és preferible de no ometre el dit adverbi» en exemples com *Ningú (no) ens ha vist* o *En ta vida (no) ho faràs*. Semblantment, Fabra (1919-28: 449, c. 364) afirma que «no és convenient de suprimir la partícula *no* davant el verb d'una proposició negativa quan el precedeix algun dels mots *ningú, cap, mai, etc.*» perquè «es prefereix *Mai no el veiem* a *Mai el veiem*» (Fabra 1919-28: 432-433, c. 341).

També és Sanchis Guarner (1950: 268) qui afirma que en aquest context «pot tolerar-se l'omissió de l'adverbi *no*, però sempre és preferible no ometre'l». Fabra (1956: 83) considera que «[h]om prescindeix correntment de marcar el caràcter negatiu d'una proposició per mitjà de l'adverbi *no*» en aquests mateixos contextos i afirma que «[s]ón, però, preferibles a aquestes construccions: *Cap d'ells no ha vingut*», sense ometre l'adverbi *no*. Moll (1968: 200) admet que «pot suprimir-se la partícula *no*, com es fa generalment en el llenguatge parlat, però en la llengua literària moderna predomina el criteri de no fer tal supressió». També en la línia de les valoracions dels autors anteriors, Villangómez (1972: 183) afirma que «es pot prescindir de l'adverbi *no*, per bé que és preferible no prescindir-ne».

A més a més, Ruaix (1976: 87, II) també afirma que «és recomanable de reforçar-los amb la partícula *no*» com a *Ningú no vindrà*, i matisa que en aquest cas és «considerat més correcte»

en oposició a *Ningú vindrà* que és «considerat menys correcte». Badia (1994: 251) afirma que «n'hi ha prou que l'oració comenci amb aquests mots de reforçament perquè en la llengua habitual [N2] es prescindeixi del morfema *no*», encara que «[e]n els registres més elevats [N1] el *no* no desapareix». I, finalment, Ruaix (1997-98: 229, II) , seguint la consideració de Ruaix (1976), afirma que «és recomanable de reforçar-los amb la partícula *no*» com a *Ningú no vindrà*, que és «considerat més correcte» en oposició a *Ningú vindrà* que és «considerat menys correcte».

Si ens fixem en els autors que també parlen d'aquesta segona opció però no la valoren igual que Fabra (1918), Marvà (1934: 240), que afirma que «és indispensable l'ús de *no* tant si el mot de referència va davant com darrera del verb». Badia (1962: 35, II) afirma que en l'omissió de *no* en el context esmentat «es gramaticalmente incorrecto» perquè «las soluciones correctas son *ningú no m'ha vist, mai no ve*» i «conviene no suprimir nunca el adverbio *no*». Només en el cas de *tampoc* i *en ma vida* considera que «es también corriente omitir el adverbio *no*» tot i que «es preferible no prescindir de *no*».

A més, Jané (1962: 159), que considera que «cal tenir cura d'escriure l'adverbi *no*» en el tipus d'oració comentada, i Verdaguer (1974: 232) considera que «[a]prés un mot négatif on omet parfois *no* [...]». Cette omission est à éviter; il faut dire: *Mai no vénen*», i Valor (1977: 186) afirma que oracions com *Ningú em saluda* «[s]egons la regla [...] serien incorrectes» perquè «no es consideren mots o expressions negatius si no van acompanyats de la partícula *no*». Contràriament als altres casos analitzats, no hi ha cap autor que no faci referència a la segona opció que trobem aquí.

La GIEC (2016: 1304-1305) considera que en els quantificadors negatius, quan van davant d'un verb, «la simple anteposició és suficient per atorgar un valor negatiu a l'oració» i en aquest cas «és possible tant el manteniment com l'elisió de l'adverbi *no*», però especifica que «el manteniment és la solució més habitual en els registres formals».

Així doncs, 9 autors —Fabra (1919-28), Sanchis Guarner (1950), Fabra (1956), Moll (1968), Villangómez (1972), Ruaix (1976), Badia (1994), Ruaix (1997-98) i GIEC (2016)— segueixen Fabra (1918) i admeten la segona opció, mentre que 5 autors —Marpà (1934), Jané (1962), Badia (1962), Verdaguer (1974) i Valor (1977)— no l'admeten, i no hi ha cap autor que no en parli.

6.2. Anàlisi per obres

6.2.1. Fabra (1919-28) i Fabra (1956)

En endinsar-nos en les dues obres prescriptives del corpus que també van ser escrites per Fabra, ens adonem de les diferències que hi ha en relació amb la gramàtica normativa de l'autor. D'entrada, si observem les valoracions de Fabra (1919-28) podem veure que admet un total d'11 segones opcions, però no n'admet 5 i no fa referència a 8 temes que sí que eren tractats per la normativa. D'altra banda, en observar Fabra (1956) ens adonem que el nombre de segones opcions admeses és superior (16) a Fabra (1919-28), i que al seu torn les segones opcions no admeses (2) com els casos dels quals no parla (6) disminueixen. Davant d'aquesta diferència entre les valoracions de les dues obres, notem, també, que no necessàriament coincideixen d'una obra a l'altra: algunes de les segones opcions de Fabra (1918) deixen d'admetre's a Fabra (1919-28), però l'autor les torna a considerar vàlides a la gramàtica pòstuma, així com també veiem que casos no tractats a les *Converses filològiques* reapareixen a Fabra (1956).

Les dades, doncs, ens porten a constatar que hi ha variació en les valoracions de les segones opcions entre les obres del mateix autor, un fet que podem relacionar amb l'acceptació o no de les formes plantejades a la normativa. Com hem vist, la gramàtica pòstuma és més fidel a la normativa que no pas les *Converses*, fet que associem a les característiques d'aquesta obra. Tal com hem apuntat a la «Descripció del corpus», les *Converses filològiques* eren articles de diari que tenien la finalitat de difondre i consolidar la normativa fabriana. Els lectors del diari sovint demanaven aclariments lingüístics que després Fabra responia amb els articles i les *Converses* també incloïen referències a les opinions dels lectors (Rafel 2010: 80), això ens porta, doncs, a associar-ho amb el fet que alguns temes els repetia força vegades, mentre que d'altres no hi apareixien mai. És en relació amb això que contraposem la quantitat de casos no tractats a les *Converses* amb el nombre més reduït d'aquests casos a Fabra (1956).

6.2.2. Marvà (1934) i Jané (1962)

Si ens fixem en Marvà (1934) i Jané (1962), que són autors del Principat, observem que no segueixen fidelment la normativa de Fabra: de totes les segones opcions estudiades Marvà (1934) només n'admet 3. En canvi, el nombre de formes no admeses (9) i no tractades (12) és bastant més elevat. En aquesta línia, Jané (1962) no admet cap de les segones opcions, n'hi ha 6 que considera que no són admissibles i no fa referència als 18 casos restants. Diem que no segueixen fidelment els criteris normatius de Fabra, perquè els casos de segones opcions admesos són pràcticament nuls a Marvà (1934) i inexistents a Jané (1962). En contrast amb altres obres del

corpus són dos autors que tenen un nombre de formes no admeses i no tractades força elevat, fet que ens porta a considerar que fan una lectura restrictiva de la normativa.

Aquest caràcter restrictiu que trobem tant a Marvà (1934) com a Jané (1962) a partir dels casos no admesos, el podem relacionar amb el purisme lingüístic, ja que davant la possibilitat que dues formes lingüístiques siguin normatives i correctes, els autors decideixen que una de les dues no és vàlida. En aquesta tria entre la correcció i la incorrecció també entren en joc aspectes extralingüístics com el nacionalisme —amb la voluntat de diferenciar dues llengües que comparteixen territori, per exemple— o el context històric (Thomas 1991): hem de tenir present que Jané (1962) es va publicar en plena dictadura franquista, una etapa caracteritzada per la repressió cultural i la transmissió poc flexible de la normativa fabriana. El fet que hi hagi un nombre elevat de casos no tractats en aquestes dues gramàtiques pot sobtar si tenim en compte que hi ha segones opcions que Fabra (1918) especifica que són pròpies de la zona de Barcelona i precisament Marvà i Jané són autors del Principat, motiu pel qual esperaríem que, com a mínim, els esmentessin.

Tot això deriva, doncs, en el cas de Marvà (1934), a una lectura restrictiva de la normativa que podem vincular, tal com presenta Bonet (1989: 33), «amb la clausura expositiva de l'obra, la seva dèria definitòrio-classificatòria i la seva incapacitat per a l'argumentació». A més, mentre que Fabra (1918) jugava entre la llengua real i la proposta normativa, Marvà (1934) obvia aquesta dicotomia i posa èmfasi en una llengua ideal sense els matisos fabrians. Pel que fa a Jané (1962), Bonet (1991: 257-258), afirma que «*Signe* optava molt sovint per donar una interpretació rígida de la normativa gramatical fabriana, per reducció d'opcionalitats i pèrdua generalitzada de matisos», sovint deixant de banda les formes no preferibles de Fabra (1918) o considerant incorrectes opcions que la normativa admetia en funció de l'estil. A banda d'això, hem de tenir en consideració que les lliçons de l'obra són sintètiques perquè van acompanyades de textos literaris i exercicis.

6.2.3. Sanchis Guarner (1950) i Valor (1977)

En relació amb els dos autors valencians del corpus, observem que no presenten gaires diferències entre ells en les valoracions de les segones opcions de Fabra (1918): tots dos són poc fidels a la normativa fabriana, encara que el nombre d'admesos és lleugerament superior als casos no admesos i augmenten bastant les segones opcions a les quals no fan referència. Sanchis Guarner (1950) admet 7 segones opcions, no n'admet 5 i no fa referència a 12 casos, i sense variar gaire Valor (1977) n'admet 6, no n'admet 3 i deixa de parlar de 15 casos. A diferència del que

hem vist al punt 6.2.1, la poca variació que hi ha entre aquestes dues obres permet que gairebé la meitat dels casos (13) rebin la mateixa valoració en els dos autors.

La quantitat de casos als quals no es fa referència és superior a la dels que no s'admeten, però tenint en compte que són autors que pertanyen a un dialecte diferent del de Fabra, no és tan clar que en les segones opcions no tractades es pugui parlar de purisme lingüístic, mentre que sí que és així en els casos no admesos. Això ens porta a considerar un altre factor: la variació geogràfica. Com hem vist a l'apartat «Anàlisi per casos», Fabra (1918) sovint especifica que hi ha formes que són segones opcions que són pròpies del català central que, tot i que la codificació és composicional, aquesta varietat té un pes important (Veny i Massanell 2015: 77). És evident, doncs, que els autors que pretenen adaptar la normativa a la seva varietat és possible que no parlin de les formes que no els són pròpies. Un exemple que ho il·lustra és el cas 13 sobre la substitució de la combinació pronominal *li'n* per *n'hi*, que ni Sanchis Guarner (1950) ni Valor (1977) esmenten perquè «el datiu de tercera persona manté la forma *li*, sense patir la transformació cap a *hi* com en la resta del català» (Veny i Massanell 2015: 283).

6.2.4. Badia (1962) i Badia (1994)

En analitzar les dues obres de Badia, observem que totes dues admeten força segones opcions de Fabra (1918) i que, per tant, són bastant fidels a la normativa, però tot i això, podem apreciar que entre les dues gramàtiques hi ha una lleugera evolució en la manera com l'autor valora els casos. D'una banda, Badia (1962) admet 14 segones opcions de la gramàtica fabriana, mentre que les que no admet són 7 i no es refereix a 3; d'altra banda, Badia (1994) admet més casos (16) que la gramàtica anterior, però deixa d'admetre'n menys (5) i també redueix el nombre de segones opcions a les quals no es refereix (3). Malgrat que la variació entre les dues gramàtiques de l'autor és força subtil, el que veiem amb aquestes dades és que la gramàtica del 1994 és més fidel a la normativa que no pas la del 1962.

Podem associar aquesta diferència, d'entrada, al clima de persecució de la catalanitat durant la guerra civil i al franquisme, que van condicionar les actituds lingüístiques, i davant de la interrupció de l'estandardització es va tendir a aplicar la normativa de manera poc flexible, com a resistència a la repressió. Als anys 90, que és quan es va publicar la segona gramàtica de Badia estudiada, s'havia reprès el procés d'estandardització i l'ús del català en contextos públics en permetia avançar en la normalització (Ferrando i Nicolás 2011). Com ja hem apuntat a l'apartat «Descripció del corpus», la distinció entre N1, N2 i N3 de Badia (1994), fruit de l'avenç en els estudis lingüístics, va ser una aportació molt rellevant per entendre la llengua, i classificar les formes lingüístiques en funció d'aquests nivells facilita l'acceptació de més segones opcions. Les

referències a parlars que no siguin només el de Barcelona, que és el parlar sobre el qual Badia explicita que basa la gramàtica del 1962, també és important de cara a aquesta acceptació.

6.2.5. Moll (1968) i Villangómez (1972)

Pel que fa a les obres dels autors balears, notem que tant Moll (1968) com Villangómez (1972) valoren les segones opcions de Fabra (1918) d'una manera força semblant: Moll (1968) admet 8 casos de segones opcions però no n'admet 3 i no fa referència a 13 casos, mentre que Villangómez (1972) només considera admissibles 7 formes, deixa d'admetre'n 5 i no n'esmenta 12. La semblança en les valoracions no només la trobem en el recompte numèric, sinó que també trobem que les mateixes valoracions gairebé coincideixen en els mateixos casos, ja que només difereixen en 3 ocasions. Per tant, a banda de tenir com a referència la gramàtica normativa de Fabra, Villangómez (1972) també devia tenir en compte la gramàtica de Moll (1968).

A més a més, com també hem fet notar amb els autors valencians, la diferència dialectal és un factor que pot tenir incidència en l'alt nombre de casos que no s'esmenten a cap de les dues gramàtiques. De fet, tant Moll com Villangómez, en els pròlegs de les seves obres, ja mostren consciència de la variació geogràfica, sobretot de cara a l'aplicació de la normativa fabriana en els territoris que no són el Principat. En aquest sentit, Moll (1968: 1-2), per exemple, afirma que «cal tenir present que els problemes lingüístics d'un mallorquí no són els mateixos d'un valencià, i que ni els d'un valencià ni els d'un mallorquí són els mateixos d'un català de Tarragona».

6.2.6. Verdaguer (1974)

La gramàtica de Verdaguer (1974) és la que més vegades (22) deixa de parlar de les segones opcions de Fabra (1918), i també és la que menys formes admet (1) i la que menys no admet (1). En aquest sentit, no podem afirmar que l'autor faci una interpretació restrictiva de la normativa perquè només en 1 cas deixa d'admetre una segona opció de Fabra (1918), però tampoc podem considerar que sigui fidel a la normativa fabriana perquè, com també hem vist, només n'accepta 1. El que ens trobem en aquest cas, doncs, és que no esmenta pràcticament cap de les segones opcions estudiades, i independentment que ho puguem associar a la variació geogràfica, com ja hem plantejat amb altres autors del corpus, també hem de tenir present que es tracta d'una gramàtica que pretén presentar la part més essencial de la norma, alhora que acompanya aquestes explicacions sintètiques amb textos i exercicis, que són el que té més pes dins l'obra.

6.2.7. Ruaix (1976) i Ruaix (1997-98)

Si ens fixem en les dues obres de Ruaix estudiades veiem que, com ja hem apuntat amb Badia, hi ha una evolució entre les valoracions de Ruaix (1976) i les de Ruaix (1997-98): a la primera gramàtica l'autor admet només 12 segones opcions, no n'hi ha cap que no admeti i de la resta (12) no en parla, mentre que a la segona n'admet pràcticament el doble (21), no n'admet 1 i hi ha una reducció del nombre de casos que no esmenta (2). D'aquest canvi en les valoracions hem de destacar que les segones opcions que s'admeten a Ruaix (1997-98) o bé no s'esmentaven a Ruaix (1976) o bé ja s'admetien, però no hi ha cap cas en què passi al revés. Només en 1 cas trobem una segona opció que no s'esmentava a Ruaix (1976) i es valora com a no admesa a Ruaix (1997-98), i 2 casos que no es tractaven a la primera obra tampoc en trobem cap referència a la segona.

Si bé les segones opcions que no s'admeten, com ja hem anat dient en relació amb les altres obres del corpus, les relacionem amb una interpretació purista de la normativa fabriana, el nombre de segones opcions que no s'esmenten a Ruaix (1976), a banda de relacionar-lo amb el purisme pel context, també ho vinculem amb el plantejament de l'obra, ja que aquesta gramàtica, com hem apuntat a la «Descripció del corpus», presenta la informació «condensant i sintetitzant al màxim» (Ruaix 1976: 3) la norma, fet que el porta a recórrer sovint a simples esquemes i, per tant, a servir-se d'un recurs que obliga a fer un treball de simplificació. També hem de tenir present, com en les gramàtiques de Badia, la diferència en el context històric de la publicació: si bé Ruaix (1976) va ser publicada després de la mort del dictador i quan tot just es començava a sortir d'una etapa de forta repressió, Ruaix (1997-98), en canvi, ja s'havia reprès el procés d'estandardització i el retorn de la llengua als usos públic ajudava a la normalització (Ferrando i Nicolás 2011).

6.2.8. Fabra (1918) i IEC (2016)

I, finalment, si ens fixem en les dues gramàtiques normatives, podem observar que IEC (2016) admet totes les segones opcions de Fabra (1918) que hem estudiat. La GIEC, tal com s'afirma al pròleg (Ros 2016: IX), parteix de l'obra de codificació duta a terme per Pompeu Fabra i, en aquest sentit, és esperable que hi trobem els temes que ja eren tractats –o com a mínim plantejats– a Fabra (1918). Tot i que la nova normativa, com a mínim en els casos estudiats en aquest treball, segueix la gramàtica normativa de Fabra, hem de tenir present que, seguint el que apunta Benavent (2017: 26-27), la distància temporal que les separa i l'augment d'estudis lingüístics permeten que la GIEC aporti justificacions a les formes lingüístiques que Fabra (1918) admetia com a formes no preferibles. L'absència de justificació d'aquestes opcions a la normativa

de Fabra la relacionem, doncs, amb l'escassetat d'estudis lingüístics de l'època, encara que hi havia hagut autors sense formació lingüística que havien intentat escriure gramàtiques però no se n'havien acabat de sortir.

6.2.9. Síntesi de l'anàlisi per obres

A tall de síntesi, podem dir, com hem anat veient amb l'anàlisi de les obres, que hi ha variació en les valoracions dels autors: en trobem que són més fidels a la normativa fabriana perquè admeten les formes no preferibles que s'hi plantejaven, mentre que també n'hi ha que no n'admeten i que no hi fan referència. Com ja hem comentat, quan els autors admeten les segones opcions estudiades podem veure, doncs, que a l'hora de divulgar la normativa a les gramàtiques seguien Fabra (1918). D'altra banda, si les obres analitzades no admeten la segona opció en qüestió, hem associat aquesta restricció de la normativa a una actitud poc o molt purista, perquè si Fabra (1918) les admet —ja sigui explícitament o no— hem trobat obres que consideraven que eren incorrectes, gens recomanables, etc.

Si bé en l'admissió o no admissió el motiu que porta els autors a aquestes valoracions és prou clar, quan les gramàtiques estudiades deixen de parlar de les segones opcions, és a dir, no les esmenten ni per admetre-les ni per no admetre-les, els factors que hi entren en joc poden ser diversos i no podem afirmar que sigui per una interpretació purista —o, com a mínim, no ho és exclusivament. Així doncs, hi poden tenir a veure factors com les característiques del text, és a dir, la formulació dels enunciats prescriptius tenint en compte el destinatari i la finalitat de l'obra. A més, hem de tenir en compte la variació geogràfica perquè hi ha obres que adapten els criteris normatius als usos que es poden trobar en diferents parts de tot el territori, com és el cas de Moll (1968), Villangómez (1972) per a les Illes i Sanchis Guarner (1950) i Valor (1977) per al País Valencià. I, també, cal valorar el context històric en què es van escriure perquè precisament el català és una llengua que ha estat víctima de la repressió franquista, que, com hem apuntat al «Marc teòric» va tallar el procés d'estandardització i la normalització de la llengua se n'ha ressentit, per exemple, amb una interpretació dura de la normativa.

7. Conclusions

L'anàlisi que acabem de presentar ens ha permès obtenir una visió tant general com específica de la manera com han estat transmiseses —durant un període de gairebé cent anys— les

formes no preferibles dels enunciats de doble possibilitat de la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918).

Si tornem a fer referència a la hipòtesi plantejada a l'inici del treball, podem considerar que la normativa fabriana s'ha interpretat d'una manera restrictiva, però només en els casos en què la segona opció de Fabra (1918) no s'admet podem afirmar que es tracta de casos en què s'ha fet una interpretació purista de la normativa. En relació amb els casos que s'han deixat de banda, és a dir, que no apareixen a les obres estudiades, també podem parlar d'una lectura restrictiva en el sentit que hem exposat al punt «Hipòtesi i objectius»; però no podem afirmar que aquesta restricció estigui relacionada exclusivament amb el purisme lingüístic: hi ha altres factors, com la varietat geogràfica o les característiques del text, que poden haver portat els autors a no parlar d'aquestes formes.

Si ens fixem en les dades analitzades, notem que els casos estudiats presenten variació en relació amb les valoracions que en fan els autors. Tenim casos admesos per moltes obres (ex.: plural dels noms acabats en *ig*) i per poques obres (ex.: pronoms *vos* i *us*), així com també casos que s'han deixat d'admetre per molts autors (ex.: combinació pronominal *n'hi*) i per pocs autors (ex.: pronom *en*). I, finalment, casos que molts autors (ex.: pronunciació dels plurals en *igs*) i pocs autors (ex.: *en* i *al* + infinitiu) no tracten.

Així mateix, notem que també hi ha variació en les valoracions que fan les obres en relació amb els casos. Trobem que n'hi ha que admeten molts casos (ex.: GIEC (2016)) i pocs casos (ex.: Jané (1962)), així com també textos que deixen d'admetre molts casos (ex.: Marvà (1934)) i pocs casos (ex.: Ruaix (1976)). I, finalment, obres que no fan referència a molts casos (ex.: Verdaguer (1974)) i a pocs casos (ex.: Ruaix (1997-98)). Aquesta variació en la no admissió de les segones opcions és força evident si ens mirem les obres cronològicament: generalment les més antigues tenen un nombre més elevat de formes no admeses que no pas les més recents, o com a mínim des de la segona meitat dels anys 90.

Per tant, si dèiem que només podem afirmar que la lectura purista es dona en els casos que no s'admeten, de tots els casos i obres estudiats, el cas que ha estat interpretat d'una manera més purista és el de la combinació pronominal *n'hi* (com a equivalent de *li'n*). En relació amb les obres, seguint aquest mateix criteri, la que fa una lectura més restrictiva i purista de la normativa fabriana és Marvà (1934).

Finalment, creiem que la recerca en aquest àmbit no acaba amb aquest treball, motiu pel qual presentem dues idees per a possibles treballs futurs. En primer lloc, creiem que també seria interessant investigar si hi ha canvis en les valoracions dels casos estudiats que surten a les *Converses filològiques* de Fabra (1919-28) i, en cas que sigui així, analitzar la dialèctica entre

aquests canvis i els de les diferents edicions de la *Gramàtica catalana* (1918) de l'autor. En segon lloc, i com a possible idea que tenim per a la tesi doctoral, l'anàlisi de la transmissió de la normativa —ampliant el corpus i estudiant més enunciats que els d'aquest treball— des de l'anàlisi crítica del discurs.

8. Referències bibliogràfiques del corpus

BADIA I MARGARIT, Antoni M. (1962): *Gramàtica catalana*. Madrid: Gredos.

— (1994): *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Proa.

FABRA, Pompeu (1918): *Gramàtica catalana*. Dins: Jordi MIR i Joan SOLÀ (dir.): *Pompeu Fabra. Obres completes*. Barcelona, València, Palma de Mallorca: Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Edicions 3 i 4, Editorial Moll. Vol. 6. ⁷1933.

— (1919-28): *Converses filològiques*. Dins: Jordi MIR i Joan SOLÀ (dir.) (2010): *Pompeu Fabra. Obres completes*. Barcelona, València, Palma de Mallorca: Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Edicions 3 i 4, Editorial Moll. Vol. 7.

— (1956): *Gramàtica catalana*. Barcelona: Teide, ¹⁸2007.

GIEC = INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS (2016): *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

JANÉ, Albert (²1962): *Signe: normes pràctiques de gramàtica catalana*. Barcelona: Edigraf.

MARVÀ, Jeroni (1934): *Curs superior de gramàtica catalana*. Barcelona: Editorial Barcino. ⁵1968

MOLL, Francesc de B. (1968): *Gramàtica catalana: referida especialment a les Illes Balears*. Palma de Mallorca: Moll. ⁹1985.

RUAIX, Josep (1976): *El català en fitxes*. Moià: J. Ruaix. (vol. I, 3a ed.; vol. II, 2a ed.).

— (1997-98): *Català complet*. Moià: J. Ruaix. (1997, vol. I, 1a ed.; 1998, vol. II, 1a ed.)

SANCHIS GUARNER, Manuel (1950): *Gramàtica valenciana*. València: Torre. (Facsimil a cura d'Antoni Ferrando. Barcelona: Alta Fulla, 1993).

VALOR, Enric (1977): *Curs mitjà de gramàtica catalana: referida especialment al País Valencià*. València: Editorial Tres i Quatre, ⁵1988.

VERDAGUER, Pere (1974): *Cours de langue catalane*. Barcelona: Editorial Barcino.

VILLANGÓMEZ, Marià (1972): *Curs d'iniciació a la llengua: normes gramaticals, lectures eivissenques i formentereres*. Eivissa: Institut d'Estudis Eivissencs, ²1978.

9. Bibliografia

- ARGENTER, Joan A. (2010): «Les *Converses filològiques* de Pompeu Fabra i la codificació del català en el context europeu». Dins: Jordi MIR i Joan SOLÀ (dir.): *Pompeu Fabra. Obres completes*. Barcelona, València, Palma de Mallorca: Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Edicions 3 i 4, Editorial Moll. Vol. 7.
- BADIA I MARGARIT, Antoni M. (1994): «Pròleg». Dins: Antoni M. BADIA I MARGARIT: *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Proa.
- BENAVENT, Laia (2017): «De la *Gramàtica catalana* de Pompeu Fabra (1918) a la *Gramàtica de la llengua catalana* de l'Institut d'Estudis Catalans (2016): estudi de les segones opcions plantejades per Fabra». Treball de grau. Barcelona: Departament de Filologia Catalana i Lingüística General. Universitat de Barcelona.
- BIBILONI, Gabriel (1997): *Llengua estàndard i variació lingüística*. València: Edicions Tres i Quatre, ³2007.
- BOIX, Emili i F. Xavier VILA (1998): *Sociolingüística de la llengua catalana*. Barcelona: Ariel.
- BONET, Sebastià (1989): «Manuals de gramàtica i llengua normativa». Actes de les Terceres Jornades d'Estudi de la Llengua Normativa. Departament de Filologia Catalana de la UB. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- (1991): «Els manuals gramaticals i la llengua normativa. Estudis de gramatografia catalana contemporània». Tesi doctoral. Barcelona: Departament de Filologia Catalana. Universitat de Barcelona.
- (2000): *Les gramàtiques normatives valencianes i balears del segle XX*. València: Publicacions de la Universitat de València.
- CABRÉ I CASTELLVÍ, M. Teresa (2016): «De la descripció a la norma: el model de llengua de l'Institut d'Estudis Catalans». Dins: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS: *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- COROMINES, Joan (1956): «Prefaci». Dins: Pompeu FABRA: *Gramàtica catalana*. Barcelona: Teide. ¹⁸2007.
- COSTA, Joan (2009): *La norma sintàctica del català segons Pompeu Fabra*. Múnic: Peníope
- FERRANDO, Antoni i Miquel NICOLÁS (2011): *Història de la llengua catalana*. Barcelona: Editorial UOC.
- FERRANDO, Antoni (1992): «La *Gramàtica valenciana* de Manuel Sanchis Guarner». *Caplletra*, 12.
- GINEBRA, Jordi i Joan SOLÀ (2007): *Pompeu Fabra: vida i obra*. Barcelona: Teide.

- HAUGEN, Einar (1983): «The implementation of Corpus Planning: Theory and Practice». Dins: Juan COBARRUBIAS i Joshua FISHMAN (ed.): *Progress in Language Planning. International Perspectives*. Berlín: Mouton.
- LÓPEZ DEL CASTILLO, Lluís (1976): *Llengua standard i nivells del llenguatge*. Barcelona: Laia.
- MARÍ, Isidor (1992): *Un horitzó per la llengua. Aspectes de la planificació lingüística*. Barcelona: Empúries.
- MARVÀ, Jeroni (1932): «Nota preliminar de la primera edició» Dins: Jeroni MARVÀ (1934): *Curs superior de gramàtica catalana*. Barcelona: Barcino. ⁵1968.
- MOLL, Francesc de B. (1950): «Pròleg». Dins: Manuel SANCHIS GUARNER: *Gramàtica valenciana*. València: Torre. (Facsimil a cura d'Antoni Ferrando. Barcelona: Alta Fulla, 1993.)
- (1968): «Pròleg». Dins: Francesc de B. MOLL: *Gramàtica catalana: referida especialment a les Illes Balears*. Palma de Mallorca: Moll. ⁹1985.
- NOGUÉ, Neus (1995): «Gramàtica de la llengua catalana. Descriptiva, normativa, diatòpica i diastràtica». Ressenya. *Llengua i Ús: Revista Tècnica de Política Lingüística*, 2.
- (2010): «L'assessorament lingüístic: panoràmica i estat de la qüestió». Dins: Neus NOGUÉ, Òscar BLADAS i Lluís PAYRATÓ (ed.): *L'assessorament lingüístic: funcions i criteris*. Barcelona: UB i PPU.
- (2018): *La nova normativa a la butxaca*. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat.
- PEREA, Maria Pilar (2003): «L'obra gramatical de Francesc de Borja Moll». *Llengua i Ús: Revista Tècnica de Política Lingüística*, 28.
- PÉREZ SALDANYA, Manuel et al. (2009): «La gramàtica de Pompeu Fabra de 1918/1933». Dins: Jordi MIR i Joan SOLÀ (dir.): *Pompeu Fabra. Obres completes*. Barcelona, València, Palma de Mallorca: Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Edicions 3 i 4, Editorial Moll. Vol. 6.
- PITARCH, Vicent (1977): «Pròleg». Dins: Enric VALOR: *Curs mitjà de gramàtica catalana*. València: Tres i Quatre. ⁵1988
- RAFEL, Joaquim (2010): «Introducció a l'edició de les *Converses filològiques*». Dins: Jordi MIR i Joan SOLÀ (dir.): *Pompeu Fabra. Obres completes*. Barcelona, València, Palma de Mallorca: Enciclopèdia Catalana, Edicions 62, Edicions 3 i 4, Editorial Moll. Vol. 7.
- ROS, Joandomènec (2016): «Pròleg». Dins: INSTITUT D'ESTUDIS CATALANS: *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- SEGARRA, Mila (1989): «L'hora zero de la llengua catalana: l'any 1939». *Serra d'Or*, 353.

SOLÀ, Joan (1977): *Del català incorrecte al català correcte*. Barcelona: Edicions 62.

THOMAS, George (1991): *Linguistic purism*. Nova York: Longman.

VENY, Joan i Mar MASSANELL (2015): *Dialectologia catalana*. Barcelona, Alacant, València: Publicacions i Edicions de la UB, Publicacions de la UA, Publicacions de la UV.

10. Annexos

10.1. Annex 1: Buidatge de les gramàtiques normatives

Cas 1: Diftongació
Fabra (1918)
Opció 1: La <i>u</i> i la <i>i</i> seguides de vocal —quan no formen diftong creixent o decreixent— s’han de pronunciar en síl·labes diferents.
«Quan la vocal <i>i</i> feble va seguida d’una altra vocal, les dues vocals pertanyen a síl·labes diferents (llevat en el cas en què formen el diftong decreixent <i>iu</i> . Ex.: <i>viuré</i>). Quan la vocal <i>u</i> feble no precedida de <i>g</i> o <i>q</i> va seguida d’una altra vocal, les dues vocals són pronunciades en síl·labes diferents (llevat en el cas en què formen el diftong decreixent <i>ui</i> . Ex.: <i>cuiram</i>). En molts casos, però, és corrent de pronunciar les dues vocals dins una mateixa síl·laba formant un diftong creixent. S’esdevé això principalment en la combinació <i>ió</i> (Ex.: <i>ac ció</i>), en les combinacions posttòniques <i>ia</i> , <i>ie</i> (Ex.: <i>grà cia</i> , <i>grà cies</i>) i en les combinacions pretòniques (Ex.: <i>so cie tat</i>). La pronunciació monosil·làbica de les dues vocals contigües és tolerable, però en poesia convindria d’adoptar exclusivament la pronúncia disil·làbica.» (Pàg. 18).
Opció 2: És tolerable trobar la pronunciació de les dues vocals a dins d’una mateixa síl·laba formant un diftong creixent, sobretot en la combinació <i>ió</i> , les combinacions posttòniques <i>ia</i> , <i>ie</i> i a les combinacions pretòniques.
IEC (2016)
Opció 1: Es pot pronunciar diftong en tots els registres quan són casos com <i>gràcia</i> i <i>absència</i> , però en altres casos es manté el hiat en la pronúncia acurada.
«En alguns casos, les semivocals [j] i [w] alternen, respectivament, amb les vocals altes superior i posterior [i] i [u], de manera que hi ha evidència empírica que s’ha format un diftong a partir de la successió de dos segments originàriament vocàlics, això és, que la [j] o la [w] provenen, respectivament, de /i/ i /u/. [...]. El canvi també s’ha produït en casos com <i>gràcia</i> o <i>presència</i> , que en l’actualitat es pronuncien amb diftong final (<i>grà.cia</i> , <i>pre.sèn.cia</i>), encara que la pronúncia amb hiat (<i>grà.ci.a</i> , <i>pre.sèn.ci.a</i>) és també possible en una dicció molt acurada pròpia dels registres més formals i sobretot en el cant i les composicions poètiques a l’hora del còmput sil·làbic (§ 2.5.2e). [...]. Els diftongs creixents són menys freqüents que els decreixents i estan sotmesos a molta variació, tant entre parlars com entre parlants. [...]. Amb l’excepció comentada en el punt <i>b</i> , la <i>i</i> i la <i>u</i> postconsonàntiques seguides de vocal es pronunciaven tradicionalment com a vocals i no formaven, per tant, diftong (<i>con.di.ci.ó</i> , <i>in.gè.nu.a</i>). Avui dia, però, en molts casos són corrents, i fins i tot generals, les pronúncies amb diftong creixent. Pel

que fa a la *i*, la pronunciació amb diftong és general quan es troba en posició posttònica seguida de vocal (*ab.sèn.cia*, *es.pè.cies*, *sè.rie*) i freqüentment quan va seguida de vocal tònica (*ac.ció*, *pre.ten.sió*). La vocal *u*, en canvi, és més resistent a formar diftong, tot i que és habitual en els grups àtons acabats en *ua* i *ues*, sobretot en mots que altrament tindrien més de tres síl·labes: *con.tí.nua*, *cons.pí.cua* (cf. *i.ni.qua*) *in.gè.nua*, *a.ssí.dues*. La pronúncia amb diftong és acceptable en tots els registres en casos com *absència* o *gràcia* (posttònics i precedits de sibilants). En la resta de casos també és acceptable, encara que es manté el hiat en la dicció més acurada. Deixant de banda els casos en què avui resulta habitual la pronúncia amb diftong, cal assenyalar també que la realització amb diftong o sense diftong depèn de diferents variables, com ara el parlar, el parlant i les característiques fonològiques i morfològiques de la paraula.» (Pàg. 29-32).

Opció 2:

Cas 2: Pronunciació del plural en *igs*

Fabra (1918)

Opció 1: Sembla preferible que aquesta forma es pronuncï *its*.

«Cal, però, donar la preferència als plurals en *gs*, en els quals els nexes *aigs*, *eigs*, &., són pronunciats *atx*, *etx*, &., o bé *aits*, *eits*, &.: *faig*, pronunciat *fatx* (com el singular *faig*) o *faits*. De les dues pronunciacions, sembla preferible la segona.» (Pàg. 33).

Opció 2: El plural amb *s* dels mots amb *g* palatal també es pot pronunciar *tx*.

IEC (2016)

Opció 1: En aquest cas la pronunciació pot ser tant [ʃ] com [jts].

«A diferència dels noms i adjectius analitzats fins ara, els que tenen un radical agut acabat gràficament en *ig* en la forma singular ([ʃ] en posició final absoluta) poden formar el plural amb la vocal *o* o bé per simple addició de la marca *-s*, i en aquest darrer cas es pronuncien amb [ʃ] final, com el singular, o amb [jts].» (Pàg. 179-180).

Opció 2:

Cas 3: Plural dels noms amb *ig*

Fabra (1918)

Opció 1: Els noms amb *g* palatal fan preferiblement el plural afegint una *s*.

«Noms en *g* palatal (escrits *ig* o *g*). Formen el plural afegint una *s* al singular; però la majoria d'ells admeten, demés, un plural en *os*, davant de la qual terminació la *g* palatal del singular es troba reemplaçada per *j* i *tj*. Ex.: *faig, faigs* i *fajos; passeig, passeigs* i *passetjos* [...]. Cal, però, donar la preferència als plurals en *gs*» (Pàg. 33).

Opció 2: Els noms amb *g* palatal poden també fer el plural amb *os*.

IEC (2016)

Opció 1: És més general que els plurals de les formes acabades en *ig* afegixin la vocal *o*. També podem trobar —sobretot en la llengua escrita més formal i en alguns parlars— que el plural es formi amb la marca *-s*, i que en aquest cas la pronunciació pugui ser tant [ʃ] com [jʃ].

«A diferència dels noms i adjectius analitzats fins ara, els que tenen un radical agut acabat gràficament en *ig* en la forma singular ([ʃ] en posició final absoluta) poden formar el plural amb la vocal *o* o bé per simple addició de la marca *-s* [...].

QUADRE 7.17
Formació del plural dels masculins aguts acabats en *ig*

SINGULAR	PLURAL
desig	desitjos <i>o</i> desigs
enuig	enutjos <i>o</i> enuigs
lleig	lletjos <i>o</i> lleigs
boig	bojos <i>o</i> boigs
passeig	passejos <i>o</i> passeigs
sorteig	sortejos <i>o</i> sorteigs

Les formes amb la vocal *o* són les més generals en l'actualitat, però les formes tradicionals sense aquesta vocal encara mantenen una certa vitalitat en parlars baleàrics i en menor mesura valencians, i són habituals

en la llengua escrita més formal. La sibilant final del radical d'aquests noms i adjectius pot correspondre fonològicament a una africada palatal sonora (/dʒ/) o a una fricativa palatal sonora (/ʒ/), en aquells parlars que diferencien entre l'una i l'altra, en els quals es basa la norma ortogràfica. En posició final absoluta, aquesta diferència de mode es neutralitza i ambdues es realitzen africades, a més de sordes com totes les sibilants finals (*boig, lleig*; § 4.3.1). En canvi, quan la consonant final del radical va seguida d'un element vocàlic, la distinció de mode es manté en aquells parlars que la practiquen: per això es diferencia gràficament en els femenins *boja* i *lletja*, en què la consonant final del radical entra en contacte amb la marca de femení; en els derivats *bogeria* i *lletgesa*, en què la consonant final del radical entra en contacte amb un

afix derivatiu, i en els masculins plurals *bojos* i *lletjos*, en què la sibilant final del radical entra en contacte amb la vocal *o*, condicionada morfològicament. Notem que, d'acord amb les regles ortogràfiques, la grafia d'aquests mots conté *g* o *tg* i, com és el cas dels plurals en *os*, *j* o *tj*.» (Pàg. 179-180).

Opció 2:

Cas 4: Adjectius invariables

Fabra (1918)

Opció 1: Els adjectius en *-ant* i *-ent*, com *constant*, *semblant* o *abundant* són invariables (amb algunes excepcions d'adjectius que són variables: *sant-santa*, *atent-atenta*, etc).

«Els adjectius en *ant* i *ent*. Ex.: *constant*, *semblant*, *abundant*, *elegant*, *absent* [...]. Excepcions: *sant*, *santa*; *atent*, *atenta*; *content*, *contenta*; *lent*, *lenta* [...]. Alguns adjectius en *ant* i *ent* admeten, en el llenguatge familiar, un femení en *anta* i *enta*, tals *amargant*, *llampant*, *pesant*, *picant*, *tivant*, *amatent*, *bullent*, *coent*, *furient*, *lluent*, *rabent*, *roent*, *puent*.» (pàg. 37).

Opció 2: Alguns dels adjectius de terminació invariable admeten *anta* i *enta* en el llenguatge familiar, com *amargant-amarganta*, *picant-picanta*...

IEC (2016)

Opció 1: Els adjectius invariables amb les terminacions *ant* i *ent* no tenen forma de femení (però hi ha excepcions). Alguns d'aquests adjectius invariables podem trobar-los amb la terminació femenina en els registres informals, tot i que no són acceptables si no són generals.

«Els adjectius invariables respecte al gènere no presenten cap alternança formal que permeti diferenciar entre les formes de masculí i les de femení, sinó que les unes i les altres coincideixen en una mateixa terminació. Aquests adjectius es poden classificar en tres grups atenent al tipus de terminació que presenten: a) La classe més nombrosa és la dels adjectius d'una terminació que no tenen cap marca flexiva explícita i es redueixen externament al radical, que sol acabar en consonant. Des del punt de vista del model de flexió majoritari, la particularitat que presenten els adjectius d'aquesta classe és que la forma del femení, a diferència del que és habitual, no rep la marca flexiva *-a*. Pertanyen a aquest grup molts dels adjectius que acaben en una de les terminacions del quadre 7.10. [...]. La tendència a diferenciar el masculí del femení explica la formació de femenins amb *-a* en diferents adjectius originàriament invariables per un procés

d'analogia respecte del model flexiu majoritari (Ø/-a). En el cas dels acabats en *-ant* i *-ent* n'hi ha que en la llengua medieval eren invariables, però que posteriorment s'han generalitzat com a variables (és el cas de *calent/calenta*); altres adjectius amb aquestes terminacions, tot i que no han assolit tanta expansió, no són estranys en els registres informals (*amarganta, bullenta, coenta, lluenta*), en atenció al fet que gaudeixen d'una certa tradició.

» (Pàg. 171-172).

QUADRE 7.10
Terminacions dels radicals dels adjectius invariables respecte al gènere

TERMINACIÓ	EXEMPLES
-al	actual, amical, brutal, casual, central, cordial, final, igual, lleial, marginal, natural, principal (però mal/mala, primal/primala i casos com acèfal/acéfala, corisèpal/corisèpala o gamopètal/gamopètala)
-ant	amargant, brillant, constant, distant, inquietant, pesant, picant (però sant/santa, sacrosant/sacrosanta, comboiant/comboianta, maixant/maixanta)
-ar	angular, auxiliar, circular, escolar, familiar, nuclear, peninsular, regular, similar, vulgar (però avar/avara, car/cara, clar/clara, ignar/ignara, rat/rara, var/vara i mots acabats en la forma sufixada -par com ovipar/ovipara)
-color	bicolor, multicolor, tricolor, versicolor (però incolor/incolora)
-el	cruel, fidel, rebel (però paral·lel/paral·lela, antiparal·lel/antiparal·lela)
-ent	coherent, diferent, equivalent, evident, excel·lent, impacient, intel·ligent, prudent, següent (però atent/atenta, calent/calenta, content/contenja, dolent/dolenta, lent/lenta, valent/valenta, etc.)
-il	tant si és tònica (humil, infantil; però tranquil/tranquilla) com si és atona (agil, debil, difcil, facil, hàbil, útil; però pàmfil/pàmfila); llevar dels adjectius acabats en les formes sufixades -fil, -dàctil i -stil: bibliòfil/bibliòfila, catalanòfil/catalanòfila, adàctil/adàctila, tetradàctil/tetradàctila, hipòstil/hipòstila
-ior	anterior, exterior, inferior, superior (i també, amb terminacions etimològicament equivalents, millor, pitjor, major, menor, júnior, senyor)

Opció 2:

Cas 5: Quantitatiu *bastant*

Fabra (1918)

Opció 1: Les formes de l'adjectiu invariable en gènere són *bastant* (sg.) i *bastants* (pl.).

«En la llengua parlada és corrent de donar a *bastant*, usat com a adjectiu determinatiu, un femení *bastanta* (plural *bastantes*). Ex.: *Hi ha farina?* –*Encara n'hi ha BASTANTA.* | *BASTANTA* aigua. És, però, preferible: *Hi ha farina?* –*Encara n'hi ha BASTANT.* | *BASTANT* d'aigua.» (Pàg. 65).

Opció 2: Podem trobar les formes femenines *bastanta* (sg.) i *bastantes* (pl.).

IEC (2016)

Opció 1: En els registres formals podem trobar-hi l'ús tant variable com invariable del quantitatiu *bastant*.

«Des del punt de vista estrictament morfològic, els quantitius poden ser variables o invariables tant pel que fa al gènere com al nombre. Presenten flexió completa *bastant, molt, poc* [...]. El quantificador *bastant* era inicialment invariable en gènere (*bastant farina, bastants gallines*), ús que modernament perviu en els registres formals al costat de l'ús variable (*bastanta farina, bastantes gallines*).» (Pàg. 639).

QUADRE 17.5
Principals quantitius nominals amb flexió

SINGULAR		PLURAL	
MASCULÍ	FEMENÍ	MASCULÍ	FEMENÍ
bastant	bastanta	bastants	bastantes
molt	molta	molts	moltes
poc	poca	pocs	poques
quant	quanta	quants	quantas
tant	tanta	tants	tantes
gaire		gaires	

Opció 2:

Cas 6: Quantitius *prou, massa i força*

Fabra (1918)

Opció 1: Les formes *prou, massa i força* són invariables.

«En el llenguatge parlat no és rar de donar als mots *prou, massa i força* els plurals *prous, masses i forces*, sobretot en el cas en què no van adjunts a un substantiu. Ex.: *Vols més llibres? —No, ja en tinc PROUS.*» (Pàg. 65).

Opció 2: Podem trobar les formes del plural *prous, masses i forces* en la llengua parlada.

IEC (2016)

Opció 1: Els quantitius *prou, massa i força* són invariables en els registres formals, però en els registres informals hi podem trobar les formes del plural d'aquests adjectius *prous, masses i forces*. A més, el quantitiu *prou* té les formes de flexió de gènere *prouta, proutes* en els registres informals.

«En els registres informals, però, es constata una certa tendència a dotar alguns d'aquests quantitius invariables de flexió de nombre. Aquest és el cas de *prou, massa i força*, amb els plurals analògics *prous, masses i forces*: *No té mai prous diners; No som prous, les interessades; En va portar masses, de llibres; L'he vist forces vegades*. Aquesta variació de nombre és habitual en central, nord-occidental i septentrional, però no en els altres parlars. Són formes que no transcendeixen als registres formals. A més, el quantitiu *prou* presenta, en certs

parlars, flexió de gènere amb les formes analògiques *prouta* i *proutes*, formes que no resulten adequades més enllà dels registres informals.» (Pàg. 639-640).

Opció 2:

Cas 7: Pronoms reflexius

Fabra (1918)

Opció 1: Ús preferible del pronom *ell* en les oracions reflexives.

«En casos com els següents és preferible el pronom *ell* al reflexiu *si*: *Parlaven entre ELLS*, preferible a: *Parlaven entre SI*. | *Vuit i quinze són dos nombres primers entre ELLS* [francès: *premiers entre EUX*], preferible a: *Vuit i quinze són dos nombres primers entre SI* [castellà: *primos entre sí*].» (Pàg. 40).

Opció 2: També s'utilitza el pronom reflexiu *si*.

IEC (2016)

Opció 1: Els pronoms reflexius *si* i *ell* (i flexió) normalment es poden intercanviar quan l'antecedent és humà o animat, tot i que *si* és una forma culta.

«Els pronoms personals també adopten a vegades formes diferents relacionades amb el seu caràcter reflexiu (o recíproc). Tant els pronoms reflexius com els recíprocs tenen com a antecedent el subjecte de l'oració en què apareixen [...]. Com s'ha indicat, són inherentment reflexius el pronom fort de tercera persona *si* i el pronom feble de tercera persona *es*: *En Pere parlava de si mateix*; *El nen es pentina*. [...]. La resta de pronoms poden ser reflexius o no ser-ho segons el context, incloent-hi també els altres pronoms forts de tercera persona (*ell*, *ella*, *ells*, *elles*). El pronom *ell*, per exemple, té un sentit reflexiu en una oració com *En Pere sempre parlava d'ell mateix*, en què apareix modificat per l'adjectiu identificador *mateix*, però no és reflexiu en *La Marta sempre parla d'ell*.» (Pàg. 194-195).

«Per a la tercera persona hi ha tant el pronom *si*, invariable pel que fa al gènere i el nombre, com els pronoms *ell*, *ella*, *ells* i *elles*, amb variació de gènere i nombre. El pronom *si* és una forma de la llengua culta, poc usada en els registres informals, enfront de les formes *ell*, *ella*, *ells* i *elles*. Amb aquests matisos, l'un i els altres són intercanviables en la majoria de contextos amb antecedent humà (o animat).» (Pàg. 688-689).

Opció 2:**Cas 8: Formes dels pronoms davant del verb****Fabra (1918)**

Opció 1: Les formes dels pronoms preferibles davant del verb són les reforçades (*em, et,...*).

«Immediatament davant del verb són possibles les formes *me, nos, te, vos, se, lo, los, ne* i les formes *em, ens, et, us, es, el, els, en*. Cal, però, advertir que, en aquest cas, *nos, lo* i *los* són arcaics o dialectals, i que, en general, les formes reforçades (*em, &.*), i àdhuc *us*, són preferibles a les plenes. Davant del verb, els altres cinc pronoms revesteixen les formes *la, les, li, ho, hi*. Ex.: *em treu, ens mira, et veu, us escriu, hi van [...]*» (Pàg. 43).

Opció 2: També podem trobar que davant del verb hi hagi les formes plenes dels pronoms (*me, nos, te, vos, se, lo, los, ne*).

IEC (2016)

Opció 1: En la llengua escrita més formal són preferibles les formes reforçades i la reduïda *us*, però les formes plenes les podem trobar en la llengua oral dels parlars que les mantenen, així com també en expressions fixades.

«Els pronoms febles poden revestir formes diferents segons el context en què apareguin. [...]. Atenent la forma i la grafia, tradicionalment es parla de formes plenes, reduïdes, reforçades i elidides [...] les formes concretes que pot revestir cada pronom estan condicionades per factors morfològics (els constituents morfològics que presenten) i fonològics (la possibilitat o la impossibilitat de sil·labificar-se amb el verb quan s'hi anteposen o s'hi posposen). [...]. En la llengua antiga, les formes plenes (*me, te, se, ne, lo, los, nos, vos*) també s'usaven davant del verb, en lloc de les reforçades (*em, et, es, en, el, els, ens*) i de la reduïda *us*, quan el pronom no se sil·labificava amb el verb ni amb el mot precedent: *Molt més ne tenia ell; Suplicaven los donàs victòria; Vos demana perdó*. Algunes d'aquestes formes, a més, han perviscut en expressions fixades (*tant me fa, tant se val, Déu vos/lo guard*) i es mantenen amb més o menys vitalitat en diferents parlars: les formes *me, te, se* i *ne*, en part del baleàric i del valencià i en algun altre parlar (*ne tinc, me parla, se cansa*); les formes *lo* i *los*, en parlars nord-occidentals i del valencià septentrional (*lo tinc, los tinc, los agafaré*); la forma *vos*, en valencià, en baleàric

i en altres parlars, tant davant del verb (*vos comprenc*) com darrere del verb acabat en vocal (*escriure-vos*). No perviu, en canvi, la forma *nos*, però sí la variant col·loquial *mos*, que en parlars nord-occidentals, valencians i baleàrics s'usa tant anteposada com posposada al verb (*mos mira, mira-mos*). La forma *mos* no transcendeix a l'escriptura i no és adequada en els registres formals. L'ús de les altres formes plenes és acceptable en la llengua oral en els parlars en què es mantenen, però en la llengua escrita més formal són preferibles les formes reforçades i la reduïda *us paral·leles*.» (Pàg. 196-197, 200).

Opció 2:

Cas 9: Pronom *nos*

Fabra (1918)

Opció 1: El pronom de primera persona del plural després del verb és *nos* o *'ns*.

«Darrera de la primera persona del plural de l'imperatiu és admissible la substitució de *nos* per *'s*. Ex.: *enviem 's-el, traguem 's-el, anem 's-en, fixem 's-hi*.» (Pàg. 46).

Opció 2: En aquest mateix context el pronom *nos* pot canviar a *'s*.

IEC (2016)

Opció 1: La forma del pronom de primera persona del plural després del verb en imperatiu és *nos* o *'ns*, però en els registres informals també hi podem trobar una simplificació produïda pel contacte amb el verb al qual s'adjunta.

«Quan les formes *nos* i *vos* estan situades entre un verb imperatiu en primera o segona persona del plural, respectivament, i un altre pronom, aleshores molts parlars les redueixen a [z], escrita *'s*: *Anem 's-en* (per *Anem-nos-en*); *Llegim 's-el* (per *Llegim-nos-el*); *Fixem 's-hi* (per *Fixem-nos-hi*); [...]. Cap d'aquestes formes no transcendeix més enllà dels registres informals.» (Pàg. 221).

Opció 2:

Cas 10: Pronom vos
Fabra (1918)
Opció 1: El pronom de segona persona del plural després del verb és <i>vos</i> .
«Darrera de la segona persona del plural de l'imperatiu és admissible el canvi de <i>vos</i> en 's. Ex.: <i>envieu's-el, feu's-ho, aneu's-en, fiqueu's-hi.</i> » (Pàg. 48).
Opció 2: En aquest mateix context <i>vos</i> pot canviar a 's.
IEC (2016)
Opció 1: El pronom de segona persona del plural després del verb en imperatiu és <i>vos</i> , però en els registres informals també hi podem trobar una simplificació produïda pel contacte d'aquest pronom amb el verb al qual s'adjunta.
«Quan les formes <i>nos</i> i <i>vos</i> estan situades entre un verb imperatiu en primera o segona persona del plural, respectivament, i un altre pronom, aleshores molts parlars les redueixen a [z], escrita 's: [...] <i>Mireu's-el</i> (per <i>Mireu-vos-el</i>); <i>Poseu's-ho al cap</i> (per <i>Poseu-vos-ho al cap</i>). [...]. Cap d'aquestes formes no transcendeix més enllà dels registres informals.» (Pàg. 221).
Opció 2:

Cas 11: Pronoms vos i us
Fabra (1918)
Opció 1: Preferència del pronom <i>us</i> davant del verb.
«Davant del verb alguns prefereixen <i>vos</i> a <i>us</i> , sobretot en el cas en què la combinació no va immediatament precedida d'un mot acabat en vocal altra que <i>i</i> o <i>u</i> pertanyents a un diftong decreixent. Ex.: <i>vos el prendran</i> (per <i>us el prendran</i>), <i>en Blai vos ho dirà</i> (per <i>en Blai us ho dirà</i>), <i>quants vos en donen?</i> (per <i>quants us en donen?</i>).» (Pàg. 48).
Opció 2: Ús del pronom <i>vos</i> davant del verb.
IEC (2016)
Opció 1: Quan el pronom de segona persona del plural va anteposat al verb té la forma <i>us</i> , tot i que podem trobar la forma <i>vos</i> quan el pronom va posposat al verb, en expressions fixades i en alguns dialectes.

«El pronom *us* presenta un radical amb la forma *u* i la marca de plural quan s'anteposa al verb (*us agafa, us mira*) i quan es posposa a un verb acabat en vocal (*entendre-us*). En aquest darrer cas, la *u* correspon a la semivocal [w] i el pronom se sil·labifica amb la vocal del verb. Posposat a un verb acabat en consonant, adopta la forma *vos: mirant-vos*. [...]. En la llengua antiga, les formes plenes (*me, te, se, ne, lo, los, nos, vos*) també s'usaven davant del verb, en lloc de les formes reforçades (*em, et, es, en, el, els, ens*) i de la reduïda *us*, quan el pronom no se sil·labificava amb el verb ni amb el mot precedent: [...] *Vos demana perdó*. Algunes d'aquestes formes, a més, han perviscut en expressions fixades ([...] *Déu vos/lo guard*) i es mantenen amb més o menys vitalitat en diferents parlars: [...] la forma *vos*, en valencià, en baleàric i en altres parlars, tant davant del verb (*vos comprenc*) com darrere del verb acabat en vocal (*escriure-vos*). [...]. L'ús de les altres formes plenes és acceptable en la llengua oral en els parlars en què es mantenen, però en la llengua escrita més formal són preferibles les formes reforçades i la reduïda *us* paral·leles.» (Pàg. 198-200).

Opció 2:

Cas 12: Pronom *en*

Fabra (1918)

Opció 1: Entre un pronom acabat en *s* i un mot començat per vocal o *h* és preferible utilitzar el pronom *en* amb la forma *n'*.

«Entre un pronom acabat en *s* i un mot començat en vocal o *h*, és permès d'usar la forma *en* en lloc de *n'*. Així: *ens en anem* en lloc de *ens n'anem*; *els en arriben dos* en lloc de *els n'arriben dos*; *us en han tret* en lloc de *us n'han tret*. És, però, preferible la forma *n'*.» (p. 52).

Opció 2: Ús de la forma *en* en aquest context.

IEC (2016)

Opció 1: Entre un pronom acabat en *s* i un verb començat per vocal o *h* preval la forma elidida, però en el cas del pronom *en* també es pot reflectir gràficament la forma reforçada.

«Els pronoms *em, et, es* i *en* es redueixen a la consonant del radical (*m, t, s, n*) si s'anteposen a un verb començat per vocal o si es posposen a un verb acabat en vocal, ja que en aquests contextos la consonant se sil·labifica amb la vocal inicial o final del verb. Si entren en contacte

amb una consonant inicial o final del verb, aleshores no és possible la sil·labificació i pren una *e* de suport, que ocupa una posició externa al grup format pel pronom i el verb.» (p. 197).

«En les combinacions pronominals s'evita el contacte de consonants pertanyents a dos pronoms diferents per mitjà novament de les formes amb la vocal de suport *e*. [...]. Aquesta restricció no solament afecta les consonants corresponents al radical dels pronoms sinó també la *-s* dels pronoms de plural [...]. La restricció explica que es pronoms *el*, *els* i *en* adoptin les formes reforçades darrere d'un altre pronom acabat en *-s* del plural, independentment que els pronoms s'anteposin o es posposin al verb: *Us el tornarem; Ens els emportarem; No volem tornar-los-els; Emporteu-vos-en*. No obstant això, en les combinacions en què el segon pronom pot formar síl·laba amb el pronom següent o la vocal del verb, preval aquesta possibilitat: *Porta 'ns-n'hi un parell; Ja us l'obriran*. [...]. Amb tot, també en aquests casos se sol evitar oralment el contacte de la *-s* del plural amb la consonant del pronom que la segueix [...] *No us [ə]/[e] m'ofegueu per tan poca cosa* [...]. En el cas del pronom *en*, aquestes pronúncies es poden reflectir gràficament mitjançant la forma reforçada. Així, al costat de la grafia sense vocal (*n*'), que és la general, s'admet també la grafia *en*, d'acord amb la pronunciació de diferents parlars: *Ens n'anem* o *Ens en anem; Els n'oferim tres* o *Els en oferim tres; Aneu-vos-n'hi* o *Aneu-vos-en-hi*.» (p. 204-205).

Opció 2:

Cas 13: Combinació pronominal *n'hi*

Fabra (1918)

Opció 1: La combinació de datiu i el pronom *en* és *li'n*.

«El llenguatge parlat (Barcelona) usa *n'hi* com a combinació del pronom *en* o *ne* amb l'adverbi *hi* i com a combinació del pronom *en* o *ne* amb el datiu *li*, reemplaçat per *hi*. En el primer cas *n'hi* és correcte; en el segon cas és preferible *li'n* o *li n'*. A la proposició *Ja han posat els ous al cove*, són equivalents les proposicions *Ja N'han posats al cove* (on N' representa el complement directe *ous*), —*Ja HI han posat els ous* (on HI representa la determinació circumstancial *al cove*), —*Ja N'HI han posat* (on N' representa el complement directe *ous*, i HI, la determinació circumstancial *al cove*). A la proposició *Compreu ous a la Maria*, són equivalents les proposicions *Compreu-NE a la Maria* (on NE representa el complement directe

ous), —*Compreu-LI ous* (on LI, datiu, representa el complement indirecte *a la Maria*), —i *Compreu-LI'N* (on LI, datiu, representa el complement indirecte *a la Maria* i 'N representa el complement directe *ous*).» (p. 55).

Opció 2: *N'hi* com a combinació de *en* o *ne* amb el datiu *li* reemplaçat per *hi*.

IEC (2016)

Opció 1: Les combinacions amb *li'n* o *li n'* són més habituals en els registres formals, fins i tot en aquelles varietats en què canvien *li* per *hi*. També podem trobar la combinació *n'hi* utilitzada indistintament en comptes de *li'n*.

«En els parlars que empren la varietat de datiu singular *hi* en substitució de *li*, aquesta forma també tendeix a generalitzar-se en les combinacions amb el pronom *en* i amb el pronom *ho* [...]. Les dues combinacions, que es mostren en el quadre 8.14, són acceptables, però en els registres formals és més habitual l'ús de les combinacions amb *li*.

QUADRE 8.14
Combinacions del pronom de datiu singular
de tercera persona amb els pronoms *ho* i *en*

PRONOM HO O EN	PRONOM DE DATIU	
	VARIANT LI	VARIANT HI
<i>ho</i>	Li ho donaré (, això, a la mare) Li ho agafaré Porta-li-ho Pots donar-li-ho	L'hi donaré L'hi agafaré Porta-l'hi Pots donar-l'hi
<i>en</i>	Li'n donaré (, de pastís, al teu germà) Li n'agafaré Porta-li'n Pots donar-li'n	N'hi donaré N'hi agafaré Porta-n'hi Pots donar-n'hi

Fins i tot en els parlars que converteixen *li'n* en *n'hi*, la primera forma s'ha mantingut en alguna expressió lexicalitzada (*Tant se li'n dona*). A més, amb el verb *anar-se'n* s'estableix diferència semàntica entre *n'hi*

(amb *hi* locatiu) i *li'n* (amb *li* datiu ètic). Així, una oració com *Ja se li n'ha anat, en Pep?* Pot servir per preguntar si en Pep ja ha marxat del taller de vostè [...]; i una altra com *Ja se n'hi ha anat, en Pep?*, per preguntar se n'ha anat al lloc de què parlem [...]. En la resta de casos, totes dues possibilitats es poden utilitzar indistintament: *Jo li'n/n'hi puc donar lliçons, d'anar pel món; No li'n/n'hi va fer cas; Estava boig per la noia i li'n/n'hi descrivia les virtuts al company* [...].» (p. 212).

Opció 2:

Cas 14: Infinitiu i pronoms febles
Fabra (1918)
Opció 1: Quan trobem l'infinitiu d'un verb seguit de pronoms febles, la <i>r</i> ha de persistir i el pronom adopta la forma característica dels pronoms que van darrere dels verbs acabats en consonant.
«Les combinacions d'un infinitiu terminat en <i>r</i> i un o més pronoms febles poden revestir dues formes diferents: (I) La <i>r</i> persisteix i la forma del primer pronom és la que aquest adopta darrera d'un verb terminat en consonant; o (II) La <i>r</i> és suprimida i la forma del primer pronom és llavors la que aquest adopta darrera d'un verb terminat en vocal altra que <i>u</i> . Ex.: <i>Anar-nos-en</i> i <i>Anà'ns-en</i> . <i>Conèixer-la</i> i <i>Coneixe'la</i> . La llengua escrita ha de preferir en tots els casos les formes I a les formes II, les quals solament són tolerables (i encara només en l'estil col·loquial) quan l'infinitiu termina en <i>er</i> feble i quan l'infinitiu precedeix algun dels pronoms <i>nos</i> , <i>vos</i> i <i>los</i> seguits d'un segon pronom.» (p. 99).
Opció 2: També podem trobar que aquesta <i>r</i> se suprimeix i aleshores el pronom adopta la forma característica dels pronoms febles que segueixen els verbs acabats en vocals.
IEC (2016)
Opció 1: En els registres formals, l'infinitiu manté la ròtica final en contacte amb el pronom feble, però en la llengua oral també hi podem trobar la forma de l'infinitiu sense la ròtica quan el pronom feble comença per consonant i aquest se sil·labifica amb el verb.
«L'adjunció de pronoms febles darrere del verb pot provocar certes alteracions fonètiques en la forma verbal que, segons el cas, van acompanyades de canvis de forma dels pronoms. En uns casos responen a l'extensió de processos fonològics regulars propis de final de mot (§ 3.4), i en altres casos, a les elisions i els segments de suport específics que afecten determinades formes d'imperatiu. [...]. En els punts següents n'enumerem els casos més importants, que es donen principalment en la llengua oral, fora dels registres formals, i que tenen una incidència variable segons els parlars. És bastant generalitzada l'elisió de la ròtica final en els infinitius plans quan el pronom enclític comença per consonant, amb la sil·labificació del pronom amb el verb en determinats parlars en cas que pugui prendre una forma sil·làbica (§ 4.3.4): <i>S'entesta a convence'l</i> ; <i>Hem quedat per coneixe'ns</i> (en comptes de les solucions respectives més formals <i>convèncer-lo</i> i <i>conèixer-nos</i>). Tampoc no és estranya en altres infinitius davant combinacions de clítics pronominals encapçalades pels pronoms de plural: <i>Es moria de ganes de di-us-ho</i> [...] (per les solucions formals respectives <i>dir-vos-ho</i> [...]). És pròpia només d'alguns parlars l'elisió

de la ròtica final en qualsevol infinitiu i davant qualsevol pronom o combinació pronominal: *portà-los* o *portà'ls* (notem la variació de la forma pronominal segons el parlar).» (p. 217).

Opció 2:

Cas 15: Imperatiu i pronoms febles

Fabra (1918)

Opció 1: L'imperatiu de verbs com *vèncer*, *prendre* i *rebre* tenen la forma de segona persona *venç*, *perd*, *rep*, fins i tot quan hi adjunten un pronom feble.

«En aquells verbs com *vèncer*, *perdre*, *rebre*, en què la segona persona de l'imperatiu termina en consonant (*venç*, *perd*, *rep*) i la tercera presenta el radical pur (*venci*, *perdi*, *rebi*), aquella pot revestir davant dels pronoms afixats una segona forma treta de la tercera persona canviant la terminació *i* en *e* (*vence-la*, *perde'ls*, *rebe'ls*, *culle-les*, *playe'm*, *more't*, &., en lloc de *venç-la*, *perd-los*, *rep-los*, *cull-les*, *plany-me*, *mor-te*, &. La llengua escrita ha de donar indubtablement la preferència a les formes d'imperatiu terminades en consonant; les formes en *e* no són potser tolerables sinó en *more't* i en els imperatius de *fugir*, *rebre*, *cabre* i anàlegs davant de *hi* i *ho*.» (p. 99).

Opció 2: També podem trobar que la forma de la segona persona de l'imperatiu d'aquests verbs es formi afegint una *e* entre el verb i el pronom.

IEC (2016)

Opció 1: Les formes dels imperatius en contacte amb pronoms febles acaben en consonant i són com *ajup-te*. En la llengua oral, i com a tendència variable entre els parlars, s'evita el contacte entre consonants i s'hi afegeix una vocal *e* de suport.

«En els punts següents n'enumerem els casos més importants, que es donen principalment en la llengua oral, fora dels registres formals, i que tenen una incidència variable segons els parlars. [...]. Els verbs de la segona persona del singular d'imperatiu acabada en la consonant del radical (*ajup*, *cull*, *cus*, *empeny*, *fuij*, *mor*, *promet*, *rep*, *torç*) manifesten una tendència, en diversos parlars, a evitar el contacte de la consonant final del radical i la del pronom mitjançant una *e* de suport afegida al radical: *ajupe't*, *culle-les*, *cuse-li*, *empenye-la*, *fuge'n*, *more't*, *promete'm*, *rebe'l*, *torce'l* (per les solucions generals en registres formals *ajup-te*, *cull-les*, *cus-li*, *empeny-la*, *fuij-ne*, *mor-te*, *promet-me*, *rep-lo*, *torç-los*). Es pot observar la mateixa tendència descrita

en els verbs incoatius, que en la segona persona del singular d'imperatiu presenten l'increment del radical *-eix* (§ 9.4.3.2): *destrueix-e'n, imprimeix-ho, vesteix-e't* (per les solucions generals en els registres formals *destrueix-ne, imprimeix-ho, vesteix-te*).» (p. 218).

Opció 2:

Cas 16: Atribut

Fabra (1918)

Opció 1: El pronom feble preferible per substituir el complement predicatiu és *ho*.

«En el llenguatge parlat és freqüent l'ús de *en* com a predicatiu (en lloc de *ho*). Ex.: *Diu que són blaus i no EN són. | Són molt curts; EN són més que els teus*. La llengua literària evita generalment aquest *en*, reemplaçant-lo per *ho*: *Diu que són blaus, i no HO són. | Són molt curts; HO són més que els teus*.» (p. 42).

Opció 2: Ús freqüent del pronom *en* com a substitució del complement predicatiu.

IEC (2016)

Opció 1: L'atribut pot ser substituït pels pronoms *ho, en, hi* i els pronoms d'acusatiu de tercera persona.

«[...] els pronoms d'acusatiu de tercera persona s'han utilitzat, en alternança amb *ho*, com a representants de sintagmes nominals definits en funció d'atribut en oracions copulatives d'identificació» (Pàg. 680).

«Com s'acaba d'indicar, els pronoms *en*, *hi* i *ho* poden representar un atribut, i *en* i *hi*, un

QUADRE 18.2
Categoria sintàctica de l'atribut del verb *ser* representat per *ho*

CATEGORIA DE L'ATRIBUT	EXEMPLE
Sintagma adjectival	Ara són rics, però no <i>ho</i> eren pas quan es van casar
Sintagma preposicional	Aquesta camisa és de cotó, però aquesta altra no <i>ho</i> és —És per l'accident de l'altre dia, el concert? —Sí que <i>ho</i> és
Sintagma adverbial	—És tard? —Sí que <i>ho</i> és Jo també <i>ho</i> soc, així
Sintagma nominal	Això no <i>ho</i> és, una tomaquera La balena sí que <i>ho</i> és, l'animal més gros
Pronom possessiu	Aquest cotxe és teu o no <i>ho</i> és?
Oració subordinada	Viure no és patir, o no <i>ho</i> hauria de ser

predicatiu. En funció d'atribut, la tria d'un o altre pronom depèn del tipus de verb i del tipus d'atribut, però també d'altres característiques de l'oració, com és ara la modalitat exclamativa o el fet que l'atribut estigui dislocat i vagi precedit de la preposició

de. [...]. El pronom *ho* representa els diversos sintagmes que funcionen com a atribut (no locatiu) del verb *ser* (quadre 18.2). Així doncs, *ho* pot reemplaçar un sintagma adjectival, un sintagma preposicional o adverbial, un sintagma nominal (o possessiu) i una oració subordinada en les copulatives d'identificació (§ 22.2.1). [...]. El pronom *ho* pot alternar amb els pronoms personals d'acusatiu quan es tracta de representar un sintagma nominal definit en una copulativa d'identificació (*Aquella dona l'era o no l'era, la teva veïna?*), tot i que és més habitual el pronom *ho* (*Aquella dona ho era o no ho era, la teva veïna?*). [...]. A l'hora de representar un atribut locatiu d'origen o un atribut de pertinença es dona l'alternança entre *ho* i *en*: *Ell és d'Alcoi, però jo no ho/en soc pas*. D'altra banda, en alguns parlars del Principat de Catalunya pot ser pronominalitzat per *en* l'atribut que expressa una relació de parentiu que no sol ser de primer grau [...]: *Si ella m'és padrina, tu també me n'has de ser*. La pronominalització per *en* en lloc de *ho*, s'estén també a altres casos amb un datiu conjunt o complement de l'adjectiu atribut: *Em vas dir que l'abric de l'any passat em seria petit, però no me n'és pas* [...]. En alguns parlars s'usa el pronom *en* en oracions amb el verb *ser* com les següents: —*Quants en són, en aquest despatx?* —*En són tres*. [...]. El pronom *en* pot alternar amb *hi* i *ho* quan actuen com a pronoms de represa en oracions amb l'atribut dislocat. Perquè l'ús de *en* sigui possible, cal que l'atribut expressi una propietat graduable i que la dislocació no afecti l'especificador del sintagma (§ 33.3.2c). Això passa sobretot quan el constituent dislocat (el nucli de l'atribut o el nucli i el seu complement) va encapçalat per la preposició *de*, típicament associada al pronom *en*: *N'estan molt, d'interessats en el negoci*. [...]. L'alternança entre *en* i *ho* o entre *en* i *hi* pot donar-se encara que la dislocació no sigui explícita (sobretot si l'atribut va acompanyat d'un quantificador quantitatiu): *Ara són rics, però abans no {ho eren / n'eren} gens* [...]. Ara bé, si l'atribut no expressa una qualitat graduable [...], el pronom *ho* sol ser el preferit. [...]. b)

El pronom *en* torna a ser el preferit quan una oració atributiva conté un quantificador de modalitat exclamativa, com ara *que* (*Que llest!*) o *si* (*Si ho sé jo, això!*), o bé un element de polaritat emfatitzador (*sí que*): *Que n'ets, de llest! [...]*» (p. 691-695).

Opció 2:

Cas 17: Pronoms relatius

Fabra (1918)

Opció 1: La cosa designada per l'antecedent s'expressa per mitjà d'un pronom relatiu.

«El llenguatge parlat recorre freqüentment a una construcció que consisteix a construir la proposició de relatiu com si fos una proposició independent (on l'antecedent es troba naturalment representat per un pronom personal feble) i enllaçar-la amb l'antecedent mitjançant el mot *que*. Ex.: *...és una fusta QUE se'n fan mobles* en comptes de *...és una fusta DE LA QUAL es fan mobles* | *...un riu QUE s'HI ha negat molta gent...* en lloc de *...un riu EN EL QUAL (o ON) s'ha negat molta gent*. [...]. Aquestes construccions no són en tot cas tolerables sinó en l'estil col·loquial.» (p. 62).

Opció 2: Podem trobar en la llengua col·loquial l'oració de relatiu construïda com si fossin dues oracions independents enllaçades amb el relatiu *que* i un pronom feble.

IEC (2016)

Opció 1: Els pronoms relatius en les estructures formals tenen una determinada funció sintàctica i estableixen una relació anafòrica amb l'antecedent. En els registres informals hi trobem l'estructura de relatiu analítica, a la qual *que* fa de nexa i va acompanyat d'un pronom feble que desenvolupa la funció sintàctica corresponent.

«Distingirem tres casos en què el relatiu apareix en la mateixa oració amb un element pronominal: en primer lloc, les relatives analítiques (o relatives col·loquials) que, encapçalades per *que*, contenen un pronom feble o un possessiu que fa la funció sintàctica pròpia del relatiu. [...]. En català hi ha la tendència col·loquial, que també trobem en altres llengües romàniques, a desglossar les funcions de relatiu, de manera que l'element inicial *que* fa només la funció de nexa subordinant, mentre que un pronom feble o un possessiu fa les altres dues funcions: la sintàctica, de complement o adjunt, i l'anafòrica. [...]. Comparem una oració de relatiu formal,

en què el relatiu assumeix les tres funcions, amb la corresponent analítica, pròpia dels registres informals: *Vaig cobrar uns diners amb els quals no comptava* i *Vaig cobrar uns diners que no hi comptava*. En el primer cas, el relatiu compost *els quals* ha arrossegat la preposició *amb* del complement de règim cap al davant de la relativa i, des d'aquesta posició, el relatiu fa de nexa entre la principal i la subordinada, estableix relació anafòrica amb el nom *diners* i forma part del complement de règim del verb *comptar*. En el segon cas, en canvi, la funció de nexa és expressada per la conjunció *que*, mentre que el pronom feble *hi* fa de complement de règim i remet a *uns diners*. Altres exemples d'oracions de relatiu analítiques paral·lels al que s'acaba d'analitzar són: *És una persona que no li donaries un cop de mà* (cf. *És una persona a qui no donaries un cop de mà*); *Hem reforçat l'arxivador que des de fa un temps hi desem els documents* (cf. *Hem reforçat l'arxivador on des de fa un temps desem els documents*) [...]» (p. 1056-1057).

Opció 2:

Cas 18: Relatiu i interrogatiu *on*

Fabra (1918)

Opció 1: La forma de l'adverbi interrogatiu de lloc i relatiu és *on*.

«[O]n, interrogatiu i relatiu. Ex.: ON són? | D'ON vénen? | Demana-li ON l'han posada. [...]. És freqüent l'anteposició de la preposició *a* a l'adverbi *on*, dient-se, per exemple, A ON són? | A ON van?, en lloc de ON són? | ON van? (en general preferibles).» (p. 100).

Opció 2: Podem trobar l'estructura *a on*, en la qual l'adverbi va precedir per una preposició.

IEC (2016)

Opció 1: La localització es pot indicar amb el relatiu *on* —en registres més formals— o amb la combinació de la preposició i el relatiu *a on*.

«El relatiu *on* pot indicar localització o direcció tot sol (en registres més formals) o bé amb la preposició *a* tant si té un antecedent nominal (*Aquella és la casa (a) on vivim*; *La població (a) on ens encaminàvem era cinquanta quilòmetres lluny*) com si no té antecedent (*Ho deixarem (a) on voldrem*; *Anirem (a) on voldrem*).» (p. 1054).

Opció 2:

Cas 19: Concordança dels participis

Fabra (1918)

Opció 1: Quan els participis passats acompanyen els verbs transitius compostos és recomanable de fer-los concordar amb els complements directes quan aquest és un pronom feble de tercera persona.

«Quan un verb transitiu en un temps compost va acompanyat d'un complement directe, el participi passat pot concordar amb el dit complement o romandre invariable. Ex.: *Havia REBUT una carta* o *Havia REBUDA una carta*. | *Els nois que havem TROBAT* o *Els nois que havem TROBATS*. | *N'haviem MENJAT dues* o *N'haviem MENJADES dues*. És recomanable (si no obligatori) de fer concordar el participi passat amb el complement directe quan aquest és un pronom personal feble de tercera persona. Ex.: *La carta l'han COMENÇADA, però no l'han ACABADA*. | *La teva germana l'he SENTIDA cantar una vegada*. | *On són? – No els hem VISTOS*. [...]. En canvi, en tots els altres casos és preferible de deixar el participi passat invariable. Ex.: *Ja has ESCRIT la carta?* | *La noia que ells han VIST és la germana d'en Pere*. | *Quantes caixes han PORTAT?* [...].» (p. 95-96).

Opció 2: En aquest cas el podem trobar sense fer la concordança.

IEC (2016)

Opció 1: La concordança entre el pronom d'acusatiu i el participi del verb es manté en els registres formals. Actualment, també trobem aquesta construcció amb el participi invariable amb la forma no marcada: masculí singular.

«En la llengua antiga, els temps de perfet no es construïen sempre amb l'auxiliar *haver*, sinó que podien prendre l'auxiliar *ser*, que era l'habitual amb els verbs inacusatius i reflexius, i en aquest cas, el participi establia concordança en gènere i nombre amb el subjecte: *és anada* '(ella) ha anat', *s'eren enrabiats* '(ells) s'havien enrabiats'. Aquest ús encara perviu avui d'una manera més o menys residual en alguns parlars, sobretot en alguerès i en parlars septentrionals. També es troba en alguna expressió estereotipada, com *On s'és vist?* [...]. D'altra banda, en els temps construïts amb l'auxiliar *haver*, el participi establia concordança amb el complement directe, fenomen del qual queda un reflex en la llengua actual quan el complement directe és un pronom feble anteposat al verb, sobretot si és femení (§ 13.5.2.4): *L'ha trencada, la cadira?*; *Però les has trencades totes?*» (p. 249).

«En la llengua antiga i en una part important dels parlars actuals, quan el complement directe és un pronom personal d'acusatiu de tercera persona i el temps de l'oració està format per l'auxiliar de perfet *haver* i el participi passat, el pronom i el participi concorden en gènere i nombre: —*Heu regalat les hortènsies?* —*Les he regalades jo mateix*. Aquesta concordança, però, ha perdut terreny a favor de la construcció amb el participi invariable, que es manifesta amb els valors de gènere i nombre menys marcats: en masculí singular (*Les he regalat jo mateix*). En els parlars que mantenen la concordança, és més habitual quan el pronom és femení (*L'he comprada avui; Les he comprades avui*) que quan és masculí plural (*Els cavalls, ja els hauríem ensellats/ensellat, si ens haguéssiu avisat*). En el cas del masculí singular hi ha coincidència amb la solució invariable (*Feia poc que l'havia comprat, l'ordinador*). Tanmateix, la concordança entre el pronom d'acusatiu i el participi se sol mantenir en els registres formals.» (Pàg. 492).

«El participi dels temps compostos i el pronom feble de tercera persona poden concordar en gènere i nombre quan aquest funciona com a complement directe: *No l'hem reconeguda, la teva germana; Els he trobats aquest matí; Les has pogudes comprar?; L'han haguda d'operar.*» (Pàg. 680).

Opció 2:

Cas 20: Complement directe amb preposició

Fabra (1918)

Opció 1: El complement directe no porta preposició davant dels pronoms *tots*, *tothom*, *el qual* ni en l'estructura com *Jo rentaré la Maria, i tu, la Joana*.

«El complement directe d'un verb expressat o sobreentès deu, en determinats casos, ésser introduït mitjançant la preposició *a*. Ex.: *Ens miràvem l'un A l'altre*. | *M'han dit que us havien vist al teatre*. —*No pas A mi*. I. Els pronoms personals forts usats com a complements directes exigeixen davant d'ells la preposició *a*. Ex.: *Tu em miraves A mi, i jo et mirava A tu*. | *No us hem vist ni A tu ni A ella*. II. Escau anteposar la preposició *a* al complement directe quan aquest designa una persona (o en general un ésser susceptible d'ésser l'autor de l'acció expressada pel verb) i va immediatament al darrera del subjecte de la proposició, ambdós no trobant-se separats per una pausa representativa d'un verb sobreentès. Ex.: *El perseguia com el gat A la rata*. | *Ens*

<p><i>miràvem l'un A l'altre. Però: Jo rentaré la Maria, i tu, la Joana. (Millor que ...i tu, A la Joana).</i></p> <p>III. Fora d'aquests dos casos l'emprament de la preposició <i>a</i> en el complement directe és solament tolerable davant de certs pronoms, principalment <i>tothom</i>, <i>tots</i> i <i>el qual</i>.» (p. 112-113).</p>
<p>Opció 2: També es pot utilitzar la preposició <i>a</i> en el complement directe davant d'alguns pronoms com <i>tothom</i>, <i>tots</i> i <i>el qual</i>, i en estructures com <i>Jo rentaré la Maria, i tu, a la Joana</i>.</p>
<p>IEC (2016)</p>
<p>Opció 1: Podem trobar (o no) la preposició <i>a</i> davant de certs pronoms (<i>tothom</i>, <i>tots</i>, etc.), del relatiu <i>el qual</i> i de les oracions coordinades que elideixen el segon verb.</p>
<p>«Els pronoms forts d'acusatiu de plural poden anar acompanyats d'un quantificador com <i>tots</i>, <i>cadascun</i> (o <i>cada un</i>) [...]: <i>Us convidaré a tots vosaltres</i> [...]. El quantificador <i>tot</i> també pot aparèixer amb un pronom feble d'acusatiu: <i>Les repassaré totes</i>. En realitat, el quantificador <i>tot</i> no queda representat pel pronom, tal com es veu en el diàleg següent: —<i>Vas vessar tota la llet?</i> —<i>Sí, la vaig vessar tota</i>. [...]. Quan el complement directe designa una entitat humana, el quantificador <i>tot</i> pot anar precedit de la preposició <i>a</i> (§ 19.3.2.2a): <i>Les convidaré (a) totes</i>.» (p. 491).</p> <p>«Com a norma general, el complement directe se situa immediatament després del verb i no apareix precedit de cap preposició: <i>Els meus amics no han pogut saludar la vostra germana</i>. [...]. Tanmateix, hi ha una sèrie de casos en què el complement directe apareix o pot aparèixer precedit de la preposició <i>a</i>. L'ús de la preposició està relacionat amb factors diversos que a vegades apareixen al mateix temps: concretament, ho està amb la categoria del complement directe, amb la posició del subjecte o del complement directe i amb el caràcter animat o inanimat de l'un i de l'altre. Si, per oposició al subjecte, el complement directe prototípic és un sintagma nominal sovint inanimat que ocupa una posició postverbal, els casos que s'allunyin d'aquesta situació prototípica afavoriran l'ús de la preposició. Es tracta de construccions en què el complement directe designa una o més persones per mitjà d'un element pronominal o bé construccions en què s'altera l'ordre bàsic dels constituents oracionals, especialment si el canvi d'ordre pot provocar ambigüitats. Els casos en què la preposició és possible, el seu ús es veu afavorit si l'oració conté un verb el subjecte del qual pot ser inanimat i el complement directe animat, com ara els verbs causatius (<i>arruïnar</i>, <i>enfonsar</i>, <i>enlairar</i> [...]) o els psicològics causatius (<i>sorprendre</i>, <i>disgustar</i>, <i>irritar</i> [...]): <i>Aquesta situació ha sorprès (a) tothom</i> [...]. La preposició és optativa amb els quantificadors pronominals referits a persones <i>tothom</i>, <i>cada u</i>, <i>cadascú</i>, <i>ningú</i>, <i>algú</i>, etc.: <i>D'un temps ençà critica (a) tothom</i>; <i>Han interrogat (a) cadascú per separat</i>; <i>Serviré (a) qualsevol dels components del grup</i> [...]. També el relatiu compost <i>el qual</i> pot anar precedit de la preposició <i>a</i>, principalment per a evitar l'ambigüitat amb el subjecte (§</p>

27.4.2.2b): *Presentarà la documentació la seva advocada, la qual acompanyarà la procuradora de l'empresa [...].»*

(p. 730-733).

«També les oracions coordinades afavoreixen l'elisió del verb *i*, consegüentment, la presència de la preposició de complement directe: *Els fills havien vist els pares, però els pares als fills no.*» (p. 736).

Opció 2:

Cas 21: Preposicions en locatius

Fabra (1918)

Opció 1: En els locatius, davant de l'article definit i l'adjectiu interrogatiu *quin* és preferible la preposició *a*.

«En les determinacions de lloc, la preposició *en* serveix principalment per a introduir la indicació de l'indret on és o s'esdevé alguna cosa. Ex.: *Ha viscut EN tres cases diferents.* | *Una estàtua que hi ha EN una de les places de la ciutat.* | *Érem EN mar.* Aquesta indicació, com havem vist (§116), pot també ésser introduïda mitjançant la preposició *a*. Ex.: *Vivia A Girona.* | *Ho trobareu A l'armari.* Els noms propis, l'article definit i l'adjectiu interrogatiu demanen davant d'ells, els primers exclusivament i els altres preferentment, la preposició *a*; els adjectius demostratius i els indefinits *un* i *algun*, en canvi, prefereixen davant d'ells la preposició *en*. Ex.: *Estan A Vic.* | *Són a Portugal.* | *Seien A les cadires.* | *Les havem vist a la plaça.* | *Anaven sense res al cap.* | *S'ha posat l'anell al dit xic.* | *A quina casa viviu?* | *No sé a quin calaix ho deu haver posat.* | *Ara són EN aquell cafè.* | *Vivien tots dos en una mateixa casa.* | *Els trobaran segurament en algun dels cafès de la plaça.*» (p. 118).

Opció 2: En els locatius, davant de l'article definit i l'adjectiu interrogatiu *quin* s'hi pot utilitzar la preposició *en*.

IEC (2016)

Opció 1: Les preposicions *a* i *en* tenen valor espacial, i segons la categoria dels elements que les segueixen i el registre hi ha tendència a utilitzar-ne més una que una altra.

«Les preposicions *a* i *en* s'usen fonamentalment amb un valor espacial. Amb aquest valor distingim les situacions estàtiques [...] de les dinàmiques [...]: *És a / en la tercera planta*

QUADRE 19.2
Ús de *a* i *en* amb valor espacial

COMPLEMENT	SITUACIONS	
	DINÀMIQUES	ESTÀTIQUES
<i>SN amb article definit</i>	Viatjarem als països nòrdics Torna a l'habitació	És a/en la segona planta Es va quedar a/en l'habitació
<i>SN amb article indefinit</i>	Anirem a/en un hotel La destinen a/en una seu nova	S'estan en una pensió Seien en un banc del parc
<i>SN amb numeral</i>	Avui hem anat a quatre escoles Han de viatjar a dos països	Hi ha flors en/a dues taules Tal mot apareix en/a vint poemes
<i>SN amb quantitatiu, indefinit o universals</i>	Viatgen molt sovint a molts/ diferents llocs	Han treballat en/a molts/diferents llocs
	Viatgen molt sovint a {qualsevol lloc / cada un d'aquests països} Han viatjat a tots els llocs esmentats	Viuen llargues temporades en/a {qualsevol lloc / cada un d'aquests països} Han treballat en/a tots els llocs esmentats
<i>SN amb interrogatiu</i>	No ha pujat a gaires muntanyes últimament A quin lloc aneu?	No s'estan més d'una setmana en/a gaires pobles A/En quin hotel són?

(situació estàtica); *Han pujat a/en una muntanya* (situació dinàmica). Com mostren els exemples anteriors, en diferents casos es poden usar totes dues preposicions, encara que, segons la categoria o l'element que les segueix, sol ser més habitual l'una o l'altra. [...] a) En les situacions estàtiques, amb els

noms sense determinant s'utilitza en general *en*: *Viuen en pisos diferents* [...]. b) Amb la majoria de determinants i quantificadors s'usa *a* en les situacions dinàmiques. En les situacions estàtiques, generalment són possibles les dues preposicions, encara que una de les dues sol ser més freqüent. A més, hi ha certes preferències segons els parlars [...]. En el quadre 19.2 s'exemplifica l'ús de les dues preposicions, i en els casos de doble possibilitat s'indica en primer lloc la preposició més habitual i la preferent en els registres formals. c) Amb *un*, *algun* i els demostratius es tendeix a utilitzar *en* per qüestió d'eufonia [...], tant en situacions estàtiques com dinàmiques, encara que en aquest darrer cas també és normal l'ús de *a* (en verbs com *anar*, *venir*, *pujar* *baixar*, *entrar*, *arribar*, *tornar*): *Eren en un indret molt pendent* [...] *Hem baixat a (o en) un avenc del Montsant*. d) Amb topònims s'usa *a* tant en situació estàtica com dinàmica: *Ha plogut {a Alacant / a les illes Britàniques}* [...]. Segueixen la mateixa tendència les expressions amb llocs únics o suficientment delimitats per als interlocutors (equivalents a topònims) si no porten determinant (*a casa*, *a ciutat*, *a comarques*, *a palau*, *a taula*, *a fira* [...]). [...]» (p. 726-728).

Opció 2:

Cas 22: <i>En</i> i <i>al</i> + infinitiu
Fabra (1918)
Opció 1: Quan un infinitiu forma part d'una determinació circumstancial amb valor de gerundi és preferible introduir-lo amb la preposició <i>en</i> .
«En canvi, quan un infinitiu forma part d'una determinació circumstancial, amb el valor d'un gerundi, de les dues construccions llavors possibles, que són la introducció de l'infinitiu mitjançant la preposició <i>a</i> seguida de l'article definit (Ex.: <i>A l'entrar jo, tots s'alçaren</i>) i la introducció de l'infinitiu mitjançant la sola preposició <i>en</i> (Ex.: <i>EN entrar jo, tots s'alçaren</i>), és d'aconsellar que els escriptors es decantin decididament a favor de la segona.» (p. 119).
Opció 2: També es pot introduir amb la preposició <i>a</i> seguida de l'article definit.
IEC (2016)
Opció 1: L'estructura « <i>en</i> + infinitiu» —té preferència en els registres formals— al costat de « <i>al</i> + infinitiu».
«Un altre cas en què l'article <i>el</i> precedeix un infinitiu és el de la construcció temporal encapçalada per la preposició <i>a</i> : <i>Al tocar-lo suaument, vaig entendre de què era fet.</i> » (p. 586). «Seguida d'una oració d'infinitiu, la preposició <i>en</i> s'usa amb uns valors semblants als de l'adverbi <i>quan</i> . Si el temps de la principal és perfectiu, s'obté el valor de seqüenciació i l'adjunt temporal expressa una situació immediatament anterior a la principal: <i>En entrar ell, tots s'alçaren</i> 'Va entrar ell i tot seguit tots s'alçaren'. Si és imperfectiu, la interpretació dependrà del caràcter progressiu o habitual de l'aspecte imperfectiu. Amb un valor progressiu, l'adjunt fa referència a una situació que queda inclosa en la de la principal: <i>En entrar la Virgínia, en Jesús estava parlant amb mi</i> . Quan té caràcter habitual, al valor de la seqüenciació s'hi afegeix el de repetició en el temps: <i>En entrar ell, tots s'alçaven</i> ; <i>En entrar ell, tots s'alcen</i> . Al costat de la construcció « <i>en</i> + infinitiu», a la qual s'ha donat preferència en els registres formals, hi ha també la construcció « <i>al</i> + infinitiu». La construcció amb <i>al</i> és una forma genuïna que en la llengua antiga s'usava amb un infinitiu nominalitzat i un valor duratiu: <i>Al passar que feren per mig del camp, feren molt gran dany</i> ('mentre passaven pel mig del camp'). Aquest valor duratiu s'ha mantingut, sense el caràcter nominal que tenia en la llengua antiga, en diferents parlars valencians, en què <i>en</i> s'usa amb el valor de 'tan bon punt, així que' [...], i <i>al</i> , amb el valor de 'mentre' [...]. En altres parlars, la construcció amb <i>al</i> ha anat guanyant terreny progressivament i s'usa amb tots dos valors.» (p. 1193-1194).
Opció 2:

Cas 23: Preposició <i>des de</i>
Fabra (1918)
Opció 1: Quan s'indica un moment inicial i final, i davant de mots com <i>ençà</i> o <i>endavant</i> , és recomanable utilitzar <i>de</i> . Per indicar un moment inicial d'una acció és preferible l'expressió <i>del moment que</i> .
«Aquesta preposició [des] va generalment acompanyada de la preposició <i>de</i> formant la preposició composta <i>des de</i> . Ex.: <i>Hi serà DES DE dilluns [...]</i> . Quan la designació del moment inicial va seguida de la designació del moment final (introduïda mitjançant la preposició <i>a</i> o <i>fins</i>) és freqüent (i en general recomanable) la substitució de <i>des de</i> per <i>de</i> . Ex.: <i>Van estar-s'hi DE Nadal a mitjan febrer. Treballaran DEL dia vuit fins el dia vint</i> . Així mateix, les expressions <i>des de ... ençà, des de ... endavant</i> i anàlogues són generalment reemplaçades per <i>de... ençà, de... endavant, &</i> . Ex.: <i>Són aquí DE dissabte ENÇÀ [...]</i> . L'expressió <i>del moment que</i> és millor que <i>des del moment que</i> . Ex.: <i>DEL MOMENT QUE ell ho diu, cal creure-ho</i> (millor que: <i>DES DEL MOMENT QUE ell ho diu, cal creure-ho</i>).» (p. 122).
Opció 2: Quan s'indica un moment inicial i final, i davant de mots com <i>ençà</i> o <i>endavant</i> , es pot utilitzar <i>des de</i> . També es pot utilitzar <i>des del moment que</i> .
IEC (2016)
Opció 1: Es pot utilitzar la preposició <i>de</i> en comptes de <i>des de</i> , però en les correlacions amb <i>ençà, endavant...</i> és preferible <i>de</i> . La GIEC no esmenta la locució <i>del moment que</i> .
« <i>Des de</i> porta com a complement sintagmes nominals (<i>No l'he vist des de les set; El sentíem des de casa</i>), sintagmes preposicionals i adverbis de lloc i de temps (<i>des de davant la porta, des d'aquí/d'avui/d'aleshores</i>), oracions en infinitiu (<i>Es guanya la vida com pot: des de traduir fins a fer de guia turístic</i>) i, amb elisió generalment de <i>de</i> (§ 26.4.1), subordinades substantives introduïdes per la conjunció <i>que</i> (<i>No ens hem vist des que es va casar</i>). [...]. En les expressions temporals, com en les espacials (§ 19.3.4.3a), és possible usar la preposició <i>de</i> en comptes de <i>des de</i> : <i>Van estar-s'hi de Nadal fins a mitjan febrer; Visita malalts de les nou fins a migdia</i> . En canvi, és preferible la preposició <i>de</i> en correlació amb altres elements, com en les construccions del tipus <i>de... {ençà / estant / endavant / en avant}</i> (§ 19.3.4.3a): <i>Representen aquesta obra de l'abril ençà [...]</i> .» (p. 754).
Opció 2:

Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i>
Fabra (1918)
Opció 1: Darrere de <i>tampoc, en ma vida, ningú, cap, gens, mai, enlloc</i> i altres expressions semblants, és preferible utilitzar l'adverbi <i>no</i> davant del verb.
«Hi ha proposicions que en el cas de no ésser negatives no admeten cap dels mots <i>ningú, res, cap, gens, mai</i> i <i>enlloc</i> usats amb un sentit positiu: tals són, entre altres, les proposicions principals no interrogatives. Així no direm mai <i>Hem vist res</i> sinó <i>Hem vist alguna cosa</i> . En aquestes proposicions tan solament, és tolerable l'omissió de l'adverbi <i>no</i> davant del verb en el cas de precedir-lo algun dels mots <i>ningú, res, cap, gens, mai</i> i <i>enlloc</i> , sempre, però, que aquesta ommissió no pugui donar lloc a un equívoc [...]. Ex.: <i>Ningú ens ha vist. Res us dirà que ja no sapigueu. Cap d'elles vindrà. Mai diuen el que pensen. Enlloc l'he trobada</i> . Millor, però: <i>Ningú no ens ha vist. Res no us dirà que ja no sapigueu. Cap d'elles no vindrà. Mai no diuen el que pensen. Enlloc no l'he trobada</i> . Darrera de <i>tampoc, en ma vida</i> i expressions anàlogues, és també corrent d'ometre l'adverbi <i>no</i> davant del verb de la proposició negativa; però aquí també és preferible de no ometre el dit adverbi. Ex.: <i>Tampoc vindrà. En ta vida ho faràs</i> . Millor: <i>Tampoc NO vindrà. – En ta vida NO ho faràs</i> .» (p. 107).
Opció 2: Es pot ometre l'adverbi <i>no</i> en aquestes construccions.
IEC (2016)
Opció 1: Les oracions negatives que continguin mots com <i>tampoc, cap, ningú, gens...</i> en posició preverbal porten també l'adverbi de negació <i>no</i> en els registres formals. També les podem trobar amb l'adverbi <i>no</i> omès quan es tracta dels registres informals.
«D'altra banda, l'adverbi <i>enlloc</i> (i en alguns parlars l'adverbi <i>almon</i>) té un valor paral·lel a <i>ningú</i> . L'adverbi <i>enlloc</i> té associat el tret de polaritat i s'usa amb un valor negatiu en oracions negatives (<i>No l'hem vist enlloc</i>) [...].» (p. 801).
«En canvi, duen associat el tret de polaritat negativa els quantificadors <i>gaire</i> i <i>gens</i> . Per això, aquests quantitatius s'usen en oracions negatives, però també en altres contextos no negatius [...]. D'una manera semblant al que ocorre amb els quantificadors nominals paral·lels (§ 17.3.2), en el primer cas tenen un sentit negatiu (<i>No ha menjat gaire; No m'ajuda gens</i>) [...].» (p. 812).

«A causa del seu caràcter negatiu, *tampoc*, *ni* i *ni tan sols* permeten que s'elideixi l'adverbi *no* quan ocupen una posició preverbal, encara que en els registres formals és més habitual que es mantingui (§ 35.4.2.1): *Ella tampoc (no) ho sabia [...]*.» (p. 816).

«Els termes de polaritat negativa són elements que s'usen en contextos negatius o aquells en què se suspèn el valor de veritat, i estan en correlació amb un altre element que crea l'esmentat context, amb independència que aquest darrer es pugui elidir en certs casos. [...]. Entre d'altres, són termes de polaritat negativa els quantificadors negatius (*ningú*, *cap*, *res*, *gens*, *gaire*), la conjunció *sinó* o l'adverbi focal *tampoc*. [...]. Els quantificadors negatius poden ser indefinits o quantitius i funcionar com a quantificadors nominals (*cap idea*, *gens de gana*), com a pronoms (*res*) o com a adverbis (*mai*, *enlloc*, *gaire*). La sèrie dels indefinits de polaritat negativa (*cap*, *ningú*, *res*, *mai*, *enlloc*) s'oposa a dues sèries positives paral·leles, la dels quantificadors indefinits existencials (*algun*, *algú*, *quelcom*) i la dels quantificadors universals (*tots*, *tot*, *tothom*, *sempre*, *pertot*). Amb el valor de *mai*, hi ha també la locució adverbial *en ma vida* (o *en ta vida*, *en sa vida*).» (p. 1303).

«a) En les oracions negatives, quan van posposats al verb exigeixen la presència d'un element negatiu en posició preverbal. Són, doncs, gramaticals oracions com les següents, en què van precedits de la negació *no*: *No m'ha dit res ningú*; *No ve mai*; *No han anat enlloc [...]*. I, en canvi, són agramaticals oracions com *M'ha dit res ningú*, en què no hi ha cap element negatiu precedit del verb. b) Quan van davant d'un verb, la simple anteposició és suficient per a atorgar un valor negatiu a l'oració i llavors és possible tant el manteniment com l'elisió de l'adverbi *no*, encara que el manteniment és la solució més habitual en els registres formals: *Ningú (no) podrà afirmar el contrari*; *Cap dels teus amics (no) es va presentar a l'examen*; *Res del que pugueu dir (no) ens farà canviar d'opinió*. D'altra banda, un quantificador negatiu en posició preverbal pot legitimar la presència d'un altre quantificador negatiu en posició postverbal, encara que no hi sigui present l'adverbi *no*: *Ningú va dir res en contra*. Quan s'usen anteposats al verb i sense negació explícita es comporten, doncs, com a activadors negatius.» (p. 1304-1305).

«Com ocorre amb els quantificadors negatius, l'adverbi *tampoc*, els constituents focalitzats amb *ni* o *ni tan sols* i els sintagmes coordinats amb *ni* poden aparèixer posposats o anteposats al verb. En el primer cas, exigeixen obligatòriament l'adverbi *no*: *Demà no hi haurà tampoc reunió [...]*. I en el segon cas, admeten l'elisió o el manteniment de *no*, encara que aquesta última solució és l'habitual en els registres formals: *Demà tampoc (no) hi haurà reunió [...]*. De la mateixa manera, s'usen tots sols sense la negació en els casos en què el verb no apareix explícit: *El seu marit no hi anirà i ella segurament tampoc [...]*.» (p. 1309).

Opció 2:

10.2. Annex 2: Buidatge de les gramàtiques prescriptives

Fabra (1919-28)		
<p>Cas 1: Diftongació</p>	<p>«Encara no s’ha bandejat completament, entre els nostres versificadors, el costum de comptar com una síl·laba qualsevol de les combinacions <i>ia, ie, etc., ua, ue, etc.</i>, àdhuc en aquells mots en què la llengua mai no les ha pronunciades monosil·làbiques. En català antic, aquelles combinacions són constantment disil·làbiques. La llengua moderna, però, ha tendit a fer monosil·làbiques algunes d’aquelles combinacions, per exemple, la combinació <i>ió</i> final i algunes combinacions febles o inaccentuades. Actualment, com a resultat d’aquesta tendència, hi ha mots en què la combinació de les dues vocals compta com una síl·laba (<i>gràcia, aprovació</i>), d’altres en què la pronúncia vacil·la (<i>oració, història</i>); però en la majoria dels mots en què la segona de les dues vocals en contacte és forta o accentuada, aquestes són pronunciades encara, exclusivament, en síl·labes distintes (<i>riera, diada, suara</i>). En aquests mots, doncs, mai la pronunciació de les dues vocals en contacte no ha estat monosil·làbica. Avui, els poetes semblen inclinats a preferir la pronunciació disil·làbica en els mots com <i>oració, aprovació</i> i àdhuc <i>gràcia</i>. Admetent, però, la llengua parlada les pronúncies <i>o-ra-ció</i> (en tres síl·labes), <i>grà-cia</i> (en dues síl·labes), etc., es comprèn que el poeta pugui optar per l’una o per l’altra de les dues pronúncies, la moderna (monosil·làbica) o l’antiga (disil·làbica) que ara alguns intenten de restablir. Però el que no pot admetre’s, ens sembla a nosaltres, ni com a llibertat poètica, és de fer monosil·làbiques combinacions que mai no ho han estat: fer, per exemple, disíl·labs mots com <i>riera, diada, suara</i>, és, segons nosaltres, absolutament inacceptable. [...]» (p. 691-692, c. 688)</p>	<p>Sí =</p>

Cas 2: Pronunciació del plural en igs	—	No
Cas 3: Plural dels noms en ig	«Tocant la formació del plural en el nom, poques diferències constatem entre el català medieval i el modern. La terminació <i>os</i> no s'aplicava sinó als noms en <i>s</i> i <i>ç</i> : <i>cossos, braços</i> , però no <i>peixos, desitjos, boscos, tristos</i> , sinó <i>peixs, desigs, boscs, trists.</i> » (p. 627, c. 609)	Sí =
Cas 4: Adjectius invariables	«Cada dia han anat essent menys nombroses, en el femení dels adjectius, les vacil·lacions entre una forma idèntica a la masculina (<i>prudent, feliç</i>) i una forma proveïda de la desinència <i>a</i> (<i>prudenta, feliça</i>). En la immensa majoria dels casos, la forma idèntica a la masculina és la correcta, i ella ha acabat per adoptar-se amb exclusió de la forma en <i>a</i> . Avui ja gairebé ningú no usa les formes <i>prudenta, feliça</i> , etc., tan en voga vint anys endarrera.» (p. 533, c. 482) «A poc a poc la llengua literària ha arribat a fixar la forma femenina en aquells adjectius que, en el femení, vacil·laven entre una forma idèntica a la masculina i una forma terminada en <i>a</i> distinta d'aquesta. La tendència a convertir els adjectius d'una terminació en adjectius de dues terminacions, a la qual deu el català modern les formes femenines <i>dolça, forta, trista</i> , etc., produí així mateix, més ençà, formes com <i>feliça, prudenta, iguala</i> , etc., que no arribaren, però, a supplantar les formes <i>feliç, prudent, igual</i> , etc. Després d'una època en què els escriptors eren afectats a diferenciar el femení del masculí i escrivien habitualment <i>eleganta, escumejanta</i> , etc., vingué una reacció, i en aquells adjectius que, en el femení presentaven una vacil·lació, acabà adoptant-se per al femení la forma idèntica a la masculina: <i>feliça, eleganta, evident</i> , etc., foren definitivament reemplaçats per <i>feliç, elegant, evident</i> , etc.» (p. 564-565, c.526)	Sí ≠

Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	—	No
Cas 6: Quantitatius <i>prou, massa i força</i>	—	No
Cas 7: Pronoms reflexius	—	No
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	<p>«La llengua moderna ha tendit a l'eliminació de les formes plenes amb <i>o</i>: <i>nos, vos, los, lo</i>. Davant el verb fa ja temps que el llenguatge de la capital ha reemplaçat totalment aquestes formes per <i>ens, us, els i el</i>. Combinacions com <i>nos veu, vos dic, los porta, lo conec</i> han estat substituïdes fa llarg temps per <i>ens veu, us dic, els porta, el conec</i>.» (p. 226, c. 91)</p> <p>«Davant el verb, en canvi, el català antic se separa del modern en el fet d'usar normalment les formes plenes, admetent, però, les formes reduïdes darrera un mot acabat en vocal (<i>ell me dix, lo trametè, no 'l prengues</i>): el català modern, com és sabut, ha reemplaçat, en aquesta posició, les formes plenes per les reforçades (<i>ell em digué, el trameté</i>)» (p. 628, c. 610)</p>	Sí ≠
Cas 9: Pronom nos	<p>«En un verb reflexiu com <i>rentar-se</i>, la forma d'imperatiu <i>rentem</i> ha d'anar acompanyada de <i>nos (rentem-nos)</i>; la forma <i>renteu</i>, de <i>vos (renteu-vos) nos i vos</i> que poden reduir-se a '<i>s</i> (per exemple, en <i>rentem 's-el, renteu 's-el</i>), però mai canviar-se en <i>se</i>.» (p. 216, c. 80)</p> <p>«La llengua parlada [...] així mateix evita les combinacions esdrúixoles <i>mirem-nos-el, anem-nos-en, mireu-vos-el, aneu-vos-en</i> i anàlogues, reduint <i>nos i vos</i> a '<i>s</i>. Les combinacions resultants (<i>mirem 's-el, anem 's-en, mireu 's-el, aneu 's-en</i>) són també admissibles, però sempre menys bones que les obtingudes per l'aplicació de la regla d'ací dita.» (p. 223, c. 88)</p>	Sí =

<p>Cas 10: Pronom vos</p>	<p>«En un verb reflexiu com <i>rentar-se</i>, la forma d'imperatiu <i>rentem</i> ha d'anar acompanyada de <i>nos</i> (<i>rentem-nos</i>); la forma <i>renteu</i>, de <i>vos</i> (<i>renteu-vos</i>) <i>nos</i> i <i>vos</i> que poden reduir-se a 's (per exemple, en <i>rentem 's-el</i>, <i>renteu 's-el</i>), però mai canviar-se en <i>se</i>.» (p. 216, c. 80)</p> <p>«La llengua parlada [...] així mateix evita les combinacions esdrúixoles <i>mirem-nos-el</i>, <i>anem-nos-en</i>, <i>mireu-vos-el</i>, <i>aneu-vos-en</i> i anàlogues, reduint <i>nos</i> i <i>vos</i> a 's. Les combinacions resultants (<i>mirem 's-el</i>, <i>anem 's-en</i>, <i>mireu 's-el</i>, <i>aneu 's-en</i>) són també admissibles, però sempre menys bones que les obtingudes per l'aplicació de la regla d'encima dita.» (p. 223, c. 88)</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 11: Pronoms vos i us</p>	<p>«La llengua moderna ha tendit a l'eliminació de les formes plenes amb <i>o</i>: <i>nos</i>, <i>vos</i>, <i>los</i>, <i>lo</i>. Davant el verb fa ja temps que el llenguatge de la capital ha reemplaçat totalment aquestes formes per <i>ens</i>, <i>us</i>, <i>els</i> i <i>el</i>. Combinacions com <i>nos veu</i>, <i>vos dic</i>, <i>los porta</i>, <i>lo conec</i> han estat substituïdes fa llarg temps per <i>ens veu</i>, <i>us dic</i>, <i>els porta</i>, <i>el conec</i>.» (p. 226, c. 91)</p>	<p>Sí ≠</p>
<p>Cas 12: Pronom en</p>	<p>«Hi ha una regla morfològica generalment admesa que diu que immediatament davant un verb començat en vocal o <i>h</i>, no han d'usar-se mai les formes plenes <i>lo</i> i <i>ne</i>, ni les reduïdes 'l i 'n, ni les reforçades <i>el</i> i <i>en</i>, sinó les elidides <i>l'</i> i <i>n'</i>. Aquesta regla és sovint infringida en el cas en què el segon d'aquests pronoms va precedit de <i>ens</i>, <i>us</i> o <i>els</i>; així, és freqüent d'escriure <i>ens en ha portat</i>, <i>us en aneu</i>, <i>els en ha trets</i>, etc., quan l'aplicació d'aquella regla exigiria <i>ens n'ha portat</i>, <i>us n'aneu</i>, <i>els n'ha trets</i>, etc. De fet, en aquestes combinacions la llengua parlada fa sentir una <i>e</i> entre la consonant final del primer pronom i la consonant del segon; no diem, en efecte, <i>us n'aneu</i> sinó <i>us en aneu</i>; i com que la llengua escrita admet la forma <i>en</i>, això ens permet de conformar l'escriptura a la pronunciació emprant excepcionalment aquesta forma en lloc de la forma <i>n'</i>. [...]. Però la intercalació de la <i>e</i> entre el primer pronom i el segon tenint igualment lloc en combinacions com</p>	<p>Sí =</p>

	<p><i>ens l'ha portada, ens la pren, etc.</i> (pronunciades habitualment <i>ens-e l'ha portada, ens-e la pren, etc.</i>), i no disposant la llengua escrita, per al pronom femení, de cap forma que permeti de transcriure la <i>e</i> intercalada, tothom escriu, amb omissió d'aquesta <i>e</i>, <i>ens l'ha portada, ens la porta, etc.</i>; i si hom admet la combinació <i>ens l'</i> en <i>ens l'ha portada</i>, no hi ha cap raó de no admetre-la en <i>ens l'ha portat</i>. Creiem, doncs, que hom fa bé a rebutjar <i>ens el ha portat</i>, àdhuc admetent <i>us en aneu.</i>» (p. 302-303, c. 179)</p> <p>«Ja havem fet notar, en una d'aquestes converses, que habitualment hom dóna al dit pronom-adverbi la forma <i>en</i> en lloc de la forma <i>n'</i> quan, seguint-lo un mot començat en vocal o <i>h</i>, va precedit del pronom <i>els</i>; així, hom escriu ordinàriament <i>els en han trets</i> en lloc de <i>els n'han trets</i>. El mateix ocorre darrera <i>les</i>: <i>les en han tretes</i> en lloc de <i>les n'han tretes</i>. Tenim, doncs, que darrera <i>els</i> i <i>les</i> (com darrera <i>ens</i> i <i>us</i>) la llengua escrita, conformant-se a la parlada, admet de fet la invariabilitat del pronom-adverbi <i>en.</i>» (p. 305, c. 182)</p>	
<p>Cas 13: Combinació pronominal <i>n'hi</i></p>	<p>«En les proposicions en què concorren dos pronoms inaccentuats o febles adjuntats a un mateix verb, sovint la llengua parlada usa combinacions pronominals que no són les que el sentit de la proposició exigeix. Per exemple, quan per exposar que hom ha donat llibres a algú, diem <i>N'hi ha donats</i> en lloc de <i>Li n'ha donats</i> [...]. Per a dir que donarem prunes a un nen ¿és correcte de dir <i>N'hi donarem</i>? No; perquè si fos únicament el complement <i>prunes</i> el que representéssim per un pronom feble, diríem <i>En donarem al nen</i> (1), i si fos únicament el complement <i>al nen</i> el que representéssim per un pronom feble, diríem <i>Li donarem prunes</i> (2); doncs, quan representem tots dos complements per pronoms febles, ens cal dir <i>Li'n donarem</i>, on <i>li'n</i> és la combinació dels dos pronoms <i>en</i> i <i>li</i> de les proposicions 1 i 2.» (p. 218-219, c. 83)</p> <p>«Diem, per enunciar que havem posat un llibre en un armari, <i>N'hi havem posat un</i>. I diem, per enunciar que havem donat un</p>	<p>Sí ≠</p>

	<p>llibre a un amic, <i>N'hi havem donat un</i>. En el primer cas <i>hi</i> és l'adverbi <i>hi</i>; <i>hi</i> és una determinació circumstancial: vol dir <i>a l'armari</i>. En el segon cas <i>hi</i> substitueix <i>li</i>; <i>hi</i> és el complement indirecte: vol dir <i>a l'amic</i>. La substitució de <i>li</i> per <i>hi</i>, que té lloc darrera <i>el, la, els</i> o <i>les</i>, pot doncs així mateix tenir lloc darrera <i>ne</i>. Però la substitució de <i>li</i> per <i>hi</i> en la combinació <i>li'n</i> no és antiga com en les combinacions del datiu <i>li</i> amb els acusatius <i>el, la, etc.</i>; i <i>li'n</i> està lluny d'haver reculat davant <i>n'hi</i> [...]. <i>N'hi</i> per <i>li'n</i> pot acceptar-se en l'estil familiar; però en general hom deuria evitar-lo no emprant <i>n'hi</i> sinó com a combinació del pronom <i>ne</i> amb l'adverbi <i>hi</i>: <i>N'hi havem posat un</i>, però <i>Li n'havem donat un</i>. Diem, referint-nos a un armari: <i>Hi havem posat un llibre</i>. Doncs, en reemplaçar <i>un llibre</i> pel pronom <i>ne</i>: <i>N'hi havem posat un</i>. Diem, referint-nos a un amic: <i>Li havem donat un llibre</i>. Doncs, en reemplaçar <i>un llibre</i> pel pronom <i>ne</i>: <i>Li n'havem donat un</i>.» (p. 262-263, c. 132)</p>	
<p>Cas 14: Infinitiu i pronoms febles</p>	<p>«La llengua parlada, sovint modifica el verb en afixar-li un pronom [...], o reemplaça, àdhuc sense modificar el verb, la forma plena del pronom per una forma reduïda o reforçada [...]. Algunes de les combinacions resultants són admissibles, d'altres no; però sempre, amb ben comptades excepcions, són preferibles a elles les combinacions obtingudes per l'addició de les formes plenes al verb sense modificació de la terminació d'aquest. L'infinitiu, per exemple, perd en dos casos habitualment la seva <i>r</i> final: quan se li adjunta algun dels pronoms <i>nos, vos</i> i <i>los</i> seguits d'un segon pronom, i quan termina en <i>er</i> inaccentuat, qualsevol que sigui el pronom afixat: <i>anà'ns-en, portà'us-el, di'ls-ho; coneixe'la, estrenye'l, vence'ns</i>. Aquestes combinacions són admissibles, sobretot les de la segona categoria; però això no vol dir que no siguin bones les combinacions obtingudes segons la regla damunt dita, ans al contrari aquestes són en general preferibles a aquelles: <i>anar-nos-en, portar-vos-el, dir-los-ho, conèixer-la, estrènyer-lo, vèncer-nos</i>. La llengua parlada, així com evita les</p>	<p>Sí =</p>

	<p>combinacions esdrúixoles <i>anar-nos-en, portar-vos-el, etc.</i>, ometent la <i>r</i> de l'infinitiu –ço que li permet d'afixar a aquestes formes reduïdes <i>'ns, us, 'ls</i> en lloc de les plenes <i>nos, vos, los-</i>, [...]. Fora d'aquests dos casos, el manament a aquesta regla dóna generalment combinacions inacceptables, com veurem en converses successives; de manera que la seva coneixença és d'una gran utilitat per evitar un bon nombre de combinacions defectuoses; i és una regla que té l'avantatge de poder-se aplicar en tots els casos sense excepció, puix que, àdhuc en aquelles en què són admissibles les combinacions fetes no obeint a la regla, són bones i gairebé sempre preferibles les combinacions fetes d'acord amb ella.» (p. 223, c. 88)</p> <p>«En la llengua parlada són freqüents les derogacions a aquesta regla. En una altra conversa n'havem assenyalades tres d'admissibles, almenys en l'estil familiar: <i>portà'ns-el</i> per <i>portar-nos-el</i>; <i>coneixe-la</i> per <i>conèixer-la</i>; <i>anem's-en</i> per <i>anem-nos-en</i>. Així com els anglesos escriuen, segons les ocasions, <i>you'll, 'tis, 'twas, etc.</i>, o <i>you will, it is, it was, etc.</i>, nosaltres podem molt bé admetre <i>portà'ns-el, anem's-en, etc.</i> (formes familiars) al costat de <i>portar-nos-el, anem-nos-en, etc.</i> (formes literàries). Però, en la majoria dels casos, les combinacions que constitueixen una derogació a aquella regla no són en absolut admissibles, i això fa precisa la coneixença de la dita regla. Amb la seva aplicació rigorosa evitaríem, en efecte, multitud de combinacions defectuoses, malauradament freqüents encara en la llengua escrita actual.» (p. 224, c. 89)</p>	
<p>Cas 15: Imperatiu i pronoms febles</p>	<p>«En la llengua parlada, la segona persona del singular de l'imperatiu d'un gran nombre de verbs de la segona i la tercera conjugació (<i>estrènyer, rompre, llegir, collir, etc.</i>) presenta dues formes distintes: l'una terminada en consonant (<i>estreny, romp, llegeix, cull, etc.</i>) i l'altra terminada en <i>e</i> (<i>estrenye, rompe, llegeixe, culle, etc.</i>), la qual no difereix de la tercera persona (<i>estrenyi, rompi, llegeixi, culli, etc.</i>), sinó per la</p>	<p>Sí =</p>

	<p>substitució de la terminació <i>i</i> d'aquesta per la terminació <i>e</i>: així, en els verbs <i>fugir</i>, <i>rebre</i>, la forma en <i>e</i> és <i>fuge</i> (amb la <i>g</i> de <i>fugi</i>), <i>rebe</i> (amb la <i>b</i> de <i>rebi</i>), mentre que la forma de consonant és <i>fuig</i>, <i>rep</i>. [...] quan el verb porta un o més pronoms afixats, hom empra habitualment la forma en <i>e</i>: hom diu habitualment <i>culle'l</i>, <i>culle-la</i>, <i>culle'n</i>, al costat de <i>cull això</i>; <i>vence'l</i>, <i>vence-la</i>, al costat de <i>venç la tempació</i>; <i>fuge'n</i>, al costat de <i>fuig d'aquí</i>; <i>more't</i> al costat de <i>mor</i>. [...]. La llengua parlada (a Barcelona almenys) tendeix a l'eliminació de les combinacions <i>cull-lo</i>, <i>llegeix-los</i>, <i>fuig-ne</i>, <i>venç-la</i> i anàlogues, les quals trobem ja comunament i en alguns casos completament reemplaçades per les combinacions amb <i>e</i>. Nosaltres creiem, però, que la llengua escrita hauria de donar decididament la preferència a les combinacions formades per l'afixació de les formes plenes (<i>lo</i>, <i>ne</i>, etc.) a les formes verbals en consonant (<i>estreny</i>, <i>romp</i>, etc.). Però cal reconèixer que en alguns casos la substitució de les combinacions en <i>e</i> per les combinacions correctes ofereix serioses dificultats. Tal s'esdevé amb <i>more't</i>, <i>fuge-hi</i>, <i>rebe-ho</i> (o <i>reb'ho</i>), <i>vence-ho</i> (o <i>venç'ho</i>), que hauríem de reemplaçar per <i>mor-te</i>, <i>fuig-hi</i> (pronunciat <i>fütgi</i>), <i>rep-ho</i> (pron. <i>rèpu</i>), <i>venç-ho</i> (pron. <i>vèzhu</i>). Llevat de <i>mor-te</i>, aquestes són aquelles combinacions en què dèiem que podria admetre's, almenys provisòriament, una pronunciació especial de <i>ig</i>, <i>p</i> i <i>c</i> finals davant <i>hi</i> i <i>ho</i>.»(p. 227, c. 92)</p> <p>«Així com prefereix <i>cull-lo</i> a <i>culle'l</i>, <i>llegeix-li</i> a <i>llegeixe'l</i>, <i>fuig-ne</i> a <i>fuge'n</i>, etc.» (p. 229, c. 94)</p>	
Cas 16: Atribut	—	No
Cas 17: Pronoms relatius	«A les oracions de relatiu de la llengua literària introduïdes amb les combinacions <i>al qual</i> , <i>en el qual</i> , <i>del qual</i> , etc. (així com amb <i>a qui</i> , <i>en qui</i> , etc.), la llengua popular oposa oracions introduïdes amb el terme conjuntiu <i>que</i> i en les quals el membre que en aquelles era expressat pels termes relatius <i>al qual</i> , <i>en el qual</i> , etc., és expressat per un pronom personal	Sí =

	<p>feble. El poble defuig construccions com: <i>Aquella dona de la qual parlava tothom; Un home al qual han dit tot això; Una fusta de la qual fan rosaris; Un riu en el qual s'han ofegat centenars de persones.</i> Diu més aviat: <i>Aquella dona que tothom en parlava; Un home que li han dit tot això; Una fusta que en fan rosaris; Un riu que s'hi ha ofegat centenars de persones.»</i> (p. 182, c. 47)</p>	
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	—	No
Cas 19: Concordança dels participis	<p>«En realitat, però, la llengua moderna ja no fa concordar el participi amb el complement directe sinó quan aquest és un pronom personal de tercera persona. Tothom diu avui <i>he comprat una casa, la casa que he comprat</i>; en canvi, diem encara, referint-nos a una casa, <i>l'he comprada</i>. Com, àdhuc en aquest cas, algú comença a dir <i>l'he comprat</i> en lloc de <i>l'he comprada</i>, i, més sovint encara, <i>els he comprat</i> en lloc de <i>els he comprats</i>, convindria molt que combatéssim aquesta tendència moderna envers la invariabilitat absoluta del participi, considerant obligatòria la concordança d'aquest amb els complements <i>la, los, les</i> i <i>ne</i>, tot deixant-la facultativa en els altres casos.» (p. 288, c. 161)</p> <p>«El castellà obeint a aquesta tendència, arribà aviat a la invariabilitat del participi; mentre que el català (com el francès i l'italià) fa encara avui, en determinats casos, concordar el participi amb el complement directe: al castellà <i>No tengo la llave, la he perdido</i>, el català oposa <i>No tinc la clau, l'he perduda</i> (per bé que, actualment, potser ja son més els qui en aquest cas diuen <i>l'he perdut</i> que no pas els qui diuen <i>l'he perduda</i>). [...] Mentrestant la gent fa cada dia menys la concordança, i els escriptors hi ajuden no practicant-la ni els casos en què encara és vivent. No semblen haver fet cap cas d'una recomanació que els ha estat feta més ençà del Congrés de la Llengua Catalana: que fessin de preferència la</p>	Sí ≠

concordança quan el complement directe és un pronom personal feble de tercera persona (*el, la, els, les, en*), sobretot quan és *la*.» (p. 939, c. 909)

«En les *Converses* S-12 i S-13, proposàvem per als temps composts del verb, l'adopció d'una regla de concordança del participi amb el seu complement directe, fem veure, ara, com és fàcil l'aplicació d'aquesta regla, que no cal tenir en compte sinó en el cas en què el complement és un dels quatre pronoms *la, les, els* i *en*. Que el pronom és *la* (o un *l'* que és un *la* amb elisió de la seva vocal): el participi pren la seva forma femenina del singular (*perduda*); –que és *les*: el participi pren la seva forma femenina del plural (*perdudes*); –que és *els*: el participi pren la seva forma masculina del plural (*perduts*); – que és *en*: el participi pren la primera, la segona o la tercera d'aquestes formes segons que aquest pronom representa respectivament un nom femení en singular (per ex. *pipa*), un nom femení en plural (per ex. *eines*) o un nom masculí en plural (per ex. *rellotges*). Exemples: *Ja no té la pipa que li vaig donar: l'ha perduda. –Els hem tramès la caixa, però encara no l'han rebuda. –La Maria, no l'hem vista enlloc. –En Joan ens demanava la seva màquina: no es recordava que ja li havíem tornada. No ens tornen les eines: ens pensem que les han perdudes. –Les caixes que us hem tramès, les heu rebudes? –Ja no son ací, les cadires: se les han emportades. Ja no tenia cap rellotge: se'ls havia venuts tots. –No et puc deixar els llibres que em demanes: encara no me'ls han portats. –No he vist encara els forasters. Els has vistos, tu? No m'ha pogut deixar sinó dues motxilles velles: la nova l'havia perduda. M'ha dit que hi havia moltes truites, a l'estany i que n'havia pescades més de trenta. –Si voleu us en donarem un, de pa: n'hem comprats quatre.* A fer recordar aquesta regla (ja de temps formulada) i a recaptar-li l'adhesió dels nostres escriptors, hem dedicat tres *Converses*; però ens guardem prou de declarar-la obligatòria. Aixó, no cal dir-ho, sols pot fer-ho

	l'Institut d'Estudis Catalans. Nosaltres, doncs, ens hem limitat ací a recomanar-ne l'adopció. Però no ens fem gaires il·lusions sobre l'eficàcia de la nostra recomanació, tan grans ens semblen els progressos que en aquests darrers temps ha fet la no-concordança del participi en la llengua parlada, abandonada a la tendència envers la seva invariabilitat, que els nostres escriptors, en general, no han combatut pas com calia.» (p. 942, c. 911)	
Cas 20: Complement directe amb preposició	—	No
Cas 21: Preposicions en locatius	«Llegint ara el que dèiem en la nostra <i>Gramàtica de la llengua catalana</i> sobre les preposicions locatives <i>a</i> i <i>en</i> , ens adonem que, tot combatent la preocupació dels nostres escriptors de considerar la preposició <i>en</i> inadequada per a denotar el terme d'un moviment, nosaltres mateixos no estàvem encara completament alliberats d'aquella preocupació. Allí patrocínàvem certament l'ús de <i>en</i> traduint la preposició castellana <i>a</i> davant <i>aquest, aqueix, aquell, un, algun</i> ; però, tot notant que, davant l'article definit, la preposició castellana <i>en</i> podia traduir-se indiferentment per <i>a</i> o <i>en</i> , no reconeixíem que fos igualment lícit, davant l'article definit, de traduir indiferentment per <i>a</i> o <i>en</i> la preposició castellana <i>a</i> : ço és, que tot admetent <i>Posar-ho al calaix</i> i <i>Posar-ho en el calaix</i> , no semblava que admetéssim <i>Arribar en el castell</i> , al costat de <i>Arribar al castell</i> , quan totes dues construccions són perfectament admissibles. Serà en general preferible, si es vol, la segona (<i>al castell</i>) a la primera (<i>en el castell</i>), però en la mateixa mesura que <i>al calaix</i> pot ésser preferible a <i>en el calaix</i> .» (p. 200, c. 64)	Sí =
Cas 22: En i al + infinitiu	«Pot discutir-se si, al costat de la construcció <i>en entrar jo</i> , és convenient l'acceptar <i>a l'entrar jo</i> : el que sembla indiscutible és la licitud de la primera d'aquestes construccions; i sobretot	Sí =

	<p>és un fet que la gran majoria dels escriptors actuals s'ha decantat de fa temps a favor d'ella i l'usa avui amplament.» (p. 778, c. 807)</p> <p>«No és que la llengua no admeti la introducció d'un infinitiu amb la preposició <i>en</i>, però no és en aquesta classe de complements representables pel pronom <i>hi</i>, sinó en determinacions circumstancials que expressen precedència, causalitat: <i>En entrar jo, tots s'alçaren. En veure'ls tan pobres, tothom s'admirava que poguessin fer el que feien.</i> Són determinacions circumstancials que també poden ésser introduïdes amb la preposició <i>a</i> seguida de l'article <i>el</i>: <i>A l'entrar jo, tots s'alçaren. Al veure'ls tan pobres...</i> (D'aquestes dues construccions concurrents, l'una amb <i>en</i> i l'altra amb <i>al</i>, avui es tendeix a donar la preferència a la primera.)» (p. 918, c. 896)</p>	
Cas 23: Preposició composta des de	—	No
Cas 24: Elisió de l'adverbi no	<p>«El castellà, quan en una oració negativa com <i>No le vemos nunca</i> posa el <i>nunca</i> davant el verb, suprimeix la partícula <i>no</i> i diu <i>Nunca le vemos</i>. El català modern fa el mateix: diu <i>No el veiem mai</i>; però sense <i>no</i>, <i>Mai el veiem</i>. Seria, però, preferible de no ometre la partícula <i>no</i> i de dir <i>Mai no el veiem</i>.» (p. 162, c. 27)</p> <p>«<i>Mai, res, gens, enlloc</i>, no són, contra el que creuen molts, mots de significació negativa. [...]. Quan algun dels dits mots figura en una proposició negativa, la llengua actual sol ometre la partícula <i>no</i> en el cas que aquell precedeixi el verb. Diem <i>No el veiem mai</i>; però, amb supressió del <i>no</i>, <i>Mai el veiem</i>. Això ha plantejat, en la llengua literària, una qüestió sintàctica: si convé d'acceptar l'omissió de la partícula <i>no</i> o d'oposar-s'hi. La qüestió sembla avui resolta a favor de la no supressió de la partícula negativa; de manera que, contradient l'ús corrent, es prefereix <i>Mai no el veiem</i> a <i>Mai el veiem</i>. [...]. Una</p>	Sí =

tal construcció és pitjor que *Mai ho havem dit*, que, si més no, respon a una realitat. La sola construcció, però, que caldria usar en la llengua literària és *Mai no ho havem dit*.» (p. 432-433, c. 341)

«Anàlogament: advertiu que no és convenient de suprimir la partícula *no* davant el verb d'una proposició negativa quan el precedeix algun dels mots *ningú, cap, mai*, etc.; i podeu estar segurs que molts interpretaran el vostre advertiment en el sentit que, darrera *ningú, cap, mai*, etc., el verb ha d'anar acompanyat constantment de l'adverbi *no*, i usaran *no* sense parar esment si la proposició és o no negativa.» (p. 448-449, c. 364)

«D'ometre la negació *no* en les proposicions negatives en què figura algun dels mots *ningú, cap, res, mai, enlloc, gens*, davant el verb (d'acord amb el parlar de Barcelona), passen alguns –pensant així seguir els ensenyaments dels qui combaten aquella omissió–, a no escriure cap d'aquells mots sense fer-lo anar acompanyat de la partícula *no*, sia col·locant-la davant d'ell, sia anteposant-la al verb següent encara que aquest no pertanyi a una proposició negativa. Diem, en el llenguatge parlat, *Mai sortim* amb la mateixa valor que *No sortim mai*. *Mai sortim* és una proposició negativa en què el *no* és omès per efecte de l'anteposició del *mai* al verb; si el *mai* anava darrera el verb, diríem *No sortim mai*. La correcció proposada pels gramàtics és de reemplaçar, en aquest cas, *mai* per *mai no*: *Mai no sortim*. [...] el *no* que cal afegir a la frase del llenguatge corrent *Mai sortim* és el *no* de *No sortim mai*, que ometem habitualment en anteposar *mai* al verb, *no* que afecta al verb i no pas al mot *mai*.» (p. 450, c. 366)

«En una proposició negativa el *no*, com sabem, ha d'adjuntar-se al verb; per tant, si no acceptem l'omissió de *no* que té lloc en una proposició del llenguatge parlat com *Mai ve*, el *no* que afegim l'havem d'adjuntar al verb i no pas a l'adverbi *mai*; [...]. Anàlogament *No l'espanta res*, *No n'he vist cap*, *No ha*

vingut ningú, etc., anteposant *res*, *cap*, *ningú*, etc., al verb, esdevenen, en el cas de no acceptar l'omissió de *no* que fa el llenguatge parlat: *Res no l'espanta*, *Cap no n'he vist*, *Ningú no ha vingut*, etc., i no pas *No res l'espanta*, *No cap n'he vist*, *No ningú ha vingut*, etc.» (p. 501, c. 436)

«És sabut que, de temps, s'ha recomanat d'evitar, en el llenguatge escrit, la supressió habitual de la negació *no* en les proposicions negatives en què, davant el verb, figura algun dels mots *mai*, *res*, *gens* i anàlegs. Ara bé: des que ha començat a escriure's *mai no ve*, *res no li agrada*, etc., en lloc de *mai ve*, *res li agrada*, etc., no hem cessat de rebre cartes de gent que, trobant absurdes aquelles construccions, ens demanen que les combatem, ignorant, naturalment, que justament nosaltres som dels que més han insistit a provar la conveniència de mantenir la negació *no*, darrera *mai*, *res*, *gens* i mots anàlegs. I tots donen la mateixa raó per a condemnar l'addició de *no* a les frases habituals *mai ve*, *res li agrada*, etc.; i és que dues negacions (*mai* i *no*, *res* i *no*, etc.) fan una afirmació, i que per tant *mai no ve* voldria dir *sempre ve*, *res no li agrada* voldria dir *tot li agrada*, etc. Però ells, que amb tota seguretat diuen a cada moment, i troben indubtablement bones, frases com *no ve mai*, *no li agrada res*, etc., amb sentit negatiu, com no s'adonen que si, per allò de les dues negacions, fossin absurdes aquelles construccions, també ho serien aquestes? En realitat, ni en aquestes ni en aquelles no hi ha dues negacions: no n'hi ha sinó una, que és *no*: *mai*, *res*, *gens*, etc., no són mots essencialment negatius, com resulta ben clarament de llur ús en frases com *L'has vist mai alegre?*, *Si et diuen res, els dius que jo t'ho he manat*, on *mai* i *res* tenen un valor positiu: signifiquen respectivament *alguna vegada* i *alguna cosa*.» (p. 737, c. 749)

«Moltes vegades hem assenyalat els perills que comporta l'adopció d'un mot o d'un gir estranys a la llengua parlada. La

gent diu *Mai hi hem anat*; feu-los avinent que això no està bé perquè hi manca un *no*» (p. 761-762, c. 782)

«En el cas en què, en una proposició negativa, l'anteposició d'algun dels mots *cap, mai, enlloc*, etc., al verb ha emmenat a la supressió de la partícula *no*, bo és que combatem en el llenguatge escrit aquesta omisió i practiquem sistemàticament l'addició del *no*, que, diguem-ho encara una altra vegada, ha d'anteposar-se al verb, no al mot causant de la supressió del *no* (*Cap d'ells no ho ha fet*, i no pas *No cap d'ells ho ha fet*). Bo és que no admitem la supressió habitual del *no* davant el verb» (p. 764-765, c. 786)

«Quan en una proposició negativa alguns dels mots *mai, enlloc, gens, cap, res, ningú, tampoc* o de les expressions *en ma vida, ni l'un ni l'altre* i anàlogues precedeix el verb, és comú, en el llenguatge corrent, d'ometre la partícula *no* que, com a regla general, acompanya el verb de les proposicions negatives. Diem *No hi vaig mai*, però habitualment no diem *Mai no hi vaig*, sinó *Mai hi vaig* (amb omisió del *no*). Ara bé, és sempre preferible –i àdhuc en alguns casos indispensable– d'evitar aquesta omisió de la partícula negativa. Això fa que, posats a evitar-la, ens calgui afegir un *no* a la frase en la majoria dels casos en què algun d'aquells mots o d'aquelles expressions precedeix el verb i aquest *no* va acompanyat d'un *no*; però no en tots, i la millor manera d'esbrinar si un verb que ve al darrera d'algun d'aquells mots o d'aquelles expressions ha d'anar o no ha d'anar acompanyat d'un *no*, és de mirar el que passaria si, en lloc d'anar el dit mot o expressió al davant d'un verb, li anava al darrera. Diem, per exemple, *Mai hi vaig*. Si pososàvem *mai* al verb, diríem *No hi vaig mai*. Doncs, en el cas que *mai* vagi davant del verb, escriurem *Mai no hi vaig*. [...]. No oblidem que el *no* que indica que una proposició és negativa va anteposat al verb, no als mots *mai, enlloc*, etc. Si afegim un *no* a un *Mai hi vaig*, ha d'ésser per a convertir-lo en

	un <i>Mai no hi vaig: No mai hi vaig</i> seria incorrecte.» (p. 936-937, c. 907)	
--	--	--

Marvà (1934)		
Cas 1: Diftongació	—	No
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	—	No
Cas 4: Adjectius invariables	—	No
Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	« <i>bastant</i> [...], que sols tenen una terminació per al singular i una per al plural [...]. No són gens recomanables les formes femenines <i>bastanta</i> i <i>bastantes</i> , que alguns empren. EXEMPLES: [...]pren <i>bastant</i> aliment, beu <i>bastant</i> d'aigua, té <i>bastants</i> llibres [...].» (p. 173)	Sí ≠
Cas 6: Quantitius <i>prou, massa i força</i>	« <i>més, menys, massa, força, que, gens i prou</i> , invariables. [...]. EXEMPLES: <i>massa</i> paper, <i>massa</i> cançons; <i>força</i> feina, <i>forces</i> diners [...]; no tindrè <i>prou</i> fil, ja té <i>prou</i> trifulgues. [...]. EXEMPLES: [...] <i>massa</i> paper, <i>massa</i> cançons; <i>força</i> feina, <i>força</i> diners [...]; no tindrè <i>prou</i> fil, ja té <i>prou</i> trifulgues. [...]. Noteu que, encara que <i>prou, massa i força</i> facin sovint en el llenguatge parlat els plurals <i>prous, masses i forces</i> , han de deixar-se invariables. [...].»(p. 173)	Sí ≠
Cas 7: Pronoms reflexius	—	No
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	—	No
Cas 9: Pronom <i>nos</i>	«Tals formes vicioses no són altra cosa sinó formes ultrareduïdes, usades pel poble, dels pronoms febles <i>ens</i> i <i>us</i> , l'expressió ínfima de les quals és una sola <i>s</i> . Això es veu clar dins el darrer dels susdits exemples, que, si havia d'ésser	Sí ≠

	transcrit amb la fidelitat a la veu popular, ho hauria d'ésser en la forma: <i>arregleu 's-ho vosaltres.</i> » (p. 203)	
Cas 10: Pronom vos	«Tals formes vicioses no són altra cosa sinó formes ultrareduïdes, usades pel poble, dels pronoms febles <i>ens</i> i <i>us</i> , l'expressió ínfima de les quals és una sola <i>s</i> . Això es veu clar dins el darrer dels susdits exemples, que, si havia d'ésser transcrit amb la fidelitat a la veu popular, ho hauria d'ésser en la forma: <i>arregleu 's-ho vosaltres.</i> » (p. 203)	Sí ≠
Cas 11: Pronoms vos i us	«Per als que no tenen forma reforçada, hom usa la forma plena, llevat al plural de la segona persona en què usem <i>us</i> en lloc de <i>vos.</i> » (p. 183)	Sí ≠
Cas 12: Pronom en	—	No
Cas 13: Combinació pronominal n'hi	«Aquest canvi del pronom <i>li</i> en <i>hi</i> sols té lloc quan es troba en contacte amb els pronoms esmentats al paràgraf anterior (<i>el, la, els, les</i>). Dins el parlar de Barcelona, hom també fa aquest canvi quan es troba amb el pronom <i>ne</i> . És una errada que cal corregir. Així mai no direm: <i>Si no té paraigües, jo N'HI deixaré</i> , sinó: <i>Si no té paraigües, jo LI'N deixaré.</i> » (p. 201-202)	Sí ≠
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	«Un <i>predicatiu</i> expressat per un <i>adjectiu</i> o un <i>substantiu indeterminat</i> dins una oració formada amb un dels verbs <i>ésser, estar, semblar</i> [...]. Ex.: <i>Diuen que és molt ric; doncs no HO aparenta. –Està disgustat encara que no HO sembli.</i> [...]. Als dos primers exemples HO representa respectivament els adjectius <i>molt ric</i> i <i>disgustat</i> [...]. De vegades hom usa en aquest cas, dins el llenguatge col·loquial, el pronom EN en lloc de HO, però aquesta substitució no és recomanable. (<i>Semblen germans, però no EN són.</i>)» (p. 190)	Sí =

Cas 17: Pronoms relatius	—	No
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	—	No
Cas 19: Concordança dels participis	«Quan una proposició porta el verb en un temps compost de la veu activa, el participi passat concorda amb el complement acusatiu si aquest és un PRONOM FEBLE DE TERCERA PERSONA; en tot altre cas resta invariable. Ex.: <i>Han vingut a veure la Maria, però no L'han TROBADA. On heu deixat les eines?</i> LES hem DESADES <i>al calaix.</i> [...] Però: <i>Encara no he LLEGIT el diari. Avui he VIST els teus dibuixos.</i> [...]. Nogensmenys, avui hi ha la tendència, poc recomanable, de deixar el participi invariable àdhuc quan el complement acusatiu és un pronom feble de tercera persona. Així, en els tres primers exemples anteriors, hom diu també: ... <i>però no l'han TROBAT... Les han DESAT al calaix.</i> » (p. 139)	Sí =
Cas 20: Complement directe amb preposició	«El complement acusatiu es posposa al verb sense intermedi de cap preposició , raó per la qual és anomenat generalment <i>directe</i> . [...]. Excepcionalment, la preposició <i>a</i> és admesa per a la introducció del complement acusatiu quan el dit complement és un pronom personal fort. Ex.: <i>No estimem A vosaltres; estimem les vostres riqueses. Es miraven l'un A l'altre.</i> Alguns admeten la preposició <i>a</i> davant del complement acusatiu quan, per la construcció especial de la frase, el complement es troba situat immediatament després del subjecte, i per la naturalesa del dit complement es pot produir un equívoc. Així, si diem: <i>Encalçava el gos el minyó</i> , podem dubtar de quin és el subjecte i quin el complement, puix que no es diu ben clar si <i>el gos</i> és qui encalça o és l'encalçat. Dins el primer supòsit, escriurien alguns: <i>Encalçava el gos Al minyó</i> . Resulta, però, evident que la millor manera d'evitar frases equívocues és mantenir l'ordre lògic dels termes de l'oració. Així les oracions: <i>El gos encalçava el</i>	Sí ≠

	<p><i>minyó</i> i <i>El minyó encalçava el gos</i>, no donen lloc a cap confusió de sentit. [...]. Tampoc no s'ha de recórrer a la preposició quan l'oració és el·líptica, això és quan el verb que manca entre el subjecte i el complement acusatiu és sobreentès. Ex.: <i>Jo acompanyaré la Carme, i tu, la Rosa</i> [...]. O l'expressió <i>l'un a l'altre</i> i anàlogues, o davant de certs pronoms com <i>tothom, tots, qui.</i> » (p. 290)</p>	
<p>Cas 21: Preposicions en locatius</p>	<p>«Amb circumstancials de lloc altres que els esmentats, per bé que és a voltes admesa la preposició <i>en</i>, la llengua parlada moderna prefereix la preposició <i>a</i>. Així davant l'article definit. Tot i essent més generalment admesa, i més recomanable, l'expressió <i>és al calaix de dalt</i> que no pas <i>és en el calaix de dalt</i>, no cal condemnar aquesta darrera. [...]. Davant un nom propi, és de rigor l'ús de la preposició <i>a</i>. Ex.: <i>Viu en A Galícia.</i>» (p. 291-292)</p>	Sí =
<p>Cas 22: En i al + infinitiu</p>	<p>«Davant un <i>infinitiu</i> o <i>frase d'infinitiu</i> que representa una determinació circumstancial de temps, cal emprar la preposició <i>en</i> (traduïda en castellà per <i>al</i>). Ex.: EN ENTRAR ELL, <i>tots s'aixecaren.</i>» (p. 291)</p>	Sí ≠
<p>Cas 23: Preposició composta des de</p>	—	No
<p>Cas 24: L'elisió de l'adverbi no</p>	<p>«A les oracions negatives on figuri un d'aquests mots, és indispensable l'ús de <i>no</i> tant si el mot de referència va davant com darrera del verb. Ex.: <i>No el sent ningú</i>, i <i>Ningú no el sent.</i> – <i>Jo no li'n donaré cap</i>, i <i>Cap no li'n donaré.</i> – <i>No se'n troba enlloc</i>, i <i>Enlloc no se'n troba.</i> – <i>No ho he sentit dir en ma vida</i>, i <i>En ma vida no ho he sentit dir.</i> – <i>No el coneixem ni tu ni jo</i>, i <i>Ni tu ni jo no el coneixem.</i> O en alguna de les expressions <i>en ma vida, ni tu ni jo</i> i anàlogues.» (p. 240)</p>	Sí ≠

Sanchis Guarner (1950)		
Cas 1: Diftongació	«En certs casos la <i>i</i> i la <i>u</i> , en contacte amb una vocal plena, són semivocals, és a dir, tenen una articulació molt ràpida i de dèbil ressonància [...], i formen llavors amb aquella vocal plena un grup fonètic que es denomina <i>diftong</i> , això és una vocal i una semivocal dins una sola síl·laba. [...]. En el valencià literari dos vocals contigües formen diftong en els casos següents: [...] c) Quan la primera vocal és <i>u</i> i va precedida de les consonants velars <i>q</i> o <i>g</i> ; exemples: <i>qua-tre</i> , <i>qüerns</i> , <i>qües-ti-ó</i> [...]. Resulta, doncs, que la taula dels diftongs valencians és la següent: ai, au, ua; eu, ue; ei, eu, ue; iu: oi, ou, uo; oi, ou, uo; ui, uu. [...]. La pronúncia valenciana moderna quan és <i>i</i> la primera de les vocals contigües, vacil·la, i fa adés hiatus, adés diftong, segons la velocitat amb què es parla. Emperò cal que els poetes en confeccionar llurs versos, mesuren tots eixos aplecs com a bisíl·labs, seguint la pauta dels nostres clàssics.» (p. 101-103)	Sí =
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	«Els mots acabats en <i>-g</i> palatal poden també formar el plural de dues maneres, afegint o bé simplement una <i>-s</i> , o bé l'increment <i>-os</i> ; exemples: <i>raig</i> , <i>raigs</i> i <i>rajos</i> , <i>faig</i> <i>faigs</i> i <i>fajos</i> , <i>passeig</i> <i>passeigs</i> i <i>passejos</i> , <i>goig</i> <i>goigs</i> i <i>gojos</i> , <i>roig</i> <i>roigs</i> i <i>rojos</i> , <i>boig</i> <i>boigs</i> i <i>bojos</i> , <i>mig</i> <i>migs</i> i <i>mitjos</i> , <i>desig</i> <i>desigs</i> i <i>desitjos</i> , <i>lleig</i> <i>lleigs</i> i <i>lletjos</i> , etc. Emperò, tractant-se de substantius semblen més recomanables els plurals amb <i>-s</i> (<i>raigs</i> , <i>faigs</i> , <i>passeigs</i> , <i>desigs</i> , <i>goigs</i> , etc.), i en canvi en els adjectius són preferibles els plurals amb <i>-os</i> (<i>rojos</i> , <i>bojos</i> , <i>mitjos</i> , <i>lletjos</i> , etc.).» (p. 203)	Sí =
Cas 4: Adjectius invariables	«Els acabats en <i>-ant</i> i <i>-ent</i> ; exemples: <i>abundant</i> , <i>elegant</i> , <i>clement</i> , <i>freqüent</i> , <i>prudent</i> , etc. Excepcions principals: <i>sant</i> <i>santa</i> , <i>atent</i> <i>atenta</i> , <i>calent</i> <i>calenta</i> , <i>coent</i> <i>coenta</i> , <i>content</i> <i>contenta</i> , <i>cruent</i> <i>cruenta</i> , <i>dolent</i> <i>dolenta</i> , <i>lluent</i> <i>lluenta</i> , <i>valent</i>	Sí ≠

	<p><i>valenta, violent violenta</i> (i tots els adjectius acabats en <i>-lent</i>).</p> <p>Els adjectius d'estes terminacions procedents de participis de present a vegades admeten formes femenines en poesia, però esta llicència és poc recomanable; exemples: <i>onejanta, picanta, bullenta, resplendentia, etc.</i>» (p. 207)</p>	
<p>Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i></p>	<p>«<i>bastant</i> sinònim de 'prou'; encara que ha perdut vitalitat a València, deu emprar-se també en la llengua literària car és forma clàssica: "No té lo món coses a mi bastants" Ausiàs Marc» (p. 222)</p> <p>«<i>bastant</i> té només forma plural, puix que manca de femení» (p. 223)</p>	Sí ≠
<p>Cas 6: Quantitatius <i>prou, massa i força</i></p>	—	No
<p>Cas 7: Pronoms reflexius</p>	<p>«En puritat, doncs, no hi ha més que un pronom reflexiu, el de 3.ª pers., el qual no sofrix les variacions de gènere i número. La forma dèbil o àtona del pronom reflexiu, és a dir la que té quan no va precedit de preposició és <i>se</i>. La seua forma forta o tònica, és a dir la que pren quan va precedit de preposició, és <i>si</i>. Cal distingir el pronom complement de 3.ª pers. plur. precedit de preposició, del reflexiu tònic; així és incorrecte dir <i>Parlaven entre si</i>, puix que s'ha de dir <i>Parlaven entre ells</i>; en canvi és correcte dir <i>Cadascú per a si</i>.» (p. 231)</p>	Sí ≠
<p>Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb</p>	<p>«Estes formes invertides són emprades davant un verb que comença en consonant; en est cas els pronoms que no tenen formes invertides s'usen en llur forma plena; exemples: <i>Tu em preguntes; No et vullc; Ell es lava; No el senten</i> [...]. Nogensmenys esta regla no és rigorosa, i els poetes tenen llibertat d'usar les formes plenes si així els convé per a amidar els versos.» (p. 232-233)</p> <p>«A la ciutat de València i a gran part de la Regió, no es fa la reducció dels pronoms de la 1.ª i la 2.ª pers. plur., usant-s'hi sempre les formes plenes <i>mos</i> i <i>vos</i>, però en la llengua literària</p>	Sí ≠

	cal fer les reduccions damunt dites ([...] <i>us escolten</i> i no <i>vos escolten</i>).» (p. 233-234)	
Cas 9: Pronoms nos	—	No
Cas 10: Pronoms vos	—	No
Cas 11: Pronoms vos i us	«A la ciutat de València i a gran part de la Regió, no es fa la reducció dels pronoms de la 1. ^a i la 2. ^a pers. plur., usant-s’hi sempre les formes plenes <i>mos</i> i <i>vos</i> , però en la llengua literària cal fer les reduccions damunt dites ([...] <i>us escolten</i> i no <i>vos escolten</i>).» (p. 233-234)	Sí ≠
Cas 12: Pronom en	—	No
Cas 13: Combinació pronominal n’hi	—	No
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	—	No
Cas 17: Pronoms relatius	—	No
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	« <i>On</i> interrogatiu, en quin lloc: <i>On vas?</i> o <i>A on vas?</i> ; <i>No sé d’on veniu</i> . Pot emprar-se també com a pronom relatiu» (p. 254)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	—	No
Cas 20: Complement	—	No

directe amb preposició		
Cas 21: Preposicions en locatius	<p>«Fonamentalment la preposició <i>en</i> denota situació, i té bastants usos secundaris. Com el valencià parlat vacil·la sovint entre les preposicions <i>en</i> i <i>a</i>, i també emprava <i>en</i> en comptes de <i>amb</i> (§ 343), cal tindre presents per a l'ús correcte de la preposició <i>en</i>, les regles que es donen als §§ següents. La llengua culta emprava la preposició <i>en</i> amb les determinacions circumstancials de lloc en estos casos: a) Per a introduir la indicació del lloc on es troba o s'esdevé alguna cosa, especialment davant els adjectius demostratius i els indefinits <i>un</i> i <i>algun</i>; exemples: <i>M'agrada estar en est poble; Ens coneguèrem en aquell passeig; Dormirem en un hostel; Berenarem en algun cafè</i>; i també en general <i>Estem en mar; La senyora està en missa; Mos pares no estan en casa; Treballa en ma casa; He viscut en tres cases diferents; M'he trobat en molts conflictes; Us veuen en totes les festes</i>, etc. Encara que en gran part de la Regió Valenciana, la pràctica de la llengua parlada siga usar només la preposició <i>en</i> per a introduir tals determinacions de lloc, dins la llengua culta convé emprar la preposició <i>a</i> en els casos esmentats al § 339 b)» (p. 272-273)</p> <p>«b) Per a introduir la indicació del lloc on està situada o succeïx alguna cosa. La llengua parlada només conserva en est cas la preposició <i>a</i> a les comarques de Morella i el Maestrat i a alguns indrets de la Serra d'Aitana, però a la resta de la Regió Valenciana, fora d'algunes locucions (com <i>a la vora del foc, a la dreta, al sol</i>, etc.) s'hi emprava sempre la preposició <i>en</i> (§ 341 a). Emperò en la llengua escrita cal usar la preposició <i>a</i> davant els noms propis, i és recomanable també de posar-la davant l'article definit i l'adjectiu interrogatiu; exemples: <i>Mos pares viuen a Morvedre; Ens trobarem a Xàtiva</i>; i també <i>Espera'm a la plaça de la Seu</i>;</p>	Sí =

	<i>Estiuegen a la platja; No sé a quin carrer viu; A quina fonda t'allotges?» (p. 272)</i>	
Cas 22: En i al + infinitiu	«Per a introduir una determinació circumstancial de temps representada amb un verb en infinitiu, equivalent a un gerundi, convé emprar amb preferència la preposició <i>en</i> ; exemples: <i>Passejarem en acabar la faena; En treballar no es recorda que ha de menjar; Oblida la seua malaltia en anar al cinema</i> . L'ús de la preposició <i>a</i> seguida de l'article definit (<i>al, a l'</i>) és admissible, però només quan tal determinació circumstancial de temps equival a un pretèrit perfet d'indicatiu, exemple: <i>Al caure escales avall, em vaig fer mal (= quan caiguí).</i> » (p. 274)	Sí =
Cas 23: Preposició composta des de	« <i>des</i> indica el moment o punt de partida; va sempre seguida de la preposició <i>de</i> formant la preposició composta <i>des de</i> , llevat de quan introduïx una oració subordinada començada per la conjunció <i>que</i> (§ 361): <i>No t'havia vist des de despusahir; Venim a peu des del Puig; Es veu el Grau des de dalt del Miquelet</i> ; però <i>Des que heu vingut tenim més alegria; Has fet molts diners des que t'establies</i> . És preferible emprar la preposició <i>de</i> , en comptes de la composta <i>des de</i> , per a introduir la designació del moment inicial, quan a continuació és expressat el moment final amb els adverbis <i>ençà, en avant</i> , etc., o introduït amb les preposicions <i>a</i> o <i>fins</i> ; exemples: <i>De l'any nou ençà</i> , millor que no <i>Des de l'any nou ençà</i> ; <i>D'ara en avant</i> , millor que no <i>Des d'ara en avant</i> ; <i>De Nadal a Sant Esteve</i> , millor que no <i>Des de Nadal a Sant Esteve [...]</i> » (p. 282)	Sí =
Cas 24: Elisió de l'adverbi no	«L'ús de l'adverbi <i>no</i> en les frases negatives davant els mots <i>cap, res, ningú, mai, gens, tampoc, en ma vida</i> , etc., és indispensable quan els mots citats van darrere el verb. Quan eixos mots van davant el verb, pot tolerar-se l'omissió de l'adverbi <i>no</i> , però sempre és preferible no ometre'l. Exemples: <i>No he trobat cap amic</i> , i <i>Cap amic he trobat</i> però millor <i>Cap amic no he trobat</i> ; <i>No ha vingut ningú</i> , i <i>Ningú ha</i>	Sí =

	<p><i>vingut però millor Ningú no ha vingut; No conta res de nou, i Res de nou conta però millor Res de nou no conta; No es cansa mai, i Mai es cansa però millor Mai no es cansa; No estic gens bé, i Gens bé estic però millor Gens bé no estic; No volen sopar tampoc, i Tampoc volen sopar però millor Tampoc no volen sopar; No ho havia vist en ma vida, i En ma vida ho havia vist però millor En ma vida no ho havia vist.»</i></p> <p>(p. 268)</p>	
--	---	--

Fabra (1956)		
Cas 1: Diftongació	«En aplicar aquestes regles cal tenir en compte que, si darrera de la síl·laba forta figura una <i>i</i> o una <i>u</i> seguides d'una vocal i precedides d'una consonant (com en <i>història</i> , <i>contínua</i>), aquesta <i>i</i> i aquesta <i>u</i> cal que siguin comptades com no formant síl·laba amb la vocal següent, llevat, però, quan la <i>u</i> va precedida de <i>g</i> o <i>q</i> (com en <i>llengua</i> , <i>pasqua</i>). Així, mots com <i>història</i> i <i>contínua</i> es consideren com esdrúixols (qualsevol que sigui la pronunciació que hom els doni habitualment) i per tant cal accentuar-los: <i>història</i> , <i>dèria</i> , <i>sèrie</i> , <i>ciència</i> , <i>gràcia</i> [...]» (p. 3)	Sí ≠
Cas 2: Pronunciació del plural en igs	—	No
Cas 3: Plural dels noms en ig	«Alguns noms masculins acabats en <i>g</i> pronunciada <i>tx</i> admeten en el plural formes terminades en <i>jós</i> o <i>tjós</i> (<i>faig</i> , <i>fajos</i> ; <i>passeig</i> , <i>passejos</i> ; <i>desig</i> , <i>desitjos</i>), però són preferibles les formes en <i>gs</i> (<i>faigs</i> , <i>passeigs</i> , <i>desigs</i>).» (p. 27)	Sí =
Cas 4: Adjectius invariables	«Els adjectius d'una sola terminació són: [...]. La major part dels acabats en <i>ant</i> i <i>ent</i> . Ex.: <i>abundant</i> , <i>constant</i> , <i>elegant</i> , <i>pesant</i> , <i>tibant</i> , <i>semblant</i> , <i>amargant</i> , <i>fatigant</i> , <i>incessant</i> , <i>ignorant</i> , <i>innocent</i> , <i>absent</i> , <i>clement</i> , <i>evident</i> , <i>fervent</i> , <i>freqüent</i> , <i>inconscient</i> , <i>avinent</i> , <i>coherent</i> , <i>vehement</i> , <i>equivalent</i> , <i>vistent</i> , <i>rabent</i> , <i>bullent</i> , <i>exigent</i> , <i>intransigent</i> . Hi ha, però, un nombre bastant considerable d'adjectius en <i>ent</i> de dues terminacions: <i>atent</i> , <i>content</i> , <i>cruent</i> , <i>lent</i> , <i>calent</i> , <i>dolent</i> , <i>valent</i> , <i>corpulent</i> , <i>feculent</i> , <i>fraudent</i> , <i>macilent</i> , <i>pulverulent</i> , <i>purulent</i> , <i>somnolent</i> , <i>suculent</i> , <i>violent</i> , <i>virulent</i> . [...]. Són vulgars les formes com <i>bullenta</i> , <i>coenta</i> , <i>lluenta</i> , <i>pudenta</i> , <i>roenta</i> , <i>amarganta</i> , <i>tibanta</i> , <i>picanta</i> » (p. 22-23)	Sí ≠
Cas 5: Quantitatiu bastant	«La major part dels adjectius dits <i>indefinites</i> serveixen per a fer indicacions sobre el nombre dels individus designats sobre la quantitat d'una cosa no comptable designada per un nom, sense, però, precisar-los: <i>quants</i> <i>quantes</i> , <i>tants</i> <i>tantes</i> , <i>molts</i>	No

	<i>moltes</i> [...] <i>bastants, diferents, diversos diverses, cap</i> (numerals); – <i>quant quanta, tant tanta</i> [...] <i>bastant</i> (quantitatius).» (p. 31)	
Cas 6: Quantitatius prou, massa i força	«Els mots <i>prou, massa i força</i> , emprats com a numerals tendeixen a reemplaçar-se per <i>prous, masses i forces</i> sobretot quan s’usen no adjuntats al nom al qual es refereixen.» (p. 33)	Sí =
Cas 7: Pronoms reflexius	«Sovint es prefereix <i>ell</i> a <i>si</i> sobretot en el plural. Ex.: <i>Quatre i nou són dos nombres primers entre ells.</i> » (p. 35)	Sí =
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	«Els pronoms febles [...] poden revestir distintes formes: Tenim, així, davant del verb segons que comenci en consonant (cas I) o en vocal (cas II): I. <i>em, ens, et, us, es, el, els, la, les, li, ho, hi, en</i> . II. <i>m’, ens, t’, us, s’, l’, els, l’</i> o <i>la, les, li, ho, hi, n’</i> . Ex.: <i>em treu, ens mira, et veu, no us respon, no es veu, el porten, els fan, la duien, les desfeien, li dic allò</i> [...]. S’usen algun cop <i>me, te, se</i> i <i>ne</i> en lloc de <i>em, et, es</i> i <i>en</i> , i <i>vos</i> en lloc de <i>us</i> , sobretot <i>se</i> davant d’un verb començat en <i>s</i> .» (p. 60-61)	Sí =
Cas 9: Pronom nos	«Darrera d’una primera persona del plural el pronom <i>nos</i> i, darrera d’una segona persona del plural, el pronom <i>vos</i> , poden reduir-se a ‘s- si els segueix un segon pronom. Ex.: <i>anem’s-en, deturem’s-hi, aneu’s-en, recolzeu’s-hi</i> (reduccions de <i>anem-nos-en, deturem-nos, hi, aneu-vos-en, recolzeu-vos-hi</i>).» (p. 62)	Sí =
Cas 10: Pronom vos	«Darrera d’una primera persona del plural el pronom <i>nos</i> i, darrera d’una segona persona del plural, el pronom <i>vos</i> , poden reduir-se a ‘s- si els segueix un segon pronom. Ex.: <i>anem’s-en, deturem’s-hi, aneu’s-en, recolzeu’s-hi</i> (reduccions de <i>anem-nos-en, deturem-nos, hi, aneu-vos-en, recolzeu-vos-hi</i>).» (p. 62)	Sí =
Cas 11: Pronoms vos i us	« S’usen algun cop <i>me, te, se</i> i <i>ne</i> en lloc de <i>em, et, es</i> i <i>en</i> , i <i>vos</i> en lloc de <i>us</i> » (p. 61)	Sí =

Cas 12: Pronom en	«Entre un pronom acabat en <i>s</i> i un mot començat en vocal, es troba algun cop usat <i>en</i> en lloc de <i>n'</i> . Ex.: <i>ens en anem</i> (en lloc de <i>ens n'anem</i>) <i>us en ha tret</i> (en lloc de <i>us n'ha tret</i>)» (p. 62)	Sí =
Cas 13: Combinació pronominal n'hi	«En el parlar de Barcelona (i altres indrets) la combinació <i>li'n</i> es troba substituïda per <i>n'hi</i> . Ex.: <i>Si vol taronges n'hi donaré una dotzena</i> , en lloc de <i>Si vol taronges, li'n donaré una dotzena</i> (<i>li</i> , a ell; ' <i>n</i> ', de taronges). <i>Li'n</i> , no cal dir-ho, és preferible a <i>n'hi</i> , sols admissible en l'estil col·loquial.» (p. 69)	Sí =
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	«En les combinacions d'un infinitiu acabat en <i>r</i> i un pronom feble, la <i>r</i> final de l'infinitiu es pronuncia davant del pronom sufixat. Ex.: <i>portar-los</i> (pron. <i>por-tar-los</i>), <i>anar-hi</i> (pron. <i>a-na-ri</i>). Al costat d'aquestes combinacions existeixen (usades sobretot en alguns parlars) combinacions com <i>portà'ls</i> , <i>anà-hi</i> , etc. La llengua escrita rebutja aquestes combinacions, de les quals solament semblen admissibles, en un cert estil, les combinacions en què l'infinitiu és pla (<i>conèixer</i> , <i>vèncer</i>) i aquelles en què el pronom sufixat és <i>ens</i> , <i>us</i> o <i>els</i> seguit d'un segon pronom. Ex.: <i>coneixe'ls</i> , <i>vence'l</i> , <i>anà'ns-en</i> , <i>emportà-us-el</i> .» (p. 62-63)	Sí =
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	«En aquells verbs com <i>vèncer</i> , <i>perdre</i> , <i>rebre</i> , en què la segona de l'imperatiu termina en consonant (<i>venç</i> , <i>perd</i> , <i>rep</i>) i la tercera presenta el radical pur (<i>venci</i> , <i>perdi</i> , <i>rebi</i>), aquella pot revestir davant dels pronoms sufixats una segona forma treta de la tercera canviant la terminació <i>i</i> en <i>e</i> (<i>vence</i> , <i>perdre</i> , <i>rebe</i>). Així es diu molt <i>vence-la</i> , <i>perdre'ls</i> , <i>rebe'ls</i> , <i>culle-les</i> , <i>planye'm</i> , etc., en lloc de <i>venç-la</i> , <i>perd-los</i> , <i>rep-lo</i> , <i>cull-les</i> , <i>plany-me</i> , etc. Cal evitar en la llengua escrita aquestes formes d'imperatiu en <i>e</i> , de les quals no són potser tolerables, sinó <i>more</i> i, davant de <i>hi</i> i de <i>ho</i> , <i>fuge</i> , <i>rebe</i> i anàlogues, amb què s'eviten combinacions com <i>mor-te</i> , <i>fui-g-hi</i> , <i>rep-ho</i> , etc.» (p. 63)	Sí =
Cas 16: Atribut	—	No

Cas 17: Pronoms relatius	<p>«Una construcció molt freqüent en la llengua parlada és la que consisteix a enllaçar la proposició relativa amb l'antecedent per mitjà d'un <i>que</i> merament conjuntiu i, llavors, dins la proposició relativa, representar l'antecedent per un pronom personal feble. Ex.: <i>És una fusta que se'n fan pobles... un riu que s'hi ha negat molta gent.... una dona que li han tallat una cama</i>. I, en el cas que l'antecedent no pot ésser representat per un pronom feble: <i>La sala que els balcons donen a la plaça. El pare que els fills han mort a la guerra</i>. Cal evitar, en general, aquesta construcció; és, però, difícil de prescindir-ne en l'estil col·loquial, sobretot quan la construcció correcta donaria a la frase un caient excessivament artificios, impropï d'aquell estil.» (p. 95)</p>	Sí =
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	«Molts adverbis de lloc admeten l'anteposició de la preposició <i>a</i> : [...] <i>a on</i> , etc. » (p. 83)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	—	No
Cas 20: Complement directe amb preposició	—	No
Cas 21: Preposicions en locatius	<p>«Els complements circumstancials de lloc apareixen introduïts per un gran nombre de preposicions i locucions prepositives. Exemples: <i>Són a França. Van a França. Viuen a Barcelona. Han vingut a Barcelona. Vivien en aquella casa. A quina casa vivien? No sé a quin calaix ho deu haver posat. Ho trobaràs en aquell calaix. Una estàtua que hi ha a la plaça de Catalunya. Una estàtua que hi ha en una de les places de la ciutat. El trobareu segurament al cafè. Havíem anat a la casa del costat. Havíem anat en aquella casa. Pujaren a la muntanya més alta. Pujaren en aquella muntanya. Van anar a la font. Van anar en aquella ermita. Ara són a la fira. Són en mar</i>. En molts casos poden emprar-se indiferentment <i>a</i> o <i>en</i>:</p>	Sí =

	<p>els noms propis, l'article definit (sobretot <i>la, les l'</i>), <i>quin</i> demanen davant seu, els primers exclusivament i els altres preferentment, la preposició <i>a; un, algun</i> i els demostratius (<i>aquest, etc.</i>), en canvi, demanen preferentment la preposició <i>en.</i> » (p. 71-72)</p> <p>«Introdueix determinacions circumstancials de lloc indicant l'indret devers el qual té lloc un moviment o bé l'indret on és o s'esdevé alguna cosa. En aquest cas entra en concurrència amb la preposició <i>en.</i> a) és obligat l'ús de <i>a</i> davant els noms propis. <i>Vaig a Lleida. Visc a Lleida.</i> b) és preferent l'ús de <i>a</i> davant l'article definit i l'adjectiu interrogatiu <i>quin.</i> <i>A quina escola estudies? Jugareu al pati</i> (en canvi, <i>Jugareu en un pati.</i>) » (p. 173)</p>	
Cas 22: En i al + infinitiu	<p>«L'infinitiu precedit de la preposició <i>en</i> introdueix complements adverbials que expressen precedència, causalitat. Ex.: <i>En entrar jo, tots s'alçaren. En veure'ls tan pobres, hom s'admirava que poguessin fer el que feien.</i>» (p. 86)</p> <p>«Amb el mateix valor que aquest <i>en</i>, es troba la preposició <i>a</i> seguida de l'article definit: <i>A l'entrar jo... Al veure'ls tan pobres...</i> Però, avui, aquesta construcció és més aviat evitada.» (p. 87)</p> <p>«Precedeix un infinitiu per formar una determinació temporal amb valor de gerundi: <i>En acabar el concert, tothom aplaudí.</i>» (p. 175)</p>	Sí =
Cas 23: Preposició composta des de	—	No
Cas 24: Elisió de l'adverbi no	«En les proposicions en les quals abans del verb figura algun dels mots <i>cap, res, ningú, enlloc, mai, gens</i> i <i>tampoc</i> , alguna de les expressions <i>en ma vida, en ta vida, etc.</i> , o algun dels grups començats per <i>ni</i> (<i>ni un, ni l'un ni l'altre, etc.</i>). Així, <i>No ha vingut cap d'ells</i> , anteposant <i>cap d'ells</i> al verb, esdevé <i>Cap d'ells ha vingut.</i> Anàlogament, es diu: <i>Enlloc l'hem trobat.</i>	Sí =

	<p><i>Mai el veig. En ta vida ho faràs. Ni l'un ni l'altre han comparegut. Són, però, referibles a aquestes construccions: Cap d'ells no ha vingut. Enlloc no l'hem trobat. Mai no el veig. En ta vida no ho faràs. Ni l'un ni l'altre no han comparegut.»</i></p> <p>(p. 83)</p>	
--	---	--

Badia (1962)		
Cas 1: Diftongació	<p>«b) aunque la pronunciación genuina del catalán común no posee la semiconsonante <i>i</i> [...], una tendencia de fonética general apoya a veces la articulación castellanizante de semiconsonante, especialmente en los casos de <i>-ió</i> (tónico), <i>-ia</i>, <i>-ie</i> (postónico), y grupos pretónicos: <i>emoció</i> [...]; <i>ciència</i> [...]» (p. 63, vol. I)</p> <p>«b) la semiconsonante velar empieza los diptongos crecientes <i>ua</i>, <i>ue</i>, <i>ui</i>, <i>uo</i>, pero únicamente después de <i>g</i> o <i>q</i> [...]; es defecto algo generalizado, por presión de la fonética castellana, la conversión en semiconsonante de la <i>u</i> vocal (+vocal) precedida de cualquier consonante» (p. 71, vol. I)</p>	Sí ≠
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	«Plural de los nombres terminados en <i>-g</i> o <i>-ig</i> . Se hace, según la lengua literaria, añadiendo <i>-s</i> : <i>passeig-passeigs</i> ‘paseo’, <i>desig-desigs</i> ‘deseo’; no obstante, casi todos estos nombres admiten, en realidad, un plural en <i>-os</i> , de suerte que la <i>-g</i> palatal del singular se encuentra sustituida por <i>j</i> o por <i>tj</i> : <i>passeigs</i> y <i>passejos</i> , <i>desigs</i> i <i>desitjos</i> , etcétera.» (p. 138-139, vol. I)	Sí =
Cas 4: Adjectius invariables	« <i>Adjetivos de una sola terminación</i> . – 1) Son adjetivos de una sola terminación los siguientes: [...] e) los terminados en <i>-ant</i> y <i>-ent</i> : <i>elegant</i> , <i>semblant</i> ‘semejante’, <i>absent</i> ‘ausente’ [...]. Son excepciones: <i>sant-santa</i> , <i>atent-atenta</i> , <i>content-contenta</i> , <i>lent-lenta</i> , <i>calent-calenta</i> [...], etc. Además, algunos adjetivos en <i>-ant</i> y <i>-ent</i> admiten en la práctica, y en el habla familiar, un femenino <i>-anta</i> y <i>-enta</i> : <i>amargant</i> ‘amargo’, <i>fruiant</i> ‘impetuoso’, etc.» (p. 146-147, vol. I)	Sí =
Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	«Formas variables: [...] b) los cuantitativos que poseen una sola terminación para el singular y una sola para el plural: <i>bastant</i> (y plural: <i>bastants</i>) ‘bastante (= en alguna cantidad)’; [...] c) los cuantitativos citados presentan a menudo formas	Sí ≠

	incorrectas, generalmente en el lenguaje hablado, en el sentido de extender la flexión completa a las formas que no distinguen entre masculino y femenino: así, hay que evitar los femeninos <i>bastanta</i> [...] y <i>bastantes</i> [...], muy arraigados en barcelonés hablado y aun escrito.» (p. 231, vol. I)	
Cas 6: Quantitativus prou, massa i força	«Formas invariables: a) los cuantitativos invariables son los siguientes: [...] <i>massa</i> ‘demasiado’, <i>força</i> ‘mucho, no poco’ [...] <i>prou</i> ‘bastante’ (= en cantidad suficiente); b) paralelamente a lo dicho sobre los cuantitativos con flexión incompleta, también hay que señalar las incorrecciones que consisten en pluralizar indebidamente las formas invariables <i>prou</i> , <i>massa</i> , <i>força</i> ; así, hay que evitar los plurales incorrectos <i>prous</i> [...], <i>masses</i> [...] i <i>forces</i> [...] habituales en el lenguaje hablado, especialmente cuando no acompañan explícitamente al sustantivo, y que llegan incluso a escribirse en alguna ocasión.» (p. 232, vol. I)	Sí ≠
Cas 7: Pronoms reflexius	«f) el pronombre reflexivo resulta menos usado en catalán que en castellano, ya que resulta preferible <i>ell</i> a <i>si</i> en casos como los siguientes: <i>parlen entre ells</i> (o <i>entre elles</i>) [...]» (p. 167, vol. I)	Sí =
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	«cuando el verbo empieza por consonante, en barcelonés se usan casi exclusivamente las formas reforzadas, sin guión; los pronombres que carecen de forma reforzada presentan la forma plena, excepto en la segunda persona del plural, en que aparece <i>us</i> en vez de <i>vos</i> : <i>em deia</i> [...], <i>et busquen</i> [...], <i>es pentina</i> [...], <i>en porta</i> [...]. Las formas reforzadas son de adquisición relativamente reciente en la lengua catalana, pertenecen especialmente al habla barcelonesa, y aún hay que afirmar que no sólo no son las únicas usadas en la propia modalidad de la capital, sino que incluso se admiten como correctas las formas plenas correspondientes del singular; así, en lo[s] ejemplos citados arriba, no son incorrectas las soluciones <i>me deia</i> , <i>te busquen</i> , <i>se pentina</i> , <i>ne porta</i> ; de las formas plenas medievales (<i>me</i> , <i>nos</i> , <i>te</i> , <i>se</i> , <i>lo</i> , <i>los</i> , <i>ne</i>), se llegó	Sí =

	a las asilábicas (<i>m, ns, t, s, l, ls, n</i>), tanto apoyadas por enclisis (hoy reducidas) como por proclisis (hoy elididas), y de éstas, por una anteposición de una vocal de apoyo (la <i>e</i> neutra), se ha llegado, en barcelonés, a las formas reforzadas (<i>em, ens, et, es, el, els, en</i>). » (p. 171, vol. I)	
Cas 9: Pronom nos	«Después de la 1ª persona del plural del imperativo, se puede tolerar la sustitución de <i>-nos-</i> por <i>'s-</i> (<i>anem's-en</i> por <i>anem-nos-en</i>), a pesar de que sea forma totalmente defectuosa» (p. 194, vol I) «Hay que dejar sentado que las formas defectuosas citadas allí se combinan normalmente en grupos de dos pronombres: <i>mengem's-en una [...]</i> por <i>mengem-nos-en una [...]</i> . Por otra parte, esta construcción defectuosa se encuentra tan extendida, que ha llegado a tolerarse» (p. 203, vol I)	Sí =
Cas 10: Pronom vos	«Después de la 2ª persona del plural del imperativo, se puede tolerar la sustitución de <i>-vos-</i> por <i>'s-</i> (<i>aneu's-en</i> por <i>aneu-vos-en</i>), a pesar de que sea forma totalmente defectuosa. » (p. 195, vol. I) «Hay que dejar sentado que las formas defectuosas citadas allí se combinan normalmente en grupos de dos pronombres: [...] <i>arregleu's-ho [...]</i> por <i>arregleu-vos-ho [...]</i> . Por otra parte, esta construcción defectuosa se encuentra tan extendida, que ha llegado a tolerarse» (p. 203, vol. I)	Sí =
Cas 11: Pronoms vos i us	«cuando el verbo empieza por consonante, en barcelonés se usan casi exclusivamente las formas reforzadas, sin guión; los pronombres que carecen de forma reforzada presentan la forma plena, excepto en la segunda persona del plural, en que aparece <i>us</i> en vez de <i>vos</i> [...]. (p. 171, vol. I) «Delante del verbo (posiciones 3 y 4) es admisible <i>vos</i> en vez de <i>us</i> .» (p. 195, vol. I)	Sí =
Cas 12: Pronom en	—	No

<p>Cas 13: Combinació pronominal n'hi</p>	<p>«En barcelonés se substituye habitualment <i>li'n</i> por <i>n'hi</i>: ... i <i>n'hi van donar</i>; ...<i>sé que n'hi han donades</i>» (p. 202, vol. I)</p> <p>«Ahora bien, no se puede decir que el grupo <i>n'hi</i> deba substituirse siempre por <i>li'n</i>, ya que puede ser correcto; distingamos, pues, dos clases de <i>n'hi</i>: a) <i>n'hi</i> correcto es grupo constituido por: <i>en</i>, c. dir. + <i>hi</i>, adverbio pronominal; así, <i>desarem els vestits a l'armari</i> [...] se reduce en <i>en desarem a l'armari</i> (<i>en=vestits</i>, c. dir.), o <i>hi deixarem vestits</i> (<i>hi=a l'armari</i>, c. circuns. de lugar), o, finalmente, en <i>n'hi desarem</i> (<i>en=vestits</i>, c. dir.; <i>hi=a l'armari</i>, c. circuns. de lugar); b) <i>n'hi</i> incorrecto [...], por <i>li'n</i>: es grupo constituido por <i>li</i> (sustituido indebidamente por <i>hi</i>), c. indir. sing. + <i>en</i>, c. dir.; así, <i>deixeu llibres al meu amic</i> [...], se reduce en <i>deixeu-ne al meu amic</i> (<i>ne=llibres</i>, c. dir.), o en <i>deixeu-li llibres</i> (<i>li= al meu amic</i>, c. indir.), o, finalmente, en <i>deixeu-li'n</i> (<i>li=al meu amic</i>, c. indir.; <i>n'=llibres</i>, c. dir.); por analogía a los casos en que <i>li</i> se substituye por <i>hi</i> [...], el barcelonés practica la misma substitución en este caso, sin motivo, porque no hay concurrencia cacofónica de las dos <i>l-l</i> de <i>li'n</i>, <i>li la</i>, etc.; este segundo caso de grupo <i>n'hi</i> [...] habrá de reemplazarse, pues, por la solución correcta <i>li'n</i>.» (p. 208-209, vol. I)</p>	<p>Sí ≠</p>
<p>Cas 14: Infinitiu i pronoms febles</p>	<p>«Como la <i>-r</i> final del infinitivo es muda [...], se plantea aquí el problema de su pronunciación: unas veces la <i>-r</i> deja de ser muda, y los pronombres átonos adoptan, como es natural, las formas plenas (<i>posar-me</i>), y otras veces sigue siendo muda, y entonces los pronombres átonos adoptan las formas reducidas (<i>posâ'm</i>); una y otra solución difieren en la dialectología catalana. El barcelonés sigue en general la primera solución con los infinitivos agudos (<i>posar-me</i>), y la segunda con los infinitivos graves (<i>vencê'm</i> 'vencerme'). No obstante, y a pesar de la pronunciación adoptada, la grafía correcta exige siempre la <i>-r</i> (tanto en <i>posar-me</i> como en <i>vèncer-me</i>).» (p. 170, vol. I)</p>	<p>Sí ≠</p>

<p>Cas 15: Imperatiu i pronoms febles</p>	<p>«a) en el habla corriente y vulgar se añade una <i>e</i> a los imperativos consonánticos sin desinencia, y se suprime la <i>-s</i> final de los imperativos en <i>-es</i>: por <i>promet-me</i> ‘prométeme’ se dice <i>promet-e’m</i> [...], por <i>ajup-te</i> ‘agáchate’ <i>ajup-e’t</i> [...], por <i>plany-me</i> ‘compadéceme’ <i>plany-e’m</i> [...], por <i>cull-lo</i> ‘cógelo’ <i>cull-e’l</i> [...], por <i>mor-te</i> ‘muérete’ <i>mor-e’t</i>, por <i>cus-la</i> ‘cósela’ <i>cus-e-la</i> [...]; la forma <i>mor-e’t</i> es la única que se puede tolerar» (p. 170-171, vol. I)</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 16: Atribut</p>	<p>«b) el pronombre neutro <i>ho</i> se usa también para representar un predicativo expresado mediante un adjetivo o un sustantivo indeterminado en una oración cuyo verbo sea <i>ésser</i> ‘ser’, <i>estar</i>, <i>semblar</i> ‘parecer’, <i>aparentar</i> i análogos: <i>creia que era groc i no ho és</i> [...]; <i>està malalt, encara que no ho sembli</i> [...]; <i>no sé si és professor o no ho és</i> [...]; en los ejemplos citados, <i>ho</i> sustituye el adjetivo (<i>groc, malalt</i>), o al sustantivo (<i>professor</i>); en este último caso, si el sustantivo es determinado, no aparece sustituido por <i>ho</i> sino por el pronombre masculino <i>el</i>: <i>no sé si és el professor o no l’és</i>, como hemos dicho en § 108, núm. 3, aunque, como señalábamos allí, existe la tendencia a construir estas oraciones únicamente a base de <i>ho</i>; finalmente, en barcelonés hablado, a veces se usan, en vez de <i>ho</i>, los pronombres adverbiales <i>hi, en</i>, especialmente este último: <i>creia que era groc i no n’és</i> [n. a.]» (p. 177, vol. I)</p> <p>«Cruces entre <i>en</i> y <i>ho</i>. Los dos pronombres <i>en</i> y <i>ho</i> frecuentemente se interfieren, y así el habla corriente usa <i>en</i> en vez de <i>ho</i>, en el caso de sustitución por éste de un predicativo [...], empleo que la gramática normativa no puede aceptar: <i>creia que era molt bo, però no n’és tant com ho esperava</i> [n. a.] habrá de sustituirse por <i>...però no ho és tant com ho esperava</i> [...]; la razón de estos cruces es que, al ir a enunciar una frase como <i>però no ho és tant</i>, el hablante piensa: <i>no ho és tant, de bo</i>, y como <i>de bo</i> ya es sustituible por <i>en</i>, aparece <i>en</i> como predicativo, cuando en realidad</p>	<p>Sí ≠</p>

	obedece a su construcción fundamental, de representar un complemento prepositivo con <i>de</i> .» (p. 184, vol. I)	
Cas 17: Pronoms relatius	—	No
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	« <i>Adverbios de lugar</i> .– 1) Adverbios pronominales: a) <i>on</i> ‘donde’, interrogativo y relativo: <i>on són?</i> ‘¿dónde están? [...]’; también es frecuente la anteposición sistemática de la preposición <i>a</i> al adverbio <i>on</i> , no solamente cuando indica dirección ‘adonde’ (como en <i>a on van?</i> ‘¿adónde van?’), sino también con el valor de situación en reposo (como <i>a on són?</i> , por <i>on són?</i>); no obstante, en todos estos casos resultan preferibles las soluciones sin preposición» (p. 9, vol. II)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	«(2) A pesar de lo afirmado en el núm. 1[...] en un caso se observa la concordancia todavía hoy: a) en oraciones con el verbo en un tiempo compuesto activo, el participio concierta con el complemento directo sólo si éste es un pronombre átono de 3ª persona: <i>la carretera, l’havia començada amb mi [...]</i> ; b) en realidad, sin embargo, hoy existe la tendencia (poco recomendable, pero absoluta en Barcelona y predominante en muchos otros sitios) a dejar el participio invariable en todos los casos, incluso cuando el complemento verbal es un pronombre átono de 3ª persona; así se dice: <i>la carretera, l’havia començat [...]</i> ; esta tendencia es muy fuerte modernamente, puede haber venido apoyada por la invariabilidad de las construcciones paralelas castellanas [...], y la gramática preceptiva, en vista de su vitalidad, se limita ya a recomendar el uso concertado como más correcto y genuino, y aun a dejarlos en plan de igualdad de corrección; contra la concordancia, el participio invariable tiene, además, a su favor, la ley del menor esfuerzo.» (p. 465-466, vol. I)	Sí =
Cas 20: Complement directe amb preposició	«No obstante, en algunos casos, la preposición <i>a</i> puede introducir el mencionado complemento directo: a) cuando el complemento es un pronombre personal fuerte: <i>jo el corregiré a ell, i ell em corregirà a mi [...]</i> , <i>a tu no t’havia</i>	Sí =

	<p><i>vist</i> [...]; además, se tolera la preposición <i>a</i> con el complemento directo cuando éste es uno de los pronombres <i>tothom</i> [...] (<i>hi he vist a tothom</i>), <i>tots</i> [...] (<i>a tots els he trobats</i>) y <i>el qual</i> (<i>va presentar-se el seu germà, al qual havien suspès a la universitat</i>); <i>b</i>) es correcta la construcción con <i>a</i> cuando el complemento directo designa una persona (o en general un ser que pueda desempeñar la acción expresada por el verbo), y va inmediatamente detrás del sujeto de la oración (mientras sujeto y complemento no se encuentren separados por una pausa que suponga un verbo sobreentendido); ejemplos: <i>ens miràvem l'un a l'altre</i> [...], <i>el perseguia com el gat a la rata</i> [...] (pero en cambio: <i>jo acompanyaré la Maria, i tu, la Joana</i> [...] mucho mejor que: <i>...i tu, a la Joana</i>). En general, exceptuando estos dos casos, es de aconsejar la construcción del complemento directo sin preposición, y sólo se habrá de admitir su introducción mediante <i>a</i> cuando ya no exista ningún otro procedimiento para evitar que el sujeto de la oración pueda ser tomado como complemento directo, y éste como sujeto.» (p. 57, vol. II)</p>	
<p>Cas 21: Preposicions en locatius</p>	<p>«Las preposiciones <i>a</i> y <i>en</i> en los complementos circunstanciales de lugar: <i>a</i>) en general, las determinaciones circunstanciales de lugar que indican el sitio hacia el cual se orienta un movimiento o el sitio en el cual está o sucede alguna cosa, indican dirección del movimiento piden <i>a</i>; [...] también los verbos que indican lugar en reposo, por ejemplo: <i>érem a casa</i> [...], <i>viuen al segon pis</i> [...] <i>nevarà a la muntanya</i> [...]; <i>b</i>) además de lo que acabamos de decir, también la preposición <i>en</i> puede introducir expresiones de lugar hacia el cual se dirige el movimiento: estas expresiones, que por lo común se encabezan, como acabamos de decir, con <i>a</i>, son, en cambio, introducidas de preferencia con <i>en</i> cuando la expresión locativa empieza por un adjetivo demostrativo o por uno de los indefinitos <i>un</i> y <i>algun</i>; así, aunque digamos <i>anirem a la plaça major</i> [...], diremos <i>anirem en aquella</i></p>	<p>Sí =</p>

	<p><i>plaça</i>; aunque digamos <i>pujàrem a la muntanya veïna</i> [...], diremos <i>pujàrem en aquella muntanya</i>; aunque digamos <i>pujareu al tercer pis</i> [...], diremos <i>pujareu en un terrat molt alt</i> [...]; c) parecidamente a lo que acabamos de ver con respecto al movimiento [...] también la expresión del lugar en reposo (el sitio donde se encuentra o donde ocurre una cosa) puede indicarse mediante la preposición <i>a</i> o mediante la preposición <i>en</i>, como sabemos (punto <i>a</i>), en general la preposición más usada en este caso es <i>a</i>, pero podemos matizar: el artículo determinado y los adjetivos interrogativos prefieren <i>a</i>, pero los adjetivos demostrativos y los indefinidos <i>un</i> y <i>algun</i> prefieren la preposición <i>en</i>; ejemplos: <i>enraonaven al balcó</i> [...], <i>a quina cadira he de seure?</i> [...], però: <i>en aquesta ciutat no hi podria viure</i> [...], <i>hi ha vint bancs en una mateixa plaça</i> [...]; como decimos, ante el artículo determinado es mejor el empleo de la preposición <i>a</i>, exceptuando naturalmente aquellos casos en que esta preposición podría originar ambigüedad: entonces de puede usar la preposición <i>en</i> o, mejor aún, cualquier otra de significado adecuado [...]; d) por otra parte, hay algunas expresiones en que el sentir de la lengua prefiere <i>en</i> a su afin <i>a</i>, como en <i>ha viscut en tres cases diferents</i> [...], y de una manera especial en las indicaciones de situaciones relativas de mar y tierra, tanto de reposo como de movimiento: <i>són en mar</i> [...], <i>ja érem en terra</i> [...]; e) los nombres propios de lugar exigen ser introducidos por la preposición <i>a</i>: <i>viuen a Manresa</i> [...], <i>ara són a França</i> [...]]» (p. 61-63, vol. II)</p>	
<p>Cas 22: En i al + infinitiu</p>	<p>«b) en el caso de que el infinitivo introducido mediante preposición tenga el valor de subordinada adverbial temporal, la preposición usada puede ser <i>a</i> (<i>a l'arribar el president</i> [...]) o <i>en</i> (<i>en arribar el president</i>); la primera solución es la de la lengua corriente, la segunda es la preferida por la lengua literaria.» (p. 60, vol. II)</p>	<p>Sí =</p>

<p>Cas 23: Preposició composta <i>des de</i></p>	<p>«b) <i>des de</i> [...]; <i>des de dijous tenim vacances</i> [...], <i>des de demà passat ens veurem cada dia</i> [...]; observaciones: cuando a la expresión del momento en que empieza el período de tiempo aludido (indicado por <i>des de</i>) sigui la del momento en que aquél termina (indicado por <i>a</i> o <i>fins</i> ‘hasta’), es muy corriente sustituir <i>des de</i> por <i>de</i>, construcción ésta última que se considera preferible: <i>el president rebrà de les set a les nou</i> [...] (mejor que <i>des de les set a les nou</i>); hay otros varios casos de simplificación de <i>des de</i> en <i>de</i>: así, las expresiones <i>des de... ençà</i> (<i>tenim vacances de dilluns ençà</i> [...]), <i>des de... endavant</i> (<i>d’avui endavant has de ser més bony minyó</i> [...]), o la expresión conjuntiva <i>des del moment que</i> (<i>des del moment que ha tornat, ningú no podrà protestar</i> [...], mejor que <i>des del moment que</i>)» (p. 82-83, vol. II)</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 24: Elisió de l’adverbi <i>no</i></p>	<p>«Otro caso hay de oración negativa sin el adverbio <i>no</i>, aunque es gramaticalmente incorrecto: cuando en una oración negativa alguna de las voces <i>ningú</i> ‘nadie’ y <i>res</i> ‘nada’ (pronombres), <i>cap</i> ‘ninguno’ (adjetivo), <i>gens</i> ‘nada’, <i>mai</i>, ‘nunca’ y <i>enlloc</i> ‘en ninguna parte’ (adverbios) precede al verbo, es habitual hoy suprimir el adverbio <i>no</i>: <i>no he vist ningú</i> [...] però <i>ningú m’ha vist</i> [...]; <i>no ve mai</i> [...] però <i>mai ve</i> [...]; las soluciones correctas son <i>ningú no m’ha vist</i>, <i>mai no ve</i>. Así, conviene no suprimir nunca el adverbio <i>no</i>, que, aunque en algunas ocasiones fuese tolerable, en otras es absolutamente inadmisible.» (p. 35, vol. II)</p> <p>«Además, citamos asimismo, en este párrafo, el adverbio <i>tampoc</i> ‘tampoco’, que implica el adverbio <i>no</i>, aunque en catalán popular éste desaparezca [...].» (p. 39, vol. II)</p> <p>«Después de <i>tampoc</i>, <i>en ma vida</i>, y en expresiones análogas, es también corriente omitir el adverbio <i>no</i> ante el verbo de la oración negativa; pero aquí también es preferible no prescindir de <i>no</i>; ejemplos tolerables: <i>tampoc vindrà</i> [...], <i>en ta vida ho faràs</i> [...]; son, empero, preferibles: <i>tampoc no vindrà</i>, <i>en ta vida no ho faràs</i>. Pero si el verbo queda</p>	<p>Sí ≠</p>

	sobreentendido, entonces sí que se omite el adverbio <i>no</i> [...].» (p. 42-43, vol. II)	
--	---	--

Jané (1962)		
Cas 1: Diftongació	«Quan una <i>u</i> precedida de <i>q</i> o <i>g</i> , va seguida d'una altra vocal, el grup format per les tres lletres és igualment pronunciat en una sola emissió de veu i constitueix, per tant, una sola síl·laba. Ex.: qua-li-tat, qües-ti-ó, quo-ta, llen-gua, o-bli-qüi-tat. Cal tenir present, doncs, que, fora dels casos esmentats <i>ua</i> , <i>üe</i> , <i>üi</i> , <i>uo</i> darrera <i>q</i> o <i>g</i> ; dits diftongs <i>creixents</i> o <i>condicionals</i> , les combinacions <i>ia</i> , <i>ie</i> , <i>io</i> , <i>ua</i> , <i>ue</i> , <i>uo</i> , en català no constitueixen diftong i que les dues vocals de cada una d'elles pertanyen a síl·labes diferents. Ex.: Ma-ri-a, di-a, ex-pli-ca-ci-ó, cu-a, di-è-re-si, in-gè-nu-a, cu-el-tat, ri-a-lla, te-a-tre, re-al, i-de-a, es-du-di-a, te-o-lo-gi-a, ci-èn-ci-a, di-a-ble.» (p. 51)	Sí ≠
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	—	No
Cas 4: Adjectius invariables	—	No
Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	« Adjectius qualificatius. – Són aquells que expressen quantitat sense determinar-la. Són els següents: <i>Quant</i> , <i>molt</i> , <i>tant</i> , <i>poc</i> i <i>bastant</i> , masculí singular. <i>Quanta</i> , <i>molta</i> , <i>tanta</i> , <i>poca</i> i <i>bastant</i> (igual al masculí), femení singular. <i>Quants</i> , <i>molts</i> , <i>tants</i> , <i>pocs</i> i <i>bastants</i> , masculí plural. <i>Quantes</i> , <i>moltes</i> , <i>tantes</i> , <i>poques</i> i <i>bastants</i> , femení plural.» (p. 86-87) « Adverbis de quantitat o de grau. – Els principals són: <i>quant</i> , <i>molt</i> , <i>poc</i> , <i>més</i> , <i>menys</i> , <i>tant</i> , <i>bastant</i> , <i>prou</i> , <i>massa</i> , <i>força</i> , <i>gaire</i> , <i>gens</i> i les locucions adverbials: <i>una mica</i> , <i>un xic</i> , <i>un poc</i> , <i>no gens</i> , etc.» (p. 158-159)	Sí ≠
Cas 6: Quantitius <i>prou</i>, <i>massa</i> i <i>força</i>	—	No

Cas 7: Pronoms reflexius	—	No
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	—	No
Cas 9: Pronom <i>nos</i>	—	No
Cas 10: Pronom <i>vos</i>	—	No
Cas 11: Pronoms <i>vos</i> i <i>us</i>	—	No
Cas 12: Pronom <i>en</i>	—	No
Cas 13: Combinació pronominal <i>n'hi</i>	«En primer lloc, cal tenir present que el canvi de <i>li</i> per <i>hi</i> només és correcte en contacte amb els pronoms acusatius <i>el, la, els</i> i <i>les</i> . Amb els pronoms <i>en</i> i <i>ho</i> el datiu <i>li</i> es comporta normalment, és a dir, no sofreix cap canvi. Per tant, és absolutament incorrecte de dir: “si no té paper, no <i>n'hi</i> deixaré” [...] Les úniques construccions correctes són, respectivament: “Si no té paper, no <i>li'n</i> deixaré” [...].» (p. 113)	Sí ≠
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	«Una altra incorrecció força freqüent és la de representar els predicatius indeterminats que s'apliquen amb el verb ésser i estar, amb el pronom <i>en</i> en lloc del pronom <i>ho</i> . Oracions com: “Sembles germans però no <i>en</i> són”, no són gens recomanables. Cal dir: “Sembles germans però no <i>ho</i> són”.» (p. 114-115)	Sí ≠

Cas 17: Pronoms relatius	<p>«En substitució dels relatius que acabem d'explicar, existeix una tendència molt accentuada però totalment incorrecta, que consisteix a eliminar el sentit relatiu de la forma <i>que</i>, el qual fa aleshores únicament de mot d'enllaç, reforçant-la amb un pronom feble que es refereix a l'antecedent. Així, caldrà evitar les següents construccions incorrectes: <i>He vist el teu amic que li va tocar la rifa. Aquells poemes que te'n vaig parlar, eren de Carles Riba. La platja que hi vaig passar l'estiu està de moda.</i> Les construccions correctes, han d'ésser: <i>He vist el teu amic, a qui (o al qual) va tocar la rifa. Aquells poemes de què (o dels quals) et vaig parlar, eren de Carles Riba. La platja on vaig passar l'estiu passat està de moda.</i>» (p. 150-151)</p>	Sí ≠
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	—	No
Cas 19: Concordança dels participis	—	No
Cas 20: Complement directe amb preposició	—	No
Cas 21: Preposicions en locatius	—	No
Cas 22: En i al + infinitiu	—	No
Cas 23: Preposició composta des de	—	No

<p>Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i></p>	<p>«Adverbis de negació. – Són: <i>no, tampoc</i> i les locucions adverbials <i>no pas</i> i <i>no gens</i>. En la formació d'oracions negatives, caldrà sempre escriure l'adverbi <i>no</i> davant el verb o bé davant els pronoms febles que puguin precedir-lo. Ex.: Encara <i>no</i> vénen mai; mai <i>no</i> el veig, etc. També cal tenir cura d'escriure l'adverbi <i>no</i> en totes aquelles oracions negatives encara que hi figuri algun dels mots <i>cap, res, ningú, enlloc, mai, gens</i>, etc., ja que aquests mots per ells mateixos no tenen pròpiament valor negatiu. Ex.: Enlloc l'hem trobat, ha d'ésser. Enlloc <i>no</i> l'hem trobat. Mai veig l'Albert, ha d'ésser. Mai <i>no</i> veig l'Albert.» (p. 159)</p>	<p>Sí ≠</p>
---	---	-------------

Moll (1968)		
Cas 1: Diftongació	«La <i>i</i> i la <i>u</i> dèbils precedides de consonant i seguides d'una vocal no formen diftong amb aquesta. Exemples: <i>vi-at-ge</i> (no <i>viat-ge</i>), <i>o-ra-ci-ó</i> (no <i>o-ra-ció</i>), <i>su-a-ra</i> (no <i>sua-ra</i>), <i>pèr-du-a</i> (no <i>pèr-dua</i>). » (p. 43-44) «Totes les paraules esdrúixoles. Exemple: [...] <i>pàtria</i> , <i>victòria</i> , <i>pèrdua</i> . (Observau que les paraules acabades en <i>-ia</i> , <i>-ie</i> , <i>-ua</i> , <i>-ue</i> amb la <i>i</i> o la <i>u</i> dèbils– són esdrúixoles, segons la regla 3. ^a del § 41.)» (p. 44)	Sí ≠
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	«Els acabats en <i>g</i> palatal formen correctament el plural afegint <i>s</i> : <i>safareig safareigs</i> , <i>passeig passeigs</i> , <i>desig desigs</i> .[...]. Hi ha alguns plurals ortogràficament irregulars: <i>roig rojos</i> , <i>boig bojós</i> , <i>mig mitjos</i> , <i>lleig lletjos</i> .» (p. 141)	Sí =
Cas 4: Adjectius invariables	«Els adjectius en <i>-ant</i> i <i>-ent</i> procedents de participis de present, regularment són d'una sola terminació; però en poesia són tolerables les respectives formes femenines; per exemple: <i>amargant amarganta</i> , <i>bullent bullenta</i> , <i>coent coenta</i> , <i>lluents lluenta</i> . Tenim exemples de l'ús d'aquestes formes de femení pels nostres grans poetes, com és ara en aquestes frases de Joan Alcover “Abella <i>brunzenta</i> de la soledat”; “I sota l'espessa verdor <i>onejanta</i> brunzeix un món d'eterna joventut [...]”. Joan Maragall comet a gratient la incorrecció gramatical dels participis de present acabats en <i>-a</i> , per obtenir efectes expressius com els d'aquests versos: “L'onada s'esberla i cau <i>ressonanta</i> . Mar brava, mar verda, mar escumejanta!”» (p. 143)	Sí ≠
Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	—	No
Cas 6: Quantitatius	—	No

<i>prou, massa i força</i>		
Cas 7: Pronoms reflexius	—	No
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	«Davant un verb començat en consonant, s’escriuen amb les formes invertides els pronoms que en tenen, i els altres amb les formes plenes.» (p. 157) «Encara que, segons la regla 3. ^a , davant un verb començat en consonant s’escriuen amb les formes invertides els pronoms que en tenen, també s’admeten les formes plenes dels pronoms reflexius <i>me, te, se, vos</i> , i de l’adverbial <i>ne</i> .» (p. 158)	Sí =
Cas 9: Pronom nos	—	No
Cas 10: Pronom vos	—	No
Cas 11: Pronom vos i us	«En l’ús de totes aquestes formes dels pronoms cal observar les regles següents: [...] 3. ^a Davant un verb començat en consonant, s’escriuen amb les formes invertides els pronoms que en tenen, els altres amb les formes plenes. Exemples: [...] <i>vos cridaré</i> (o <i>us cridaré</i>) [...]. 4. ^a Davant un verb començat en vocal, s’escriuen amb les formes reduïdes del grup B, i els pronoms que no tenen forma reduïda s’escriuen amb la forma plena (fora de la 1. ^a persona plural i de la 3. ^a plural masculina, en què són preferibles les formes invertides <i>ens, els</i> , a les plenes <i>nos, los</i>). Exemples: [...] <i>us heu embrutat</i> (o <i>vos heu embrutat</i>) [...].» (p. 157)	Sí =
Cas 12: Pronom en	—	No
Cas 13: Combinació pronominal n’hi	«En el llenguatge parlat també es converteix en <i>hi</i> el pronom <i>li</i> quan va adherit a l’adverbial <i>ne</i> , i així direm: Ella m’ha demanat aigua, però no <i>n’hi</i> donaré”. Literàriament cal conservar la forma <i>li</i> , formant la combinació <i>li’n</i> (o <i>li n’</i> si va anteposada a un verb començat en vocal), de manera que escriurem: “Ella m’ha demanat aigua i no <i>li’n</i> donaré (o “no	Sí ≠

	<i>li n'he volgut donar</i>). [...]. En resum, la combinació <i>n'hi</i> s'ha d'emprar únicament com a contracció dels dos pronoms adverbials <i>en</i> i <i>hi</i> . Exemple: “En aquesta porta no hi ha tancadura; el ferrer <i>n'hi</i> posarà”.» (p. 168)	
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	—	No
Cas 17: Pronoms relatius	«També és poc recomanable l'ús del relatiu <i>que</i> seguit de pronom dèbil, en substitució del relatiu en acusatiu o precedit de preposició. En el llenguatge parlat s'empren frases com aquestes: “Es un home <i>que</i> ningú no <i>el</i> pot veure”; “Era una dona <i>que</i> tothom <i>li</i> tirava flors”; “Un home <i>que</i> tot <i>li</i> va malament, arriba a estar apurat”. En la llengua literària, són preferibles aquestes altres construccions: “Es un home <i>que</i> ningú no pot veure”; “Era una dona <i>a qui</i> tothom tirava floretes”; “L'hostal és una casa <i>a la qual</i> els forasters van a menjar”: “Un home <i>a qui</i> tot va malament, arriba a estar apura”.» (p. 178)	Sí =
Cas 18: Relatiu i interrogatiu <i>on</i>	« <i>on</i> : “No sé <i>on</i> me duis”; “El lloc <i>on</i> hem dormit, és molt pintoresc”.» (p. 188) «Aquells adverbis de lloc que no tenen com a primer element una de les preposicions <i>a</i> , <i>en</i> o <i>per</i> , admeten una variant consistent en el mateix adverbi precedit de la preposició <i>a</i> : <i>a on</i> [...], etc.» (p. 189)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	—	No
Cas 20: Complement	—	No

directe amb preposició		
Cas 21: Preposicions en locatius	<p>«Per a introduir les determinacions circumstancials de lloc que indiquen la direcció del moviment o la situació d'una cosa, s'usa generalment la preposició <i>a</i>. [...]. Exemples d'indicadors de situació: “Estic <i>al</i> carrer del Palau”; “Com <i>al</i> cor de la planura”; “Blanca floreta que <i>a</i> l'ermàs nasqueres”. En el mallorquí parlat, es dóna preferència a la preposició <i>en</i> davant l'article <i>el</i> i davant els pronoms demostratius: “Pujam <i>en</i> el poble”; Vaig <i>en</i> aquella casa”; Som <i>en</i> el ball”; “Anam <i>en</i> el camp”. Aquesta pràctica és acceptada en el llenguatge literari sempre que es tracti realment de determinacions circumstancials de lloc. [...] L'ús de les preposicions <i>a</i> i <i>en</i> es pot regir per les regles següents: 1.ª Quan la preposició no ha d'anar seguida d'article determinat ni de demostratiu, es pot seguir en cada cas la usança del llenguatge parlat. 2.ª Quan la preposició ha d'anar seguida d'un d'aquells elements i ha d'expressar situació o direcció local, la preposició que precedeix el nom de lloc tant pot ésser <i>a</i> com <i>en</i>. Exemples: “Anem <i>al</i> castell” o “anem <i>en</i> el castell”, “Estic <i>al</i> carrer” o “estic <i>en</i> el carrer” [...]» (p. 204-205)</p>	Sí =
Cas 22: <i>En</i> i <i>al</i> + infinitiu	<p>«Davant un infinitiu que representa una determinació circumstancial de temps, cal emprar la preposició <i>en</i> o bé la preposició <i>a</i> seguida de l'article (<i>a</i>, <i>a l'</i>). Exemples: “<i>En</i> sortir de l'escola, anirem a passejar”; “Tots vénen ací <i>en</i> acabar la feina”; “<i>En</i> arribar als vint anys, entraven en quinta”; “<i>Al</i> veure aquella feta, tothom s'indignà”. En el català modern escrit s'ha adoptat com a fórmula única l'ús de la preposició <i>en</i>, però l'ús de <i>al</i> seguit d'infinitiu és una construcció usada dels nostres escriptors clàssics antics i moderns. Exemples: “Altres barons seus qui... <i>al</i> ferir passarense al rey Carles” (Ramon Muntaner, <i>Crònica</i>, cap. 34): “Què faré jo, que, <i>a l'</i>arribar a l'illa, ja la duia en mon cor!” (Joan Alcover) [...]» (p. 203)</p>	Sí =

Cas 23: La preposició composta <i>des de</i>	—	No
Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i>	«L'ús de l'adverbi <i>no</i> davant els mots <i>cap, res, ningú, mai, gens, tampoc, enlloc</i> i <i>pus</i> , formant part d'una frase negativa, és indispensable quan els dits mots van darrere el verb. Si el precedeixen, pot suprimir-se la partícula <i>no</i> , com es fa generalment en el llenguatge parlat, però en la llengua literària moderna predomina el criteri de no fer tal supressió. Exemples: “No hi he anat cap vegada”; “Cap vegada no hi he anat”; “Cap vegada hi he anat”; “No he vist res”; “Res no he vist”; “Res he vist”; “No em vull molestar per ningú”; “Per ningú no em vull molestar”; “Per ningú em vull molestar”: “No hi tornaré mai més”: “Mai més no hi tornaré”: “Mai més hi tornaré”; “No estic gens malament”; “Gens malament no estic”; “Gens malament estic”; “No volem venir tampoc”; “Tampoc no volem venir”; “Tampoc volem venir”; “Tu no et pots presentar enlloc”; “Tu enlloc no et pots presentar”; “Tu enlloc et pots presentar”; “No hi tornaré pus”; “Pus no hi tornaré”; “Pus hi tornaré”.» (p. 200).	Sí =

Villangómez (1972)		
Cas 1: Diftongació	«Els diftongs creixents comencen per <i>i</i> (intervocàlica o inicial) i per <i>u</i> (intervocàlica o precedida de <i>g</i> o <i>q</i>). Són els següents: <i>ia</i> (<i>iambe, reia</i> ; no hi ha diftong a <i>història</i>), <i>ie</i> (<i>hiena, feien</i> ; no hi ha diftong a <i>ciències</i>), <i>io</i> (<i>iode, saió</i> ; no hi ha diftong a <i>emoció</i>), <i>iu</i> (<i>iugoslau</i>), <i>ua</i> (<i>guant, quatre, exigua, pasqua, encauar</i>), <i>ue</i> (<i>llengües, qüestió, mouen</i>), <i>ui</i> (<i>pingüí, obliquïtat, creuin</i>), <i>uo</i> (<i>aiguós, quota</i>). » (p. 22)	Sí ≠
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	«Al costat dels plurals <i>faigs, passeigs, desigs, etc.</i> , tenim <i>fajos, passejos, desitjos</i> .» (p. 86)	Sí =
Cas 4: Adjectius invariables	«Són adjectius d'una sola terminació <i>coent, lluent, prudent, roent, amargant, elegant, igual</i> i es consideren vulgars, per tant, els femenins <i>coenta, lluenta, prudenta, roenta, amarganta, eleganta, iguala</i> .» (p. 77)	Sí ≠
Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	«Els adjectius quantitatius, que expressen quantitat sense concretar-la, són: [...] <i>bastant, bastants</i> [...]. <i>Bastant</i> té plural, però es considera incorrecte el femení <i>bastanta</i> » (p. 93)	Sí ≠
Cas 6: Quantitius <i>prou, massa i força</i>	—	No
Cas 7: Pronoms reflexius	—	No
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	«Aquestes formes que recomana la gramàtica no sempre són les emprades en els diferents parlars catalans. Així, a Eivissa i Formentera, [...]; podem dir <i>me, te, etc.</i> , davant un verb començat en consonant (<i>te vaig veure, sis ne varen espanyar</i>)» (p. 101-102)	Sí =
Cas 9: Pronom <i>nos</i>	—	No

Cas 10: Pronom vos	—	No
Cas 11: Pronoms vos i us	«Aquestes formes que recomana la gramàtica no sempre són les emprades en els diferents parlars catalans. Així, a Eivissa i Formentera, [...] podem usar <i>vos</i> davant el verb (<i>vos ho diré demà</i> al costat de <i>no us ho pensàveu</i>)» (p. 101-102)	Sí =
Cas 12: Pronom en	—	No
Cas 13: Combinació pronominal n'hi	«Seria propi del llenguatge vulgar [...]. Com ho seria convertir <i>li</i> o <i>els</i> en <i>hi</i> quan s'ajunten a <i>en</i> . No escriurem <i>m'ha demanat vi i no n'hi daré</i> , sinó <i>m'ha demanat vi i no li'n daré</i> . I encara menys escriurem <i>buscaré els amics i n'hi parlaré</i> , sinó <i>buscaré els amics i els en parlaré</i> .» (p. 107)	Sí ≠
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	—	No
Cas 17: Pronoms relatius	«Podem dir <i>El comerciant a qui (o al qual) encarrec l'impermeable és parent meu</i> , però no <i>El comerciant que li encarrec l'impermeable...</i> Aquesta última construcció, freqüent en la llengua parlada, és defectuosa. Tampoc no direm <i>Era un gravat que el vaig comprar a París</i> , sinó <i>Era un gravat que vaig comprar a París</i> .» (p. 110)	Sí ≠
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	«Els principals adverbis i locucions adverbials de lloc són: <i>on</i> , <i>ací</i> , <i>aquí</i> [...]. Molts d'aquests adverbis admeten l'anteposició de la preposició <i>a</i> : <i>a on</i> , <i>a dins</i> , <i>a prop</i> [...]» (p. 179-180)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	—	No

<p>Cas 20: Complement directe amb preposició</p>	<p>«El complement directe és generalment introduït sense preposició, fins i tot quan designa una persona: <i>Hem vist una bona comèdia. Hem vist un calàpet. Hem vist a na Maria.</i> [...] És introduït per la preposició <i>a</i>, excepcionalment, quan és un pronom personal fort (<i>et mirava a tu; us escoltava a vosaltres, però no a mi</i>), quan es tracta dels pronoms <i>tothom</i> i <i>tots</i> (<i>avisarem a tothom</i>), quan podria haver-hi ambigüitat (en frases com <i>l'encalçava com el gat a la rata</i>) i en representacions que indiquen reciprocitat (<i>l'un a l'altre</i>).» (p. 163)</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 21: Preposicions en locatius</p>	<p>«La preposició <i>a</i> introdueix determinacions circumstancials de lloc, indicant l'indret cap a on es dirigeix un moviment: <i>Anirem a València</i> [...]. També indica l'indret on és o s'esdevé alguna cosa: <i>Són a l'hort. Us esperem a la botiga.</i> En aquests casos la preposició <i>a</i> entra en concurrència amb la preposició <i>en</i>; ara bé, usarem sempre <i>a</i> davant els noms propis: <i>Vivim a Mallorca. Treballem a Alemanya. Se n'anaren a Barcelona.</i> En general <i>a</i> i <i>en</i> poden emprar-se indiferentment. Fabra diu que l'article definit (sobretot <i>la, les l'</i>) i <i>quin</i> demanen preferentment la preposició <i>a</i>, i que <i>un, algun</i> i els demostratius (<i>aquest, etc.</i>) demanen preferentment la preposició <i>en</i>. Podem dir, doncs, que és preferent l'ús de <i>a</i> davant les consonants, i el de <i>en</i> davant les vocals, com veim en aquestos exemples: <i>Beuen a la taverna. Van a les vinyes. És a l'església. A quin pis viuen? Ho trobareu en una tenda d'antiguitats. Dinarem en algun restaurant. En dues hores hem pujat en aquesta muntanya. Demà anirem en aquell poble.</i>» (p. 164)</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 22: En i al + infinitiu</p>	<p>—</p>	<p>No</p>
<p>Cas 23: Preposició composta des de</p>	<p>—</p>	<p>No</p>

Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i>	<p>«En les oracions negatives on figuren abans del verb els mots <i>cap, res, ningú, enlloc, mai, gens, tampoc</i> o expressions com <i>en ma vida</i>, es pot prescindir de l'adverbi <i>no</i>, per bé que és preferible no prescindir-ne. Podem escriure <i>Ningú s'hi ha atrevit</i>, però és millor escriure <i>Ningú no s'hi ha atrevit</i>. Si els dits mots o expressions van darrera del verb, és indispensable l'ús de l'adverbi <i>no</i>: <i>No s'hi ha atrevit ningú.</i>» (p. 183)</p>	SÍ =
--	--	------

Verdaguer (1974)		
Cas 1: Diftongació	—	No
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	—	No
Cas 4: Adjectius invariables	—	No
Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	—	No
Cas 6: Quantitius <i>prou, massa i força</i>	—	No
Cas 7: Pronoms reflexius	—	No
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	—	No
Cas 9: Pronom <i>nos</i>	—	No
Cas 10: Pronom <i>vos</i>	—	No
Cas 11: Pronoms <i>vos i us</i>	—	No
Cas 12: Pronom <i>en</i>	—	No
Cas 13: Combinació pronominal <i>n'hi</i>	—	No

Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	—	No
Cas 17: Pronoms relatius	—	No
Cas 18: Relatiu i interrogatiu <i>on</i>	« <i>On: On ets?, ou A on ets? (Où es-tu?)</i> .» (p. 198)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	—	No
Cas 20: Complement directe amb preposició	—	No
Cas 21: Preposicions en locatius	—	No
Cas 22: <i>En i al + infinitiu</i>	—	No
Cas 23: Preposició composta <i>des de</i>	—	No
Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i>	«Après un mot négatif on omet parfois <i>no</i> . <i>Mai vénen</i> (Ils ne viennent jamais). Cette omission est à éviter; il faut dire: <i>Mai no vénen.</i> » (p. 232)	Sí ≠

Ruaix (1976)						
<p>Cas 1: Diftongació</p>	<p>«La <i>I</i> O LA <i>U</i> SITUADES ENTRE CONSONANT I VOCAL NO FORMEN DIFTONG <i>i</i>, per tant, es compte en síl·labes separades, ja que són pròpiament VOCALS. [...]. Aquesta és la norma prosòdica genuïna. Ara bé, en la pràctica és molt corrent avui dia de pronunciar fent diftong les combinacions <i>-ia</i>, <i>-ie</i> posttòniques <i>i</i>, també sovint, els grups <i>-cio</i>, <i>-sio</i>, <i>-xio</i>. Cal, doncs, distingir: en el llenguatge modèlic i acurat (com és, posem per cas, el de la poesia) és recomanable d'atenir-se a la nostra tradició prosòdica rigorosa; en canvi, en el parlar espontani és acceptable de fer-hi aquesta mena de falses diftongacions o sinièresis. De tota manera, a efectes gramaticals considerarem sempre que hi ha hiatus (o sia, que no hi ha diftong). Exemples:</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 33%; padding: 2px;"> <i>gràcia, delícia, pàtria, glòria</i> <i>ciències, vàries, tèbies</i> <i>atenció, sessions, reflexionar</i> </td> <td style="width: 33%; padding: 2px; text-align: center;"> s'han de comptar: " " " " </td> <td style="width: 33%; padding: 2px;"> <i>grà-ci-a, de-ll-ci-a, pà-tri-a, glò-ri-a</i> <i>ci-èn-ci-es, và-ri-es, tè-bi-es</i> <i>a-ten-ci-ó, ses-si-ons, re-fle-xi-o-nar</i> </td> </tr> </table> </div> <p>» (p. 49, vol. I)</p>	<i>gràcia, delícia, pàtria, glòria</i> <i>ciències, vàries, tèbies</i> <i>atenció, sessions, reflexionar</i>	s'han de comptar: " " " "	<i>grà-ci-a, de-ll-ci-a, pà-tri-a, glò-ri-a</i> <i>ci-èn-ci-es, và-ri-es, tè-bi-es</i> <i>a-ten-ci-ó, ses-si-ons, re-fle-xi-o-nar</i>	<p>Sí =</p>	
<i>gràcia, delícia, pàtria, glòria</i> <i>ciències, vàries, tèbies</i> <i>atenció, sessions, reflexionar</i>	s'han de comptar: " " " "	<i>grà-ci-a, de-ll-ci-a, pà-tri-a, glò-ri-a</i> <i>ci-èn-ci-es, và-ri-es, tè-bi-es</i> <i>a-ten-ci-ó, ses-si-ons, re-fle-xi-o-nar</i>				
<p>Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i></p>	<p>«però en les terminacions del plural com <i>raigs</i>, <i>boigs</i>, etc., n'hi ha que aleshores canvien el so <i>tx</i> pel so <i>it</i>, resultant “raits”, “boits”, etc.» (p. 89, vol. I)</p>	<p>Sí =</p>				
<p>Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i></p>	<div style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p>AFEGEIXEN os: els noms masculins aguts acabats en</p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;">DUPLIQUEN LA S:</p> <p>Un nombre considerable dels acabats en <i>s</i> precedida de vocal. Així: <i>nas, nassos; interès, interessos; suís, suïssos; tros, trossos; rus, russos</i>.</p> <p>Semblantment: <i>bordegàs, canemàs, cartipàs, compàs, domàs, fracàs, matalàs, padellàs, sedàs; accés, congrés, progrés, revés, través; passadis, pedris, tapis, vernís; arròs, cos, os, terròs; esbòs, gos, ós; bus, barnús, embús; etc.</i></p> </div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;">PERO SON INVARIABLES:</p> <p>— <i>fons, temps</i> i compostos: <i>algeps, reps, plus, socors</i>. — <i>dillúns, dímarts... divendres</i>.</p> </div> <p><i>ix:</i> <i>peix, peixos, etc.</i> <i>ç:</i> <i>braç, braços, etc.</i> <i>x:</i> <i>reflex, reflexos, etc.</i> (excepció: <i>dux, duxs</i>) <i>tx:</i> <i>despatx, despatxos, etc.</i></p> <p><i>sc:</i> <i>disc, discos, etc.</i> <i>st:</i> <i>gust, gustos, etc.</i> <i>xt:</i> <i>text, textos, etc.</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;">PERO LA LLENGUA LITERARIA TAMBE FA AQUESTS PLURALS AFEGINT NOME S</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 2px;"> <i>discs, etc.</i> <i>gusts, etc.</i> <i>texts, etc.</i> </td> <td style="width: 50%; padding: 2px;"> </td> </tr> </table> </div> <p><i>ig</i> } <i>boig, bojos, etc.</i> <i>raig, rajos o rajos, etc.</i> <i>passeg, passetjos o passejos, etc.</i> <i>desig, destijes, etc.</i></p> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; margin: 10px 0;"> <p style="text-align: center;">PERO LA LLENGUA LITERARIA ELS PREFEREIX EN S</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; padding: 2px;"> <i>boigs, etc.</i> <i>raigs, etc.</i> <i>passeigs, etc.</i> <i>desigs, etc.</i> </td> <td style="width: 50%; padding: 2px;"> </td> </tr> </table> </div> </div> <p>(p. 18, vol. II)</p>	<i>discs, etc.</i> <i>gusts, etc.</i> <i>texts, etc.</i>		<i>boigs, etc.</i> <i>raigs, etc.</i> <i>passeigs, etc.</i> <i>desigs, etc.</i>		<p>Sí =</p>
<i>discs, etc.</i> <i>gusts, etc.</i> <i>texts, etc.</i>						
<i>boigs, etc.</i> <i>raigs, etc.</i> <i>passeigs, etc.</i> <i>desigs, etc.</i>						

	singular		plural			
	masculí	femení	masculí	femení		
		+ a	+ os	+ es		
MODEL II: els terminats en	s	fals seriós gras	falsa seriosa grassa	falsos seriosos grassos	falses serioses grasses *	
	x:	convex	convexa	convexos	convexes	
	ix:	baix	baixa	baixos	baixes	
	ç:	dolç	dolça	dolços	dolces	
	sc:	fresc	fresca	+ os o bé + s** frescos frescs		
	st:	trist	trista	tristos trists	fresques tristes	
	xt:	mixt	mixta	mixtos mixts	mixtes	
	ig	roig	roja	+ os o bé + s*** rojos roigs		rogues
		lleig	lletja	lletjos lleigs	lletges	
		mig	mitja	mitjos migs	mitges	
	«***La forma en simple essa és la preferida de la llengua literària» (p. 22, vol. II)					
Cas 4: Adjectius invariables	—				No	
Cas 5: Quantitatiu bastant	—				No	
Cas 6: Quantitatiu prou, massa i força	—				No	
Cas 7: Pronoms reflexius	«La forma del reflexiu si resulta menys usada en català que en castellà, ja que frases com “hablan entre sí” o “se lo ha llevado consigo” es prefereix de fer-les: <i>parlen entre ells</i> i <i>se l’ha endut amb ell.</i> » (p. 127, vol. II)				Sí =	
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	—				No	
Cas 9: Pronom nos	—				No	
Cas 10: Pronom vos	—				No	

Cas 11: Pronoms vos i us	—	No
Cas 12: Pronomen	—	No
Cas 13: Combinació pronominal n'hi	«Per contra, no és gens aconsellable –a no ésser en el llenguatge col·loquial– la substitució de li per hi en contacte amb el partitiu en : <i>Si no té paraigua, jo li'n deixaré</i> (poc aconsellable: “jo <i>n'hi</i> deixaré”). <i>A ell, tant se li'n dóna, de tot</i> (poc aconsellable: “tant se <i>n'hi</i> dóna”).» (p. 42, vol. II)	Sí =
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	«En la llengua col·loquial és admissible de suprimir la r final dels infinitius plans (com <i>conèixer</i> , <i>vèncer</i>): <i>No va coneixe'ns. Va vence-us. Els premis cal mereixe'ls</i> . (Però, almenys en la llengua culta, són preferibles les formes senceres: <i>conèixer-vos</i> , <i>vèncer-vos</i> , <i>merèixer-los</i> , etc.) » (p. 63, vol. II)	Sí =
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	«D'altres vegades la llengua parlada afegeix e a algunes formes de l'imperatiu: <i>more't</i> , <i>fuge-hi</i> , <i>rebe-ho</i> . En la llengua escrita val més conservar la forma d'imperatiu intacta: <i>mor-te</i> , <i>fuig-hi</i> , <i>rep-ho</i> i, semblantment, <i>venç-la</i> , <i>perd-los</i> , <i>rep-lo</i> , <i>cull-les</i> , <i>plany-me</i> , etc.» (p. 66, vol. II)	Sí =
Cas 16: Atribut	—	No
Cas 17: Pronoms relatius	« que (relatiu àton): [...]. En el llenguatge col·loquial també fa de: –complement circumstancial de matèria: “És una fusta <i>que</i> se'n fan mobles”. [...]. Però en un estil més culte cal fer servir altres relatius: – <i>És una fusta de què</i> (o <i>de la qual</i>) <i>es fan mobles</i> .» (p. 51, vol. II)	Sí =
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	« on , a on (interrogatiu)» (p. 81, vol. II)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	—	No
Cas 20: Complement	« EL COMPLEMENT DIRECTE , en català s'escriu quasi sempre sense preposició, ni que es tracti de persones: <i>Hem d'estimar Déu. Ahir vaig visitar el senyor Pere</i> [...] (Castellà:	Sí =

directe amb preposició	<p>“Tenemos que amar <i>a</i> Dios [...]”, etc.). Només es posa a davant els pronoms personals (<i>mi, tu, ell, nosaltres...</i>) i es pot posar davant els mots <i>tothom</i> i <i>tots</i> i en algun cas en què convingui d’evitar confusions: <i>T’estimava més a tu que no pas a ella. Cal avisar a tothom. Ja els heu avisats a tots? Mossegava el gos al gat. S’insultaven l’un a l’altre.</i>» (p. 91, vol. II)</p>													
Cas 21: Preposicions en locatius	<p>—</p>	<p>No</p>												
Cas 22: En i al + infinitiu	<p>«DAVANT UN INFINITIU, en les construccions (equivalents a un gerundi o a una oració subordinada adverbial) que representen un COMPLEMENT CIRCUMSTANCIAL DE TEMPS O DE CAUSA, el català corrent usa al (o a l’), com el castellà, però la llengua literària prefereix en. Així:</p> <table border="1" data-bbox="459 1003 1241 1272"> <thead> <tr> <th>català corrent (amb al)</th> <th>català literari (amb en)</th> <th>castellà (amb «al»)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A l’entrar (= entrant, quan entrà) el president, tothom s’alçà.</td> <td>En entrar el president, tothom s’alçà.</td> <td>«Al entrar el presidente, todos se levantaron.»</td> </tr> <tr> <td>S’alegrà molt al veure (= veient, quan veié) el seu amic.</td> <td>S’alegrà molt en veure el seu amic.</td> <td>«Se alegró mucho al ver a su amigo.»</td> </tr> <tr> <td>Al trobar-los (= trobant-los, com que els trobà) tan desmanegats, s’enfada.</td> <td>En trobar-los tan desmanegats...</td> <td>«Al encontrarlos...»</td> </tr> </tbody> </table> <p>» (p. 92, vol. II)</p>	català corrent (amb al)	català literari (amb en)	castellà (amb «al»)	A l’entrar (= entrant, quan entrà) el president, tothom s’alçà.	En entrar el president, tothom s’alçà.	«Al entrar el presidente, todos se levantaron.»	S’alegrà molt al veure (= veient, quan veié) el seu amic.	S’alegrà molt en veure el seu amic.	«Se alegró mucho al ver a su amigo.»	Al trobar-los (= trobant-los, com que els trobà) tan desmanegats, s’enfada.	En trobar-los tan desmanegats...	«Al encontrarlos...»	<p>Sí =</p>
català corrent (amb al)	català literari (amb en)	castellà (amb «al»)												
A l’entrar (= entrant, quan entrà) el president, tothom s’alçà.	En entrar el president, tothom s’alçà.	«Al entrar el presidente, todos se levantaron.»												
S’alegrà molt al veure (= veient, quan veié) el seu amic.	S’alegrà molt en veure el seu amic.	«Se alegró mucho al ver a su amigo.»												
Al trobar-los (= trobant-los, com que els trobà) tan desmanegats, s’enfada.	En trobar-los tan desmanegats...	«Al encontrarlos...»												
Cas 23: Preposició composta des de	<p>—</p>	<p>No</p>												
Cas 24: Elisió de l’adverbi no	<p>«Els mots ningú, res, cap, gens, enlloc, mai, poden tenir sentit negatiu o sentit positiu, segons el context. Quan tenen sentit negatiu i van abans del verb, aquests mots (i també les expressions en ma vida, en ta vida, etc., ni un, ni l’un ni l’altre, etc., i el mot tampoc) és recomanable de reforçar-los amb la partícula</p>	<p>Sí =</p>												

SENTIT NEGATIU EN UN CONTEXT NEGATIU			SENTIT POSITIU EN FRASES HIPOTETIQUES O INTERROGATIVES
després del verb o en oracions eíptiques	abans del verb		
	amb no , considerat més correcte	sense no , considerat menys correcte	
<i>No vindrà ningú.</i>	<i>Ningú no vindrà.</i>	<i>Ningú vindrà.</i>	<i>Si ve ningú (= algú), que s'espera. Vindrà ningú?</i>
<i>Tu en tenies molt; ell, gens.</i>	<i>Gens, no en tenia.</i>	<i>Gens, en tenia.</i>	<i>Per gens (= una mica, poc) que en tingues... Que en té gens?</i>
<i>On es veu? —Enlloc.</i>	<i>Enlloc no es veu.</i>	<i>Enlloc es veu.</i>	<i>En cas que el vegis enlloc (= en algun lloc)... El veus enlloc?</i>
<i>No hi vas mai.</i>	<i>Mai no hi vas.</i>	<i>Mai hi vas.</i>	<i>Si mai (= alguna vegada) hi vas... No sé si hi aniràs mai.</i>
<i>No ha treballat en sa vida. No ho sabem ni tu ni jo. No l'he vist, tampoc.</i>	<i>En sa vida no ha treballat. Ni tu ni jo no ho sabem. Tampoc no l'he vist.</i>	<i>En sa vida ha treballat. Ni tu ni jo ho sabem. Tampoc l'he vist.</i>	

» (p. 87, vol. II)

Valor (1977)		
Cas 1: Diftongació	—	No
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	«En canvi, els terminats en <i>sc</i> , <i>st</i> , <i>xt</i> o <i>ig</i> formen el plural indistintament seguint la regla general (prendre una <i>s</i>) o afegint <i>os</i> . Es tracta sempre de masculins aguts o monosil·làbics. Exemples: [...] <i>arqueig</i> , <i>arqueigs</i> o <i>arquejos</i> (cas, aquest darrer d'acomodació ortogràfica). NOTA: Mereixen menció els que tenen <i>g</i> final darrere de <i>i</i> tònica, com <i>desig</i> , <i>fastig</i> , <i>trepig</i> , etc., que fan també dos plurals: <i>desigs</i> o <i>desitjos</i> ; <i>fastigs</i> o <i>fastijos</i> ; <i>trepig</i> o <i>trepitjos</i> , etc.» (p. 90)	Sí =
Cas 4: Adjectius invariables	—	No
Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i>	—	No
Cas 6: Quantitius <i>prou</i>, <i>massa</i> i <i>força</i>	—	No
Cas 7: Pronoms reflexius	—	No
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	—	No
Cas 9: Pronom <i>nos</i>	—	No

Cas 10: Pronom vos	«Aplicació: <i>Aneu-vos-en a casa</i> [...]. “Aneu-s’en” o “aneu-z’en” són reduccions dialectals [...] no admeses, lògicament, en una elocució culta sinó purament col·loquial.»(p. 245)	Sí =
Cas 11: Pronoms vos i us	«Com que <i>nos</i> i <i>vos</i> no s’empren mai davant del verb [...], les formes que apareixen en aquests casos són [...] <i>us</i> , és a dir, no les plenes, sinó una de reforçada [...]. Exemples: [...] <i>Us l’acaba de dur</i> [...]. Excepcionalment s’empra en narrativa per a reflectir determinats ambients on es conserva sempre <i>vos</i> per arcaisme.» (p. 131)	Sí ≠
Cas 12: Pronom en	—	No
Cas 13: Combinació pronominal n’hi	—	No
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	—	No
Cas 17: Pronoms relatius	—	No
Cas 18: Relatiu i interrogatiu on	« <i>A on</i> té el mateix significat que <i>on</i> en totes les avinenteses, bé siga usat com a adverbi de lloc, bé com a adverbi de direcció. Exemples: <i>A on són els meus amics en aquestes hores?</i> = <i>On són els meus amics en aquestes hores?</i> ; <i>A on anireu a la nit?</i> = <i>On anireu a la nit?</i> » (p. 168)	Sí =
Cas 19: Concordança dels participis	«En aquesta tan important funció, el participi concorda en gènere i nombre amb el complement directe, si aquest està representat prèviament per un pronom feble de 3 ^a persona.	Sí ≠

	<p>Exemples: <i>El xiquet de la Consol, ja l'havia vist jo; La xiqueta de Pasqual, ja l'havia vista jo; Els xiquets de Consol, ja els havia vists jo; Les xiquetes de Pasqual, ja les havia vistes jo.</i> I igual per a tots els verbs transitius: <i>l'he conegut, l'he trobat, l'he coneguda, l'he trobada, els he coneguts, els he trobats.</i> Fins i tot, cal seguir la concordança del participi amb els complements representats pel pronom adverbial en: <i>Jo, de perdius, només n'he morta una [...].</i> En al llengua col·loquial del País Valencià, predominen els següents usos. El participi es fa concordat si és precedit per <i>el, la</i> o <i>les</i>, i invariable si és precedit per <i>els</i>. Exemples: <i>l'he vist, l'he vista, les he vistes</i> però <i>els he vist.</i> [...]. És, tanmateix, molt aconsellable fer sempre els participis concordats com indica la regla exposada. L'ús invariable en aquests casos és degut, sens dubte, a pressió castellanitzant. En castellà, l'ús invariable és correcte, perquè no s'hi pot produir confusió [...]. Però en català no tenim aquesta justificació, almenys en singular.» (p. 217-218)</p>	
<p>Cas 20: Complement directe amb preposició</p>	<p>«Introduir el complement directe de l'acció, que normalment va sense la preposició <i>a</i>, en els casos següents:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Quan el complement és un pronom personal fort: <i>Ell no em veia a mi; A nosaltres no ens ha mirat.</i> 2. Quan el complement és un dels pronoms <i>tothom, tots</i> i <i>el qual</i> (aquests darrers referits a persones). Exemples: <i>He vist a tothom; He escoltat a tots; Parli amb Joan, al qual havia cridat.</i> 3. Quan el complement va immediatament darrere del subjecte: <i>Avançava el gat a la rata; S'estimen l'un a l'altre.»</i> (p. 218) 	<p>Sí =</p>

<p>Cas 21: Preposicions en locatius</p>	<p>«En les determinacions de lloc, usarem la preposició <i>a</i> davant de noms propis, davant l'article definit i davant de l'adjectiu interrogatiu <i>quin</i>. Exemples: Davant de noms propis: <i>Anem a França a veremar; Estem a França encara; Jo vaig demà a València; Jo visc a València.</i></p> <p>Davant de l'article definit: <i>Pugen al taller de confecció; Mariu treballa al taller de confecció; Acostem-nos al racó del foc; M'estic tot el dia al racó del foc.</i></p> <p>Davant de l'adjectiu interrogatiu <i>quin</i>: <i>No saben a quin carrer van?; Veges a quin carrer som; A quina paret t'arrimes?; A quina paret pengem el rellotge?</i></p> <p>En les determinacions de lloc pot emprar-se també la preposició <i>en</i> davant de l'article definit, però mai davant de noms propis (No es dirà, per exemple, "Visc en València", sinó "Visc a València".) [...] Davant de l'article definit: <i>Treballa en el taller de confecció; M'estic tot el dia en el racó del foc.</i>[De manera que, davant d'aquest article, totes dues preposicions (<i>a</i> i <i>en</i>) es poden emprar legítimament. Sembla, tanmateix, que la llengua literària prefereix l'ús de la preposició <i>a</i> en aquestes determinacions de situació, sobretot en femení: <i>Es troba a la ciutat</i> més que <i>Es troba en la ciutat.</i>]</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 22: En i al + infinitiu</p>	<p>«Quan l'infinitiu té un valor adverbial temporal, va precedit de la preposició <i>a</i> i l'article definit (<i>al</i> o <i>a l'</i>), si es refereix al passat: <i>A l'arribar, va veure que tots se n'anaven.</i> Si es refereix al futur, és preceptiu l'ús de la preposició <i>en</i>: <i>En tornar el Pere, dinarem.</i> (p. 216)</p> <p>Com s'ha fet des dels primers temps de l'idioma i com es practica regularment a tot el País Valencià. Modernament, la llengua literària usa quasi exclusivament <i>en</i> en tots dos casos (pretèrit i futur), amb la qual cosa es perd un matís molt genuí.» (p. 217).</p>	<p>Sí ≠</p>
<p>Cas 23: Preposició composta des de</p>	<p>—</p>	<p>No</p>

<p>Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i></p>	<p>«L'adverbi <i>no</i> ha de figurar en tota oració negativa completa (o almenys que continga el verb) si no és introduïda mitjançant la conjunció <i>ni</i>. Exemples: <i>No ve cap dia a veure'm [...]</i>. Segons la regla, doncs, serien incorrectes oracions negatives com les que segueixen: “Cap dia vindré”; “Res sap fer”; “Ningú em saluda”; “Enlloc l'he vist”; “Mai tornarà”; “Gens bé estic”; “En ma vida ho veuré”; etc. Puix que <i>cap, res, ningú, enlloc, mai, gens</i> i <i>en ma vida</i> o expressions anàlogues (<i>en sa vida, en nostra vida</i>, etcètera), no es consideren mots o expressions negatius si no van acompanyats de la partícula <i>no</i>. Les oracions correctes corresponents serien: <i>Cap dia no vindre</i>, o millor <i>No vindré cap dia [...]</i>.» (p. 186)</p>	<p>Sí ≠</p>
---	---	-------------

Badia (1994)		
Cas 1: Diftongació	<p>«Això significaria que no fan diftong els casos restants de “cons. (o grup consonàntic) + <i>u</i> + vocal” i que no existeixen diftongs creixents començats per <i>i</i>. a) Pel que fa als primers, és cert que generalment la <i>u</i> hi conserva el caràcter vocàlic <i>i</i>, per tant, no podem parlar de diftongs: <i>suar</i> és bisíl·lab i no monosíl·lab; altres exemples: <i>bruelar</i>, <i>cuejar</i>, <i>gruar</i>, <i>nuar</i>. Casos dubtosos (segons el tempo i el nivell): <i>buata</i> (<i>bu-a-ta</i> o <i>bu-a-ta</i>), <i>fuetada</i>, etc. Sembla que el diftong és més corrent en casos de fonètica sintàctica [...]. b) En canvi, la <i>i</i> seguida de vocal, si conserva sovint el caràcter vocàlic (<i>triar</i>, <i>guiar</i>, <i>fiar</i> són tots tres constantment bisíl·labs), presenta una multitud de mostres de pronunciació diftongada en el llenguatge corrent: N2, N3: <i>paciència</i> (3 síl.), enfront N1 <i>pa-ci-èn-ci-a</i> (5 síl.); altres exemples: <i>beneficiar</i>, <i>emoció</i>, <i>excursió</i>, <i>circumstància</i>. La reducció de les dues vocals a un diftong és acceptable en els nivells indicats (en els quals el manteniment del hiatus sorprèn), però sembla convenient d’evitar-la en una dicció més acurada. Malgrat tot, són nombrosos els poetes que hi incorren, àdhuc grans poetes. Aleshores, atès que l’elecció del nivell és un afer molt personal, és aconsellable, abans de procedir a la lectura en veu alta d’un text poètic, d’assegurar-se sobre la manera d’escandir-lo el versificador i adaptar-se així al seu criteri. També ací el diftong és especialment freqüent en casos de fonètica sintàctica [...].» (p. 87)</p>	Sí =
Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i>	—	No
Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i>	<p>«<i>Noms (substantius i adjectius) acabats en [tʃ] (que s’escriu -ig o, després de i, només -g)</i>. La normativa tradicional només reconeixia, per a aquests noms, el plural format per simple addició de la marca <i>s</i> al singular. Així, <i>passeig</i> feia <i>passeigs</i> al plural i <i>mig</i>, hi feia <i>migs</i>. Nogensmenys, aquest signe de</p>	Sí =

	<p>plural –ben visible en la modalitat escrita de la llengua— no pot ésser percebut en la modalitat oral ni en general en el llenguatge parlat o col·loquial, per tal com la successió dels sons [tʃ] + [s] fa que la <i>s</i> resti absorbida dins la palatal africada, i singular i plural coincideixen pràcticament en una única pronunciació. D’ací que dialectalment enregistrem un munt de solucions sense paritat; d’ací, també, que la llengua comuna hagi anat adoptant el so de transició <i>o</i> (que –com hem vist– ja resolva el plural de casos fins i tot menys urgents que aquest per a l’eficàcia de la comunicació). La llengua es troba avui de ple en el procés d’establiment i de fixació del nou plural, i es fa difícil de descriure la realitat i més encara que vaticinar-ne l’avenir. Els ritmes no són els mateixos d’una paraula a l’altra i el mateix procés manca d’uniformitat: pel que fa a la consonant final del singular (que precedeix el so de transició), la gent dubta entre les articulacions sorda i sonora i entre les modalitat africada i fricativa. I si ja no hi ha acord sobre les solucions barcelonines, tan bon punt mirem el conjunt del domini lingüístic, el mosaic es complica, i a tot arreu es troba de tot. Cal esperar. Mentrestant, i tot recomanant l’ús del plural <i>-s</i> a la llengua dels registres més elevats (N1), sóc del parer que s’ha d’admetre el so de transició <i>o</i> i restar a l’expectativa respecte a les peculiaritats de la consonant que l’introdueix. Només podem dir, doncs, que el plural d’aquests mots en al llengua corrent es forma afegint <i>-os</i> (pron. [os] o [us], segons les contrades) a la forma del singular.» (p. 414-415)</p>	
<p>Cas 4: Adjectius invariables</p>	<p>«Adjectius acabats en <i>-ant</i> i <i>-ent</i>. Exs.: <i>constant, pedant, semblant, bulent, evident, patent</i>. Excepcions: 1) tots els adjectius en <i>-lent</i> corresponents als castellans “-lento/-lenta” i als francesos “-lent /-lente” (com <i>corpulent/corpulenta, truculent/truculenta</i> [...], i 2) tots els següents: <i>atent/atenta, calent/calenta, content/contenta, calent/calenta</i> [...]. 3. Tendència popular a la creació d’una terminació de femení.</p>	<p>Sí =</p>

	<p>Es manifesta en el decurs de tota la història de la llengua, i avui és ben viva, sobretot en certes contrades i en els nivells més populars. Ara bé, si cal reprovar formes com <i>*iguala</i>, <i>*fàcila</i>, <i>*dòcila</i>, <i>*capaça</i>, que són simples faltes de gramàtica, tampoc no podem restar indiferents davant solucions molt esteses, tant geogràficament com socialment. Recordem que el mateix Maragall escrivia <i>mar escumejanta</i>. No sembla, doncs, que hàgim de proscriure, almenys en certs registres, femenins del tipus de N3 <i>amarganta</i>, N3 <i>bullenta</i>, N3 <i>coenta</i>, N3 <i>lluenta</i>, N3 <i>picanta</i>.» (p. 430)</p>	
<p>Cas 5: Quantitatiu <i>bastant</i></p>	<p>«Existeixen quantificadors que tenen flexió completa de gènere i nombre, ço és: que es distribueixen en quatre formes, segons la mena de substantiu que determinen.[...]. Hi ha dos altres quantificadors que només posseeixen flexió de nombre i, en principi, són indiferents a la distinció entre masculí i femení. Es tracta de <i>bastant</i> i <i>gaire</i>. Tanmateix, cal precisar. Hi són diferents raons històrico-etimològiques. Ara bé, els comportaments d'ambdós no coincideixen. El primer (<i>bastant</i>) s'ha anat forjant, en el llenguatge corrent (N2, N3), una flexió de gènere, que de fet el col·loca al mateix grup dels quatre primerament esmentats. Per respecte al passat i a la normativa establerta, no deixaré de recomanar que en el N1 hom redueixi la seva flexió al nombre (sing. <i>bastant</i> / pl. <i>bastants</i>). Al mateix temps, però, penso que no hem de reprovar-ne les formes femenines (sing. <i>bastanta</i> / pl. <i>bastantes</i>) al N2 i al N3. Tinc diverses raons per a condescendir-hi: 1) la universalitat d'ús del femení en la llengua habitual de tot arreu; 2) la força de l'analogia (és una sola forma, que sucumbeix davant el pes de les altres quatre); 3) la independència del procés (que en cap cas no podria ésser titllat de castellanitzant), i 4) la singularitat que representa respecte als altres cinc quantificadors variables.» (p. 521-522)</p>	Sí =
<p>Cas 6: Quantitativus</p>	<p>«Això no obstant, també ací es fa sentir amb vigor la tendència a dotar alguns d'aquests quantificadors (<i>massa</i>,</p>	Sí =

<p>prou, massa i força</p>	<p><i>força, prou</i>) de terminacions específiques de plural. Es tracta justament de quantificadors que s'apliquen sovint a substantius plurals (<i>massa cadires, força cadires, prou cadires</i>). Això produeix una tal contradicció entre el quantificador (amb estructura aparent de singular) i el substantiu (amb estructura efectiva de plural), que la gent s'ha sentit empenya a buscar-hi la congruència formal que sembla correspondre a la relació gramatical (N2, N3 <i>masses cadires, forces cadires, prous cadires</i>). Ens tornem a trobar amb un procés original, que tampoc no té res a veure amb el món dels castellanismes (per tal com en la llengua veïna manquen paral·lels dels quantificadors que ací estan en joc). Novament, ateses la universalitat, la independència i la singularitat d'aquest comportament popular, m'inclino a una doble actitud a l'hora d'avaluar-lo: 1) recomano l'ús invariable dels quantif. <i>massa, força, prou</i> al N1, pes respecte a la tradició i a la normativa, i 2) i en considero acceptable la flexió de plural als altres nivells, quan determinen un substantiu plural (N2, N3 <i>masses, forces, prous</i>).» (p. 523)</p>	
<p>Cas 7: Pronoms reflexius</p>	<p>«Ara bé, cal tenir en compte que sovint és preferible d'emprar les formes personals fortes (<i>ell, ella, ells, elles</i>) a la reflexiva (<i>si</i>), en casos com els dels exs. [10] i [11], en els quals sembla millor d'atènyer-se a les sol. <i>a</i> que a les sol. <i>b</i>; això no obstant, encara podem matisar entre tots dos exemples: d'acord amb el que diré a continuació [...], la substitució de la forma reflexiva per la corresponent al pronom personal fort és més obligada quan es tracta de persones [...] que quan es tracta de coses [...].</p> <p>[10] <i>a</i> passen l'estona enraonant entre <i>ells</i> [10] <i>b</i> passen l'estona enraonant entre <i>si</i> [11] <i>a</i> 3 i 4 són nombres primers entre <i>ells</i> [11] <i>b</i> 3 i 4 són nombres primers entre <i>si</i> » (p. 460)</p>	<p>Sí =</p>

Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	<p>«Si el verb comença en consonant, en la modalitat barcelonina s'usen gairebé exclusivament les formes reforçades (tipus <i>em</i>) [...]. En canvi, a bona part de la resta del domini lingüístic es fan servir les formes plenes (tipus <i>me</i>). [...]. Els pronoms que manquen de formes reforçades [...] adopten la forma plena, llevat de la pers. 2 del plural, que hi és <i>us</i> (en comptes de <i>vos</i>). Exemples: <i>em criden, ens saluden; et molesten, us feliciten</i> (en comptes de <i>*vos feliciten</i>); <i>es queixen; el troben, la troben</i> [...]. Però, <i>vos feliciten, vos dic</i> a Ba.» (p. 468)</p>	Sí =
Cas 9: Pronom nos	<p>«per la pers. 1 del pl. de l'imperat., és tolerable la substitució de <i>-nos-</i> per 's (amb [z] sonora): N3 <i>anem's-en</i> per <i>anem-nos-en</i>, malgrat tractar-se d'una forma incorrecta.» (p. 484)</p>	Sí =
Cas 10: Pronom vos	<p>«per a la pers. 2 del pl. de l'imperat., és tolerable de substituir <i>-vos-</i> per 's (amb [z] sonora): N3: <i>aneu's-en</i> per <i>aneu-vos-en</i>, malgrat tractar-se d'una forma incorrecta.» (p. 484)</p>	Sí =
Cas 11: Pronoms vos i us	<p>«Els pronoms que manquen de formes reforçades [...] adopten la forma plena, llevat de la pers. 2 del plural, que hi és <i>us</i> (en comptes de <i>vos</i>). [...]. Exemples: [...] <i>us feliciten</i> (en comptes de <i>*vos feliciten</i>) [...]. Però, <i>vos feliciten, vos dic</i> a Ba.» (p. 468)</p>	Sí ≠
Cas 12: Pronom en	<p>«El funcionament dels grups de dos pronoms febles posa en contacte consonants pertanyents a dues formes pronominals diferents, però veïnes. D'una manera espontània, la llengua ha fet sorgir un so de transició, en forma d'una vocal intercalada entre totes dues consonants, la integritat articulatòria de les quals resta així assegurada. [...]. Nogensmenys, ací em refereixo a la incorporació d'aquest so de transició quan encara no ha assolit característiques sistemàtiques de regularitat. Per això al N1 (que en la pronunciació reproduïx la llengua escrita en un alt grau de fidelitat) no s'admet cap intercalació de vocal. En canvi, en el llenguatge oral d'altres registres (N2, N3) no sorprèn ningú de sentir [...] [els e n'explicaré molts, de contes] (escrit: els</p>	Sí =

	n'explicaré molts, de contes). [...]. Aquesta intercalació de la vocal de transició és ben acceptable als N2 i N3.» (p.493)	
Cas 13: Combinació pronominal n'hi	<p>«a molts indrets del domini lingüístic, comprenent-hi el Barcelonès i la seva zona d'irradiació, enregistrem unes altres formes defectuoses, que sembla que haurien de quedar reduïdes a N3, però que són ben habituals al N2 i que apareixen en textos escrits i tot. Així, doncs, la forma <i>li</i> és substituïda per <i>hi</i> quan aquella constitueix un grup pronominal amb el pronom adverbial <i>en</i> (amb funció de CD): l'oració <i>has acabat la benzina? –Si no dóna-li'n (tanta com en necessitarà)</i> es converteix en aquesta altra N2, N3 <i>si no, dóna-n'hi (tanta com en necessitarà)</i>. De totes maneres, no seria just d'afirmar que el grup pronominal <i>en + hi</i> (fet <i>n'hi</i>) s'hagi de corregir sistemàticament i universalment en el grup <i>li + en</i> (fet <i>li'n</i>), per tal com hi ha situacions en les quals aquell és irreprotxable. Això vol dir que cal distingir dues menes en les construccions del grup <i>n'hi</i>. a) <i>n'hi</i> correcte. Grup pronominal constituït per: el pron. adv. <i>en</i> (en funció de CD) + el pron. adv. <i>hi</i> (en funció de CC). Heus-en ací una mostra: <i>posaran indicadors a tots els camins</i> pot simplificar-se en: <i>en posaran a tots els camins</i> (<i>en</i> = 'indicadors', CD), o <i>hi posaran indicadors</i> (<i>hi</i> = 'a tots els camins', CC) i, per fi, <i>n'hi posaran</i> (<i>n'</i> = 'indicadors'; <i>hi</i> = 'a tots els camins'). b) <i>*n'hi</i> incorrecte (usat a tort en comptes de <i>li'n</i>). Grup pronominal constituït per: el pro. pers. de 3a pers. <i>li</i> (en funció de CI, sing. i indegudament substituït pel pron. adv. <i>hi</i>) + el pron. adv. <i>en</i> (en funció de CD). D'acord amb les normes de relació de les formes que constitueixen un grup pronominal [...], en operar-se el canvi (<i>li</i> per <i>hi</i>), la forma '<i>n</i> que ocupava el segon lloc (en <i>li'n</i>), passa a encapçalar el grup (en <i>n'hi</i>), perquè és a <i>hi</i> que li pertoca d'ocupar el segon. Mostra: <i>demanaré llicències al director</i> pot simplificar-se en: <i>en demanaré al director</i> (<i>en</i> = 'llicències', CD), o <i>li demanaré llicències</i> (<i>li</i> = 'al director', CI) i, per fi, <i>*n'hi demanaré</i> (en</p>	Sí ≠

	comptes de <i>li'n demanaré</i>) (<i>n'</i> = 'llicències'; <i>hi</i> = 'al director'). És possible que el procés de substitució de <i>li'n</i> per <i>n'hi</i> s'hagi d'explicar per una mena d'analogia dels casos com <i>l'hi duc</i> (per <i>li'n duc</i> , més etimològic i conservat en valencià [...]), però si en aquest darrer la cacofonia de les dues l-l podia jugar un cert paper, la substitució de <i>li'n</i> per <i>n'hi</i> manca d'un fonament fonètic.» (p. 492)	
Cas 14: Infinitiu i pronoms febles	—	No
Cas 15: Imperatiu i pronoms febles	—	No
Cas 16: Atribut	«Usos encreuats entre <i>en</i> i <i>ho</i> . (Precisem que són més freqüents que els que es donen entre <i>hi</i> i <i>ho</i>). En el llenguatge corrent, el pron. <i>en</i> apareix sovint en comptes de <i>ho</i> , però cal evitar aquesta construcció en la llengua escrita correcta. En l'ex. [42] la sol. <i>a</i> és la més convenient; però moltes vegades el parlant, en disposar-se a dir <i>no ho és tant</i> , pensa 'no ho és tant, d'alt', i, com que <i>d'alt</i> ja és substituïble per <i>en</i> , ho aplica erròniament a un dels casos de <i>en</i> (sol. <i>b</i>).» (p. 475-476)	Sí ≠
Cas 17: Pronoms relatius	«Aquestes interpretacions ens donen la clau dels relatius incorrectes, tan abundosos en el llenguatge parlat (que sempre ha estat reticent a aquesta mena d'oracions). Vegem-ne alguns casos. [4]a N1 <i>són casos dels quals no saps què dir</i> [4]b *N3 <i>són casos que no saps què dir-ne</i> [4]c <i>són uns casos! No saps què dir-ne</i> L'oració [4]a és gramaticalment correcta. Però la veritat és que pertany al N1 i només sol aparèixer escrita. La [4]b és la manera d'expressar-la en el llenguatge col·loquial. La [4]c és un intent d'explicació per la via insinuada (formulació primitiva connotada, que després, en refredar-se'n la intensitat, té la necessitat d'un nexa). [...]	Sí ≠

	<p>Heus ací algunes oracions del mateix grup. Només hi poso la correcta i la seva versió col·loquial.</p> <p>[5]a N1 <i>és una fusta de la qual es fan mobles</i></p> <p>[5]b *N3 <i>és una fusta que se'n fan mobles</i></p> <p>[6]a N1 <i>l'alumne a qui (al qual) han donat el premi</i></p> <p>[6]b *N3 <i>l'alumne que li han donat el premi</i></p> <p>[7]a N1 <i>la torratxa la teulada de la qual brilla al sol</i></p> <p>[7]b *N3 <i>la torratxa que la (seva) teulada brilla al sol»</i> (p. 166)</p>	
Cas 18: Relatiu i interrogatiu <i>on</i>	<p>«Fonamentalment em refereixo a l'adv. <i>on</i>, interrogatiu i relatiu. [...]. De moment, heus-en ací certs aspectes de forma i de fonètica: 1) com que molt sovint <i>on</i> indica la direcció del moviment, és freqüent de sentir-lo precedit d'una prep. <i>a</i> (<i>*a on vas?</i>, en comptes de <i>on vas?</i>), ús que es propaga a la situació en repós (<i>*a on són?</i>, en comptes de <i>on són?</i>); sense que en teoria aquestes construccions siguin blasmables [...], és millor d'atenir-se a l'ús invariable de <i>on</i>» (p. 706)</p>	Sí ≠
Cas 19: Concordança dels participis	<p>«N'exposo la normativa recomanada i l'estat d'observança en la llengua d'avui. En les oracions que contenen un verb conjugat en un temps compost, el participi pot concordar amb el complement directe, però només si aquest és un pronom feble de 3a persona [...]. Avui aquesta norma, malgrat els esforços de molts que hi resten fidels, és infringida en la llengua parlada correntment. És difícil de descriure i d'avaluar uns usos que sovint depenen de casos molt particulars (paraules concretes, hàbits personals [...]); això no obstant, malgrat que en la llengua escrita la concordança surt menys malparada, el comportament més general és de crisi d'aquesta construcció, la qual queda així reduïda a nivells més elevats. Com ocorre amb altres trets idiomàtics que sovint tenim per emblemàtics, també ací l'estat actual de la llengua s'ha polaritzat als dos extrems: per un costat la concordança es fa, com dic, als nivells elevats i, per l'altre, a comarques de les menys contaminades per l'estandardització de la vida</p>	Sí =

	<p>moderna, en les quals es conserven abundoses mostres del participi concertat [...]. Tanmateix, tot fa creure que aquesta construcció avui està declinant. Com si la tendència a la invariabilitat del participi, que s'havia iniciat als mateixos orígens de la llengua, avui arribés a la seva consumació. No cal dir que en un tipus de llengua acurat és de recomanar l'ús concertat de participi, que és tingut per un tret elegant i distingit. Les sol. <i>b</i> dels exs. [7] a [9] mostren les maneres més esteses, enfront les recomanacions de la normativa.</p> <p>[7]a N1 (<i>la casa</i>), <i>ahir l'havia venuda, però avui un altre ja l'ha comprada</i></p> <p>[7]b N2, N3 (<i>la casa</i>), <i>ahir l'havia venut, però avui un altre ja l'ha comprat</i>» (p. 683-684)</p>	
<p>Cas 20: Complement directe amb preposició</p>	<p>«b) Extensió de les raons d'estructura. Atès que els pronoms personals forts obliguen habitualment a repetir una forma pronominal àtona redundant [...], no és rar que una construcció amb pronom feble favoregi l'ús de la prep. <i>a</i> davant el complement directe, quan aquest ja no és un pronom fort, sinó un determinatiu del tipus de <i>tots, tothom</i>, etc.; en aquests casos la norma tradicional és tolerant respecte a la preposició, però la construcció més correcta és la que en prescindeix [...]. Semblantment, el fet que les respostes a una pregunta formulada mitjançant un interrogatiu exigeixin la prep. <i>a</i> [...] ha estès l'ús de la preposició davant els relatius [...]; aquesta solució gaudeix d'una certa tolerància, si bé també ara la solució més correcta és sense preposició [...]:</p> <p>[7]a <i>a tots, us critica</i></p> <p>[7]b <i>us critica a tots</i></p> <p>[7]c N1 <i>us critica tots</i></p> <p>[8]a <i>n'informaré a tothom</i></p> <p>[8]b N1 <i>n'informaré tothom</i></p> <p>[9]a <i>hi ha el veí de dalt, a qui han elegit president</i></p> <p>[9]b N1 <i>hi ha el veí de dalt, que han elegit president</i></p>	<p>Sí =</p>

	<p>c) El complement directe duu <i>a</i> per desfer possibles equívocs. Considerem correcte l'ús de la preposició quan el complement directe indica una persona (o en general un ésser animat capaç d'acomplir l'acció) i va immediatament darrere del subjecte de l'oració [...], en el qual seria poc gramatical de suprimir la preposició [...]. Excepció: si subjecte i complement es troben separats per una pausa (o una coma) que correspon a un verb sobreentès, és aconsellable de prescindir de la preposició [...].</p> <p>[10]a <i>s'espriaven els uns als altres</i> [10]b <i>*s'espriaven els uns els altres</i> [11]a <i>ell presentarà el conferenciant i ella, el cronista</i> [11]b <i>*ell presentarà el conferenciant i ella, al cronista [...]</i></p> <p>D'antuvi, llevat dels casos assenyalats, és de recomanar insistentment la construcció del complement directe sense preposició. Només hi serà admesa la prep. <i>a</i> quan ja siguin esgotats tots els recursos que tenim a l'abast per a evitar que el subjecte es confongui amb el complement directe i a l'inrevés [...]. La segona consideració del comentari global als núms. a) a c) és el fet de constatar que les excepcions (obligades o tolerades) a la norma general [...] constitueixen un veritable cap de pont vers a una extensió progressiva de la preposició a casos en què la tradició i l'estructura la rebutgen. Si més no, els parlants no s'hi senten segurs. [...]. En aquest cas es pot parlar d'una feblesa de la norma. [...]» (p. 207-210)</p>	
<p>Cas 21: Preposicions en locatius</p>	<p>«Els <i>complements locatius</i> de direcció del moviment [...] i de situació en repòs [...] són introduïts en principi mitjançant a prep. <i>a</i>. [...]. D'altra banda, quan el terme de la relació prepositiva és un topònim, és obligat d'expressar-la mitjançant la prep. <i>a</i>. [...].</p> <p>Complement constituït per un topònim:</p> <p>[49] <i>hi ha eleccions a França</i> [50] <i>aquell any s'estaven a Mallorca</i> [51] <i>exposarà la seva col·lecció a Barcelona</i></p>	<p>Sí =</p>

	<p>[52] <i>se'n van anar a Girona, al Montseny, etc.</i></p> <p>[...] Ultra els usos de la prep. <i>a</i>, que acabem de veure, aquests complements poden ésser introduïts així mateix per mitjà de la prep. <i>en</i>. Les gramàtiques solen formular ací uns dependències de tipus formal: per una banda, l'article i els adjectius interrogatius, per exemple, s'avenen amb la <i>a</i> com a introductora del complement (exs. [56] i [57]); per l'altra, l'ús de <i>en</i> resta vinculat al fet que el complement de lloc sigui indicat per un adjectiu demostratiu o per un dels indefinits <i>un</i> i <i>algun</i> (i flexions respectives) (exs. [53], [54], [58] i [59]); en aquests casos hom recomana de reemplaçar l'habitual <i>a</i> per <i>en</i> (si bé aquella no deixa d'ésser-hi correcta) [...]. Dels exemples que segueixen, les sol. <i>a</i> contenen la formulació preferible, d'acord amb l'estructura de la llengua; les altres són menys recomanables.</p> <p>Complement de direcció del moviment</p> <p>[53]a <i>pujarem en aquella ermita</i></p> <p>[53]b <i>pujarem a aquella ermita</i></p> <p>[54]a <i>se'n van en una vinya</i></p> <p>[54]b <i>se'n van a una vinya [...]</i></p> <p>Complement de situació en repòs</p> <p>[56]a <i>el mirador es troba al cim de la muntanya</i></p> <p>[56]b <i>el mirador es troba en el cim de la muntanya</i></p> <p>[57]a <i>a quin pis viu el teu company?</i></p> <p>[57]b <i>en quin (i: *en a quin) pis viu el teu company?</i></p> <p>[58]a <i>ara dinen en un restaurant prop d'aquí</i></p> <p>[58]b <i>ara dinen a un restaurant prop d'aquí</i></p> <p>[59]a <i>va treballar en alguna fàbrica desconeguda</i></p> <p>[59]b <i>va treballar a alguna fàbrica desconeguda»</i> (p. 213-215)</p>	
<p>Cas 22: <i>En</i> i <i>al</i> + infinitiu</p>	<p>«Quan aquest infinitiu equival a una oració subordinada adverbial (generalment de temps, però també de causa, i d'altres, encara), tant pot ésser introduït per <i>a</i> (<i>a</i> + art. <i>el</i> = <i>al</i>) com per <i>en</i>. Només les separa una diferència de registre: l'ús</p>	<p>Sí =</p>

	<p>de <i>a</i> (<i>al</i>) correspon a la llengua més corrent i és habitual en el llenguatge parlat, mentre que <i>en</i> és emprat en els nivells més elevats i en els darrers anys s'ha anat estenent força en la llengua escrita de qualsevol to. [...].</p> <p>[32]a N1 <i>en fer-se de dia començarem a caminar</i> [32]b <i>al fer-se de dia vam començar a caminar</i> [33]a N1 <i>en acabar-se tan aviat, la gent es dispersà</i> [33]b <i>a l'acabar-se tan aviat, la gent es dispersà»</i> (p. 212)</p>	
<p>Cas 23: Preposició composta <i>des de</i></p>	<p>«Aquesta expressió dóna peu a alguns comentaris: a) Quan l'expressió de l'inici del temps (per mitjà de <i>des de</i>) és seguida per la del seu terme (per mitjà de <i>a</i> o <i>fins</i>), és habitual de reduir la prep. <i>de</i> (i hom considera aquesta construcció preferible a aquella).</p> <p>[8]a <i>només va des de casa al (o: fins al) despatx</i> [8]b <i>només va de casa al (o: fins al) despatx (pref.) [...]</i></p> <p>b) Encara hi ha d'altres casos de reducció de la loc. pre. <i>des de</i>. Així: <i>des de... ençà</i> es converteix en <i>de... ençà</i>; <i>des de... endavant</i>, en <i>de... endavant</i>; <i>des del moment que...</i>, en <i>del moment que...</i></p> <p>[10]a <i>des de la mot del seu fill ençà, no fa res de bo</i> [10]b <i>de la mot del seu fill ençà, no fa res de bo (pref.)</i></p> <p>[11]a <i>des d'aleshores endavant tot va canviar</i> [11]b <i>d'aleshores endavant tot va canviar (pref.)</i></p> <p>[12]a <i>des del moment que vas acceptar, hi estàs compromès</i> [12]b <i>del moment que vas acceptar, hi estàs compromès»</i> (p. 243)</p>	Sí =
<p>Cas 24: Elisió de l'adverbi <i>no</i></p>	<p>«La negació sovint és reforçada per un mot del tipus de <i>ningú</i> i <i>res</i> (pronoms), <i>cap</i> (adjectiu), <i>gens</i>, <i>mai</i>, <i>enlloc</i> (adverbis) (023.6). Exemples:</p> <p>[14]a <i>no ho sabrà ningú</i> [15]a <i>no va dir res</i> [16]a <i>no en queda cap</i> [17]a <i>no se li ha notat gens</i> [18]a <i>no hi plou mai</i></p>	Sí =

	<p>[19]a <i>no el trobaven enlloc</i></p> <p>Originàriament la major part d'aquests mots mancaven de significació negativa, que han anat adquirint en el decurs del temps, a còpia d'aparèixer a cada pas en oracions negatives (amb l'adverbi <i>no</i>); aquest els ha contaminats amb el seu significat negatiu. [...]. Tan contaminats en quedaren (és a dir: tan negatius es tornaren) que n'hi ha prou que l'oració comenci amb aquests mots de reforçament perquè en la llengua habitual es prescindeixi del morfema <i>no</i>. En els registres més elevats el <i>no</i> no desapareix. Exemples:</p> <p>[14]b N2 <i>ningú ho sabrà</i></p> <p>[14]c N1 <i>ningú no ho sabrà</i></p> <p>[18]b N2 <i>mai hi plou</i></p> <p>[18]c N1 <i>mai no hi plou</i></p> <p>El procés que féu negatius termes que no ho eren [...] encara és viu avui en expressions com <i>en ma vida</i> [...], les quals s'hi han anat tornant de tant que ha acompanyat l'adverbi <i>no</i>. » (p. 251)</p>	
--	---	--

Ruaix (1997-98)														
<p>Cas 1: Diftongació</p>	<p>«En canvi, si la <i>i</i> i la <i>u</i> es troben entre consonant (que no sigui <i>g</i> o <i>q</i>) i vocal no formen diftong <i>i</i>, per tant, es compten en síl·labes separades, ja que són pròpiament vocals. Exemples: ia: <i>ti-a, a-vi-at</i> [...] ie: <i>di-es</i> [...] io: (<i>jo</i>) <i>o-di-o, ri-o-ta</i> [...] ua: <i>pu-a, du-a-na</i> [...] ue: <i>du-es, (nos.) su-em</i> [...] uo: (<i>jo</i>) <i>su-o, su-or</i> [...] Aquesta és la norma prosòdica genuïna. Ara bé, en la pràctica és molt corrent avui dia de pronunciar fent diftong les combinacions <i>-ia, -ie</i> posttòniques i, també sovint, els grups <i>-cio, -sio, -xio</i>. Cal, doncs, distingir: en un llenguatge modèlic i acurat (com és, posem per cas, la poesia) és aconsellable d'atenir-se a la nostra tradició prosòdica rigorosa; en canvi, en el parlar espontani (i també com a llicència poètica, practicada sovint fins i tot per bons autors) és acceptable fer-hi aquesta mena de falses diftongacions o sinèresis. De tota manera, a efectes gramaticals considerarem sempre que es tracta de hiat (o sia que no hi ha diftong). Exemples:</p> <table border="1" data-bbox="459 1182 1232 1317"> <tr> <td><i>gràcia, delícia</i></td> <td>s'han de comptar:</td> <td><i>grà-ci-a, de-lí-ci-a</i></td> </tr> <tr> <td><i>pàtria, glòria</i></td> <td>»</td> <td><i>pà-tri-a, glò-ri-a</i></td> </tr> <tr> <td><i>ciències, vàries, tèbies</i></td> <td>»</td> <td><i>ci-èn-ci-es, và-ri-es, tè-bi-es</i></td> </tr> <tr> <td><i>atenció, sessions, reflexionar</i></td> <td>»</td> <td><i>a-ten-ci-ó, ses-si-ons, re-fle-xi-o-nar</i></td> </tr> </table> <p>» (p. 73, vol. I)</p>	<i>gràcia, delícia</i>	s'han de comptar:	<i>grà-ci-a, de-lí-ci-a</i>	<i>pàtria, glòria</i>	»	<i>pà-tri-a, glò-ri-a</i>	<i>ciències, vàries, tèbies</i>	»	<i>ci-èn-ci-es, và-ri-es, tè-bi-es</i>	<i>atenció, sessions, reflexionar</i>	»	<i>a-ten-ci-ó, ses-si-ons, re-fle-xi-o-nar</i>	<p>Sí =</p>
<i>gràcia, delícia</i>	s'han de comptar:	<i>grà-ci-a, de-lí-ci-a</i>												
<i>pàtria, glòria</i>	»	<i>pà-tri-a, glò-ri-a</i>												
<i>ciències, vàries, tèbies</i>	»	<i>ci-èn-ci-es, và-ri-es, tè-bi-es</i>												
<i>atenció, sessions, reflexionar</i>	»	<i>a-ten-ci-ó, ses-si-ons, re-fle-xi-o-nar</i>												
<p>Cas 2: Pronunciació del plural en <i>igs</i></p>	<p>«Noteu també que les desinències <i>-aigs, -eigs, -oigs, -uigs</i> poden pronunciar-se, o bé com si fossin escrites <i>-atx, -etx, -otx, -utx</i>, o bé com si fossin escrites <i>-aits, -eits, -oits, -uits</i>.» (p. 47, vol. II)</p> <p>«però en les terminacions del plural com <i>raigs, boigs, etc.</i>, n'hi ha que aleshores canvien el so <i>tx</i> pel so <i>it</i>, resultant “raits”, “boits”, etc.» (p. 133, vol. I)</p>	<p>Sí =</p>												
<p>Cas 3: Plural dels noms en <i>ig</i></p>	<p>«Prefereixen el Model I [plural <i>-s</i>] els noms masculins terminats en ig, encara que són més o menys tolerades les formes corresponents al Model II [plural <i>-os</i>]: – <i>assaig, assaigs</i> (o <i>assajos, assatjos</i>); <i>faig, faigs</i> (o <i>fajos, fatjos</i>); <i>gaig, gaigs</i>; <i>raig, raigs</i> (o <i>rajos, ratjos</i>); – <i>bateig, bateigs</i> (o</p>	<p>Sí =</p>												

	<p><i>batejos, batetjos); bombardeig, bombardeigs (o bombardejos, bombardetjos); ormeig, ormeigs (o ormetjos); passeig, passeigs (o passejos, passetjos); safareig, safareigs (o safaretjos); [...]. Noteu que, quan els noms en -ig tenen derivats amb el nexa -tj, existeix un únic plural en -os, amb aquest nexa (p.e.: <i>desig – desitjar – desitjos</i>); en canvi, quan els derivats tenen el nexa -j-, existeixen dues variants de plural, amb -j- i amb -tj-, la primera de les quals es considera tolerable (p.e.: <i>assaig – assajar – assajos o assatjos</i>).» (p. 47, vol. II)</i></p>	
<p>Cas 4: Adjectius invariables</p>	<p>«El Model II comprèn els adjectius d’una sola terminació per a cada gènere (i plural masculí en -s). Segueixen aquest model els següents adjectius: [...]. 4) La majoria dels terminats en ant, ent: <i>abundant, abundants; i amargant, constant, elegant, escumejant, fatigant, gegant, ignorant, incessant, llampant, penjant, pensant, pesant [...], adjacent, amatent, ardent, avinent, brunzent, bullent, clement, coent, coherent [...]. El llenguatge familiar tendeix a donar una forma femenina a alguns d’aquests adjectius (<i>amarganta, escumejanta, llampanta, pesanta, picanta, tibanta, etc.; amatenta, bullenta, coenta, furienta, lluenta, prudenta, rabenta, roenta, etc.</i>), ús que ha estat reflectit literàriament per alguns bons autors de la Renaixença.» (p. 55, vol. II)</i></p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 5: Quantitatiu bastant</p>	<p>«2) Variables fluctuants: – bastant (de), que avui s’usa també amb quatre formes (<i>bastant, bastanta, bastants, bastantes</i>) però que històricament en tenia només dues (sing. <i>bastant</i>, plur. <i>bastants</i>). Exs.: –<i>Hi ha farina? –Encara n’hi ha bastanta</i> (abans: <i>Encara n’hi ha bastant</i>). <i>He rebut bastantes visites</i> (abans: <i>He rebut bastants visites</i>).» (p. 71, vol. II)</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 6: Quantitius prou, massa i força</p>	<p>«3) Invariables amb tendència a variables: massa, força, prou (de), quantitatius que normativament són invariables però que tendeixen, per analogia amb els anteriors, a adquirir forma de plural. Aquesta tendència, molt forta i justificada, s’hauria de tolerar i, en alguns casos, admetre com a correcta;</p>	<p>Sí =</p>

	<p>concretament quan els quantitatius no van adjunts a un substantiu (talment que aleshores la invariabilitat resulta violenta a molts parlants-oients i ocasiona contrarietat lingüística). Exemples: – <i>Hi havia massa invitats</i> (tolerable: <i>masses invitats</i>). <i>Ja has menjat força confits?</i> (tolerable: <i>forces confits</i>). <i>No es guanyen mai prou diners</i> (tolerable: <i>prou diners</i>). – <i>No inviteu ningú més: ja som massa</i> (admissible: <i>ja som masses</i>). <i>¿Ja n’has menjats força, de confits?</i> (admissible: <i>¿Ja n’has menjat forces, de confits?</i>). <i>De diners no se’n guanyen mai prou</i> (admissible: <i>...no se’n guanyen mai prou</i>).» (p. 71, vol. II)</p>	
Cas 7: Pronoms reflexius	<p>«Quan el sentit no és pròpiament reflexiu, sinó recíproc, es recomana de fer servir generalment <i>ells, elles</i> en lloc de <i>si</i>. Exs.: <i>Parlen entre ells</i> (millor que <i>entre si</i>). <i>Quatre i nou són dos nombres primers entre ells</i>. En aquest cas, doncs, el català s’assembla més al francès (que fa <i>entre eux</i>) que al castellà (que fa <i>entre sí</i>).» (p. 99, vol. II)</p>	Sí =
Cas 8: Forma dels pronoms davant del verb	<p>«Les formes plenes són, com dèiem, les originàries, però en el curs del temps han anat cedint terreny a altres formes. Vegem-ho en detall. Davant el verb començat en consonant, hem de dir que avui, en general, ja no s’usen (havent estat substituïdes per les reforçades). Tanmateix, encara hi ha regions del domini lingüístic que les conserven, i aquest ús és ben legítim (p.e., <i>me sembla</i>). Àdhuc en el català central, que és el parlar més evolucionat, no és rar de sentir les formes plenes (concretament <i>me, te, se, ne</i>) després dels mots <i>tot, tothom, com, on, quan, quant, tant, molt, més</i> (p.e., <i>Tot me fa mal. Tothom ne té. Com se diu? [...]</i>) i davant verbs començats en <i>g</i> (palatal), <i>x</i> i <i>r</i> (p.e., <i>se gira, se xucla, se retira</i>). A tot arreu es consideren normals les expressions amb formes plenes del tipus <i>Déu vos guard, Déu lo guard, Déu nos en guard, tant se val</i>, etc. Existeix dialectalment la varietat analògica <i>mos</i> (per <i>nos</i> o <i>ens</i>) en posició proclítica: <i>mos recordem</i>, etc.» (p. 102, vol. II)</p>	Sí =

<p>Cas 9: Pronom nos</p>	<p>«Ara bé hi ha tendència a substituir les formes plenes que tenen una <i>o</i> per les corresponents reforçades o bé, en el cas de nos i vos, per una reducció a <i>'ns</i> o <i>'s</i> [...]. Tot al més, pot tolerar-se la reducció de nos i vos a 's quan els segueix un altre pronom. Exemple: »</p> <table border="1" data-bbox="459 450 1214 629"> <thead> <tr> <th><u>formes normals (preferibles)</u></th> <th><u>formes tolerables</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>anem-nos-en</i></td> <td><i>anem's-en</i></td> </tr> <tr> <td><i>deturem-nos-hi</i></td> <td><i>deturem's-hi</i></td> </tr> <tr> <td><i>aneu-vos-en</i></td> <td><i>aneu's-en</i></td> </tr> <tr> <td><i>recolzeu-vos-hi</i></td> <td><i>recolzeu's-hi</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>(p. 103, vol. II)</p>	<u>formes normals (preferibles)</u>	<u>formes tolerables</u>	<i>anem-nos-en</i>	<i>anem's-en</i>	<i>deturem-nos-hi</i>	<i>deturem's-hi</i>	<i>aneu-vos-en</i>	<i>aneu's-en</i>	<i>recolzeu-vos-hi</i>	<i>recolzeu's-hi</i>	<p>Sí =</p>
<u>formes normals (preferibles)</u>	<u>formes tolerables</u>											
<i>anem-nos-en</i>	<i>anem's-en</i>											
<i>deturem-nos-hi</i>	<i>deturem's-hi</i>											
<i>aneu-vos-en</i>	<i>aneu's-en</i>											
<i>recolzeu-vos-hi</i>	<i>recolzeu's-hi</i>											
<p>Cas 10: Pronom vos</p>	<p>«Ara bé hi ha tendència a substituir les formes plenes que tenen una <i>o</i> per les corresponents reforçades o bé, en el cas de nos i vos, per una reducció a <i>'ns</i> o <i>'s</i> [...]. Tot al més, pot tolerar-se la reducció de nos i vos a 's quan els segueix un altre pronom. Exemple: »</p> <table border="1" data-bbox="459 981 1214 1160"> <thead> <tr> <th><u>formes normals (preferibles)</u></th> <th><u>formes tolerables</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>anem-nos-en</i></td> <td><i>anem's-en</i></td> </tr> <tr> <td><i>deturem-nos-hi</i></td> <td><i>deturem's-hi</i></td> </tr> <tr> <td><i>aneu-vos-en</i></td> <td><i>aneu's-en</i></td> </tr> <tr> <td><i>recolzeu-vos-hi</i></td> <td><i>recolzeu's-hi</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>(p. 103, vol. II)</p>	<u>formes normals (preferibles)</u>	<u>formes tolerables</u>	<i>anem-nos-en</i>	<i>anem's-en</i>	<i>deturem-nos-hi</i>	<i>deturem's-hi</i>	<i>aneu-vos-en</i>	<i>aneu's-en</i>	<i>recolzeu-vos-hi</i>	<i>recolzeu's-hi</i>	<p>Sí =</p>
<u>formes normals (preferibles)</u>	<u>formes tolerables</u>											
<i>anem-nos-en</i>	<i>anem's-en</i>											
<i>deturem-nos-hi</i>	<i>deturem's-hi</i>											
<i>aneu-vos-en</i>	<i>aneu's-en</i>											
<i>recolzeu-vos-hi</i>	<i>recolzeu's-hi</i>											
<p>Cas 11: Pronoms vos i us</p>	<p>«A tot arreu es consideren normals les expressions amb formes plenes del tipus <i>Déu vos guard</i> [...].» (p. 102, vol. II) «Les formes reforçades s'usen totes elles davant el verb començat en consonant. Exemples: [...] <i>no us respon</i> [...].» (p. 104, vol. II)</p>	<p>Sí ≠</p>										
<p>Cas 12: Pronom en</p>	<p>«En el cas d'un pronom terminat en s en contacte amb el pronom elidit n' (és a dir, davant el verb començat en vocal o <i>h</i>), és permès d'usar la forma reforçada en lloc de l'elidida. Exemples:</p> <table border="1" data-bbox="459 1742 1214 1877"> <thead> <tr> <th><u>forma normal (preferible)</u></th> <th><u>pronúncia i escriptura tolerades</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>ens n'anem</i></td> <td><i>ens en anem</i></td> </tr> <tr> <td><i>us n'han tret</i></td> <td><i>us en han tret</i></td> </tr> <tr> <td><i>els n'ofereixen moltes</i></td> <td><i>els en ofereixen moltes</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>» (p. 104, vol. II)</p>	<u>forma normal (preferible)</u>	<u>pronúncia i escriptura tolerades</u>	<i>ens n'anem</i>	<i>ens en anem</i>	<i>us n'han tret</i>	<i>us en han tret</i>	<i>els n'ofereixen moltes</i>	<i>els en ofereixen moltes</i>	<p>Sí =</p>		
<u>forma normal (preferible)</u>	<u>pronúncia i escriptura tolerades</u>											
<i>ens n'anem</i>	<i>ens en anem</i>											
<i>us n'han tret</i>	<i>us en han tret</i>											
<i>els n'ofereixen moltes</i>	<i>els en ofereixen moltes</i>											

<p>Cas 13: Combinació pronominal n'hi</p>	<p>«En canvi, no és gens aconsellable –fora del llenguatge col·loquial– la substitució de li per hi en contacte amb el partitiu en. Exs.: – <i>Si no té paraigua, no li'n donaré</i> (poc aconsellable: <i>jo n'hi donaré</i>). – <i>A ell tant se li'n dóna de tot</i> (poc aconsellable: <i>tant se n'hi dóna</i>).» (p. 115-116, vol. II)</p>	<p>Sí =</p>																		
<p>Cas 14: Infinitiu i pronoms febles</p>	<p>«Quan un infinitiu termina en r (que és el cas de la majoria de verbs), la llengua literària prefereix sempre que es mantingui aquesta forma íntegra, sense suprimir-ne la erra, i que el pronom feble que ve a continuació adopti la forma plena. La llengua parlada, en canvi, sovint hi fa alteracions. Exemples (formes literàries/alteracions no admeses): –<i>servir-nos</i>/ “serví’ns”, “serví’ns-e” [...]. Només s’admet, en un estil col·loquial, la supressió de la -r, amb el consegüent canvi de forma de pronom feble en dos casos: a) quan es tracta d’infinitius plans (com <i>créixer</i>, <i>merèixer</i>; <i>pèixer</i>; <i>córrer</i>, <i>tòrcer</i>, <i>vèncer</i>, etc). Exemples (formes preferibles/formes tolerables): –<i>No va conèixer-nos</i> / <i>No va coneixe’ns</i>. –<i>Els premis, cal merèixer-los</i> / <i>Els premis, cal mereixe’ls</i>. [...]. b) quan el pronom enclític seria <i>nos</i>, <i>vos</i> o <i>los</i> seguits d’un segon pronom. Exemples (formes preferides/formes tolerables): – <i>Vam anar-nos-en</i> / <i>Vam anà’ns-en</i>. –<i>Vau emportar-vos-els</i> / <i>Vau emportà-us-els</i>.» (p. 172, vol. II)</p>	<p>Sí =</p>																		
<p>Cas 15: Imperatiu i pronoms febles</p>	<p>«Altres vegades la llengua parlada afegeix e a la 2ª persona de l’imperatiu de certs verbs. En la llengua escrita val més conservar la forma d’imperatiu normal. Exs.:</p> <table border="1" data-bbox="451 1552 1169 1809"> <thead> <tr> <th><u>solució més correcta</u></th> <th><u>solució menys correcta</u></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>mor-te</i></td> <td><i>more't</i></td> </tr> <tr> <td><i>fug-hi</i></td> <td><i>fuge-hi</i></td> </tr> <tr> <td><i>rep-ho</i></td> <td><i>rebe-ho</i></td> </tr> <tr> <td><i>venç-la</i></td> <td><i>vence-la</i></td> </tr> <tr> <td><i>perd-los</i></td> <td><i>perde'ls</i></td> </tr> <tr> <td><i>rep-lo</i></td> <td><i>rebe'l</i></td> </tr> <tr> <td><i>cull-les</i></td> <td><i>culle-les</i></td> </tr> <tr> <td><i>plany-me</i></td> <td><i>planye'm</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>» (p. 177, vol. II)</p>	<u>solució més correcta</u>	<u>solució menys correcta</u>	<i>mor-te</i>	<i>more't</i>	<i>fug-hi</i>	<i>fuge-hi</i>	<i>rep-ho</i>	<i>rebe-ho</i>	<i>venç-la</i>	<i>vence-la</i>	<i>perd-los</i>	<i>perde'ls</i>	<i>rep-lo</i>	<i>rebe'l</i>	<i>cull-les</i>	<i>culle-les</i>	<i>plany-me</i>	<i>planye'm</i>	<p>Sí =</p>
<u>solució més correcta</u>	<u>solució menys correcta</u>																			
<i>mor-te</i>	<i>more't</i>																			
<i>fug-hi</i>	<i>fuge-hi</i>																			
<i>rep-ho</i>	<i>rebe-ho</i>																			
<i>venç-la</i>	<i>vence-la</i>																			
<i>perd-los</i>	<i>perde'ls</i>																			
<i>rep-lo</i>	<i>rebe'l</i>																			
<i>cull-les</i>	<i>culle-les</i>																			
<i>plany-me</i>	<i>planye'm</i>																			
<p>Cas 16: Atribut</p>	<p>—</p>	<p>No</p>																		
<p>Cas 17: Pronoms relatius</p>	<p>«El relatiu que s’usa col·loquialment amb altres funcions, fenomen que cal frenar en la llengua culta. Exemples</p>	<p>Sí =</p>																		

	<p>comparatiu (relatiu col·loquial / relatiu culte, normatiu): [...] –complement indirecte: <i>És una gent que no els llueix tot el que guanyen / És una gent a qui (o als quals) no llueix tot el que guanyen</i> (noteu que no hi ha el pronom feble <i>els</i>). – complement preposicional d’objecte: <i>Un enuig és una cosa que hom no vol pensar-hi / Un enuig és una cosa en la qual hom no vol pensar</i> (noteu que no hi ha el pronom feble <i>hi</i>). – complement circumstancial de lloc: <i>un riu que s’hi ha negat molta gent / un riu en el qual s’ha negat molta gent</i> (noteu que no hi ha el pronom feble <i>hi</i>). [...]. –complement circumstancial de matèria: <i>És una fusta que se’n fan mobles / És una fusta de la qual (o de què) es fan mobles</i> (noteu que no hi ha el pronom feble <i>en</i>). Observeu com en el relatiu col·loquial la partícula <i>que</i> s’ha desactivat com a pronom anafòric (representatiu d’un terme anterior) i ve a funcionar com una conjunció copulativa o consecutiva; per això la segona oració (la subordinada introduïda per <i>que</i>) conté un pronom feble que exerceix l’esmentada funció anafòrica.» (p. 129, vol. II)</p>	
<p>Cas 18: Relatiu i interrogatiu <i>on</i></p>	<p>«on (o a on) (interrogatiu i relatiu). La forma simple <i>on</i> és preferible al conjunt <i>a on</i>, tant si volem expressar repòs com moviment: <i>On són? On van?</i>» (p. 220, vol. II)</p>	<p>Sí =</p>
<p>Cas 19: Concordança dels participis</p>	<p>«1) Com a tret arcaic, alguns parlars (especialment els baleàrics) mantenen encara la concordança quan el participi precedeix el complement. Exemple: <i>Ja he rebuda la carta [...]</i>. Aquest tipus de concordança, però, ha estat abandonat per la llengua estàndard, si bé encara es troba algun cop en poesia. 2) La llengua estàndard admet la concordança quan el complement directe del verb és representat per un pronom feble de tercera persona (la, els, les, en [...]) proclític [...]: – <i>Ja he rebut la carta - Ja l’he rebuda (l’ = la carta).</i> – <i>Ja he rebut els telegrams - Ja els he rebuts (els = els telegrams).</i> – <i>Ja he rebut les cartes - Ja les he rebudes (les = les cartes).</i> [...]. » (p. 187-188, vol. II)</p>	<p>Sí =</p>

	<p>«Des del punt de vista d'una normativa diguem-ne estilística, s'ha de recomanar la concordança quan es tracta del femení singular, perquè encara és molt viva arreu. I és molt viva, sens dubte, perquè ens permet de distingir el sentit de pronom feble femení [...] del pronom feble masculí [...]. Així distingim <i>l'he rebut (el telegrama, el paquet...)</i> de <i>l'he rebuda (la carta, la postal...)</i>. Semblantment, s'ha de recomanar en el femení plural, perquè encara és també bastant usada i per coherència amb el femení singular, si bé no és necessària per la claredat. Exemples: – <i>He vist la Caterina amb el seu xicot i l'he saludada (l' = la Caterina, no el seu xicot)</i>. [...]» (p. 190, vol. II)</p>	
<p>Cas 20: Complement directe amb preposició</p>	<p>«El complement directe [...] en català [...] va generalment sense preposició, encara que es refereixi a persones [...]. Cal tenir-ho en compte i no deixar-se influir per l'ús castellà. [...]. Excepcionalment, en català el complement directe porta o por portar la preposició a en els casos següents (referits, en principi, a persones o éssers animats): – Porta sempre a quan el complement directe és un pronom personal fort (<i>mi, tu, ell, nosaltres, vosaltres, ells, vostè, vostès, si</i>). Exemples: <i>Tu em miraves a mi, i jo et mirava a tu. No vaig veure ni a ell ni a ella</i>. [...]. També quan el pronom personal fort és substituït per un pronom feble acompanyat d'un altre terme: <i>Que Déu ens perdoni a tots (= Que Déu perdoni a tots nosaltres)</i>. [...]. – Per simetria, és igualment admissible la preposició quan els pronoms personals forts duen un terme coordinat: [...] <i>No el vaig trobar, ni a ell ni als seus amics</i>. – També porten la preposició les expressions de reciprocitat: <i>Ens miràvem l'un a l'altre</i>. – És convenient de posar a quan el context resultaria ambigu o forçat sense aquesta preposició [...]. Exs.: <i>El perseguia com el gat a la rata. A qui imita la nena?</i> [...]. <i>Ho vam encarregar a la Núria, a la qual va acompanyar la meva germana. T'estima com a la seva mare</i>. [...]. I davant el complement directe tematitzat a l'esquerra: <i>Al just no el</i></p>	<p>Sí =</p>

	<p><i>perjudiquen les tenebres [...]. – Es posa a de vegades (quan el sentit lingüístic ho aconsella) davant els pronoms <i>molts, tots, uns, altri, qui</i>. Ex.: <i>Ha estafat a molts</i> (o <i>N'ha estafat molts</i>). [...]. – També es posa a amb el complement directe del verb <i>seguir</i> quan va anteposar: <i>La pàgina tal és blanca; a aquesta segueixen quatre fulls...</i>» (p. 243-245, vol. II).</i></p>	
<p>Cas 21: Preposicions en locatiu</p>	<p>«4) En topònims i expressions usuals de lloc físic o part del cos precedits d'article determinat o de quin, quina s'usa sempre a expressant direcció i sol usar-se sovint també a expressant situació (al costat, però , de en). Exemples [...]: <i>Són al Masnou, a l'Hospitalet, al carrer; [...]. <i>A quin carrer, a quina plaça juguen?</i> [...] (Més habitual que <i>Són en el Masnou</i>, etc.). En canvi, en expressions menys usuals, especialment en plural, en singular davant de vocal o amb perill d'ambigüitat, és millor en: <i>En els carrers [...]</i>» (p. 245-246, vol. II).</i></p> <p>«Semblantment, és tolerable l'ús de a en lloc de en (expressant situació) quan hom designa: [...] –expressions usuals o col·loquials: <i>Ho he llegit al diari. Coses que passen a la vida!</i> Però, en expressions menys usuals o en un estil més elevat, és recomanable en: <i>En el diari d'avui he trobat que...</i>» (p. 248)</p>	Sí =
<p>Cas 22: En i al + infinitiu</p>	<p>«Existeix un tipus d'oració d'infinitiu, equivalent a un gerundi o a una subordinada conjuncional, que representa un complement circumstancial de temps (expressant precedència immediata) o de causa. Aquest tipus d'oració s'ha construït, en el curs de la història de la llengua, de dues maneres: amb el conjunt al (o a l' si l'infinitiu comença amb vocal), tal com fa actualment el castellà, o simplement amb la preposició en. La normativa moderna, acceptada per tots els escriptors, ha establert l'ús exclusiu de la forma amb en [Malauradament, en els darrers temps s'observa una reculada en aquesta acceptació, ja que alguns òrgans periodístics tornen a emprar la forma abandonada. Suposem que ho fan</p>	Sí =

	<p>per no allunyar-se del català parlat en determinades àrees, però ens podem preguntar si aquest avantatge compensa la pèrdua d'unitat de la llengua escrita, unitat que, almenys en aquest punt, s'havia aconseguit.]. Exemples comparatius (forma normativa / forma arcaica o dialectal): – En entrar el president, tothom s'alçà (= Entrant el president o Quan entrà el president...) / A l'entrar el president, tothom s'alçà. [...]» (p. 252, vol. II)</p>																															
<p>Cas 23: Preposició composta des de</p>	<p>—</p>	<p>No</p>																														
<p>Cas 24: Elisió de l'adverbi no</p>	<p>«Els mots ningú, res, cap, gens, enlloc, mai, poden tenir sentit negatiu o sentit positiu, segons el context (per això els podem anomenar <i>seminegatius</i>). Quan aquests mots –i també les expressions en ma vida, en ta vida, etc., ni un, ni l'un ni l'altre, etc., i el mot tampoc– tenen sentit negatiu i van abans del verb, és recomanable de reforçar-los amb la partícula no.</p> <table border="1" data-bbox="459 1115 1184 1854"> <thead> <tr> <th colspan="2">SENTIT NEGATIU EN UN CONTEXT NEGATIU</th> <th rowspan="2">SENTIT POSITIU EN FRASES HIPOTÈTIQUES O INTERROGATIVES</th> </tr> <tr> <th>després del verb o en oracions el·líptiques</th> <th>abans del verb</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td>amb no, considerat més correcte</td> <td>sense no, considerat menys correcte</td> <td rowspan="8"></td> </tr> <tr> <td><i>No vindrà ningú.</i></td> <td><i>Ningú no vindrà.</i></td> <td><i>Ningú vindrà.</i></td> </tr> <tr> <td><i>Tu en tenies molt; ell, gens.</i></td> <td><i>Gens, no en tenia.</i></td> <td><i>Gens, en tenia.</i></td> </tr> <tr> <td><i>–On es veu? –Enlloc.</i></td> <td><i>Enlloc no es veu.</i></td> <td><i>Enlloc es veu.</i></td> </tr> <tr> <td><i>No hi vas mai.</i></td> <td><i>Mai no hi vas.</i></td> <td><i>Mai hi vas.</i></td> </tr> <tr> <td><i>No ha treballat en sa vida.</i></td> <td><i>En sa vida no ha treballat.</i></td> <td><i>En sa vida ha treballat.</i></td> </tr> <tr> <td><i>No ho sabem ni tu ni jo.</i></td> <td><i>Ni tu ni jo no ho sabem.</i></td> <td><i>Ni tu ni jo ho sabem.</i></td> </tr> <tr> <td><i>No l'he vist, tampoc.</i></td> <td><i>Tampoc no l'he vist.</i></td> <td><i>Tampoc l'he vist.</i></td> </tr> </tbody> </table> <p>» (p. 229, vol. II)</p>	SENTIT NEGATIU EN UN CONTEXT NEGATIU		SENTIT POSITIU EN FRASES HIPOTÈTIQUES O INTERROGATIVES	després del verb o en oracions el·líptiques	abans del verb		amb no , considerat més correcte	sense no , considerat menys correcte		<i>No vindrà ningú.</i>	<i>Ningú no vindrà.</i>	<i>Ningú vindrà.</i>	<i>Tu en tenies molt; ell, gens.</i>	<i>Gens, no en tenia.</i>	<i>Gens, en tenia.</i>	<i>–On es veu? –Enlloc.</i>	<i>Enlloc no es veu.</i>	<i>Enlloc es veu.</i>	<i>No hi vas mai.</i>	<i>Mai no hi vas.</i>	<i>Mai hi vas.</i>	<i>No ha treballat en sa vida.</i>	<i>En sa vida no ha treballat.</i>	<i>En sa vida ha treballat.</i>	<i>No ho sabem ni tu ni jo.</i>	<i>Ni tu ni jo no ho sabem.</i>	<i>Ni tu ni jo ho sabem.</i>	<i>No l'he vist, tampoc.</i>	<i>Tampoc no l'he vist.</i>	<i>Tampoc l'he vist.</i>	<p>Sí =</p>
SENTIT NEGATIU EN UN CONTEXT NEGATIU		SENTIT POSITIU EN FRASES HIPOTÈTIQUES O INTERROGATIVES																														
després del verb o en oracions el·líptiques	abans del verb																															
	amb no , considerat més correcte	sense no , considerat menys correcte																														
<i>No vindrà ningú.</i>	<i>Ningú no vindrà.</i>	<i>Ningú vindrà.</i>																														
<i>Tu en tenies molt; ell, gens.</i>	<i>Gens, no en tenia.</i>	<i>Gens, en tenia.</i>																														
<i>–On es veu? –Enlloc.</i>	<i>Enlloc no es veu.</i>	<i>Enlloc es veu.</i>																														
<i>No hi vas mai.</i>	<i>Mai no hi vas.</i>	<i>Mai hi vas.</i>																														
<i>No ha treballat en sa vida.</i>	<i>En sa vida no ha treballat.</i>	<i>En sa vida ha treballat.</i>																														
<i>No ho sabem ni tu ni jo.</i>	<i>Ni tu ni jo no ho sabem.</i>	<i>Ni tu ni jo ho sabem.</i>																														
<i>No l'he vist, tampoc.</i>	<i>Tampoc no l'he vist.</i>	<i>Tampoc l'he vist.</i>																														